

DOCUMENT RESUME

ED 096 842

FL 006 489

AUTHOR Penny, Bernard; Malinowska, Krystyna T.
TITLE Communicating in Polish.
INSTITUTION Foreign Service (Dept. of State), Washington, D.C.
Foreign Service Inst.
SPONS AGENCY Office of Education (DHEW), Washington, D.C.
PUB DATE 74
NOTE 273p.; Foreign Service Institute Basic Course
Series
AVAILABLE FROM Superintendent of Documents, U. S. Government
Printing Office, Washington, D. C. 20402 (Stock No.
4400-01539, \$3.40)
EDRS PRICE MF-\$0.75 HC-\$12.60 PLUS POSTAGE
DESCRIPTORS Cultural Awareness; *Language Instruction; Language
Learning Levels; Oral Communication; *Photographs;
*Polish; Second Language Learning; *Textbooks; Visual
Aids
IDENTIFIERS National Defense Education Act Title VI; NDEA Title
VI

ABSTRACT

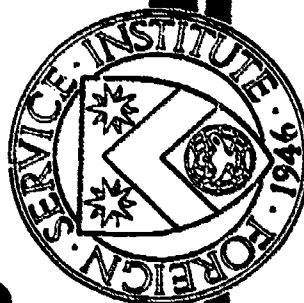
This Polish textbook consists of a series of narrations and dialogs based on photographs depicting typical activities in the daily lives of Polish citizens. Two sets of questions follow each selection; the first set is intended to stimulate communication on what has been seen and heard, while the second set asks the students to compare what they have observed with what is familiar to them. The text can be used at all levels of a language program. The pictures may be used with beginning students as a visual stimulus for the mastery of elementary vocabulary and structures. The simpler selections in the first chapters may be used to supplement other instructional materials. The full potential of the text can be exploited with more advanced students. Since each chapter and unit can function independently, teachers need not follow the sequence presented here. (Author/KM)

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH,
EDUCATION & WELFARE
NATIONAL INSTITUTE OF

EDUCATION

THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION POSITION OR POLICY.

COMMUNICATING IN POLISH

This work was prepared and published with the support of the Office of Education, Department of Health, Education and Welfare, United States of America.

Bernard Penny and Krystyna T. Malinowska

DEPARTMENT OF STATE
FOREIGN SERVICE INSTITUTE
WASHINGTON, D. C.
1974

036812

FL 006 489

FOREIGN SERVICE INSTITUTE

BASIC COURSE SERIES

Edited by

AUGUSTUS A. KOSKI

For sale by the Superintendent of Documents.
U S Government Printing Office Washington, D C 20402
Price \$3.40 Stock No 4400-01539

PREFACE

Communications in Polish has been designed to bring a larger measure of reality about the foreign culture into the language classroom. In assembling this pictorial presentation the authors have avoided the stereotyped views of monuments and people in folk costumes and have chosen instead pictures which provide the student with candid shots of everyday life, the kinds of situations in which Polish people commonly live and work--and communicate with each other.

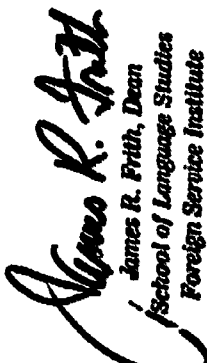
Bernard Penny, linguist in charge of Polish instruction at the Foreign Service Institute, planned the textbook and directed its production. He traveled to Poland, developed plans for the topical coverage and arranged for the photography. Subsequently he coordinated the work of the several people who contributed to the preparation of the book, prepared the glossary for each section and edited the text in its entirety.

Most photographs were taken by Marek Balcerek, a professional photographer. Additional pictures were made available by the Central Photographic Agency, a Polish archive of newspaper photographs.

Krzyszyna Malinowska, instructor in Polish at the Foreign Service Institute, wrote most of the text material which accompanies the photographs, advised on the organization of chapters and the selection of photographs and edited the glossary for each passage.

Thomas E. Bower, head of the FSI Audio-Visual staff, provided valuable advice on the production and publication of the text. Special credit goes to John C. McClelland who designed the cover and did the layout work and to Maryko S. Deemer who typed the entire text.

Richard T. Thompson and Julia A. Petrov of the U. S. Office of Education gave their encouragement to the innovative aspects of this work. The Foreign Service Institute gratefully acknowledges the help of the U. S. Office of Education in providing funds for Mr. Penny's travel to Poland and for the photography in Poland and also for assistance in the cost of publishing the finished volume.

James R. Frith, Dean
School of Language Studies
Foreign Service Institute
Department of State

ACKNOWLEDGEMENTS

This work is the result of an environment and working conditions which stimulate constant research into the problems of training Americans to function in foreign cultures. The authors would like to thank all colleagues at the School of Language Studies and all students who have participated in the Polish language programs for making us aware of these problems and for their support in our efforts to find solutions.

We wish to acknowledge our debt to Ronald A. C. Goodison, Chairman of the Department of North, East and Central European Languages. Dr. Goodison gave us our objectives and good advice on how to achieve them. He stressed the vital importance of communication and culture in a foreign language program. We have in this book the result of his challenge and encouragement to develop new materials and approaches. Dr. Goodison also helped us in the crunch before the publication deadline in proofreading vocabulary items.

Earl W. Stevick, Professor of Linguistics, provided some of the concepts which underlie the content and structure of the text. On his advice, we have tried to avoid the "styrofoam" type content which is sometimes characteristic of language texts, and his Adapting and Writing Language Lessons is responsible for the flexibility of the text, particularly the modular-type construction of each chapter.

Dr. Frith, in addition to providing encouragement and opportunities for research, made funding of publication possible.

We would like to thank Irene Coulter, Lidia Skrzypek and Jadwiga Miska, members of the Polish language teaching staff, for their advice and help.

We must again mention the names of John C. McClelland and Maryko S. Deemer without whose technical assistance and incredible patience these materials would still be in draft form. Allen Weinstein, a linguist colleague, very kindly helped in editing the English titles.

Augustus Koski, Editor of Publications, helped to bring this book into print.

Special thanks go to the students in the 1973-74 Polish language classes for their understanding while we were at times diverted in the production of this text. Thanks also go to the members of the staff of the American Embassy in Warsaw whose help facilitated the part of the work which took place in Poland.

Special expressions of gratitude go to members of our families and to friends who supported our work while we were away from PSI. Toba, thank you for your encouragement and support and to our Polish friends, "dziękujemy".

Bernard Penny
Krystyna Malinowska
June, 1974

INTRODUCTION

Communication and Culture

The purpose of this text is to solve two kinds of problems encountered in teaching students to speak Polish and to live and work in Poland. The first problem is that previous materials have often stopped at dialogues, drills, and reading selections. This has left the teacher unaided in the vital transition to the next learning phase - the real use of language to exchange information, ideas, and emotions, or communication. In such cases the teacher has had to rely entirely on his own improvisational skills and ingenuity. The second problematic area is culture. When a student learns new bits of language and sees the English translation for these, he quite naturally associates the foreign language with the reality that is familiar to him. If a Pole and an American say, for example, "university", "apartment", "celebration", they may have something quite different in mind. A student learning to say things in Polish without knowing the reality to which the language refers does not completely learn the language.

The text presents a visual panorama of contemporary life in Poland. This is supported by narrations and dialogues. The student is challenged to observe, understand and react. There are two sets of questions following each selection. The first set stimulates a communication cycle on what is seen and heard; the second set asks the student to compare what he has observed with that which is familiar to him. The questions are only a sample to guide the discussion. They are only a beginning for student-teacher interchanges. The cycle ends when the motivation to exchange information, ideas, and opinions has been suitably exploited.

The Point of View

Our presentation of life in Poland aims to heighten the student's powers of observation. We do not intend to guide the formulation of value judgments on contemporary Polish culture. Undoubtedly, a point of view does emerge from the pictures and text, since we focus here on particular scenes out of a unlimited visual continuum and we present the thoughts and language of particular individuals where there are numerous other representatives whose different thoughts and language might as appropriately have been selected. Also, most photographs were taken in Warsaw, which in some instances may not be representative of other sections of the country. We cannot presume to have made perfect generalizations of the way Poles act, think, or speak. This is probably beyond the scope of any work. What we hope has been achieved is an interesting exposure to the Polish language and culture, and we hope that this exposure will start the student on a long exploration process which goes far beyond this text.

The text is primarily a language learning device. The choice of materials is in no way a reflection of any attitude or policy of the United States in its relations with Poland.

When and How to Use the Text

Communicating in Polish may be used in all phases of a language program. The pictures may be used in the earliest phases as a visual stimulus for the mastery of elementary vocabulary and structures. For example, students may go through the book asking the words of things that interest them. Adjectives and verbs can be learned through such questions as, "Is that building old or new? What is the woman doing?" The simpler selections in the first chapters of the book may be used as a supplement to existing elementary materials. When students have gone through the basic structure of the language the full potential of the text can be exploited.

Each chapter and each unit can function independently. The teacher need not limit himself to the sequence presented here.

Alternate sequencing is recommended if it is more suitable to a particular course development or may in a certain situation simulate greater interest.

In one kind of use of the materials, students read through the selections while they simultaneously note in the right hand box the translation of any words unfamiliar to them. The teacher checks on the mastery of new words through the responses of students during the conversation. English is discouraged at all stages except as a last resort.

Reading the text and answering the questions is only the beginning of the communication cycle. The teacher may expand on the questions, particularly on questions which compare what has been observed with life in the U. S. A spirit of inquiry should be encouraged on the part of the students. They should be encouraged to explore further what they have seen and what they have read. After the materials in a unit has been sufficiently mastered, the students have developed a tool for communication. This tool should be immediately implemented in discussion with the teacher to find out about his personal experiences on the subject.

Technicalities

Questions after the text selections are usually in a masculine, polite form. The feminine form is excluded purely for the sake of economy. We hope that we do not in any way give the impression that the text is directed at a male audience.

Nouns and adjectives in the vocabulary section are presented in their dictionary form - nominative case, singular. Verbs are given in the form appearing in the text. This form is translated and the infinitive form is provided for easy reference. The aspect of the form is also given. To find the aspectual complement of the given verb form, use of a dictionary is suggested.

The authors have used the following two dictionaries as reference tools:

Kazimierz Bulas and Francis Whitesfield, The Kościuszko Foundation Dictionary, Polish-English, Vol. 1 (New York: Kościuszko Foundation, 1965).

Jan Stanisławski, Wielki Słownik Polsko-Angielski (Warszawa: Państwowe Wydawnictwo - Wiedza Powszechna, 1970).

LIST OF ABBREVIATIONS

adj.	adjective	interj.	interjection
adv.	adverb	lit.	literal (meaning)
colloq.	colloquial	n.	noun
conj.	conjunction	per./perf.	perfective
dim.	diminutive	pl.	plural
fem.	feminine	s.	singular
fig.	figurative (meaning)	trad.	traditional
idom.	idiomatic (meaning)	voc.	vocative (case)
imp.	imperative		

TABLE OF CONTENTS

PREFACE	iii
ACKNOWLEDGEMENTS	v
INTRODUCTION	vi
ARRIVALS	
The Airport	1
Tours from Abroad	2 - 3
Hotels	4 - 5
At the Station	6 - 7
Checking in	8 - 9
EAT HEARTY	
In a Restaurant or at a Friend's House	10 - 11
Let's Drop In for a Coffee	12 - 13
An Inexpensive Meal	14 - 15
When the Summer Heatwave Sets In	16 - 17
Let's Go Out for Dinner (1)	18 - 19
Let's Go Out for Dinner (2)	20 - 21
Let's Go Out for Dinner (3)	22 - 23
Let's Go Out for Dinner (4)	24 - 25
HOW TO GET AROUND IN THE CITY AND COUNTRY	
Transportation in the Capital	26 - 27
In a Warsaw Taxi	28 - 29
Everything Can Be Arranged Here	30 - 31
It's Worth Going by Train	32 - 33
At the Ticket Counter	34 - 35
THE POST OFFICE	
Letters and Packages	36 - 37
"Hello"	38 - 39
Sending a Telegram	40 - 41
SOCIAL LIFE	
Our Son's Birthday	42 - 43
A Nameday Party	44 - 45
Partying till the Break of Day	46 - 47

SPIS TREŚCI

PRZYJAZDY	
Port lotniczy	1
Wycieczki zagraniczne	2 - 3
Hotele	4 - 5
Na dworcu	6 - 7
W recepcji	8 - 9
SMACZNEGO	
W restauracjach czy u znajomych	10 - 11
Wpadamy na pół czarnej	12 - 13
Tani posiłek	14 - 15
Kiedy nastąpi letnie upały	16 - 17
Idziemy na spacer (1)	18 - 19
Idziemy na kolację (2)	20 - 21
Idziemy na kolację (3)	22 - 23
Idziemy na kolację (4)	24 - 25
JAK SIĘ PORUSZAĆ PO MIEŚCIE I KRAJU	
Komunikacja miejska w stolicy	26 - 27
W warszawskiej taksówce	28 - 29
Tu wszystko można załatwić	30 - 31
Warto jeździć pociągami	32 - 33
Przy kasie biletowej	34 - 35
POCZTA	
Listy i paczki	36 - 37
"Halo"	38 - 39
Wysyłamy telegram	40 - 41
ŻYCIE TOWARZYSKIE	
Urodziny synka	42 - 43
Imieninowe przyjęcie	44 - 45
Zabawa do białego rana	46 - 47

"To Your Health"	48 - 49
When the Men Get Together	50 - 51
HE AND SHE	
The Fair Sex	52 - 53
The Men	54 - 55
With Gallantry and Respect	56 - 57
First Date	58 - 59
Civil Ceremony	60 - 61
At the Altar	62 - 63
The Wedding Celebration	64 - 65
Living with the In-laws	66 - 67
In the Delivery Room	68 - 69
On the Way to Nursery School	70 - 71

AT SCHOOL

Beginning of the Year	72 - 73
High School	74 - 75
Trade Schools	76 - 77
University Entrance Exams	78 - 79

AT AN INSTITUTION OF HIGHER LEARNING

At the Institute of Technology	80 - 81
Medical School	82 - 83
An Historic Anniversary	84 - 85
Foreign Students	86 - 87
The Students Take Over	88 - 89
In a Student Club	90 - 91

SUNDAYS AND VACATIONS

Water	92 - 93
With Rod and Gun	94 - 95
The House Is Empty in the Summer	96 - 97
On Skis	98 - 99
Trips Abroad	100 - 101

"Na zdrowie"	48 - 49
W męskim gronie	50 - 51

ON I ONA

Pieć piękna	52 - 53
Pieć brzydka	54 - 55
Z szarmancją i uszanowaniem	56 - 57
Pierwsza randka	58 - 59
Ślub cywilny	60 - 61
Na ślubnym kobiercu	62 - 63
Wesele	64 - 65
Na wspólnym gospodarstwie z teściami	66 - 67
W izbie porodowej	68 - 69
W drodze do żłobka	70 - 71

NA ŁAWIE SZKOLNEJ

Początek roku	72 - 73
W "Ogólniaku"	74 - 75
Szkoły zawodowe	76 - 77
Egzamin wstępny na wyższą uczelnię	78 - 79

NA WYŻSZEJ UCZELNI

Politechnika	80 - 81
Akademia Medyczna	82 - 83
Historyczny jubileusz	84 - 85
Studenci zagraniczni	86 - 87
Juwenalia	88 - 89
W krakowskim klubie "Pod Jaszczurami"	90 - 91

NIEDZIELE I WAKACJE

Nad wodą, w wodzie i na wodzie	92 - 93
Ze strzelbą lub z wędką	94 - 95
W lecie dom pustoszeje	96 - 97
Na deskach	98 - 99
Wyjazdy zagraniczne	100 - 101

OUR APARTMENT

The Housing Co-op is Growing	102 - 103
After Moving	104 - 105
Expensive Investments	106 - 107

CARS AND MOTORCYCLES

A Dream Car	108 - 109
At a Gas Station	110 - 111
Service	112 - 113
An Accident	114 - 115
The Drivers' Favorite	116 - 117
Hitchhiking	118 - 119
Used Cars	120 - 121

SHOPPING

Just like America	122 - 123
"Heaven in Your Mouth"	124 - 125
At the Vegetable Store	126 - 127
Cold Cuts	128 - 129
In the State Liquor Store	130 - 131
In the "Wars" Department Store	132 - 133
With Foreign Visitors	134 - 135

SERVICES

A Haircut and Shave	136 - 137
At the Shoemaker's	138 - 139
At the Dressmaker's	140 - 141
At the Beauty Salon	142 - 143
At the National Savings Bank	144 - 145

NOT BY BREAD ALONE

Running Around for Tickets	146 - 147
At a Premiere	148 - 149
Guests of Chopin	150 - 151
Rubinstein in Poland	152 - 153
The Wrocław Pantomime	154 - 155
Polish Films	156 - 157

NASZE MIESZKANIE

Rosnie spółdzielnia mieszkaniowa	102 - 103
Po przeprowadzce	104 - 105
Cenne inwestycje	106 - 107

MOTORYZACJA

Wóz ich marzeń	108 - 109
Stacja benzynowa	110 - 111
Auto-service	112 - 113
Kraksa uliczna	114 - 115
Ulubienica kierowców	116 - 117
Autostop	118 - 119
"Na zmotoryzowanych ciuchach"	120 - 121

SPRAWUNKI

Niezem w Ameryce ..	122 - 123
"Niebo w gębie"	124 - 125
W sklepie warzywnym	126 - 127
Wędliny	128 - 129
W sklepie monopolowym	130 - 131
W Warszawie	132 - 133
Z zagranicznymi gośćmi	134 - 135

USŁUGI

Strzyżenie i golenie	136 - 137
U szewca	138 - 139
U krawcowej	140 - 141
W salonie fryzjerskim	142 - 143
W Powszechnej Kasie Oszczędności	144 - 145

NIE SAMY CHLEBEM

Trzeba pędzić po bilety	146 - 147
Na premierze	148 - 149
U Fryderyka Chopina	150 - 151
Rubinstein w Polesie	152 - 153
Pantomima wrocławska	154 - 155
Film Polski	156 - 157

Mazowsze	158 - 159
Young Artists	160 - 161
Books	162 - 163
Folk Art	164 - 165

MASS MEDIA

In the Front of the "Ruch" Kiosk	166 - 167
Radio	168 - 169
International Book and Press Clubs	170 - 171
In a Television Studio	172 - 173
Wicherek	174 - 175

HEALTH SERVICES

Free Medical Care	176 - 177
In a Health Service Center	178 - 179
In a Pharmacy	180 - 181
The Ambulance Is Here	182 - 183
At the Dentist's	184 - 185

WORK AND PRODUCTION

Interesting Careers	186 - 187
You See Women Everywhere	188 - 189
At Nowa Huta	190 - 191
High Employment	192 - 193

THE COUNTRYSIDE

Private Farms Dominate	194 - 195
On the Farm	196 - 197
Harvest Time	198 - 199
At the Market	200 - 201
The Face of the Countryside Is Changing ...	202 - 203
Harvest Festival at the Decade Stadium	204 - 205

RELIGION

The Churches Are Full	206 - 207
A Corpus Christi Procession	208 - 209
A Roadside Shrine	210 - 211

Mazowsze	158 - 159
Młodzi plastycy	160 - 161
Książki	162 - 163
Sztuka ludowa	164 - 165

ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU

Przed kioskiem Ruchu	166 - 167
Radio	168 - 169
Kluby Międzynarodowej Książki i Prasy	170 - 171
W telewizyjnym studio	172 - 173
Wicherek	174 - 175

LECZNICTWO

Darmowa opieka lekarska	176 - 177
W ośrodku zdrowia	178 - 179
W aptece	180 - 181
Nadjechało pogotowie	182 - 183
U dentystki	184 - 185

PRACA I PRODUKCJA

Ciekawe zawody	186 - 187
Wszędzie widać kobiety	188 - 189
W Nowej Hucie	190 - 191
Wysoki procent zatrudnionych	192 - 193

WIEŚ

Dominauje gospodarka indywidualna	194 - 195
Na gospodarstwie	196 - 197
Żniwa	198 - 199
Na jarmarku	200 - 201
Zmienia się oblicze wsi	202 - 203
Dożynki na Stadionie Dziesięciolecia	204 - 205

RELIGIA

Zapełnione kościoły	206 - 207
Procesja Bożego Ciała	208 - 209
Przydrożna kapliczka	210 - 211

HOLIDAYS

Let's Send a Greeting Card	212 - 213
Christmas	214 - 215
Easter	216 - 217
In May and July	218 - 219

LET'S SEE POLAND

PTTK	220 - 221
A Factory Tour	222 - 223
The Town Near the Wawel Castle	224 - 225
The Tri-City	226 - 227
Excursions	228 - 229

SPORTS

Track and Field	230 - 231
Poland - Luxembourg	232 - 233
The Fans	234 - 235
On the Route of the Peace Race	236 - 237
In the Ring	238 - 239
The Winter Season	240 - 241
The Best Athlete of the Year	242 - 243

TIME STANDS STILL

Sounds of an Old Melody	244 - 245
At the Flea Market	246 - 247
They've brought the Coal	248 - 249
Disappearing Rural Scenes	250 - 251
Retired	252 - 253

WE CAN'T FORGET

Over a Thousand Years of History	254 - 255
All Souls' Day	256 - 257
War Memories	258 - 259

ŚWIĘTA

Wysyłamy życzenia	212 - 213
Boże Narodzenie	214 - 215
Wielkanoc	216 - 217
W maju i lipcu	218 - 219

RUSZAMY W POLSKĘ

PTTK	220 - 221
Zakładowa wycieczka	222 - 223
W podwawelskim grodzie	224 - 225
Trójmiasto	226 - 227
Pieszo, wodą, rowerem	228 - 229

SPORT

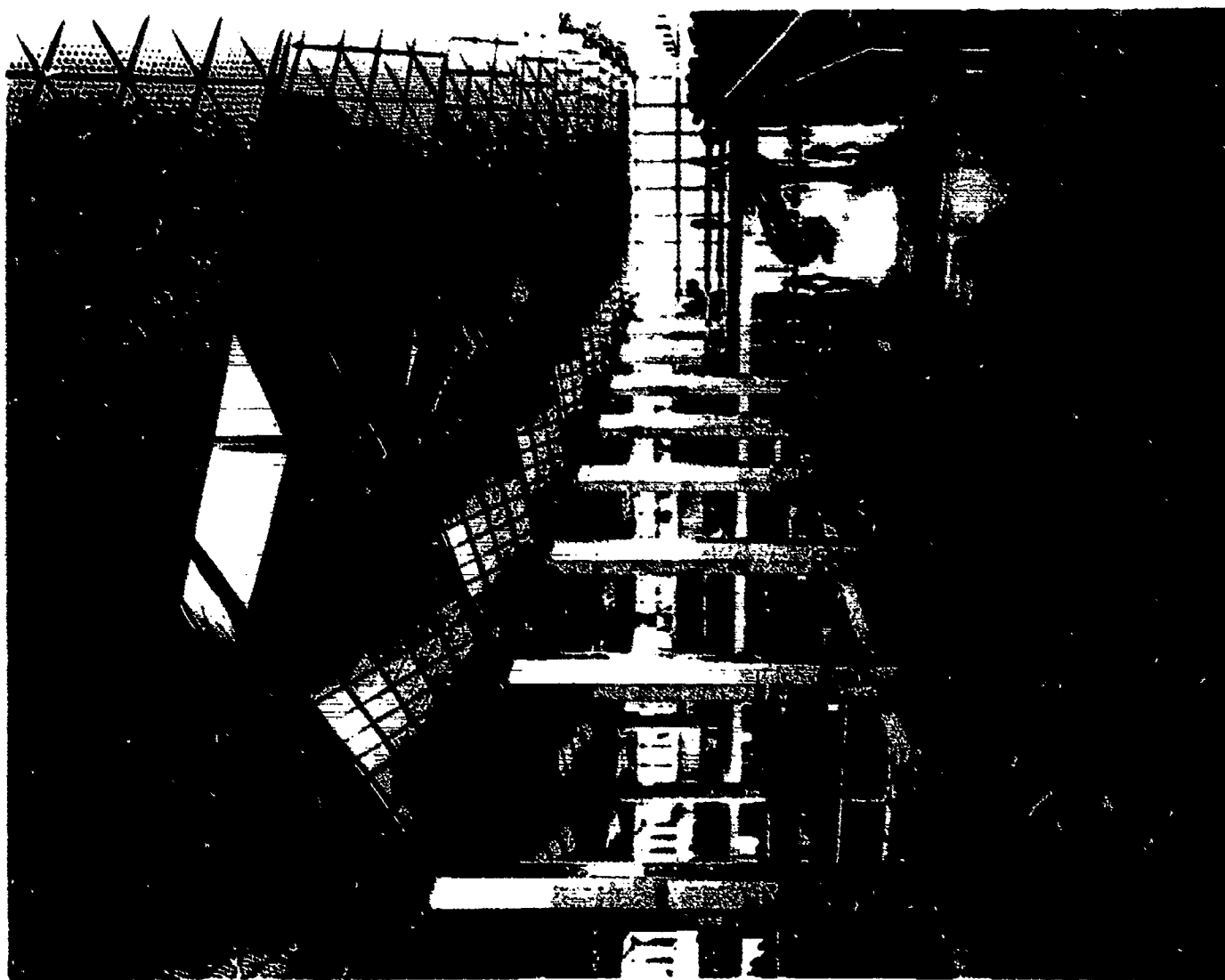
Królowa sportu	230 - 231
Polska - Luksemburg	232 - 233
Kibice	234 - 235
Na trasie Wyciągu Pokoju	236 - 237
Na ringu	238 - 239
W sezonie zimowym	240 - 241
Plebiscyt "Przeglądu Sportowego"	242 - 243

CZAS SIĘ ZATRZYMAŁ

Dźwięki starej melodii	244 - 245
Na bazarze ze starociami	246 - 247
Węgiel przywieźli	248 - 249
Zanikające wiejskie obrazy	250 - 251
Na emeryturze	252 - 253

CO ZOSTAJE W PAMIĘCI

Ponad tysiąc lat historii	254 - 255
Na Powązki w Zaduszki	256 - 257
Wojenne wspomnienia	258 - 259

ARRIVALS: THE AIRPORT

BEST COPY AVAILABLE

PRZYJAZDY: PORT LOTNICZY

Do Warszawy przylecieliśmy samolotem.
Amerykańskim do Londynu,
a stamtąd Polskimi Liniami Lotniczymi "Lot".
Wylądowaliśmy w porcie lotniczym na Okęciu.
Nowoczesny budynek Okęcia
zrobił na nas miłe wrażenie.
Kontrola paszportów trwała krótko.
Odprawa celna też poszła gładko.
Ponad nami na galerii czekała na nas rodzina i powiewała kwiatami.
Jak tylko zakończyliśmy formalności, wszyscy krewni zeszli na dół.
Otoczyli nas z okrzykami radości.
Chwile powitania były rzeczywiście wzruszające.
Szybko zmieniliśmy trochę dolarów na złote w stoisku dewizowym.
Prosto z Okęcia pojechalśmy na rodzinne przyjęcie.

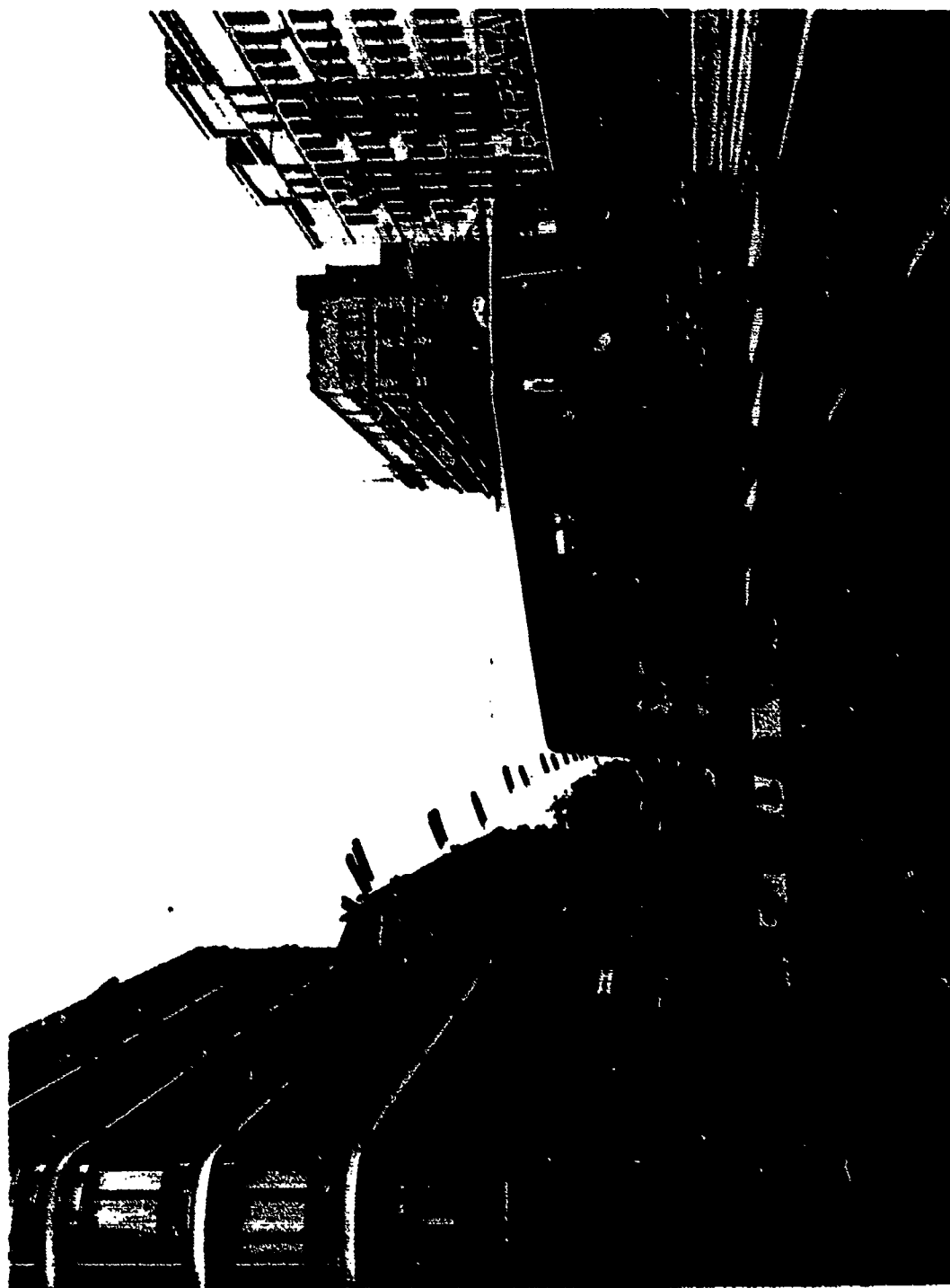
ROZMAWIAMY!

Czym ci państwo przyjechali do Warszawy?
Gdzie oni musieli się przesiąść?
Co to jest "lot"?
Jak się nazywa port lotniczy w Warszawie?
Jakie wrażenie zrobił na nich ten port lotniczy?
Kto na nich czekał i gdzie?
Czym ich witano z daleka?
Kiedy krewni mogli podejść do swych zagranicznych gości?
Jak wyglądają chwile przywitania?
Gdzie ci państwo mogli zmienić pieniądze?
Dokąd wszyscy udali się z Okęcia?
Czy Pan lubi latać?
Gdzie jest najbliższy międzynarodowy port lotniczy?
Czy Pan latał kiedyś za granicę i dokąd?
Jakie kontrole musi pasażer przejść na międzynarodowym lotnisku?
Czy według Pana, amerykańscy urzędnicy celni są uprzejmi?
Czy, przylatując do Stanów, trzeba deklarować pieniądze?
Jaką amerykańską linię poleca Pan na przelot do Europy?
Czy do Pana przylatują krewni z zagranicy?
Czy w Ameryce wita się i żegna gości kwiatami?

przyjazd - arrival
port lotniczy - airport
przylecieliśmy - we arrived (by air)
(przylecieć, perf.)
wylądowaliśmy - we landed (wylądować, perf.)
nowoczesny - modern
zrobił na nas wrażenie - made an impression on
us
odprawa celna - customs clearance
gładko - smoothly
powiewała - was waving (powiewać, imp.)
krewny - relative
otoczyli - they surrounded (otoczyć, perf.)
okrzyk - outcry, cheer
rzeczywiście - really
wzruszający - moving, touching
stoisko dewizowe - foreign currency stand
się przesiąść - to transfer (perf.)
udali się - set off to (uść, perf.)
urzędnik celny - customs official
poleca - recommend (polecać, imp.)
żegna - bid farewell to (żegnać, imp.)

BEST COPY AVAILABLE

TOURS FROM ABROAD

PRZYJAZDY: WYCIECZKI ZAGRANICZNE

Do Polski przyjeżdża wiele zagranicznych wycieczek lądem, powietrzem i morzem.

Wielu gości z Ameryki przywozi polski statek "Stefan Batory".¹

Turyści z Europy zachodniej i wschodniej

często przybywają wygodnymi autokarami.

Widzimy właśnie autobus z Moskwy,

wiozący wycieczkę radziecką.

Takie wycieczki zwiedzają nie tylko stolicę,

ale i inne miasta, miejscowości wypoczynkowe

i ciekawsze zakątki kraju.

Docierają w Tatry, na Mazury czy nad Bałtyk.

Wśród zagranicznych gości jest wielu polskich emigrantów z całego świata.

Są oni gorąco witani przez rodaków, znajomych i krewnych.

ROZMAWIANI

Jakie wycieczki przyjeżdżają do Polski i skąd?

Czym one przyjeżdżają?

Co to jest "Stefan Batory"?

Czyje imię nosi polski statek?

Jaką wycieczkę widzimy na zdjęciu?

Co zwiedzają wycieczki zagraniczne?

Kto jest szczególnie gorąco witany na polskiej ziemi?

Czym ludzie najczęściej podróżują w Ameryce?

Czym Pan lubi podróżować?

Jak najtaniej można podróżować z Ameryki do Europy?

Co turysta zagraniczny powinien przede wszystkim zwiedzić w Ameryce?

Czy Pan zwiedził i poznał cały swój kraj?

Czy Amerykanie lubią wyjeżdżać na wakacje za granicę?

Dokąd przede wszystkim lubią jeździć?

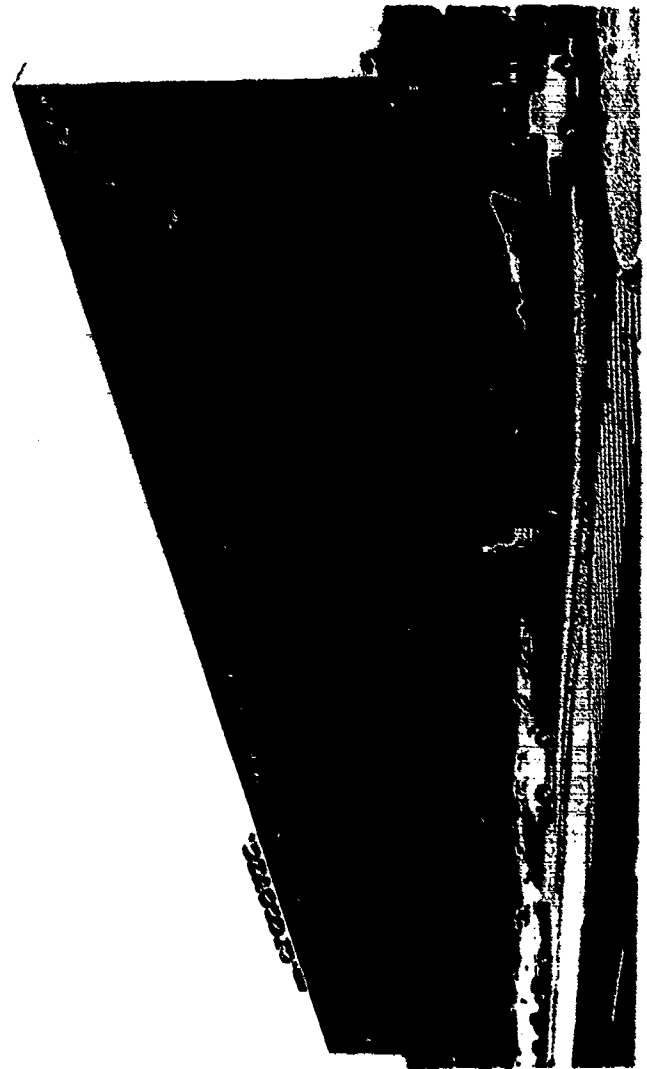
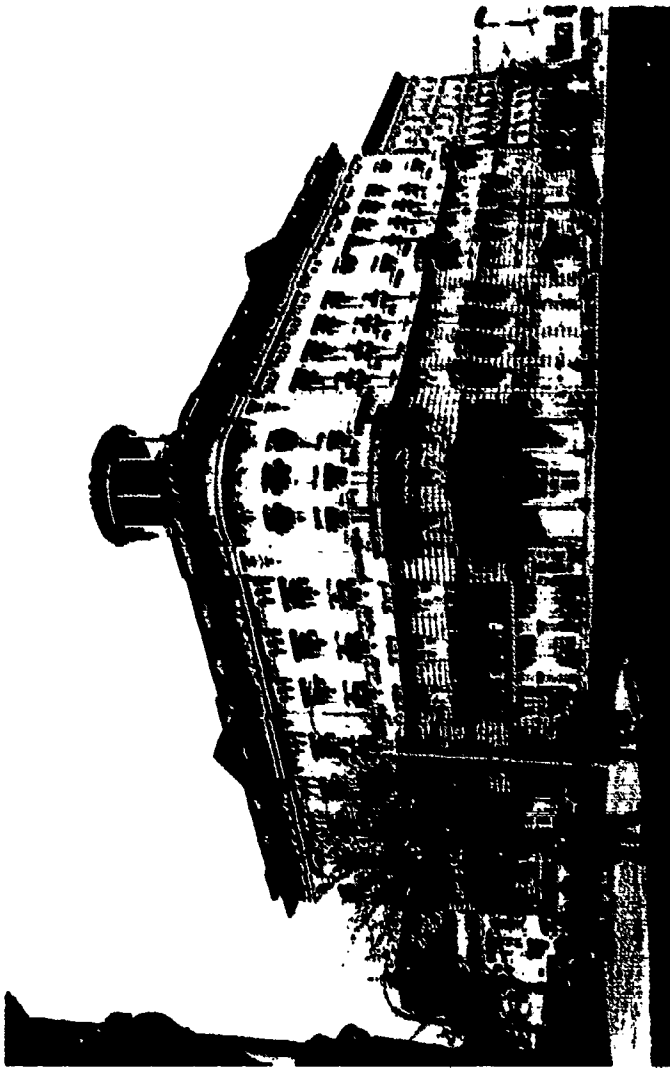
Czy najczęściej wyjeżdżają za granicę grupowo,

całymi wycieczkami, czy też na własną rękę?

Które kraje Pan już zdążył zwiedzić?

wycieczka - tour, excursion
zagraniczny - foreign, from abroad
ląd - land
powietrze - air
statek - boat, liner, ship
przybywają - arrive, come (przybywać, imp.)
radziecki - Soviet
miejscowość wypoczynkowa - resort
zakątek - corner
docierają - they reach, make their way to (docierać, imp.)
rodak - countryman, compatriot
najczęściej - most frequently
podróżują - travel (podróżować, imp.)
na własną rękę - on their own
zdążył - did (you) succeed (zdążyć, per.)
panował - reigned (panować, imp.)
wsławił się - became famous (wsławić, per.)
wódz - leader

1. "Stefan Batory" - jest to imię i nazwisko króla Polski, który panował w latach 1576-1586. Batory pochodził z Transylwanii, był drugim elekcyjnym królem Polski. Wsławił się on przedewszystkim jako doskonały wódz.

BEST COPY AVAILABLE

ARRIVALS: HOTELS

PRZYJAZDY: HOTELE

zagraniczni goście przeważnie zatrzymują się w najlepszych hotelach, które są prowadzone przez Orbis¹.

W Warszawie ze starych, znanych hoteli mają do wyboru przede wszystkim Bristol na Krakowskim Przedmieściu i naprzeciwko niego - Europejski.

Dobry jest też, zbudowany po wojnie, Grand Hotel na Kruczej.

Poza tym ostatnio powstaje wiele nowych, wspaniałych hoteli.

W Krakowie, kto lubi wygody, wybierze nowoczesną Cracovię.

Kto zaś chce mieszkać w samym sercu starego miasta,

rozgości się w Hotelu Francuskim.

O noclegu należy pomyśleć zczasu i z góry zamówić miejsca,

bowiem w całej Polsce nadal brakuje hotelowych pokoi.

Ceny pokoi dla cudzoziemców są stosunkowo wysokie.

Dla polskich obywateli taryfy są jednak niższe,

inaczej bowiem nie mogliby korzystać z lepszych hoteli.

ROZMAWIAJMY

W jakich hotelach mieszkają cudzoziemcy?

Jak nazywają się najlepsze hotele w Warszawie i Krakowie?

Gdzie się one znajdują?

Które z nich zostały zbudowane już po wojnie?

Czy w Polsce jest dosyć hoteli?

Czy łatwo jest dostać miejsce w hotelu bez uprzedniej rezerwacji?

Czy Pan zapłaci w Warszawie tę samą cenę za pokój

co Pana polski znajomy?

Czy w miastach amerykańskich jest dosyć hoteli?

Czy trzeba rezerwować pokoje wiele dni naprzód?

Czy cudzoziemcy też zatrzymują się tylko w najlepszych hotelach?

Czy w Ameryce wymaga się innych opłat od zagranicznych gości,

a innych od amerykańskich obywateli?

Czy potrafi Pan wymienić nazwy wszystkich luksusowych hoteli

w naszym mieście?

Gdzie się Pan zatrzymuje w Nowym Jorku?

Czy ceny hoteli w Ameryce są wysokie w porównaniu

do cen europejskich?

Gdzie Pan lubi mieszkać: w małych czy dużych hotelach,

starych czy nowoczesnych?

Czy mógłby mi Pan dać adres taniego hotelu w Waszyngtonie?

się zatrzymywać - stay, stop over (imp.)

są prowadzone - are run by, are managed

mają do wyboru - have a choice from, can select from

zaś - however (conj.)

rozgości się - will make himself comfortable
(rozgościć się, per.)

nocleg - lodgings, place to stay

należy pomyśleć - it's necessary to think

zczasu - early

bowiem - for (conj.)

cudzoziemiec - foreigner

obywatel - citizen, national

korzystać - take advantage of (imp.)

uprzedni - previous, made in advance

wymaga się - one requires (wymagać, imp.)

opłata - rate, fee

wymienić - mention (perf.)

w porównaniu - in comparison with

państwowy - state, governmental

załatwia - takes care of, arranges
(załatwiać, imp.)

pobyć - stay

zarząd - management, direction, administration

¹Orbis jest to Polskie Państwowe Biuro Turystyczne, po przez które cudzoziemiec może załatwić wszelkie sprawy związane ze swoim pobytem w Polsce. Pod zarządem Orbisu znajdują się najlepsze hotele, do których kierowani są obcokrajowcy.

PRZYJAZDY: NA DWORCU

Młodzi Sewerscy wybrali się z Krakowa do Warszawy.
Chcą być na Warszawskiej Jesieni.¹
Z Krakowa do Warszawy jedzie się ekspresem 4,5 godziny.
Sewerscy wzięli I-wszą klasę.
Lubią jeździć wygodnie.
Wcześniej wykupili miejscówki.
Właśnie ich pociąg przyjechał na Dworzec Główny.
Sewerski kiwa na bagażowego.
- Bagażowy tutaj -- woła.

ROZMAWIAJMY!

Gdzie mieszkają państwo Sewerscy?
Czy to jest starsze małżeństwo?
Dokąd oni jadą?
Na co oni się wybierają w Warszawie?
Jak długo jedzie się ekspresem z Krakowa do Warszawy?
Czy państwo Sewerscy żalują pociągu na wygodę?
Czy mieli oni zarezerwowane miejsca w pociągu?
Na który dworzec w Warszawie wjechał ich ekspres?
Kogo oni szukali przez okno?
Co to znaczy PKP?

wybrali się - set out (wybrać się, perf.)
miejscówka - reserved seat ticket
małżeństwo - married couple
żałują - they regret (spending)
(żałować, imp.)
wygoda - comfort

(Na zdjęciu) PKP - Polskie Koleje Państwowe

¹Doroczny Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej i Awangardowej.

BEST COPY AVAILABLE

ARRIVALS: AT THE STATION

PRZYJAZDY: W RECEPCJI

- Zamówiliśmy przed tygodniem dwuosobowy pokój.
- Pana nazwisko?
- Sewerski.
- Tak. Mają Państwo zarezerwowany pokój numer 218.

Na pierwszym piętrze, od ogrodu.

Proszę teraz wypełnić karty meldunkowe.

- Chcielibyśmy dać na przechowanie kosztowności.

- Bardzo proszę. Już biorę. Oto pokwitowanie.

A tu są klucze. Zaraz zwołam portiera.

Zaprowadzi Państwa do pokoju.

- Proszę nas obudzić o 8- mej rano.

Acha. I chcielibyśmy zatrzymać pokój o dzień dłużej.

Nie do soboty, ale do niedzieli. Czy to możliwe?

- Zaraz sprawdzę.

Owszem, tak.

Życzę Państwu przyjemnego pobytu.

ROZMAWIAJĄCY

Jaki pokój zamówili państwo Sewerscy?

Na którym piętrze oni zamieszkają?

Co muszą zrobić państwo Sewerscy przed pójściem na górę?

Co oni oddają na przechowanie i komu?

Co w zamian dostają?

Kto im wniesie walizki na górę?

Czy państwo Sewerscy nazajutrz zamierzają długo spać?

Gdzie spędzą oni week-end?

Do kiedy mieli oni zamówiony pokój?

Czy uda im się zatrzymać pokój o dzień dłużej?

Czego życzy im recepcjonista?

wypełnić - fill out (perf.)

karta meldunkowa - registration card

przechowanie - safe keeping

kosztowności - valuables

pokwitowanie - receipt

zaprowadzi - he will take, will show
(zaprowadzić, perf.)

obudzić - wake (perf.)

życzę - I wish (życzyć, imp.)

pobyt - stay

w zamian - in exchange

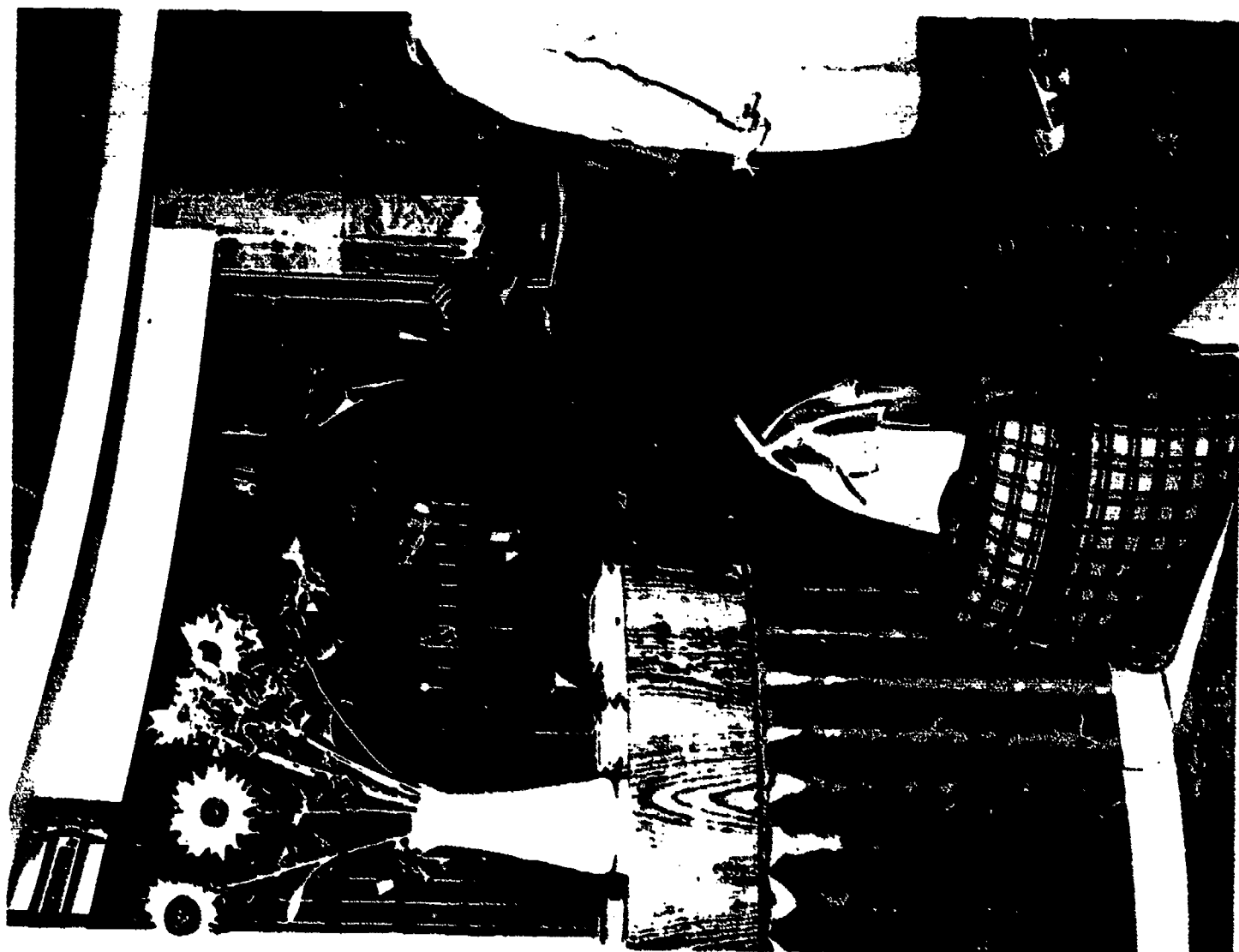
nazajutrz - the next day

zamierzają - intend (zamierzać, imp.)

czy uda im się - will they succeed in
(udać się, perf.)

BEST COPY AVAILABLE

ARRIVALS: CHECKING IN

BEST COPY AVAILABLE

EAT HEARTY: IN A RESTAURANT OR AT A FRIEND'S HOME

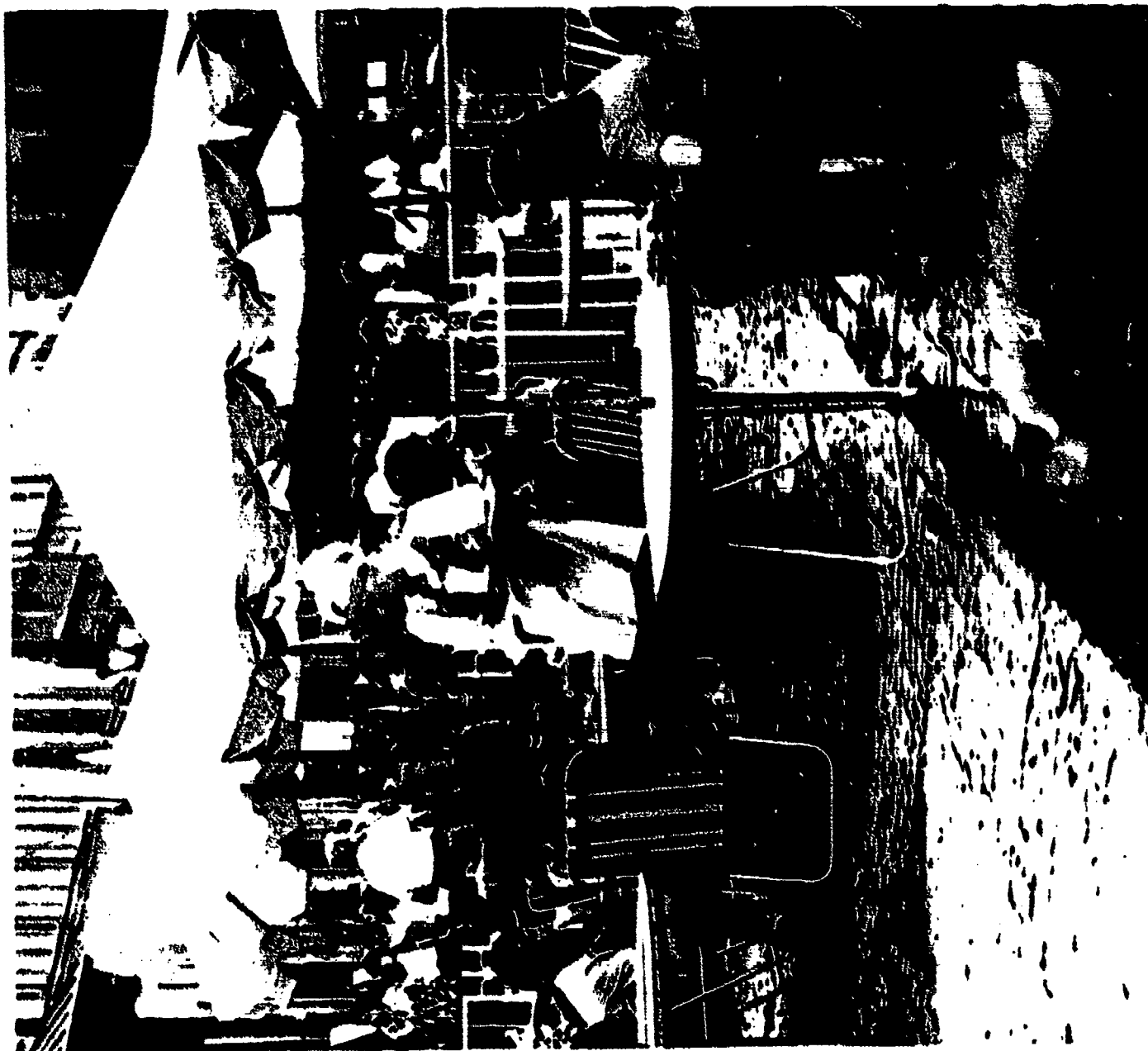
SMACZNEGO: W RESTAURACJACH CZY U ZNAJOMYCH

W Polsce w różnych miejscach można dobrze zjeść. Najlepiej prywatnie, u znajomych. Dużo Polek świetnie gotuje, a polska kuchnia uchodzi za smaczną i bogatą. Restauracje dzielą się na 4 kategorie. S czyli specjalną, dla wybranych, II-gą i III-cią. Zagraniczni goście wybierają raczej tylko dwie pierwsze kategorie. W zależności od roku, ta czy inna restauracja cieszy się najlepszą reputacją i wyjątkowym powodzeniem. Najbardziej ustaloną renomą ma krakowski "Wierzynek" i w Warszawie wilanowska "Kuchnia". Na wsi restauracje noszą często nazwę gospód. Niektóre z nich, mimo niskiej kategorii, są świetne i bardzo oryginalne. Bardzo radzimy do nich czasami wstąpić.

ROZMAWIAJMY!

Gdzie najlepiej można zjeść w Polsce?
Z czego słyną polskie panie domu?
Jaką reputacją cieszy się polska kuchnia?
Na ile kategorii są podzielone restauracje?
Do których z nich najczęściej chodzą zagraniczni goście?
Które polskie restauracje mają najbardziej ustaloną renomę?
Nazwy jakich polskich restauracji Pan pamięta?
Co to jest gospoda?
Czy warto do niej zaglądnąć?
Czy "Kuchnia Napoleońska" jest restauracją I-ej klasy?
Czy miałby Pan ochotę zjeść tam obiad czy kolację?
Na czym tam ludzie słodzą?
Kto jest właścicielem gospody na zdjęciu?
Czy lubi Pan jeść na wolnym powietrzu?
Gdzie można dobrze i tanio zjeść w naszym mieście?
Czy Pana żona dobrze gotuje i jakie są jej specjalności?
Do której restauracji Pan ją ostatnio zaprosił i na co?
Która nowojorska restauracja jest uważana dziś za najlepszą?
Czy są w naszej okolicy jakieś restauracje w stylu polskich gospód?

smacznego - "bon appetit"
uchodzi - has the reputation of (being) (uchodzić, imp.)
wybrany - the select, chosen
w zależności - depending
wyjątkowy - exceptional
powodzenie - success
ustalony - steady
renomą - fame, reputation
"Kuchnia" - "the Forge"
właściciel - owner
na wolnym powietrzu - in the open air
okolica - neighborhood, area

EAT HEARTY: LET'S DROP IN FOR A COFFEE

BEST COPY AVAILABLE

SMACZNEGO: WPADAMY NA PÓŁ CZARNEJ

Trudno sobie wyobrazić życie w Warszawie bez kawiarni. Tam robi się interesy, załatwia tysiące spraw, spotyka się na randce. Tam pokazuje się toalety, zbiera się wszystkie plotki i nowe dowcipy. Tam wpada się na moment wytchnienia w czasie pracy na małą lub dużą czarną, lemoniadę, piwo lub ciastka. Mamy różne typy kawiarni - wielkie, jasne jak "Nowy Świat", lub malutkie, zaciszne, ulubione przez zakochanych jak "Gwiazdeczka". W "Antycznej" można spotkać słynnych pisarzy i poetów, w "Europejskiej" - kombinatorów i ludzi interesu. Dużym powodzeniem cieszą się samoobsługowe bary kawowe, oraz kawiarnie w Klubach Książki i Prasy. W lecie pełno jest w ogródkach na świeżym powietrzu. Pod parasolami w "Krokodylu" siedzi się niczym w teatrze. Wokół przeszliczne kamieniczki Starego Miasta, a podają kelnerki w starodawnych strojach.

ROZMAWIAMY!

Gdzie koncentruje się życie towarzyskie stolicy?
Po co ludzie spotykają się w kawiarni?
Co mogą tam oni zamówić?
Kiedy ich można tam zastać?
Jak wygląda kawiarnia "Nowy Świat"?
Kto szczególnie lubi się umawiać w "Gwiazdeczce"?
Czyją siedzibą stała się "Antyczna"?
Kto króluje w "Europejskiej"?
Gdzie można małą czarną połączyć z ciekawą lekturą?
Gdzie najszybciej można wypić kawę?
Która kawiarnia ma ogródek na Rynku Starego Miasta?
Dlaczego odpoczynek w tej kawiarni jest szczególnie przyjemny?
Dlaczego w Ameryce kawiarnie należą do rzadkości?
Czy Amerykanie nie lubią się spotykać w czasie dnia?
Gdzie Amerykanie spotykają się dla załatwienia pilnych spraw?
A gdzie Amerykanki mogą pójść poplotkować po zakończeniu zakupów?
Gdzie umawiają się zakochane pary?
Czy istnieją w Stanach kawiarenki na świeżym powietrzu?
Czy Pan jest stałym bywalcem jakiejś kawiarni, restauracji czy baru?

pół czarnej - demitasse of black coffee
wpadamy - we stop by, drop in (wpadać, imp.)
wyobrazić - to imagine (perf.)
robi się interesy - one makes business deals
załatwia się sprawy - one settles matters (załatwiać, imp.)
randka - date
plotka - gossip
dowcip - joke
wytchnienie - rest, relaxation, a breather
malutki - tiny
zacziszny - quiet and secluded
zakochany - a person
kombinator - operator, schemer
samoobsługowy - self-service
niczym - like
przeszliczny - most beautiful, lovely
kamienica - apartment house
kelnerka - waitress
starodawny - old, antique
zamówić - order (perf.)
zastać - to find, meet (perf.)
szczególnie - generally
się umawiać - make a date, arrange a meeting (imp.)
siedziba - habitat, seat
odpoczynek - rest, relaxation
należą do rzadkości - are rare
pilny - urgent
zakupy - shopping
istnieją - exist (istnieć, imp.)
bywalec - habitual guest, frequenter

BEST COPY AVAILABLE

EAT HEARTY: AN INEXPENSIVE MEAL

SMACZNEGO: TANI POSILEK

Gdzie Polak je normalnie południowy posiłek w czasie tygodnia? Do restauracji idą tylko ci co mają czas i pieniądze. Wielu przynosi ze sobą do pracy kanapki, a na miejscu robi się kawę czy herbatę. W większości dużych biur czy fabryk są stołówki. Często pracownik wykupuje kwitki na obiady, tygodniowo lub miesięcznie. Pozatym tysiące ludzi wpada coś przegryźć do baru mlecznego. Zamawia się tam nie tylko mleczne potrawy, ale różne dania jarskie: z ryżem, mączne lub z jajek. Osobiście bardzo lubię naleśniki ze śmietaną, lub pierogi z serem. Czasami też biorę jajecznicę. Można też pójść do baru samoobsługowego z daniami mięsnymi. W niektórych są stoliki, a w innych je się na stojąco. Uwaga! W poniedziałek w Polsce jest dzień bezmięsy! Wtedy ryby ratują sytuację.

RCZMAWIAJMY!

Kto w czasie tygodnia chodzi do restauracji?
 Czy dużo ludzi ma możliwość jeść obiad w zakładzie pracy?
 Jaka jest procedura placenia za stołówkę?
 Co można dostać w barze mlecznym?
 Czy zna Pan dania wymienione w tekście?
 Gdzie można zjeść danie mięsne bez czekania na kelnera?
 Kiedy w Polsce nie sprzedają i nie podają mięsa?
 Co się wtedy je?
 Czy dużo Amerykanów przynosi kanapki do pracy?
 Skąd biorą oni w pracy kawę, herbatę czy inne napoje?
 Czy w Pana biurze istnieje stołówka?
 Jeżeli tak, to co w niej podają?
 Czy stołówki są samoobsługowe?
 Czy Pan lubi jeść na stojąco?
 Gdzie można się tu tanio posilić, czy w barach mlecznych?
 Ile dziś trzeba minimum wydać na skromny posiłek?
 Czy Pan uważa, że kawa w Ameryce jest dobra?
 Gdzie tu można dostać pół czarnej lub espresso?
 Gdzie Pan normalnie jada obiady?

posilek - meal
kanapka - sandwich
stołówka - cafeteria
kwitek - coupon, receipt
coś przegryźć - for a snack, have a bite
potrawa - dish, course
danie - dish, course
jarski - vegetarian
ryż - rice
mączny - made of flour
osobiście - personally
naleśnik - pancake
pieróg - dumpling, ravioli
jajecznicą - scrambled eggs
mięśny - made of meat
na stojąco - standing up
ratują - save (ratować, imp.)
możliwość - opportunity, chance
zakład pracy - plant, workshop
wymieniony - the mentioned
napój - drink, beverage
posilić - to have something to eat, to have a meal (perf.)
skromny - modest

SMACZNEGO: KIEDY NASTAJĄ LETNIE UPAŁY

Kiedy nastają letnie upały

każdy ma ochotę na coś zimnego.

Wózki z lodami "Bambino" są obleżone.

- Dla mnie śmietankowe - prosi brunetka w zielonych okularach i daje 3 złote drobnymi.

Paniusia obok bierze podwójne owocowe dla siebie i córeczki, zaś para z tyłu zastanawia się czy się skusić na lody czy poprostu kupić przy drugim wózku coś do ficia.

Czysta sodowa kosztuje tylko 30 groszy

i lepiej gasi pragnienie niż lody.

To też wózki z zimnymi napojami Miejskiego Handlu Detalicznego robią dziś także świetny interes.

Przy okazji ostrzeżenie: nie kupujcie lodów niefirmowych.

Może to się skończyć wypadkiem zatrucia nawet śmiertelnym.

ROZMAWIAJMY!

Na co mają ludzie ochotę, kiedy przychodzą letnie upały?

Jakie lody kupują te panie na zdjęciu?

Ile gatunków trzyma sprzedawczyni w swym wózku?

Nad czym zastanawia się ta para z tyłu?

Jaki jest najtańszy napój w wózku MHD?

Co to jest MHD?

Co najlepiej gasi pragnienie?

Kto w dni upalne robi dobry interes?

Dlaczego należy kupować tylko firmowe lody?

Czym w lecie łatwo się zatruć?

Czy wypadek zatrucia może być śmiertelny?

Gdzie w Ameryce najczęściej kupuje się lody?

Czy są tu też takie wózki z lodami i napojami jak w Polsce?

Jak nazywa się najlepsza firma amerykańskich lodów?

A gdzie są najlepsze lody w naszym mieście?

Który kraj zdobył reputację w produkcji lodów?

Jakie są Pana ulubione lody?

A co Pan lubi pić w czasie upałów?

Czego by się Pan teraz napił?

nastają - set in, come, take place
(nastawać, imp.)

upał - neat wave

wózek - cart

obleżony - besieged

lody śmietankowe - vanilla ice cream

lody owocowe - fruit-flavored ice cream

podwójny - double

zastanawia się - is thinking over,

wondering (zastanawiać się, imp.)

się skusić - to yield to temptation (perf.)

gasi - quenches, puts out, extinguishes

(gasić, perf.)

pragnienie - thirst

Miejski Handel Detaliczny -

Municipal Retail Trade

ostrzeżenie - warning

niefirmowy - without a brand name

wypadek - case

zatrucie - poisoning

śmiertelny - fatal

gatunek - kind, variety

sprzedawczyni - saleswoman, vendor

EAT HEARTY: WHEN THE SUMMER HEATWAVE SETS IN

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILABLE

EAT HEARTY: LET'S GO OUT FOR DINNER 1

SMACZNEGO: IDZIEMY NA KOLACJĘ 1

Jurek z Marysią tak długo się zastanawiali dokąd pójść na kolację, że w końcu zgłodnieli i wylądowali w pobliskiej Izabelli¹.

Tam zresztą zawsze można dobrze zjeść, tylko jest bardzo tłoczno. Nasi przyjaciele mają jednak szczęście.

Kiedy wchodzi, jakiś pan wstaje właśnie od stolika.

W Polsce trzeba samemu szukać gólic miejsca w restauracji.

To też Jurek szybko przepycha się do zwalnającego się stolika.

Znajduje się on tuż przy barze, gdzie rozsiadły się młode pary.

Zdaje się, że same zakochane młode pary.

Jurek zajmuje stolik i sadza przy nim Marysię, elegancko podsuwając jej krzesło.

Potem sam siada obok i zakwiciony rozgląda się wokoło.

Lokal urządzony jest skromnie ale gustownie.

Panuje w nim miła i swojska atmosfera.

To prawie równie ważne jak sama jakość kuchni.

ROZMAWIAJMY!

Nad czym Marysia z Jurkiem długo się zastanawiali?

Co z tego wynika?

Jaką reputacją cieszy się Izabella?

Czy łatwo jest tam znaleźć wolny stolik?

Pod jakim względem Marysia i Jurek mieli szczęście?

Kto zwalniał stolik przy barze?

Czy kierownik restauracji lub kelner zaprowadził Jurka do stolika?

W jaki sposób zdobywa się w Polsce miejsce w restauracji?

Kogo widać przy barze?

Co można powiedzieć o tych ludziach?

Co robi Jurek na zdjęciu?

Dlaczego Jurek jest zadowolony?

Na co on patrzy?

Co można powiedzieć o restauracji Izabella?

Co jest w takim lokalu równie ważne jak sama kuchnia?

zastanawiali się - they were making up their mind (zastanawiać się, imp.)

zgłodnieli - got hungry. starved (zgłodnieć, perf.)

wylądowali - they landed, found themselves (wylądować, perf.)

pobliski - nearby

zresztą - after all, anyway

tłoczno - crowded

przepycha się - pushes through, elbows through (przepychać się, imp.)

zwalnający się - being vacated, being freed (zwalniać się, imp.)

podsuwając - pushing up

urządzony - is furnished, arranged

gustownie - in good taste

panuje - predominates (panować, imp.)

jakość - quality

cieszy się powodzeniem - is successful, thriving

pod jakim względem - in what respect

zaprowadził - did .. escort (zaprowadzić, perf.)

zdobywa się - does one obtain, get (zdobywać, imp.)

lokal - a place such as a restaurant, bar, café, or nightclub

¹ Izabella - to nazwa restauracji. Do jednych z najbardziej znanych warszawskich restauracji należą restauracje hotelowe: Grand, Bristol i Europejska.

BEST COPY AVAILABLE

EAT HEARTY: LET'S GO OUT FOR DINNER 2

SMACZNEGO: IDZIEMY NA KOLACJĘ 2

Co tu wybrać? Aż ślinka leci tyle specjałów w jadłospisie.

-- Marysio, jaką byś chciała zakąską? Są flaczki w muszelkach, pieczarki z patelni, śledź w śmietanie, ryba w galarecie.

-- Nie Jureczku, nie mam ochoty na zakąski.

-- To może jakąś zupę? Patrz, mają barszcz z pasztecikami, bulion z żółtkiem, pomidorową z ryżem.

-- Nie kuś Kotku. Wiesz że muszę dbać o linię.

Poprzedzamy na głównym daniu.

-- No dobrze, ale za to napijmy się czegoś dobrego.

Co byś powiedziała na pieczeń rzymską i butelkę węgierskiego wina?

-- Doskonale, byle prędko.

-- Proszę Pani, jesteśmy gotowi. Prosimy o dwie pieczenie.

-- Niestety zabrakło. Może Państwo wezmą kaczkę lub bryzol cielęcy?

-- Nie, to już lepiej pieczoną kurę -- decyduje Jurek.

-- Droga Pani, umieramy z głodu. Niech nam Pani nie każe długo czekać.

ROZMAWIAMY!

Czy jadłospis w restauracji Izabella jest ubogi?

Którą z wymienionych zakąsek Pan by wybrał?

A którą wybrała Marysia?

Jakie zupy proponuje Jurek Marysi?

Dlaczego Marysia nie chce żadnej zupy?

Czy naprawdę Marysia nie ma ochoty na przekąską i zupę?

Co ona radzi Jurkowi?

Jaką rekompensatę proponuje Jurek?

Co oni chcą zamówić?

Dlaczego kelnerka nie może przyjąć tego zamówienia?

Co w końcu zamawia nasza para z głównych dań?

Na czym jej szczególnie zależy?

Na myśl o których z wyżej wymienionych potraw leci Panu ślinka?

aż ślinka leci - "it makes your mouth water"

jadłospis - menu

zakąska - appetizer

flaczki w muszelkach - scalloped tripe

pieczarka - mushroom

patelnia - frying pan

śledź - herring

śmietana - sour cream

galareta - gelatin

pasztecik - patty

żółtko - egg yolk

pomidorowy - tomato

nie kuś - don't tempt (kusić, imp.)

dbać o linię - watch my figure (imp.)

poprzedzamy - let's stop with, let's be content with (poprzedzać, perf.)

pieczeń - roast

byle prędko - just as long as it's fast

zabrakło - (we) ran short, (we) are out (of it) (zabraknąć, perf.)

pieczony - baked, roasted

umieramy z głodu - we're dying of hunger

ubogi - poor, scant

rekompensata - compensation

BEST COPY AVAILABLE

EAT HEARTY: LET'S GO OUT FOR DINNER 3

SMACZNEGO: IDZIEMY NA KOLACJĘ 3

- Na zdrowie. Pomyślności - wznosi toast Jurek.
- Na zdrowie. Świetne wino - chwali Marysia.
- Masz rację. Bardzo wytrawne, trochę cierpkie, choć nie tej klasy, co piliśmy u Janków Szumskich.
- Ale z Ciebie Jurku znawca win. Ja już nic nie pamiętam.
- A teraz zabierajmy się do jedzenia. Smacznego - Jerzy przyspiesza żonę, sięgając po nóż i widelec.
- Bardzo lubię kurę - wzdycha Marysia
- tylko zawsze mam trudności z krajanem.
- Za to lepiej będzie smakować. A pieczarki, palce lizać. Prawda? - zachwala Jerzy.
- I jarzyny też są dobre, a chleb jakby domowej roboty.
- Cieszę się, że Mojej Pani smakuje - uśmiecha się Jerzy, zadowolony z udanej kolacji.

ROZMAWIAMY!

- Jaki toast wznosi Jerzy?
- Komu bardzo smakuje wino?
- Jakie jest Jurka zdanie na temat tego wina?
- Kto z tych dwojga wygląda na znawcę win?
- A czy Pan zna się na winie?
- Które wino Pan uważa za najlepsze?
- Czy pili Pan kiedyś węgierskie wino i czy Panu smakowało?
- Co Jurek mówi Marysi przed rozpoczęciem jedzenia?
- Czy ich porcje wyglądają apetycznie?
- Czym oni krajają mięso a czym je jedzą?
- Czy oni krajają mięso w ten sam sposób jak to się robi w Ameryce?
- Czy Pan też ma trudności z krojeniem drobiu?
- Jakie jest zdanie Jurka o pieczarkach?
- Co szczególnie smakuje Marysi?
- Czy wygląda na to, że kolacja udała się młodej parze?
- Kto wygląda na specjalnie zadowolonego?

pomyślności - "the best of luck"
wznosi toast - raises a toast
(wznosić, imp.)

wytrawny - dry
cierpki - tart

znawca - connoisseur, expert
sięgając - reaching
wzdycha - sighs (wzdychać, imp.)

krajanie - cutting
palce lizać - finger-licking (good)

zachwala - praises (zachwalać, imp.)
uśmiecha się - smiles (uśmiechać się, imp.)

udany - successful
rozpoczęcie - beginning

SMACZNEGO: IDZIEMY NA KOLACJĘ 4

-- Proszę Pani, płacić! -- Jerzy przyzywa kelnerkę.
Za jakiś czas panienka zjawia się z rachunkiem na talerzyku.
Jerzy dyskretnie sprawdza sumę.
Rachunek wynosi 61 zł za jedzenie i wino, a 10% za obsługę.
Jerzy wyjmuje pieniądze z portfela i kładzie 80 zł na talerzyku.
Kelnerka wydaje mu 12.90 reszty.
On chowa 10 zł do kieszeni a drobne zostawia.
-- Proszę zatrzymać. To dla Pani.
Kelnerka dziękuje za dodatkowy napiwek i odchodzi.
Nasi przyjaciele oboje zapalają papierosy.
Każdy swojego ulubionego z własnej paczki.
Potem jeszcze ostatni łyk wina.
Czas wracać do domu.

ROZMAWIAMI

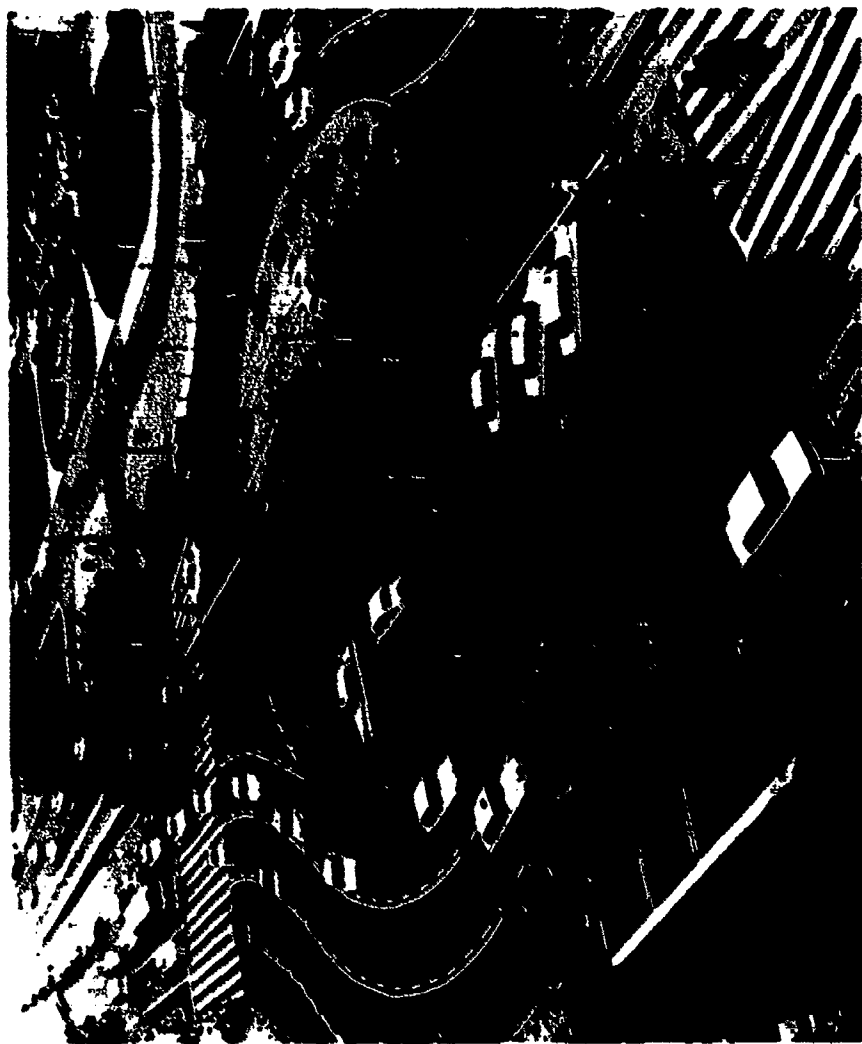
Jak Jerzy przyzywa kelnerkę, gdy chce zapłacić rachunek?
Na czym kelnerka przynosi mu rachunek?
Co Jerzy robi przed zaplaceniem rachunku?
Ile wynosi rachunek?
Gdzie Jerzy trzyma pieniądze?
Jaką sumę Jerzy daje kelnerce?
Co mu ona wydaje?
Czy Jerzy bierze całą resztę dla siebie?
Za co kelnerka dziękuje przed odejściem?
Ile ona zarobiła na kolacji tej pary?
Czym Marysia i Jurek kończą kolację?
Czy oni oboje palą te same papierosy?
A czy Państwo Oboje palą?
Jeżeli tak, czy każdy z Państwa też pali inny rodzaj papierosów?
Czy dziwi Pana, że Marysia i Jurek nie zakończyli kolacji
kawą lub herbatą?
A co Państwo piją na zakończenie kolacji?

przyzywa - calls, signals
(przyzywać, imp.)
zjawia się - appears (zjawiać się, imp.)
rachunek - bill, check
obsługa - service
portfel - wallet, billfold
reszta - change, remainder
drobne - change, small money
dodatkowy - additional
napiwek - tip
łyk - swallow, gu.p
Czy dziwi Pana? - Does it seem
strange to you?

HOW TO GET AROUND IN THE CITY AND THE COUNTRY:
TRANSPORTATION IN THE CAPITAL

BEST COPY AVAILABLE

JAK SIĘ PORUSZAĆ PO MIEŚCIE I KRAJU: KOMUNIKACJA MIEJSKA W STOLICY

Stolica posiada bogatą sieć komunikacyjną, na którą składają się linie tramwajowe i autobusowe. Trolejbusowe są w stanie likwidacji. Najtaniej, lecz najdłużej jedzie się tramwajem, a najszybciej, choć najdrożej autobusem pośpiesznym lub tak zw. zielonym, kursującym do podmiejskich miejscowości. Zorientować się łatwo, bo na każdym przystanku jest z dala widoczny wykaz numerów zatrzymujących się na nim pojazdów. Na przystankach należy czekać w ogonku i z góry posiadać bilet, w który można się zaopatrzyć w kiosku Ruchu¹. Warto ich mieć dużo. W wozach nie ma konduktorów i jeżeli ktoś wsiądzie bez biletu, to jedyny ratunek - poprosić kogoś z pasażerów o odstąpienie jednego. Niektórzy w podobnej sytuacji ryzykują i jadą "na gapę",² ale potem wstyd i nieprzyjemności, gdy wejdzie kontroler. Ogólna rada: o ile możliwe omijać godziny wielkiego ruchu. Tłok jest ogromny, szkoda więc czasu, zdrowia, łokci i ubrania.

ROZMAWIAJMY!

Co się składa na sieć komunikacyjną stolicy?

Czy linie trolejbusowe są w stanie rozwoju?

Które środki lokomocji są najtańsze a które najszybsze? Dokąd wiozą pasażerów zielone autobusy?

Po czym można się zorientować, gdzie zatrzymuje się dany pojazd?

Co się formuje na przystankach, szczególnie w czasie dużego ruchu?

Bez czego nie należy wsiadać do autobusu czy tramwaju i dlaczego?

Co to jest Ruch i co można kupić w jego kioskach?

Co musi zrobić pasażer, gdy przypadkowo wsiądzie bez biletu?

Czego nie powinien on robić w takiej sytuacji?

Jakie są funkcje kontrolera w autobusie?

Kiedy turyści i niepracujący nie powinni jeździć po mieście?

Jak wygląda sieć komunikacji miejskiej w naszym mieście?

Czy większość tak zw. światła pracy z niej codziennie korzysta?

Czy w godzinach dużego ruchu jazda jest równie męcząca jak w Polsce?

Czy w Stanach komunikacja miejska jest droga?

Czym Pan dojeżdża do pracy lub szkoły i ile to Pana kosztuje?

Jak wygląda procedura kupna biletu autobusowego?

Jak w Stanach jest karana jazda "na gapę"?

komunikacja - transportation (service)
posiada - possess (posiadać, imp.)
sieć - network
pośpieszny - express
kursujący - running to
podmiejski - suburban
czekać w ogonku - to wait in line (imp.)
zaopatrzyć się - to supply oneself (perf.)
odstąpienie - sparing
ryzykują - risk, take a chance (ryzykować, imp.)
jadą "na gapę" - (colloq. idiom.) steal a ride
łokieć - elbow
przypadkowo - accidentally, by chance
męczący - tiring, exhausting
jest karany - is punished, penalized
kolportaż - distribution

¹ Ruch - państwowe przedsiębiorstwo kolportażu gazet. W jego kioskach można zaopatrzyć się w papierosy, zapałki, różne drobniaczki oraz wszystkie bilety komunikacji miejskiej.

² Jazda "na gapę" - cznacza jazdę bez biletu, która naturalnie jest karalna.

JAK SIĘ PORUSZAĆ PO MIEŚCIE I KRAJU: W WARSZAWSKIEJ TAKSÓWCE

Warszawa. Południe. Na postoju pełno taksówek. Naturalnie w godzinach ruchu sytuacja wygląda całkiem inaczej. Jak wtedy złapać taksówkę? Bardzo trudno. Trzeba czekać na najbliższym postoju. Chyba że przed hotelem czy przypadkowo na ulicy któraś się zwolni. Czasem zatrzyma się prywatny wóz. Lepiej z niego nie korzystać i nie jechać "na łebka"¹, choć to często będą robili inni przechodnie. Taksówki nie są drogie. Ceną za przejazd wybija licznik. Od 23-ciej do 6-tej rano obowiązuje wyższa taryfa nocna. W godzinach ruchu często kierowcy zabierają po kilku pasażerów. W okresie zjazdu do garażu taksówkarz godzi się brać tylko tych, co chcą jechać w jego stronę, do jego dzielnicy. Warszawscy kierowcy to świetni znawcy miasta i ... ludzi. Warto z nimi porozmawiać, szczególnie, że słyną z dowcipu i humoru.

ROZMOWIAMY!

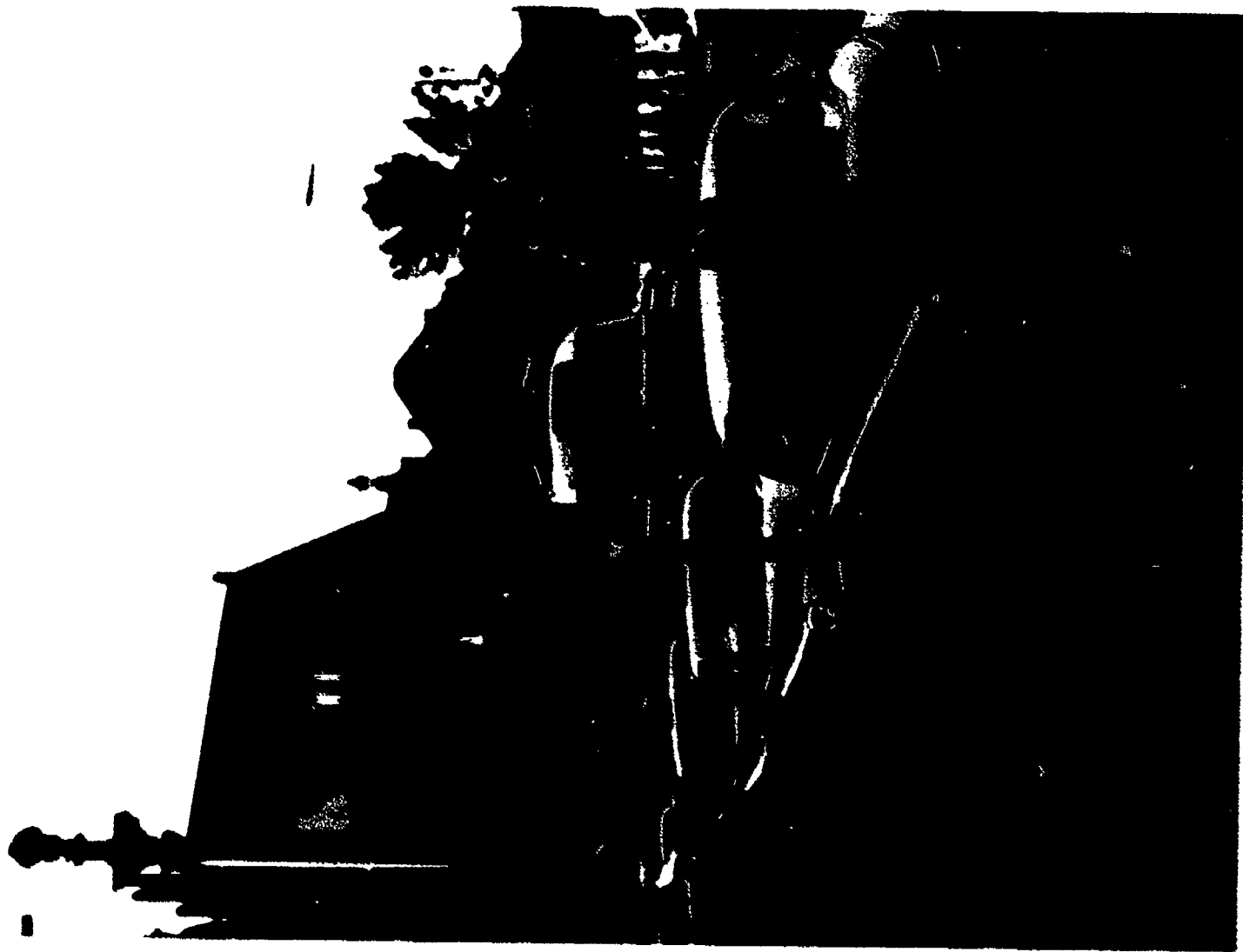
Kiedy łatwiej jest złapać taksówkę, a kiedy sprawia to trudności? Gdzie najłatwiej znaleźć taksówkę? Co to znaczy "jechać na łebka"? Czy zalecane jest korzystanie z takich okazji? Dlaczego taniej jest wrócić do domu taksówką przed 23-cią? Czy zdarza się jechać taksówką z innym nieznanym pasażerem? Kiedy warto taksówkarzowi z daleka krzyknąć dokąd chce się jechać? Dlaczego w czasie jazdy przyjemnie jest pogadać z kierowcą? Czy w Ameryce trudno jest złapać taksówkę? Gdzie jej szukać? Czy można ją zamówić telefonicznie? Czy, wtedy to drożej kosztuje? Ile jest taryf, czy wszędzie są takie same i wykazywane na liczniku? Czy w Ameryce prywatne auta też czasami wożą pasażerów? Czy taksówkarze dobrze znają swój teren i ostro jeżdżą? Czy naogół jeżdżą dla wielkich kompanii czy własnymi wozami? Na ile zmian pracują? Czy dobrze zarabiają? Ile powinno im się dawać napiwku? Czy kierowcy są naogół uprzejmi, rozmowni i uczciwi?

złapać - to catch (perf.)
 się zwolnić - will become free (zwolnić się, perf.)
 korzystać - to take advantage of (imp.)
 przechodzić - passerby
 wybija - strikes, indicates (wybijać, imp.)
 licznik - meter
 obowiązuje - is in force (obowiązywać, imp.)
 godzi się - agrees (godzić się, imp.)
 dzielnica - section, district
 słyną - are famous (słynąć, imp.)
 zalecany - recommended, advised
 krzyknąć - to scream, to shout (imp.)
 porywać - colloq. to chat, to talk
 wykazywany - indicated
 zmiana - shift
 napiwek - tip
 uczciwy - honest
 dorabiają sobie - supplement (their income)
 (dorabiać, imp.)

¹ "jechać na łebka" oznacza używać jako taksówki wozu prywatnego. Często szoferzy różnych państwowych instytucji dorabiają sobie w ten sposób. Naturalnie jest to nielegalne z ich strony.

BEST COPY AVAILABLE

**HOW TO GET AROUND IN THE CITY AND THE COUNTRY:
IN A WARSAW TAXI**

BEST COPY AVAILABLE

HOW TO GET AROUND IN THE CITY AND THE COUNTRY:
EVERYTHING CAN BE ARRANGED HERE

JAK SIĘ PORUSZAĆ PO MIEŚCIE I KRAJU: TU WSZYSTKO MOŻNA ZAŁATWIĆ

Proszę Pań w tej instytucji mogą Panie załatwić wszystko.

Gość zagraniczny potrzebuje złotówek,

Orbis właśnie wymienia walutę.

Chcą Panie poznać miasto, proponujemy różne tury.

Głównie autokarami, ale stare Miasto można zwiedzać i w doróżce.

A może wybrałyby się Panie w podróż po Polsce?

Mogą Panie wziąć udział w jednej z wielu kilkudniowych

wycieczek Orbisu lub zamówić specjalną.

Poza tym Orbis wynajmuje samochody, rezerwuje hotele,

sprzedaje bilety, dostarcza przewodników.

Dla amatorów konnej jazdy urządzamy wakacje w słynnej stadninie.

Planują Panie pójść do kina, opery, teatru?

Proszę bardzo, prowadzimy przedsprzedaż biletów.

Prawda, że bez nas turysta zagraniczny byłby jak bez ręki?

Orbis bowiem, to jedyne państwowe biuro podróży w Polsce.

ROZMAWIAMY!

Co to jest Orbis?

Kim są te panie?

Co zachwala ten młody człowiek?

Ile funkcji Orbisu zdążył on wymienić?

Jaką walutę wymienia Orbis i na co?

W jakich pojazdach można zwiedzać stolicę?

Jaki rodzaj wycieczek urządza Orbis?

Czy organizuje też prywatne tury?

Jeżeli turysta chce sam zwiedzać Polskę, w czym Orbis może mu pomóc?

Jakie bilety można kupić w Orbisie?

Gdzie turysta zagraniczny może pojeździć konno?

Czy rzeczywiście Orbis jest niezbędną instytucją

dla zagranicznego turysty?

Jakie są najświeższe biura podróży w Stanach?

Czy też prowadzą one bardzo różnorodną działalność i jaką?

Czy w Ameryce można i warto wymieniać pieniądze w biurach podróży?

Gdzie Pan normalnie wymienia pieniądze jadąc za granicę?

Kto w Stanach prowadzi przedsprzedaż biletów do kin, teatrów, itp?

Czy jest możliwe spędzić w Ameryce wakacje w stadninie?

złotówka - złoty coin
waluta - foreign currency
autokar - touring car
doróżka - coach, carriage
wynajęcie - rents (wynajmować, imp.)
dostarcza - supplies (dostarczać, imp.)
przewodnik - guide
stadnina - racing stable
przedsprzedaż - advance sale
niezbędny - indispensable
różnorodny - manifold, varied

BEST COPY AVAILABLE

HOW TO GET AROUND IN THE CITY AND THE COUNTRY:
IT'S WORTH GOING BY TRAIN

JAK SIĘ PORUSZAĆ PO MIEŚCIE I KRAJU: WARTO JEŹDZIĆ POCIĄGIEM

Bez kolei trudno sobie wyobrazić życie w Polsce.

To nasz najważniejszy środek lokomocji.

Stale mnóstwo ludzi spędza czas w pociągu.

Często jeżdżą służbowo, "na delegację":

do centrali - na zjazdy, konferencje i odprawy,

czy z centrali - w tak zw. "teren".

Najciekawiej, choć nieraz tłoczno jest w II -iej klasie.

Podróżni pchają się, ale są przyjaźni. Przy tym różnorodni:

z jednej strony wiejska kobieta wiezie kury na targ,

z drugiej roześmiany żołnierz w drodze na urlop,

a ubok śliczna dziewczyna.

Stale na nią spogląda, ona udaje, że czyta.

Ktoś zagada, powie dowcip, zaczynają się rozmowy,

czasami sąsiad czymś poczęstuje, słowem swojska atmosfera.

W ten sposób szybko i przyjemnie miją droga.

ROZMAWIAJMY!

Czym najwięcej Polacy podróżują?

Czy w Polsce ludzie dużo jeżdżą?

Co to znaczy "jechać na delegację"?

A co to znaczy "jechać w teren"?

Dokąd Polacy jeżdżą służbowo?

Którą klasą jest ciekawiej jechać?

Czego należy się spodziewać w II klasie?

Jak wygląda publiczność w II klasie?

Kogo można spotkać w II klasie?

Co podróżni robią w czasie drogi?

Dlaczego szybko miją droga w pociągu?

Bez jakiego środka lokomocji, trudno sobie wyobrazić życie w Ameryce?

Czy Amerykanie lubią podróżować i czym?

Czy kolej w Ameryce jest popularna? Jeżeli tak, czy wszędzie?

Czy w historii Ameryki kolej odegrała jakąś rolę?

Czy Pan często jeździ pociągami? Którą klasą?

Czy podróżni w Ameryce są rozmowni i przyjaźni?

Czy Amerykanie też tak dużo podróżują służbowo jak Polacy?

Czym oni wtedy jeżdżą, czy też kolejją?

kolej - railroad
wyobrazić - to imagine (perf.)
środek lokomocji - means of transportation
służbowo - Officially, on business
"na delegację" - on a business trip
centrala - head office
zjazd - convention, conference
odprawa - briefing
"teren" - the field
tłoczno - crowded, packed
podróżny - (n.) traveler
pchają się - push, shove (pchać się, imp.)
przyjaźni - friendly
różnorodny - varied, diverse
kura - chicken
targ - market
roześmiany - laughing
udaje - pretends (udawać, imp.)
zagada - will start to chatter (zagadać, perf.)
dowcip - joke
poczęstuje - will offer (food or drink)
swojski - familiar, friendly
należy się spodziewać - must one expect (imp.)
odegrała rolę - played a part, a role

BEST COPY AVAILABLE

**HOW TO GET AROUND IN THE CITY AND THE COUNTRY:
AT THE TICKET COUNTER**

JAK SIĘ PORUSZAĆ PO MIEŚCIE I KRAJU: PRZY KASIE BILETOWEJ

- Poproszę o bilet II-iej klasy, na pociąg pośpieszny do Rzeszowa.
- Powrotny?
- Owszem. I czy mógłbym wykupić kuzetkę w sleepingu lub miejscówkę?
- Nie u mnie. Kuzetkę sprzedają tylko w Orbisie, a miejscówki obok.
- Przy którym okienku?
- Numer 3. Pan płaci 96zł. 50gr. Wyjazd dzisiaj?
- Nie, jutro wieczorem. Czy mam kilka pociągów do wyboru?
- Dwa. Albo odjazd o 19:10 i wtedy będzie Pan w Rzeszowie o 5:30. Albo o 23:50 i w Rzeszowie o 9:45. Oba pociągi mają wagony sypialne.
- Gdzie mogę dostać powrotną miejscówkę, tutaj czy tylko w Rzeszowie?
- Koleżanka przy okienku nr.3 Pana poinformuje.
- Acha. Proszę Pana, gdzie jest przechowalnia bagażu?
- Na lewo za zegarem.

ROZMAWIAJMY!

Zdjęcia pochodzą z dworca Warszawa-Centralna.

Jak Pan myśli, czy to jest stary dworzec?

Co widać w hali dworcowej na pierwszym planie?

Czy te zdjęcia robiono były w lecie? A czy w okresie świątecznym?

Ile okienek jest czynnych?

Co studiują te trzy dziewczęta? W którym kierunku chcą jechać?

Kiedy nasz pasażer chce jechać do Rzeszowa?

Czy on zamierza się przespacerować podczas drogi?

Gdzie na tym dworcu można wykupić miejscówkę?

A gdzie można dostać kuzetkę do sleepingu?

Czy Amerykanie lubią podróżować koleją? W dzień czy w nocy?

Czy sleepingi są wygodne i tanie? Czy tylko I-wszej klasy?

Gdzie się w Ameryce wykupuje kuzetki?

A gdzie tu można kupić miejscówkę i na jakie pociągi?

Czy amerykańskie pociągi są często zatłoczone?

Czy w okresie wakacyjnym i świątecznym trzeba

wykupować miejscówki i kuzetki wiele dni naprzód?

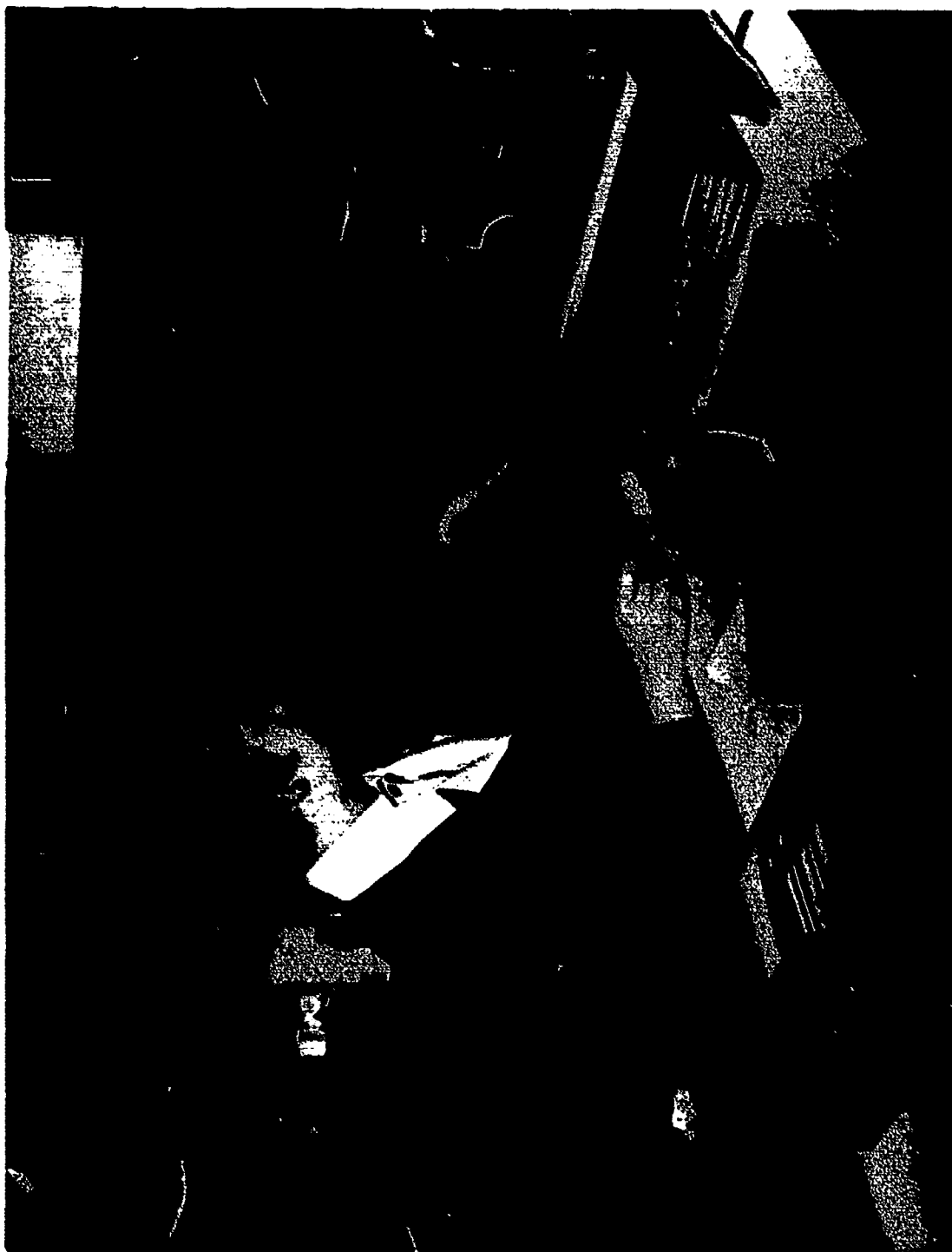
Czy Pan często jeździ pociągami? Czy sleepingiem?

Czy amerykańskie rozkłady jazdy wyglądają podobnie do polskich?

pociąg pośpieszny - express train
powrotny - return (round trip)
kuzetka - berth
miejscówka - reserved seat ticket
rozkład jazdy - train schedule, timetable
przechowalnia bagażu - luggage, check room
okres świąteczny - holiday period
czynny - open, working
kierunek - direction

BEST COPY AVAILABLE

THE POST OFFICE:
LETTERS AND PACKAGES

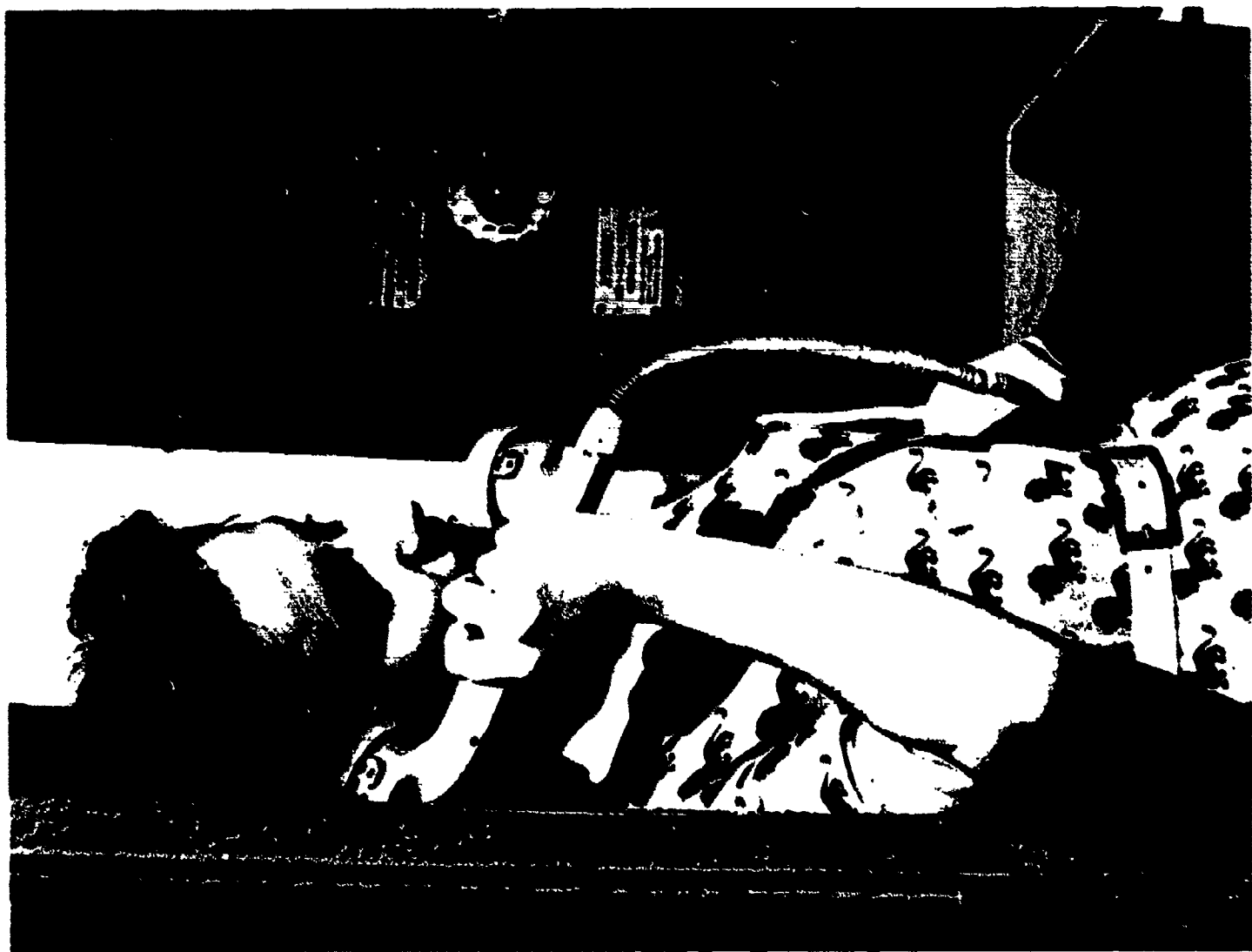
POCZTA: LISTY I PACZKI

- Express polecony do Krakowa.
 - Już pisać pokwitowanie. I co jeszcze?
 - 10 znaczków krajowych na list i 15 na kartki.
- Proszę Pani, czy wyszła już ta najnowsza seria sportowa?
- Tak, mieliśmy kilka arkuszy, ale chwilowo zabrakło.
 - Acha, jeszcze 5 znaczków lotniczych do Ameryki.
- Ma Pani coś ładnego?
- Co Pan woli: malarstwo polskie, kwiaty czy konie?
 - Konie. Czy u Pani mogę nadać paczkę i pieniądze?
 - Krajowe paczki u mnie. Pieniądze w drugim okienku na lewo.
 - Acha. Skąd mogę zadzwonić do Krakowa?
 - Telefon i telegraf są na I-szym piętrze.

ROZMAWIAMY!

- Jaki list ten klient wysłał do Krakowa?
- Na jaki rodzaj listu urzędniczą wypisuje pokwitowanie?
- Ile znaczków krajowych kupuje ten Pan i jakich?
- Czy dostał on najnowszą serię znaczków o tematyce sportowej?
- Dlaczego?
- Jakie znaczki lotnicze kupił on na listy do Ameryki?
- Czy miał on duży wybór znaczków?
- Czy wygląda na to, że Poczta Polska wydaje dużo ładnych znaczków?
- Jakie funkcje pełniła ta urzędnicza na zdjęciu?
- Czy także przyjmuje ona pieniądze do wysyłki?
- Gdzie znajduje się rozmównica telefoniczna?
- Co można załatwić w polskim urzędzie pocztowym?
- Czy to samo można załatwić w urzędzie pocztowym w Ameryce?
- Ile razy na dzień dostaje się pocztą w Ameryce?
- Czy telegraf i telefon są w Stanach przedsiębiorstwami państwowymi?
- Jak funkcjonuje poczta w Stanach, czy szybko i sprawnie?
- Czy Stany wydają dużo ładnych znaczków?
- Czy mają one dużą wartość na rynku filatelistycznym?
- Czy Pan zbiera znaczki?
- Ile dziś kosztuje w Ameryce list krajowy, a ile do Polski?
- Czy dużo urzędów pocztowych jest otwartych w niedzielę?
- Czy w Ameryce używają takich liczydeł jak te na zdjęciu?

polecony - registered
pokwitowanie - receipt
arkusz - sheet
zabrakło - we're out (of it) (zabraknąć, per.)
lotniczy - airmail
malarstwo - painting
nadać - register (perf.)
zadzwonić - to call (perf.)
wybór - selection
przedsiębiorstwo - firm, enterprise
liczydło - abacus

THE POST OFFICE: "HELLO"

BEST COPY AVAILABLE

POCZTA: "HALLO"

- Hallo. Chciałam mówić z inżynierem Kwiatkowskim. Co? Pomyłka? Przepraszam bardzo.
- A teraz dla odmiany nie ma sygnału. Zwarłować można. No nareszcie... Czy mogę mówić z inż. Kwiatkowskim?
- Jaki wewnętrzny numer?
- 212.
- Niestety zajęty. Proszę chwilę poczekać... Już Panią łączę.
- Czy zastałam inż. Kwiatkowskiego?
- Tak. Przy aparacie.
- Kazik. To ja, Wanda. Nie mogę się do Ciebie dodzwonić. Telefonuję z budki, a już się ktoś nazwewnątrz niecierpliwi. Czy załatwiłeś bilety?
- Nie denerwuj się Wańdziu. Naturalnie, że załatwiłem.
- A więc o 18.45 pod Teatrem Polskim.
- Będę czekać. Postaraj się nie spóźnić.

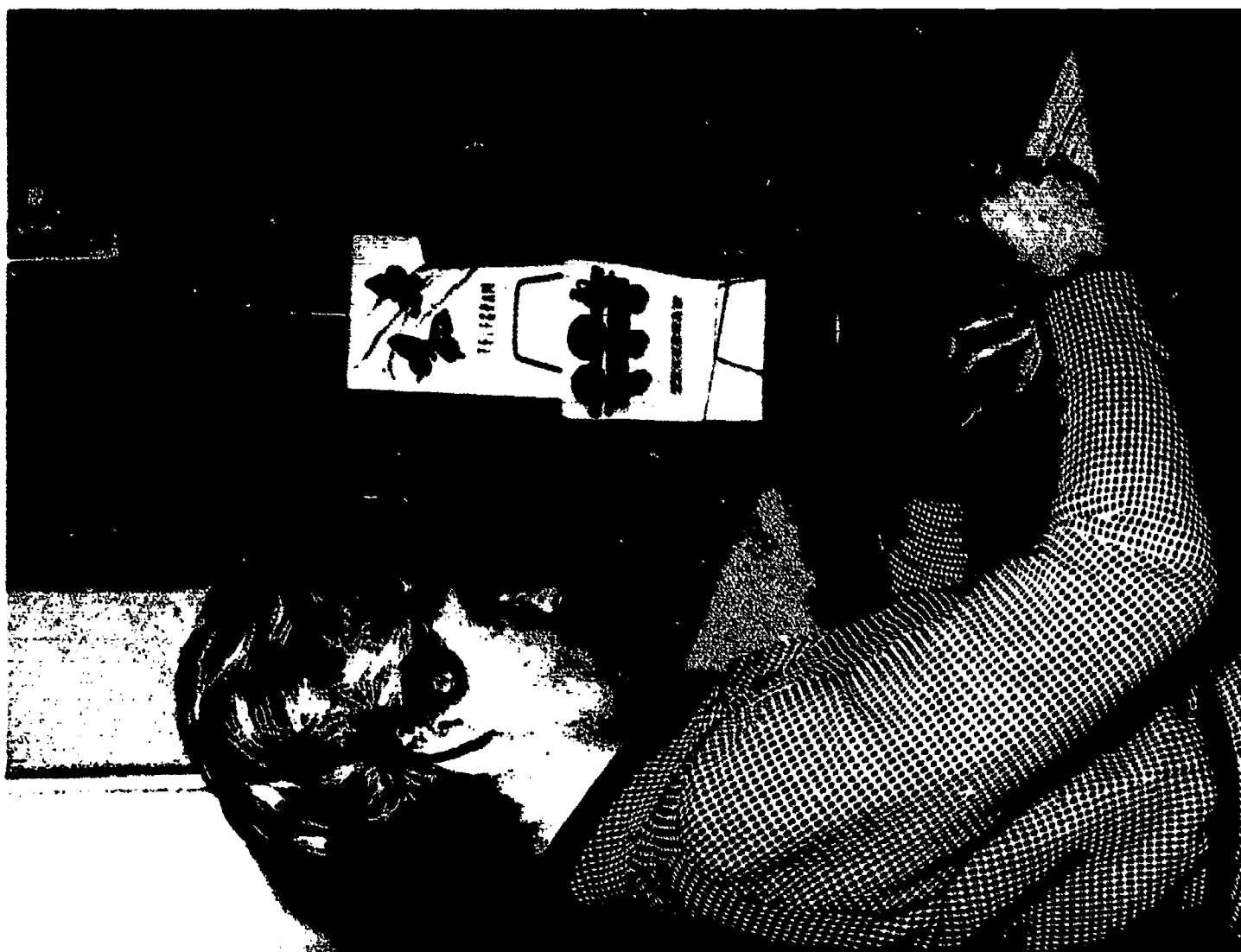
ROZMAWIAJMY!

- Skąd dzwoniła Wanda i do kogo?
- Czy nakreśliła ona dobry numer?
- Na co potem Wanda musiała czekać?
- Co Wanda zapomniała podać telefonistce w biurze Kazika?
- Czy numer Kazika był wolny?
- Czy w końcu zastała ona Kazika?
- Kto się niecierpliwił w tym czasie?
- Po co Wanda dzwoniła do Kazika?
- Czy rozmowa trwała długo?
- Kiedy i gdzie Wanda zobaczy Kazika?
- Jak działają telefony w Stanach. Czy często źle łączy?
- Czy są nowoczesne, sam system jak i aparaty i obsługa?
- Jak szybko można założyć tu nowy telefon?
- Ile kosztuje rozmowa z budki? A ile miesięczny abonament?
- Telefon w Polsce podlega Ministerstwu Poczty. A w Ameryce?
- Kiedy trzeba używać centrali, czy tylko dla rozmów międzynarodowych?
- Jak wysokie są taryfy dla rozmów długodystansowych?
- Czy Pan mógłby żyć bez telefonu? Czy byłaby to oszczędność?
- Ile czasu i pieniędzy kosztuje Państwa posiadanie telefonu?

- pomyłka - wrong number
- odmiana - (a) change
- zwarłować można - This is enough to drive you crazy (perf.)
- wewnętrzny numer - extension
- zajęty - busy
- już łączę - I'll connect you (łączyć, imp.)
- Czy zastałam - (lit. did I find) fig. am I speaking to (zastać, perf.)
- się dodzwonić do Ciebie - to reach you (perf.)
- się niecierpliwi - is getting impatient (się niecierpliwić, imp.)
- czy nakreśliła - did she dial (nakreślić, perf.)
- działała - work, function (działać, imp.)
- obsługa - service
- założyć - to install (perf.)
- abonament - (lit. subscription) fig. service
- podlega - is under the control of (podlegać, imp.)
- oszczędność - saving
- posiadanie - possession

BEST COPY AVAILABLE

THE POST OFFICE: SENDING A TELEGRAM

POCZTA: WYSYLANY TELEGRAM

Telegram można wysłać z urzędu pocztowego lub nadać przez telefon.

Telegramy, jak wszystkie zresztą usługi Polskiej Poczty są stosunkowo tanie. Nawet za granicę, do Ameryki. Poza normalnymi telegramami z pilnymi wiadomościami, popularne są w Polsce telegramy okolicznościowe, z okazji imienin, rocznic czy sukcesów.

Przychodzą na osobnych blankietach

i sprawiają dużo radości.

Pamiętajmy, że przy nadawaniu telegramu przez telefon

warto wyraźnie przeliterować nazwisko i adres adresata i właśnie, aby potem nie było pomyłek.

ROZMAWIAMY!

Jak w Polsce można wysłać telegram?

Czy to jest droga przyjemność?

Jakie mamy rodzaje telegramów?

Czy podoba się Panu ten telegraficzny blankiet z motylkami?

Kiedy należy przeliterować nazwisko adresata?

Czy w związku z tym może Pan zademonstrować jak brzmi polski alfabet?

Jak jest zorganizowana służba telegraficzna w Stanach?

Jakie są rodzaje telegramów?

Ile one kosztują?

Czy można je nadawać w różnych językach?

Jakie są Pana doświadczenia z amerykańskim telegrafem?

Czy Pan często telegrafuje w ważnych sprawach

czy raczej używa telefonu?

Przy jakich okazjach Amerykanie najczęściej używają telegrafu?

Czy może Pan przeliterować swoje nazwisko, imię i nazwę ulicy?

Kiedy i skąd Pan otrzymał ostatni telegram?

Czy urząd telegraficzny zawsze przetelefonuje telegramy przed ich dostarczeniem?

A czy Pan ostatnio wysyłał jakiś telegram?

Jeżeli tak, to jak wyglądała cała procedura?

pilny - urgent, pressing
okolicznościowy - for special occasions
imieniny - nameday
rocznica - anniversary
ozdobny - decorated
nadawanie - sending, transmitting
przeliterować - to spell
motylek - butterfly
doświadczenie - experience
dostarczenie - delivery

BEST COPY AVAILABLE

SOCIAL LIFE: OUR SON'S BIRTHDAY

ŻYCIE TOWARZYSKIE: URODZINY SYNKA

Dziś wielkie święto u państwa Jedlińskich.
Ich oczko w głowie, synek Maciuś, kończy trzy latka.
Mamusia i tatuś urządzili jedynakowi szumne urodziny.
Na przyjęcie zostali zaproszeni wszyscy towarzysze zabaw Maciusia.
Malcy już wypili lemoniadę przez słonkę
i zjedli pierwszą porcję ciastek.
Teraz goście małego solenizanta patrzą z niecierpliwością
na pyszny tort czekoladowy.

Dlatego wspólnymi siłami chcą szybko zdmuchnąć urodzinowe świece.
Tylko Karolek w eleganckiej muszce poważnie pozuje do zdjęcia.
Bez takiej fotografii nie może się obejść żadna rodzinna impreza.

ROZMAWIAMY!

Dlaczego jest dziś święto u państwa Jedlińskich?

Kiedy Maciuś się urodził?

Czy Maciuś ma rodzeństwo?

Kto urządził dla niego przyjęcie?

Kogo nań zaproszono?

Od czego malcy zaczęli urodzinową ucztę?

Jak nazywa się w Polsce każdego w dniu jego święta?

Co stanowi największą atrakcję urodzinowego przyjęcia?

Dlaczego mali goście śpieszą się ze zdmuchnięciem świeczek?

Ile świeczek widać na torcie i dlaczego jest ich tyle?

Ilu chłopców pochłoniętych jest zdmuchiwaniami świeczek?

Czym zajmuje się chłopiec w muszce?

Bez czego trudno sobie wyobrazić rodzinne święto?

Jak chłopcy są ubrani?

Proszę wymienić, co widać na stole.

Czy w Ameryce tylko dzieci obchodzą urodziny?

Kiedy Pan i Pana Najbliżsi mają urodziny?

Jak się tu świętuje urodziny dzieci?

Kto jest zapraszany?

Jakie są ulubione przysmaki malców?

Czy dzieci cieszą się, kiedy dorośli uczestniczą w ich przyjęciach?

Czy na urodziny dostaje się prezenty?

Jakie prezenty lubią najbardziej dzieci w Pana rodzinie?

życie towarzyskie - social life
urodziny - birthday
oczko w głowie - "the apple of their eye"
jedynak - only son
szumny - roaring, noisy
towarzysze zabaw - playmates
słonka - straw
ciastko - cookie
solenizant - person celebrating nameday
or birthday
niecierpliwość - impatience
pyszny - delicious
wspólny - joint, combined
zdmuchnąć - to blow out (perf.)
świeczka - candle
muszka - (dim. fly) bow tie
obejść się bez czegoś - to get along without something (perf.)
rodzeństwo - brothers and sisters
nań - na niego. (short form)
uczta - feast, treat
pochłócić - absorb
obchodzić - celebrate (obchodzić, imp.)
najbliżsi - one's family and close friends
przysmak - delicacy
maliec - youngster
dorośli - grown-up, adult
uczestniczą - take part in (uczestniczyć, imp.)

ŻYCIE TOWARZYSKIE: IMIENINOWE PRZYJĘCIE

W Polsce urządza się przyjęcia przy najmniejszej okazji. Przyjechała ciocia z Krakowa, Staś został przyjęty do liceum, Canka dostała podwyżkę, Piotr wyjeżdża na wakacje za granicą.

A imieniny, śluby, chrzty, rocznice

to już obowiązkowa okazja do zaproszenia gości.

(Uroczyny są raczej świętem bardziej rodzinnym lub dla dzieci).

W takie dni jak 24 czerwca na Św.

Jana, czy 15 maja na Zofii cała Polska bawi się na tysiącach imieninowych przyjęć.

Na tych zdjęciach widzą Państwo przygotowania do specjalnej zabawy.

Tutaj, na składkowej prywatce obławac się będzie imieniny aż trzech solenizantek - jasnowłosych, warszawskich Zoś.

Przyjęcie odbywa się u tej z nich, która ma do dyspozycji większe mieszkanie. Zresztą nie własne, ale rodziców, którzy są na urlopie.

Drużba Zośia zajmuje się gotowaniem. Właśnie próbuje flaki, a potem z pomocą trzeciej układa pyszne kanapki.

ROZMAWIAMY!

Kiedy Polacy urządzają przyjęcia?

Co każdy Polak obchodzi raz do roku?

Jakim świętem są urodziny?

Jakie są inne okazje do urządzania przyjęć?

Dlaczego 15 maja i 24 czerwca cała Polska bawi się?

Kiedy i z jakiej okazji odbywa się ta prywatka?

Czy Pani domu jest solenizatką?

Ile Zoś przygotowuje przyjęcie?

Co one robią?

Czy Amerykanie też szukają okazji do urządzania przyjęć?

Czy w Ameryce obchodzi się imieniny?

Jakie są najpopularniejsze rodzinne święta w Stanach?

Czy istnieją w Ameryce składkowe prywatki?

Czy w Stanach je się flaki?

Czy na przyjęciach zawsze, tak jak w Polsce, podaje się kanapki?

Jak Państwo obchodzą swoje urodziny,

czy obowiązkowo musi być przyjęcie z tej okazji?

imieninowy - nameday (adj.)

podwyżka - raise

chrzest - christening, baptism

rocznica - anniversary

obowiązkowy - obligatory

składkowa prywatka - joint party

obławac - (lit. to wet) fig. to celebrate (imp.)

flaki - tripe (popular Polish dish)

kanapka - open-faced sandwich

obowiązkowo - without fail, obligatorily

BEST COPY AVAILABLE

SOCIAL LIFE: A NAMEDAY PARTY

BEST COPY AVAILABLE

SOCIAL LIFE: PARTYING TILL THE BREAK OF DAY

ŻYCIE TOWARZYSKIE: ZABAWA DO BIAŁEGO RANA

- Nie dajcie się prosić.
 - Bohdan weź jeszcze jedną kanapkę.
- Zosia częstuje, namawia swych gości, tak, że trudno odmówić, nawet jakby się miało oświecić. Za chwilę zaczynają się toasty. "Sto lat!" "Za zdrowie solenizantek, gospodyni, gości!" Potem ktoś stawia adapter. Pary podrywają się do tańca. Będzie zabawa do białego rana. Szczęśliwie jutro niedziela i wszyscy będą się mogli wypaść. Dobrze też, że sąsiad wyjechał. Gdy Zosia go zaprasza, nie chce przyjąć. A potem wali w ścianę, kiedy robi się hałas po północy.

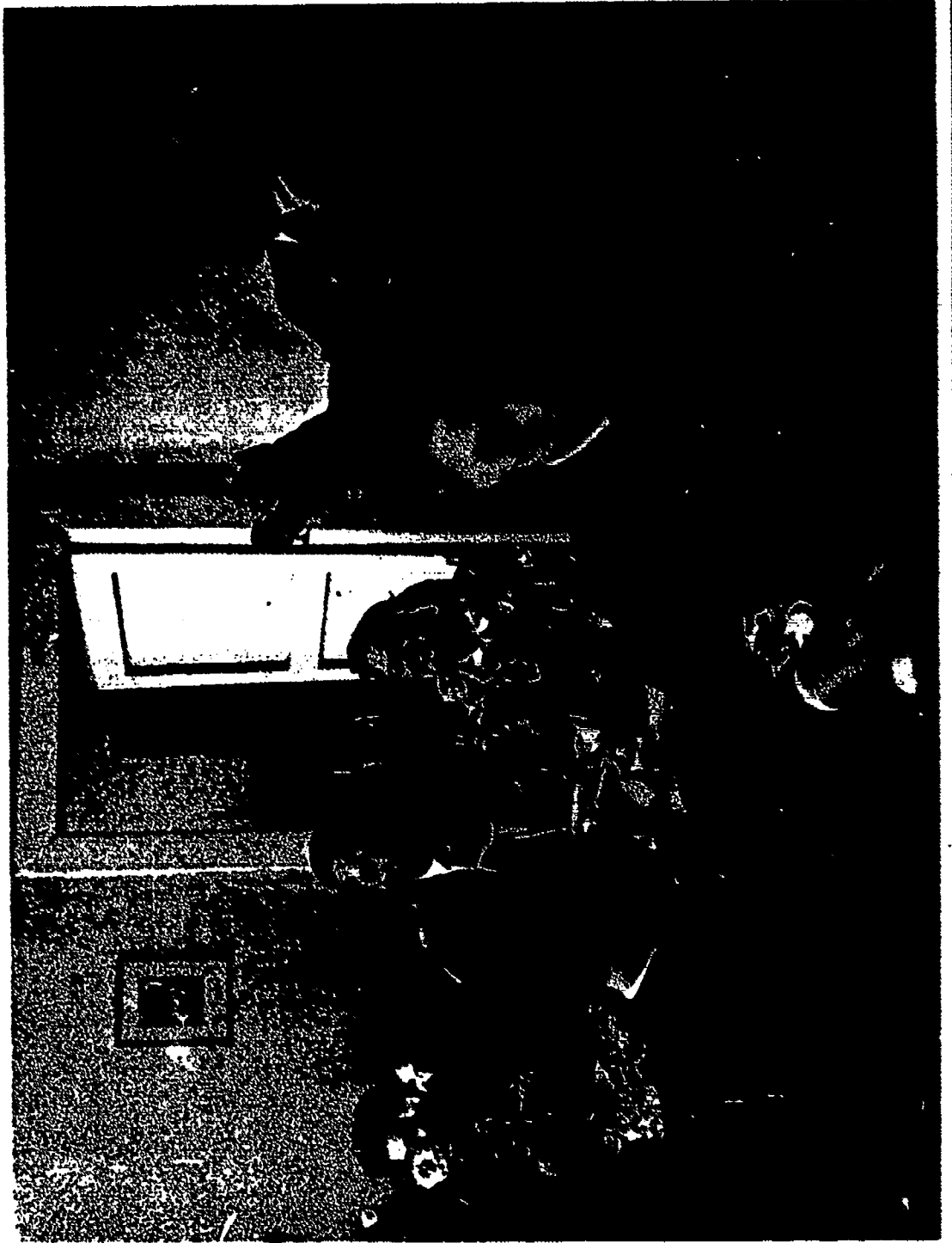
ROZMAWIAMY

- Czy Zosia jest dobrą gospodynią?
- Czy przysłowiowa polska gościnność jest czasami męcząca?
- Jakie są najcharakterystyczniejsze toasty?
- Przy czym goście tańczą?
- Kiedy skończy się przyjęcie?
- Dlaczego przyjęcia często się robi w soboty?
- Jakie są kłopoty z sąsiadem?
- Czy Pan chciałby być na tym przyjęciu?
- Co w Ameryce podaje się na przyjęciach, jakie trunki i zakąski?
- Czy gospodynie tak jak w Polsce namawiają do jedzenia?
- Jaki jest najpopularniejszy toast w Stanach?
- Czy na amerykańskich przyjęciach często się tańczy?
- W które dni tygodnia jest najwięcej przyjęć?
- Po której godzinie nie wolno robić hałasu?
- Czy Pana sąsiedzi reagują, gdy się hałasuje w nocy i po której?
- Czy dla świętego spokoju też zaprasza się tu sąsiadów?
- Które przyjęcia Pan woli: duże "na stojąco" czy mniejsze?
- Co Pana żona lubi podawać w czasie przyjęć?
- Czy Pan myśli, że polskie przyjęcia różnią się bardzo od amerykańskich, a jeżeli tak, to w czym? Proszę zreasumować.

częstuje - treats, entertains, plies
 with food and drink (częstować, imp.)
 namawia - persuades, urges, encourages
 (namawiać, imp.)
 odmówić - to refuse (perf.)
 adapter - record player
 podrywają się - are roused, spring, jump
 (to their feet) (podrywać, imp.)
 zabawa - part, merry-making, game, amusement
 wali - bangs, hammers (walić, imp.)
 hałas - noise
 przysłowiowy - proverbial
 gościnność - hospitality
 męczący - tiring, exhausting, wearisome
 trunk - drink
 zakąska - appetizer, hors-d'oeuvre, snack
 podawać - to serve (imp.)
 zreasumować - to summarize (perf.)

SOCIAL LIFE: "TO YOUR HEALTH"

BEST COPY AVAILABLE

ŻYCIE TOWARZYSKIE: "NA ZDROWIE"

Polacy jak się to mówi "nie lubią za kołnierz wylewać". Już słynny Boy Żeleński¹ zauważył, że sama mowa polska obrazowo potwierdza tę prawdę. Jest bowiem przebogata w słownictwo związane z piciem. Oto parę z 93-ech określeń "osobnika w stanie upojenia alkoholowego", z "Polskiego Słownika Pijackiego", dziełka świetnego poety Tuwima: zalany na amen, jak bela, na cacy, pod gazem, w pestkę lub w sztok, urznięty, zapity, zmonopolizowany, i tak dalej, itp. A słownik był wydany w Roku Pańskim 1938. Jakby do dziś się wzbogacił!!!

Polak słynie z tego, że dużo pije. Dodać by należało: dużo pije na jednym posiedzeniu. Ale nie codziennie, tylko od święta. Potrzebuje do tego okazji. Stąd wypija rocznie nie więcej alkoholu od Amerykanina czy Francuza. Za to efekt jest bardziej widoczny, a język bardziej kwiecisty.

ROZMAWIAJMY!

Co znaczy powiedzenie "za kołnierz wylewać"? Jakim bogatym słownictwem szczyli się polska mowa? Kto to jest Boy Żeleński? A Julian Tuwim? Jaką prawdę odkrył Boy Żeleński? Co za słownik wydał Tuwim? Jakie słowo zdobyło aż 93 określenia w Tuwimowskim słowniku? Czy może Pan zacytować kilka? Ile lat minęło od wydania słownika Tuwima? Czy myśli Pan że od tego czasu słownictwo się wzbogaciło? Czy Francuzi piją alkohol na codzień czy od święta lub okazji? Czy w skali rocznej Polacy wypijają więcej alkoholu do Amerykanów? Gdzie pijamstwo wydaje się być większą plagą w Polsce czy w Ameryce? Czy Pan codziennie pije, jeżeli tak to co - wino, piwo czy whisky? Ile Pan może wypić i być trzeźwym? Czy w Ameryce na przyjęciach za dużo się pije? Czy widuje się ludzi pod gazem na przyjęciach, lub na ulicy? Jak wygląda słownictwo anglo-amerykańskie w tej dziedzinie?

Na zdrowie - most common toast
"To your health"
nie wylewać za kołnierz - (lit. not to pour down the collar) fig. to be fond of drink
obrazowo - picturesquely, vividly
potwierdza - confirms, bears out (potwierdzać, imp.)
słownictwo - vocabulary
związany - connected with
określenie - term, definition
osobnik - individual, person, subject
upojenie - intoxication
pijaki - drunkard's
dziełko - minor composition
zalany - plastered
jak bela - (lit. like a log, beam)
na cacy - lovely, nice, for good in all sweetness
w pestkę - (lit. to the pit) to be soused
w sztok - (lit. log) blind (dead) drunk
urznięty - (lit. cut off) plastered
zapity - drunken
Rok Pański - Year of Our Lord (A.D.)
się wzbogacił - has enriched itself
(wzbogacić się, perf.)
posiedzenie - sitting
kwiecisty - colorful, flowery
szczyli się - boasts, takes pride in
(szczylić się, imp.)
odkrył - discovered (odkryć, imp.)
zdobyło - it acquired (zdobyć, perf.)
być trzeźwym - to be sober
dziedzina - field, domain, realm
zasiegi - achievement

¹Tadeusz Boy-Żeleński - wybitny intelektualista, pisarz, satyryk, krytyk teatralny, publicysta i tłumacz; m. inn. przełożył on na polski cenne dzieła literatury francuskiej. W 1974 r. setna rocznica jego urodzin została wpisana na światową listę UNESCO, która rejestruje rocznice historyczne o zasięgu międzynarodowym.

BEST COPY AVAILABLE

SOCIAL LIFE: WHEN THE MEN GET TOGETHER

ŻYCIE TOWARZYSKIE: W MĘSKIM GRONIE

Kiedy pan Józek opowiada kawały wszyscy pękają ze śmiechu. Sypie nimi jak z rękawa.

Pan Jan zawsze je kładzie i gubi pointę.

W męskim gronie idzie normalnie seria cięższego kalibru.

W mieszanym towarzystwie należy się ograniczać tylko do cenzuralnych.

Pan Józek ze swym zmysłem humoru nie jest wyjątkiem.

Humor jest jedną ze znanych cech Polaków, a szczególnie warszawiaków.

Zawsze ratował ich w najcięższych chwilach

i dodawał kolorów w szarym nierzaz i bezbarwnym codziennym życiu.

W Warszawie rodzą się kawały jak grzyby po deszczu.

Szczególnie te polityczne i okolicznościowe.

Świetne są niektóre dowcipy żydowskie i śląskie, tylko trzeba umieć je opowiadać.

I pozatem te słone, a których się nie mówi przy paniach, ale które panie jakoś naogół dobrze znają.

ROZMAWIAJMY!

Kto w tym towarzystwie jest mistrzem kawałów, a kto je kładzie? Jakie audytorium ma dziś pan Józek?

Jakiego rodzaju dowcip szepce on do ucha kolegom?

Czy wygląda na to, że pan Jan zgubił pointę?

Czy w mieszanym towarzystwie pan Józef zmienia rodzaj repertuaru?

Dlaczego pan Józef nie jest wyjątkiem?

Które miasto wyróżnia się specjalnie zmysłem humoru?

Czy zmysł humoru jest pożyteczny i pomocny w życiu?

Które dowcipy rodzą się w stolicy jak grzyby po deszczu?

Których kawałów nie mówi się przy paniach?

Skąd więc one je znają?

Czy Amerykanie lubią żartować i opowiadać dowcipy?

Czy słyszał Pan jakieś polskie dowcipy?

Czy się Pan z nich śmiał, czy bawiły Pana?

Jaką Pan widzi różnicę między humorem polskim a anglosaskim?

Jaki rodzaj humoru Panu najbardziej odpowiada?

Czy mógłby Pan opowiedzieć jakiś typowy amerykański kawał?

Na ile Pan ceni towarzystwo dowcipnych ludzi?

Czy dużo kobiet umie opowiadać kawały? A Pana żona? A Pan?

męski - male

grono - company, circles

kawał - joke, anecdote

pękają - burst (pękać, imp.)

śmiej - laughter

sypie jak z rękawa (lit. pours as though from his sleeve) they come in an endless flow (sypać, imp.)

kładzie kawał - (idiom.) ruin a joke (kłaść, imp.)

pointa - the point (of a joke)

wyjątek - exception

cecha - feature, trait, characteristic

ratował - saved (ratować, imp.)

bezbarwny - colorless

okolicznościowy - circumstantial, occasional,

suitable to the occasion

słony - (lit. salty) dirty (joke)

wyróżnia się - distinguishes itself

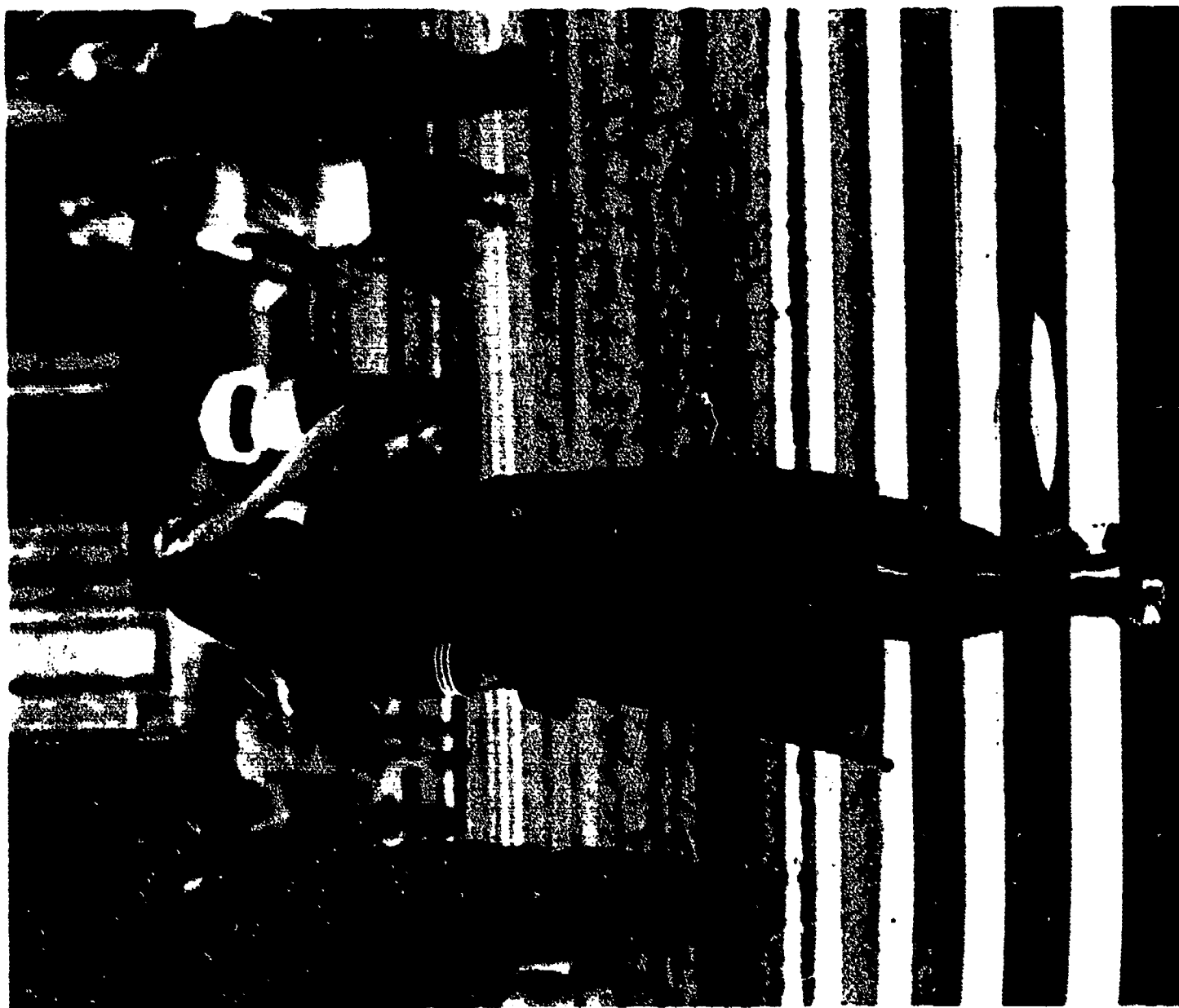
(wyróżniać się, imp.)

żartować - to joke, to kid

dowcip - joke

BEST COPY AVAILABLE

HE AND SHE: THE FAIR SEX

ON I ONA: PŁEĆ PIĘKNA

Po co opisywać.

Każdy widzi, że to ładna dziewczyna.

Jest zgrabna, wysoka, szczupła.

Ma ciekawą twarz, duże - chyba niebieskie oczy i długie ciemne włosy.

Nie boi się nosić modnych w tym okresie szortów,

bo wie, że ma dobre nogi.

Zna efekt, jaki robi wokół w tym stroju.

Widzicie modną, zrykownie ubraną nastolatkę.

Pan myśli, że to warszawianka?

Otóż nie. Dziewczyna mieszka w Nowej Hucie.

Czy dużo jest miłych i ładnych dziewcząt w Polsce?

Fama głosi, że tak.

ROZMAWIAMY

Czy zgadza się Pan z opinią autora?

Proszę opisać figurę tej dziewczyny?

A teraz twarz?

Czy ma ładne uczesanie?

Czy to jest oryginalna uroda?

Dlaczego ta dziewczyna nie boi się pokazywać nóg?

Ile ma lat?

Czy mieszka w stolicy?

Czy brak jej pewności siebie?

Czy jej strój się Panu podoba?

Czy Pan coś słyszał o urodzie Polek?

Czy uchodzą one za atrakcyjne dziewczyny?

Jaką opinią cieszą się Amerykanki?

Jaką urodę kobiet Pan najbardziej lubi?

Czy Amerykanie, tak jak Polacy, okazują na każdym kroku, że dziewczyny ich interesują?

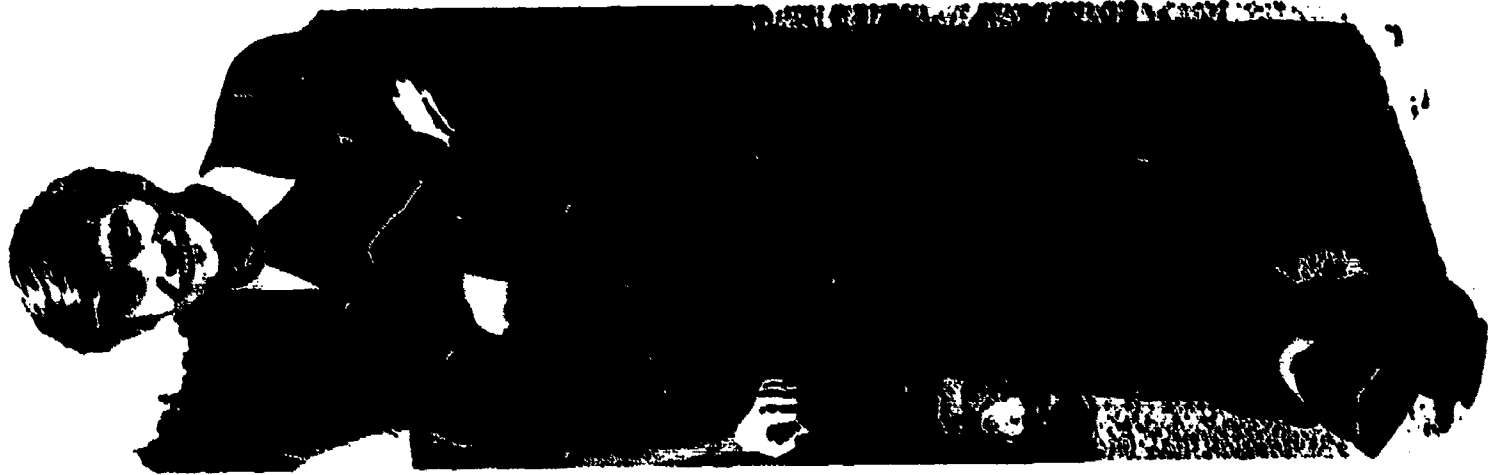
Czy strój, jaki nosi ta dziewczyna, jest nadal modny?

Jak w tej chwili wygląda moda kobieca?

Czy Pana żona jest brunetką czy blondynką, a może szatynką?

Jaką nosi fryzurę? Jakiego koloru ma oczy?

pięć piękna - the fair sex
zgrabna - shapely, well-built, graceful
szczupła - slender, slim
zrykownie - elegantly, fashionably
nastolatka - teenager (fem.)
fama głosi, że - rumor has it that
uczesanie - hair-do, hair style
uroda - beauty, good looks, loveliness
uchodzą - seem to be, pass for
(uchodzić, imp.)
szatynka - auburn-haired female
fryzura - hair-do, coiffure

BEST COPY AVAILABLE

HE AND SHE: THE MEN

ON I ONA: PŁEĆ BRZYDKA

Polacy znani są na świecie jako szarmancy mężczyźni. Poza tym mówi się o nich, że są kobieciarzami i że lubią uwodzić i zwracać w głowie ładnym "babkom". Polki, póki nie staną na ślubnym kobiercu, nie mają nic naprzeciw takiej opinii swych współrodaków. Dawniej Polacy cieszyli się opinią świetnych koniarzy. Dziś swą pasję do koni powoli przelewają na samochody. Dawniej Polak służył jako rycerz, wojak i romantyczny bohater. Dziś coraz więcej słyszy się o Polakach - wybitnych profesorach, architektach, inżynierach, lekarzach czy artystach. Polak nadal w zaciszu rodzinnym lubi przejawiać swą męskość, a więc chce mieć pierwszy głos i okazuje wstręt do zajęć domowych. Uważa, że mycie talerzy, sprzątanie, itd., leży poniżej jego godności. Kobiety głośno na to narzekają, ale w gruncie rzeczy są niezadowolone, gdy ich mężczyźni są słabi, zbyt potulni, posłuszni i ulegli.

ROZMAWIAJMY!

Jakie talenty zdradzają Polacy, jeżeli chodzi o ich zachowanie w stosunku do kobiet?

Czy Polki te talenty swych współrodaków oceniają pozytywnie?

Czy Polacy całkowicie przestali być koniarzami?

Czy idą z prądem czasu, jeżeli chodzi o zmianę zamiłowań i pasji?

Jak świat dawniej widział Polaków?

W jaki sposób dzisiaj Polacy wybijają się na świecie?

Jak Polak w domu przejawia męskość i podkreśla różnicę płci?

Czy Polki w gruncie rzeczy lubią mężów "pantoflarzy"?

Kiedy się mówi o mężczyźnie, że jest "pantoflarzem"?

Czy przeciętny Amerykanin ma łatwość postępowania z kobietami?

Co robi, żeby się podobać i zwrócić na siebie uwagę?

Czy Amerykanki lubią uwodzicielskich chłopców i czy im wierzą?

Czy Pan pomaga żonie w pracach domowych? Jeżeli tak, to w czym?

Czy pomoc w pracach domowych musi robić z mężczyzny "pantoflarza"?

Jaka- Pana zdaniem - powinna być rola mężczyzny w rodzinie?

Czy Amerykanie widzą i spełniają tę rolę nieco inaczej od Polaków?

W czym Polak jest podobny, a w czym się różni od Amerykanina?

Czy dużo Amerykanów jest za ruchem emancypacji kobiet? A Pan?

płeć brzydka - the sterner sex
kobieciarz - ladies' man
uwodzić - to flirt, to beguile (imp.)
zwracać w głowie - to court, to carry on (imp.)
babka - (lit. grandmother) idiom. a girl
stać na ślubnym kobiercu - to go to the altar (perf.)
współrodak - countryman
koniarz - horse-lover
przelewają - pour over, transfer (przelewać, imp.)
rycerz - knight
wojak - soldier
wybitny - outstanding, distinguished
zaciąg rodzinny - family seclusion
przejawiać - to display, to show (imp.)
męskość - masculinity
wstręt - repugnance, abhorrence, disgust
zajęcie domowe - housework
sprzątanie - housecleaning
godność - dignity
narzekają - complain (narzekać, imp.)
potulny - docile
posłuszny - obedient
uległy - submissive
zdradzają - show, show signs of (zdradzać, imp.)
zachowanie - behavior, actions
prąd czasu - current of the times
zamiłowanie - fondness, love
pantoflarz - (lit. slipper manufacturer) idiom. hen-pecked husband

ON I ONA: Z SZARMANCJĄ I USZANOWANIEM

Jak mężczyzna ma traktować kobietę?
Napewno z szarmancją, elegancją i uszanowaniem.
Mężczyzna zawsze się pierwszy kłania kobiecie na ulicy.
Całuje ją w rękę na przywitaniu, przed i po tańcu i z innych okazji.
Naturalnie cudzoziemca ten ostatni zwyczaj nie obowiązuje.
Wystarczy gdy skłoni on głowę przy podaniu ręki.
Ogólnie warto pamiętać,
że w towarzystwie kobieta ma zawsze pierwszeństwo.
Również, że komplementy, żart i flirt
należą do przyjętych polskich zwyczajów towarzyskich.
Nie trzeba ich więc traktować na serio, lecz z humorem,
i cieszyć się i bawić jaknajlepiej.
Poza tym nie zapominać:
na polskich przyjęciach wypada się bawić i tańczyć z innymi,
a nie tylko z własną żoną lub dziewczyną (czy mężem).

ROZMAWIAMY!

W jaki sposób ten pan na zdjęciu wita swoją znajomą?
Co on jej przyniósł?
Jak mężczyzna powinien traktować kobiety w Polsce?
Kto się pierwszy kłania na ulicy?
Czy cudzoziemiec powinien obserwować zwyczaj całowania w rękę?
Czego się od niego oczekuje przy przywitaniu?
Czy Polacy całują panie w rękę tylko przy przywitaniu?
Kto ma pierwszeństwo w towarzystwie?
Co należy do przyjętych polskich zwyczajów towarzyskich?
Czy na przyjęciach, wypada się tylko bawić z panią, z którą się
przyszło?
Jakie miejsce w towarzystwie zajmuje amerykańska kobieta?
Czy Amerykanie traktują kobiety z szarmancją i prawią komplementy?
Czy flirt w Ameryce ma że znaczenie?
Czy Panz denerwuje, kiedy na przyjęciach żona nie spędza z Panem
wiele czasu?
Kiedy Pan idzie na bal, czy Pan tańczy tylko z własną partnerką?
Zreassumujmy, w czym się różnią amerykańskie zwyczaje towarzyskie
od polskich?

szarmancja - gallantry
uszanowanie - respect
traktować - to treat (imp.)
kłania się - bows, greets, shows respect
(kłaniać się, imp.)
nie obowiązuje - is not obligatory (obowiązywać,
imp.)
skłoni głowę - bows (his) head (skłonić, perf.)
pierwszeństwo - precedence, come first
żart - joke, pleasantry
zwyczaj - custom
towarzystwo - social
prawia komplementy - pay compliments
(prawić, imp.)

BEST COPY AVAILABLE

HE AND SHE:
WITH GALLANTRY AND RESPECT

BEST COPY AVAILABLE

HE AND SHE: FIRST DATE

ON I ONA: PIERWSZA RANDKA

- Dlaczego nie chcesz przejechać się na motorze?

Boisz się? Motoru czy mnie? - pyta Andrzej.

Ania nie wie jak traktować propozycję chłopaka.

Przed chwilą poznali się.

Może Andrzej szuka stałej dziewczyny?

A może chce ją tylko poderwać?

Chyba da się jednak namówić na spacer.

Andrzej jej się podoba.

Motor też...

ROZMAWIAMY!

Co Andrzej proponuje Ani?

Czy Ania dobrze zna Andrzejka?

Dlaczego Ania waha się?

Czy Ania zna intencje Andrzejka?

Czy Pana zdaniem, ona powinna się zgodzić, czy raczej odmówić?

Czy według Pana, Andrzej wygląda na porządnego chłopaka?

Czy motocykl lub samochód podnosi atrakcyjność polskiego kawalera?

A amerykańskiego?

Czy wygląda na to, że Ania lubi motocykle?

Jak Pan myśli, czy Ania dałaby się namówić na randkę, gdyby Andrzej nie miał motoru?

Co znaczy po polsku wyrażenie "poderwać dziewczynę"?

Czy Pan pamięta swoją pierwszą randkę?

Jeżeli tak, czy może Pan nam o niej opowiedzieć?

A jak wyglądało pierwsze spotkanie z Pana obecną żoną?

Czy był Pan wówczas "motoryzowany"?

Czy naogół młodzi amerykańscy chłopcy lubią "podrywać" dziewczyny,

czy raczej duży ich procent myśli o małżeństwie?

Czy Pan uważa, że jest dobrze, kiedy ludzie pobierają się w bardzo młodym wieku?

Jak Pan myśli, czy większy procent Amerykanów czy Polaków żeni się z dziewczyną, ze swej pierwszej w życiu randki?

randka - date

chłopak - another word for chłopiec boy, boyfriend, young guy

poderwać - (lit. to raise, to snatch from the ground) idiom. to pick up (perf.)

dać się namówić - let oneself be persuaded let oneself be talked into something (perf.)

waha się - hesitates (wahać się, imp.)

zgodzić się - to agree, to go along with something (perf.)

odmówić - refuse

porządny - decent

kawaler - single man, bachelor

małżeństwo - marriage, the married state

pobierać się - they marry (pobierać się, imp)

ON I ONA: ŚLUB CYWILNY

Wanda i Stefan niedawno zdecydowali, że się pobiorą.

Najpierw w Urzędzie Stanu Cywilnego - bo tylko ślub cywilny ma w Polsce moc prawną.

Potem wezmą ślub kościelny.

Właśnie dzisiaj narzeczeni przyjechali w towarzystwie świadków, rodziny i przyjaciół do Pałacu Ślubów.

W podniosłym nastroju powtórzyli za urzędnikiem USC słowa małżeńskiego przyrzeczenia.

Po sakramentalnym "tak" wymienili obrączki.

W tej chwili podpisują akt ślubu.

ROZMAWIAJMY!

Na co zdecydowała się ta młoda para?

Jaki ślub w Polsce nie ma mocy prawnej?

Gdzie Wanda i Stefan biorą teraz ślub?

Kto przyjechał z narzeczonymi na ślub?

Co oznacza skrót USC?

Kto w urzędzie daje ślub młodej parze?

Co państwo młodzi za nim powtarzają?

Kiedy wymienili oni obrączki?

Co potem podpisują?

Czy w Ameryce konieczny jest osobny ślub cywilny?

Jeżeli Pan jest żonaty, gdzie Pan brał ślub?

Gdzie można wziąć ślub w Ameryce?

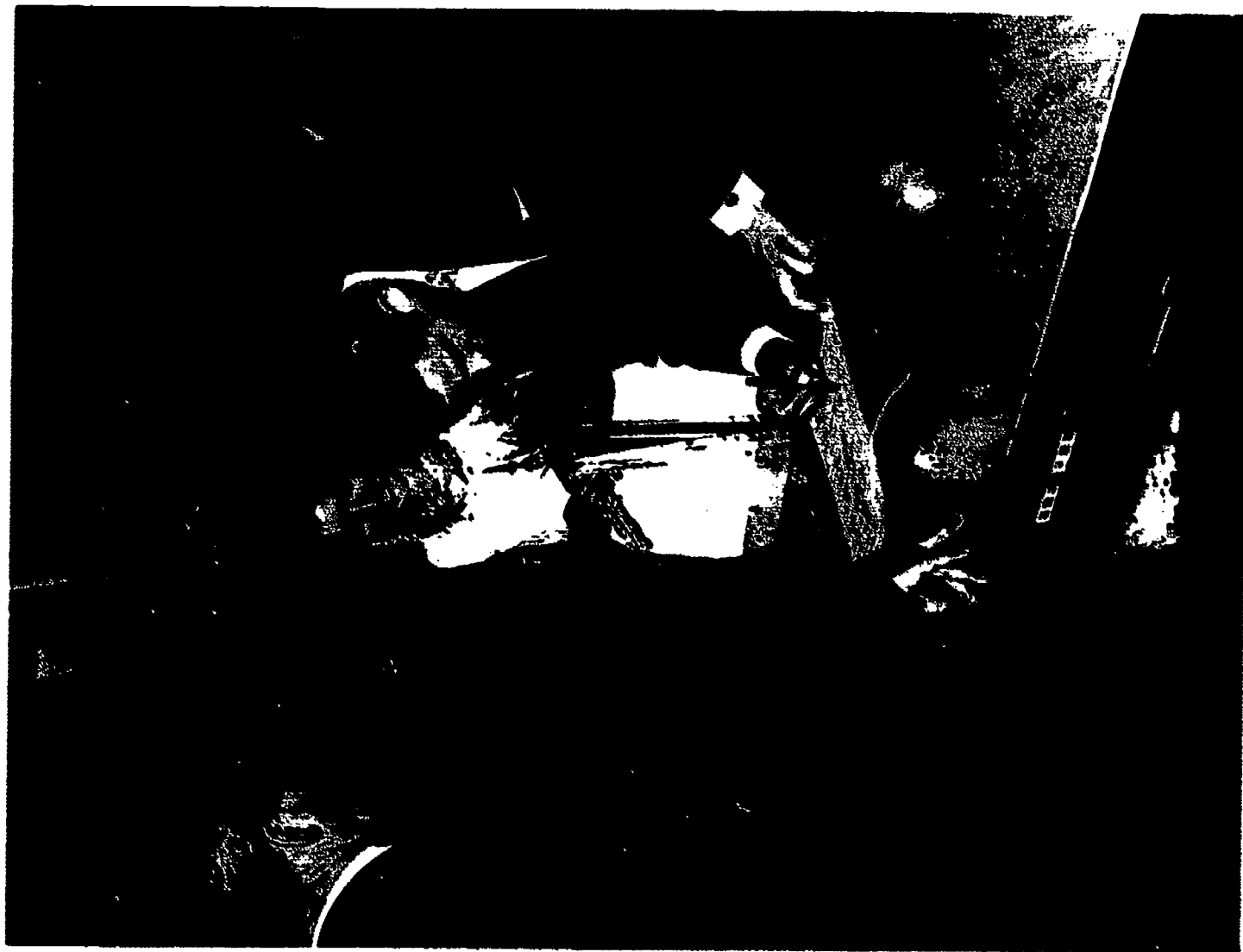
Czy państwo młodzi w Ameryce całują się po wymianie obrączek?

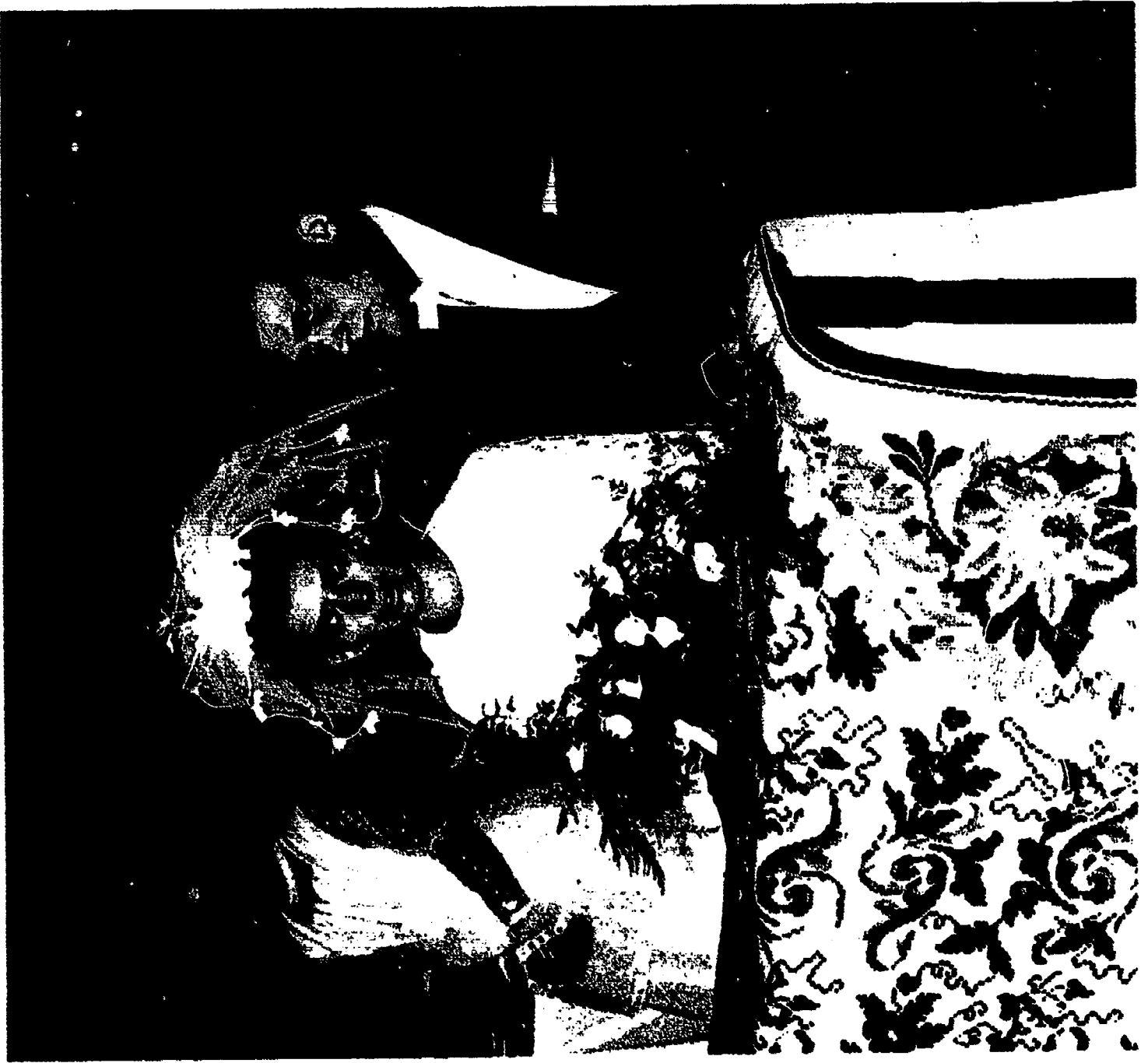
Czy żonaci mężczyźni i mężatki zawsze noszą w Ameryce obrączki?

Czy akta ślubu i metryki urodzenia, tak jak w Polsce, znajdują się w jednej instytucji, to znaczy w amerykańskim odpowiedniku Urzędu Stanu Cywilnego?

ślub - wedding
pobiorą się - will marry (pobrać się, perf.)
Urząd Stanu Cywilnego - the Registry
moc prawna - legal force
narzeczeni - (pl.) engaged couple
świadek - witness
nastroj - mood
przyrzeczenie - vows
obrożka - wedding ring
akt ślubu - marriage certificate

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILABLE

HE AND SHE: AT THE ALTAR

ON I ONA: NA ŚLUBNYM KOBIERCU¹

Teraz druga ceremonia ślubna - tym razem w kościele.
Panuje podniosły nastrój, pięknie grają organy.
Państwo młodzi siedząc przed ołtarzem spoglądają na księdza.
Zaraz pewno uklękną.
Za nimi orszak weselny: drużny i drużbowie.
Panna młoda ma suknię z koronek, welon i bukiet białych róż.
Pan młody wystąpił w smokingu.
Oboje nie są bardzo praktykującymi katolikami.
Chodzą czasami do kościoła głównie z sympatii i z tradycji,
ale w ich rodzinach małżeństwo bez ślubu kościelnego
byłoby nie do pomyślenia.

ROZMAWIAJĄCY

Jaki ślub biorą teraz Wanda i Stefan?

Gdzie ich widzimy?

Czy w tej chwili oni klęczą?

Kto znajduje się za nimi?

Jak ubrana jest panna młoda oraz pan młody?

Jaki nastrój panuje w kościele?

Czy Wanda i Stefan stale chodzą do kościoła?

Jaki jest ich stosunek do religii katolickiej?

Dlaczego wzięli oni aż dwa śluby?

Czy w Ameryce ludzie też biorą dwa śluby?

Czy dużo par bierze śluby cywilne? A katolickie?

Co robią młode pary o różnych wyznaniach?

Jak ubierają się państwo młodzi do ślubu?

Czy w sprawach ślubów, tradycji i strojów panują dość sztywne i
obowiązujące zwyczaje?

Czy widać duże różnice w tradycjach ślubnych pomiędzy
poszczególnymi grupami etnicznymi?

Czy Amerykanie lubią uroczyste ceremonie ślubne?

Kto zajmuje się zorganizowaniem ślubu oraz ponosi kosztą,

czy rodzina panny młodej, czy pana młodego, czy wspólnie?

Czy był Pan kiedyś drużbą? Jak to wyglądało?

Jakie są zadania drużby podczas ceremonii ślubnej?

Jeżeli Pan jest żonaty, jak wyglądała Pańska ceremonia ślubna?

panuje - there reigns (panować, imp.)
spoglądają - look at, gaze at (spoglądać, imp.)
uklekną - will kneel, genuflect (ukleknąć, perf.)
orszak - train, attendants
weselny - wedding (adj.)
drużna - bridesmaid
drużba - attendant of the groom
koronka - lace
welon - veil
smoking - tuxedo
wyznanie - religion, persuasion
obowiązujący - obligatory
zwyczaj - custom, tradition
poszczególne - respective, individual
uroczysty - formal

¹Wstąpić na ślubny kobierzec - wziąć ślub

BEST COPY AVAILABLE

**HE AND SHE:
THE WEDDING CELEBRATION**

ON I ONA: WESELE

z kościoła wszyscy jadą na przyjęcie weselne.
Rodzice witają młodą parą chlebem i solą na progu domu.
To stary zwyczaj, szczególnie przestrzegany na wsi.
"Szczęść Wam Boże" tradycyjnie życzy ojciec.
Nowożeńcy roześmiani i wzruszeni dziękują,
aparaty fotograficzne pstrykają,
a tu już zapraszają do suto zastawionego stołu.
Potem będą tańce, podczas których młoda para zniknie,
aby wyruszyć w kilkudniową podróż poślubną.

ROZMAWIAMY!

Dokąd wszyscy udają się z kościoła?
Czym i gdzie witają rodzice nowożeńców?
Dla kogo szczególnie jest cenny ten zwyczaj?
Jakimi słowami ojciec wita młodą parę?
Za co nowożeńcy dziękują ojcu?
Co będzie miłą pamiątką z wesela?
Do czego gospodarze zapraszają gości?
Co nastąpi po weselnej uczcie?
Dlaczego młoda para zniknie z weselnego przyjęcia?
Jakie są w Ameryce tradycje weselne?
Czy duże przyjęcia weselne są nadal w Ameryce w modzie?
Czy podczas amerykańskich przyjęć weselnych często się tańczy?
Czy Pan lubi chodzić na wesela?
Jakie były Pana wrażenia z ostatniego wesela, w którym
Pan brał udział?
A z własnego, o ile jest Pan żonaty?

próg - threshold
przestrzegany - observed
wzruszeni - moved (pl.)
pstrykają - click (pstrykać, imp.)
suto - abundantly, lavishly
zniknie - will disappear (zniknąć, perf.)
uczta - feast

ON I ONA: NA WSPÓLNYM GOSPODARSTWIE Z TEŚCIAMI

Zosia z Olkiem łączą pracę ze studiami.
Od ślubu mieszkają u jego rodziców.
Jest im ciasno w dwóch pokojach, nie ma jednak innego wyjścia.
Z pomocą rodziców i teściów zapisali się do spółdzielni,
ale na nowe mieszkanie muszą jeszcze czekać co najmniej 2 lata.
Zosia bardzo lubi teścia. Z teściową ma znośne stosunki.
Mimo wszystko czasami nie sposób uniknąć nieporozumień.
Ponieważ teść jest na diecie, obie pary prowadzą osobną kuchnię.
Starają się sobie nie zawadzać. Nie zawsze się to jednak udaje.
Zosia wygląda dziś jak gradowa chmura.
Skarży się Olkowi, że matka nigdy nie sprząta po gotowaniu,
a potem zwała na synową, że kuchnia brudna.
Olek musi być prawdziwym dyplomata między matką a żoną.
W takiej ciśniecie zgodne pożycie dwóch małżeństw i dwóch generacji
jest prawdziwą sztuką.

ROZMAWIAMY!

Czy Olek mieszka z Zosią u rodziców czy u teściów?
Czy młoda para jest na pełnym utrzymaniu u rodziny?
Dlaczego oni tam mieszkają, czy ze skąpstwa lub dla oszczędności?
Dzięki czyjej pomocy mają szanse zdobyć kiedys własne mieszkanie?
Czy ze strony rodziców Olka jest to pomoc kompletnie bezinteresowna?
Jakie stosunki ma Zosia z teściami?
Czy to jest jej wina, że czasami w domu dochodzi do nieporozumień?
Dlaczego rodzice z dziećmi nie prowadzą wspólnej kuchni?
Czy obie gospodynie starają się nie wchodzić sobie w drogę?
Dlaczego Zosia wygląda dziś jak gradowa chmura?
Czy Pan myśli, że ona ma 100% racji?
Jaką rolę Olek musi zajmować w takiej sprawie?
Czy w Stanach młode małżeństwa często muszą mieszkać z rodzicami?
A czy są tacy, co mieszkają z nimi z własnej woli a nie z musu?
Czy Amerykanie potrafili być dobrymi dyplomatami w swych rodzinach?
Czy naogół matki i teściowie w Ameryce lubią się wtrącać
w życie swych zameężnych córek czy żonatych synów?
Jakie są Pana doświadczenia w tej dziedzinie?

gospodarstwo - household
teściowie - (pl.) in-laws
spółdzielnia - (housing) co-operative
znośny - bearable
zawadzać - to get in the way (imp.)
gradowy - hail
chmura - cloud
skarży się - complains, makes accusations
(skarżyć się, imp.)
sprząta - cleans up (sprzątać, imp.)
zwała - passes the blame (zwalać, imp.)
małżeństwo - married couple
skąpstwo - stinginess
oszczędność - thrift, saving
wtrącać się - to interfere, butt in (imp.)

BEST COPY AVAILABLE

HE AND SHE:
LIVING WITH THE IN-LAWS

BEST COPY AVAILABLE

HE AND SHE:
IN THE DELIVERY ROOM

ON I ONA: W IZBIE PORODOWEJ¹

Kazikowie cieszą się z pierwotnego syna.

Urodził się przed kilkoma dniami w izbie porodowej.

Ojcu tylko raz pokazano noworodka - i to z daleka.

Na razie Kazikowie mówią o nim - nasz syn.

Nie mogą się zdecydować jakie dać imię dziecku.

Kazik chce, żeby syn po dziadku nazywał się Bartłomiej.

Ale żona n...: godzi się na to staropolskie imię.

Mówi, że to nienowocześnie.

Woli, żeby syn miał na imię Daniel.

Tak jak ten aktor Olbrychski.

ROZMAWIAMY!

Ile Kazikowie mają dzieci?

Kiedy urodził się syn Kazików i gdzie?

Czy Kazikowie mieszkają w mieście?

Czy ich syn urodził się w szpitalu?

Jak Kazikowie nazywają swoje dziecko?

O co oni się sprzeczają?

Po kim Kazik chce nazwać ich pierwotnego?

Czy żona woli iść z prądem czasu niż za tradycją?

Dlaczego ona chce dać synowi imię Daniel?

Czy na amerykańskiej prowincji istnieją izby porodowe?

Po kim Pan nosi imię?

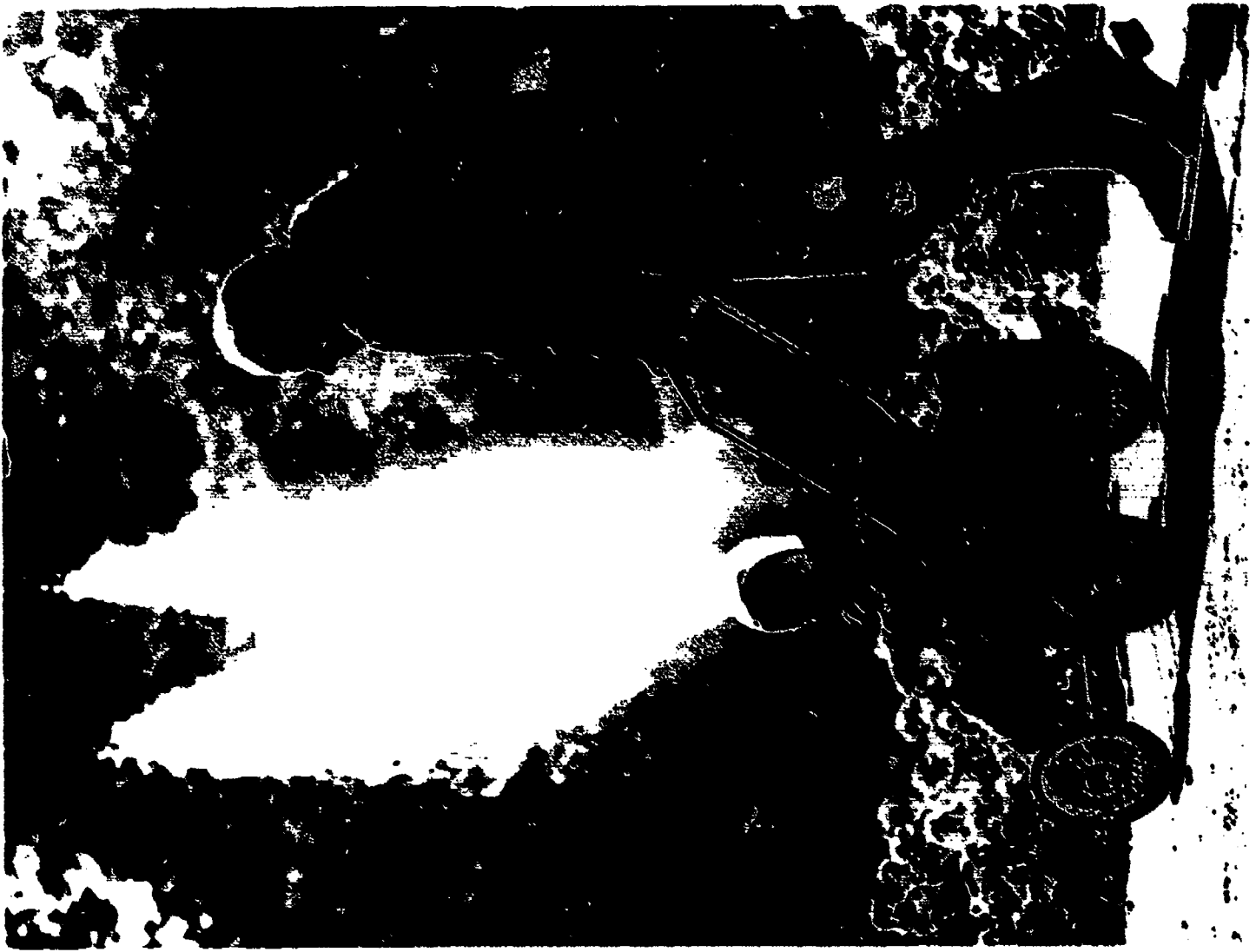
Jakie imiona są dziś najmodniejsze w Stanach?

Kto w Pana rodzinie decydował o imionach dzieci?

izba porodowa - delivery room
sprzecza się - argue, disagree (sprzeczać się: imp.)

fachowy - skilled, professional
opieka - care

1 Izba porodowa - rodzaj wiejskiego szpitala,
gdzie kobiety odbywają poród pod fachową
opieką.

BEST COPY AVAILABLE

HE AND SHE: ON THE WAY TO NURSERY SCHOOL

ON I ONA: W DRODZE DO ŻŁOBKA

Leśmo mama Witka skończyła ustawowy urlop macierzyński (12 tygodni), natychmiast wróciła do biura.

Tak robi ponad 80% Polek w jej sytuacji.

Przystępuje im co prawda roczne bezpłatne zwolnienie z pracy,

ale mało która korzysta z tego - bardzo kosztownego - przywileju.

W wypadku młodej pary Brzeskich, on jest początkującym inżynierem.

Żarabia skromnie. W trójkę nie wyżyłby z jego pensji.

Nieszkują oni sami, bez babci czy teściowej, co należy do rzadkości.

Znaleźli więc pomoc na zewnątrz, w postaci sąsiadki emerytki.

Od dwóch lat ona odwozi Witka do żłobka, a potem przywozi spowrotem.

Również opiekuje się malcem, gdy rodziców nie ma w domu.

Witusz przywiązał się do pani Rózi.

Codziennie rano niecierpliwie wyczekuje na wspólny spacer przez park.

Śpieszno mu również do małych kolegów i koleżanek w żłobku.

ROZMAWIAJMY!

Ile trwa w Polsce płatny urlop macierzyński?

Do jakiego innego urlopu mają prawo polskie matki?

Czy korzystają z tego drugiego przywileju?

Po ilu tygodniach po porodzie kobiety wracają do pracy?

Jaki procent polskich mamus nie kontynuuje pracy po 3-ech miesiącach?

Czy młody Brzeski był w stanie sam utrzymać powiększoną rodzinę?

Czy Pan myśli, że tylko z powodów ekonomicznych młode matki chcą wracać do pracy?

Czy państwo Brzescy dzielą mieszkanie z rodzicami?

Czy pod względem mieszkaniowym są w uprzywilejowanej sytuacji?

Jak znaleźli oni pomoc do dziecka?

Na czym polega praca pani Rózi?

Czy Witusz traci na tym, że oboje rodziców pracuje?

Czy jest on niezadowolony ze swego losu? Proszę uzasadnić odpowiedź.

Czy takie instytucje jak żłobki, przedszkola, ogródki jordanowskie

istnieją w Ameryce? Czy są osiągalne dla każdego dziecka?

Czy, Pana zdaniem, mogą one w pełni zastąpić opiekę rodziców?

Czy dużo młodych matek tu pracuje? I czy to z wyboru czy z musu?

A Pana żona? Jak Państwo wychowują swoje dzieci?

żłobek - (day) nursery for infants
ustawowy - legal
macierzyński - maternity
przystępuje im - (they) are entitled
(przystępując, imp.)

skromnie - modestly

wyżyłby - would survive, make ends meet
(wyżyć, perf.)

w postaci - in the form of

emerytka - pensioner (fem.)

opiekuje się - takes care of
(opiekować się, imp.)

malc - little fellow

przywiązał się - got attached
(przywiązać się, perf.)

niecierpliwie - impatiently

wspólny spacer - (a) walk together

uzasadnić - to give reasons (perf.)

ogródek jordanowski - open-air kindergarten

osiągalne - within reach

zastąpić - to replace, to substitute for (perf.)

wychowują - (they) rear (children)
(wychowywać, imp.)

BEST COPY AVAILABLE

AT SCHOOL: BEGINNING OF THE YEAR

NA ŁAWIE SZKOLNEJ: POCZĄTEK ROKU

Pierwszego września rozpoczyna się nowy rok szkolny. W tym dniu otwiera się wiele nowych szkół.

Część z nich powstała dzięki Społecznemu Komitetowi Budowy Szkół. W latach 1960 - 70 komitet ten wybudował ponad tysiąc szkół dla uczczenia jubileuszu Tysiąclecia Polski.

Teraz Andrzej i Kazia mają szkołę w swoim osiedlu. Dotychczas musieli jeździć do niej trzy przystanki tramwajem.

Dla 7-letniego Wojtusia pierwszy dzień szkolny jest wielkim przeżyciem. Skończył się okres beztroskich zabaw w przedszkolu.

Czas się wziąć do poważnej nauki.

Rodzice zakupili mu własne podręczniki, zeszyty, kredki, ołówki, śliczny drewniany piórnik oraz wielki, imponujący tornister.

Jest nim w tej chwili bardziej pochłonięty i przejęty,

niż otaczającymi go nowymi kolegami i koleżankami oraz całą szkołą. Zajmie się nimi później. Ma na to całe 8 lat czasu².

ROZMAWIAJMY!

Kiedy rozpoczyna się w Polsce rok szkolny?

Czy nowe szkoły powstają jedynie z funduszy państwowych?

Jak wyglądał plan pracy Społecznego Komitetu Budowy Szkół w latach 60-tych?

Pod jakim hasłem budowano nowe szkoły w Polsce w tej dekadzie?

W jakiej uroczystości biorą udział Andrzejek i Kazia?

Proszę dokładniej opisać ten uroczysty moment na zdjęciu.

Na ile Andrzejek i Kazia będą mieli w tym roku łatwiejsze życie?

Do której klasy będzie uczyć się Wojtuś?

Co on robił w ubiegłym roku?

Przed jakim sklepem stoją dzieciaki na drugim zdjęciu?

W co przed chwilą rodzice zaopatrzyli Wojtusia?

Co mu najbardziej zaapponowało z tych zakupów?

A co oglądają inne dzieci? Czy wszystkie wyglądają na zadowolone?

Ile lat trwa nauka w szkole podstawowej? A w Stanach?

Od którego roku życia dzieci zaczynają chodzić do szkół w Ameryce?

Czy nauka jest obowiązkowa? Ile lat? Do której klasy?

Czy był Pan grzecznym i pilnym uczniem?

na ławie szkolnej - (lit. on the school bench)

dla uczczenia - to celebrate (uczcić, perf.)

osiedle - (housing) development

przeżycie - experience

beztroski - carefree

przedszkole - kindergarten

podręcznik - school book, textbook, hardbook

piórnik - pencil case

imponujący - impressive

tornister - satchel

pochłonięty - absorbed

otaczający - surrounding

plan pracy - fruit (of one's) labor

hasło - motto, slogan

uroczystość - ceremony, celebration

uczęszczać - to attend (imp.)

zaopatrzyć - equipped, provided with, supplied, furnished (zaopatrzyć, perf.)

greczny - well behaved

pilny - diligent

składka - contribution

szkoła podstawowa - primary school

liceum ogólnokształcące - liberal education high school

technikum zawodowe - technical and trade school

cenzus - qualifications, requirements

wykształcenie - education, training

wykonywanie zawodu - practice of a profession

¹ Społeczny Komitet Budowy Szkół i Internatów, dawniej Społeczny Komitet Budowy Szkół Pomników Tysiąclecia - fundacja budująca szkoły za pieniądze pochodzące ze składek społeczeństwa.

² Szkoła podstawowa w Polsce składa się z 8-miu klas. Po jej ukończeniu uczeń może pójść do szkoły średniej, do liceum ogólnokształcącego albo do jakiegoś technikum zawodowego. Stamtąd potem otwiera się droga na uniwersytet. Istnieje też dużo szkół zawodowych, nie dających cenzusu średniego wykształcenia, lecz dobre przygotowanie do wykonywania zawodu.

BEST COPY AVAILABLE

AT SCHOOL: HIGH SCHOOL

NA ŁAWIE SZKOLNEJ: W "OGÓLNIAKU" ¹

Staszka (w środku pod tablicą) pasjonują ćwiczenia z chemii i fizyki. Zawsze jest pierwszy w przeprowadzaniu ćwiczeń.

Nauczycielka często go chwali, namawia by został inżynierem-chemikiem, i przepowiada mu świetną karierę w tym zawodzie.

Co innego Felek (pod oknem). Ten w naukach ścisłych jest słaby, ale za to przepada za historią, szczególnie za średniowieczem.

Ma świetną pamięć i umie ciekawie przedstawić temat.

Napewno będzie profesorem na uniwersytecie.

Andrzejowi (w szaliku w paski) nikt nie może dorównać w językach, a Henryk (obok Andrzeja) jest prymusem w matematyce.

Kazik (koło próbówek), świetny pływak, przodkuje w sporcie. Marzy mu się AMF. ²

Justeśmy w II klasie liceum ogólnokształcącego.

Chłopcy mają jeszcze 2 lata do matury, ale już połowa klasy wie, co chciałaby studiować na uniwersytecie.

ROZMAWIAMY!

Jaka lekcja toczy się na zdjęciu?

Który z chłopców jest w tym przedmiocie niedościgniony w klasie?

Na co namawia go nauczycielka i dlaczego?

W czym wyblęła się Felek? A z czym ma trudności?

Jaki mu wróżą zawód?

Jakie są specjalności i marzenia Andrzeja, Henryka i Kazika?

Jak ich można rozpoznać na zdjęciu?

Kiedy tę klasę czeka egzamin dojrzałości?

Jaki procent chłopców wykazuje już zdecydowane zamiłowania?

Co to jest "ogólniak" i ile lat trwa w nim nauka?

Jak w Stanach zorganizowana jest szkoła średnia?

Czy w niej naogół krystalizują się już zamiłowania młodzieży?

Podobno uczniowie mają prawo wybierać sobie przedmioty. Czy może mi Pan wyjaśnić jak to wygląda i czy odpowiada Panu ten system?

Które przedmioty Pan szczególnie lubił, w których Pan był

najmocniejszy, a które były Pana "piętą Achillesową"?

Gdzie i kiedy Pan ukończył szkołę średnią?

Jak wyglądały końcowe egzaminy? Czy były wielkim przeżyciem?

Czy mile Pan wspomina szkolne czasy?

przeprowadzenie - carrying out, doing
namawia - urges, encourages (namawiać, imp.)
przepowiada - predicts (przepowiadać, imp.)
nauki ścisłe - exact sciences
przepada za - is extremely fond of (przepadać, imp.)
średniowiecze - Middle Ages
w paski - striped
może dorównać - can compare, can come up to,
can equal, can match

prymus - top of the class
próbówka - test-tube

przodkuje - excels, leads (przodować, imp.)

matura - secondary school certificate

toczy się - is taking place, is going on
(toczyć się, imp.)

niedościgniony - unsurpassable, very quick

przedmiot - subject (of study)

wróż - (they) predict, prophesy (wrożyć, imp.)

egzamin dojrzałości - secondary school finals

zamiłowanie - liking, fondness

wychowanie - education

pięta - heel

mile wspomina - have pleasant memories of,
recall with pleasure (wspominać, imp.)

¹ ogólniak - w mowie potocznej liceum ogólnokształcące lub średnia szkoła ogólnokształcąca.

² AMF - słynna Akademia Wychowania Fizycznego na Bielanych w Warszawie.

BEST COPY AVAILABLE

AT SCHOOL: TRADE SCHOOLS

NA ŁAWIE SZKOLNEJ: SZKOŁY ZAWODOWE

Kiedy Bohdan skończył szkołę podstawową postanowił szukać takiej szkoły średniej, która by mu zapewniła dobre płatny zawód. Tak robi dziś większość młodzieży, szczególnie chłopców. Bohdan zdał celując egzamin do technikum mechaniki precyzyjnej. Stamtąd pójdzie na politechnikę, albo wprost do pracy, i będzie równocześnie studiować wieczorami. Jego kuzyn Rafał dosyć słabo uczył się w szkole podstawowej. Przesiedział 2 lata w IV klasie i często zbierał "dwóje". Ale miał "smykałkę" do majstrowania, w domu wszystko potrafił zreperować, a już najbardziej to lubił grzebać się w samochodach. Nie było sensu ani szans ubiegać się o miejsce w szkole średniej. Prosto ze szkoły podstawowej poszedł więc do pracy, do Ursusa. Równocześnie uczęszcza tam do przyfabrycznej szkoły zawodowej. Sam chciał, a poza tym musi, bo do 18-tego roku życia nauka w Polsce jest obowiązkowa.

ROZMAWIAMY!

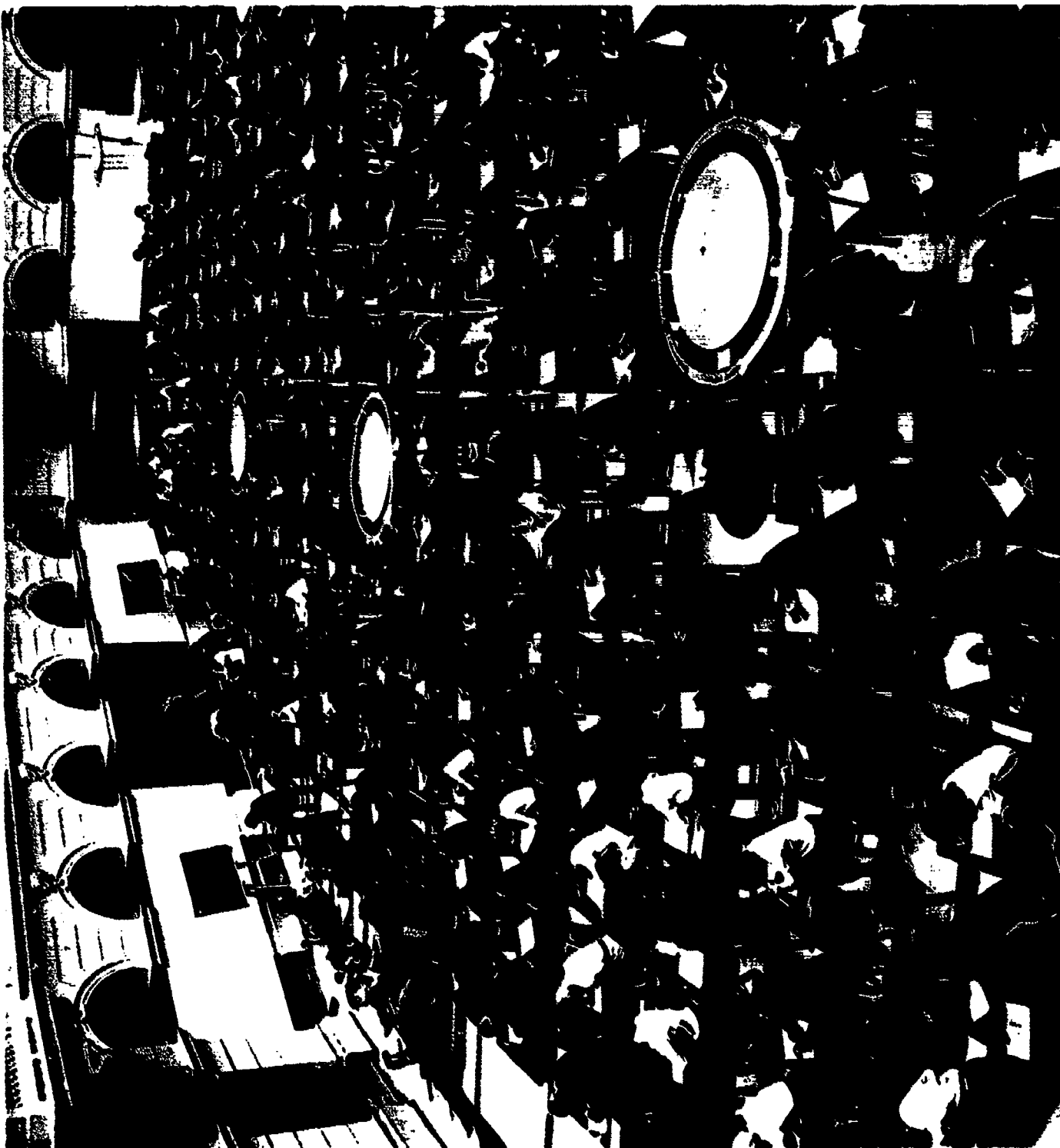
Który z chłopców był zdolniejszy, Bohdan czy Rafał? Jakiej szkoły - po ukończeniu podstawowej - szukał Bohdan? Czy przykład Bohdana jest w Polsce odosobniony? Jak Bohdanowi poszedł egzamin i dokąd on zdawał? Jak wyglądają plany Bohdana na dalszą przyszłość? Ile lat Rafał spędził w szkole podstawowej? Ile teraz ma lat? Jak wyglądały jego stopnie?

W czym wybił się Rafał? Do czego miał "smykałkę"? Czy Rafał z góry zrezygnował z nauki w szkole średniej? Czy uważa Pan jego decyzję za słuszną? Czy Rafał w ogóle przestał się uczyć? Czy mógł to zrobić? W jakich zakładach on pracuje?

Czy w Ameryce istnieje dużo technicznych szkół średnich? Czy wielkie zakłady przemysłowe prowadzą swe własne szkoły? Czy duży procent młodzieży wybiera techniczny kierunek nauki? Czy dużo uczniów w Stanach łączy pracę z nauką? Czy 15-latek może tu nie chodzić do szkoły i nic nie robić? Czy Pan oberwał kiedyś "dwóję" lub przesiedział w klasie? Do czego Pan ma "smykałkę"?

postanowił - decided (postanowić, perf.)
by zapewniła - would insure (zapewnić, perf.)
celując - excellently
mieć smykałkę do - have a flair for
majstrowanie - working with tools and mechanical things
grzebać się - to putter around with (imp.)
ubiegać się - to scramble (imp.)
obowiązkowy - compulsory
zdolniejszy - more able, capable, talented
odosobniony - isolated
zrezygnował - gave up (zrezygnować, perf.)
zakład - plant, factory
oberwał - (lit. tore off) fig. colloq. got (something unpleasant) (oberwać, perf.)

... - Znana fabryka traktorów i ciągników
Warszawą.

AT SCHOOL:
UNIVERSITY ENTRANCE EXAMS

BEST COPY AVAILABLE

NAŁAWIE SZKOLNEJ: EGZAMIN WSTĘPNY NA WYŻSZĄ UCZELNIĘ

Robert (pod tablicą) chce być inżynierem elektrykiem. Zdał dobre maturę i ubiega się o studencki indeks¹.

Siedzi właśnie w auli Politechniki Wrocławskiej.

Rozwiązuje zadania egzaminacyjne z matematyki.

Ostatnie mu jakoś nie wychodzi, a czasu coraz mniej.

— Napewno obleję — denerwuje się.

— Wszystko zapomniałem przez tę okropną treść.

W ostatniej chwili zdążył skończyć.

— Czy jednak dobrze rozwiązałem?

A pozatem tylu kandydatów, a tak mało miejsc?

Czy się dostanę??? — martwi się.

Trzymamy za niego kciuki i życzymy połamania nóg.

PS. ² Historia ta kończy się "happy endem".

Dowiedzieliśmy się ostatnio, że Robert zdał wstępny egzamin, dostał się na uczelnię i świetnie sobie na niej radzi.

ROZMAWIAJMY!

Czy może Pan rozpoznać Roberta na zdjęciu?

Co przedstawia zdjęcie? Gdzie je zrobiono?

Czy miałby Pan jakieś uwagi na temat piszących kandydatów? Ile osób czuwa nad nimi?

Jaki zawód chce sobie obrać Robert?

Co Pan przez to rozumie, że "Robert ubiega się o studencki indeks"?

Jaki warunek Robert musiał spełnić, by go dopuszczono do egzaminu wstępnego na wyższą uczelnię?

Z jakiego przedmiotu teraz zdaje i jak mu idzie?

Co mu przeszkadza w pisaniu egzaminu?

Czego się obawia? Czy tylko tego, że może "obleje"?

Czego się życzy przed egzaminem studentom w Polsce? A w Ameryce?

Jak przyjaciele starają się im z daleka pomagać?

Gdzie Robertowi się dziś świetnie wiedzie?

Czy dla wszystkich piszących, egzamin zakończył się "happy endem"?

Jak wyglądają egzaminy wstępne na amerykańskie uniwersytety?

A jak przeprowadzana jest selekcja kandydatów na najlepsze uczelnie?

Jak Panu poszedł egzamin wstępny? Czy miał Pan wielką treść?

Czy dużo kandydatów oblewa egzaminy lub jest wyeliminowanych?

ubiega się - is competing (ubiegać się, imp.)

aula - assembly hall

obleję - (lit. I'll spill) idiom. I'll fail (oblać, perf.)

trema - nervousness, jitters

trzymać kciuki - (lit. hold thumbs) idiom. cross fingers for someone

połamania nóg - (lit. break [your] legs) student expression meaning "Good luck"

czuwa - keeps an eye on, monitors (czuwać, imp.)

poszczególny - respective, each

podpis - signature

zaświadczałą - certify (zaświadczać, imp.)

¹ Indeks - książeczka studencka, w której poszczególni profesorowie swymi podpisami zaświadczałą, że student wysłuchał ich wykładów czy uczestniczył w ich ćwiczeniach. Do niej też wpisują wyniki egzaminów.

² PS - postscriptum

AT AN INSTITUTION OF HIGHER LEARNING: AT THE INSTITUTE OF TECHNOLOGY

BEST COPY AVAILABLE

NA WYŻSZEJ UCZELNI: POLITECHNIKA

Janek jest na II-yim roku Politechniki Warszawskiej. To ten brunet w pierwszym rzędzie, trzeci z prawej. Wykład z wytrzymałości materiałów. Dosyć trudny. Janek pilnie notuje. Nie do wszystkiego są przecież skrypty. Jest trochę zmęczony, mnóstwo roboty, bardzo wysoki poziom, za miesiąc egzaminy. Nie wolno ich oblać. Za długa była droga na studia. Egzamin wstępny na Politechnikę zdał dopiero za drugim razem. Chciałby poza tym jak najszybciej zacząć pracować i zarabiać. Ojciec -nauczyciel fizyki- marzył dla niego o karierze naukowej. Janek jednak będzie się ubiegał o pozycję inżyniera w wielkich zakładach przemysłowych, w produkcji. To mu bardziej odpowiada, bardziej interesuje i pociąga.

ROZMAWIAMY!

Gdzie Janek studiuje i co? Ile lat?
Czy może Pan rozpoznać, który to jest ze studentów?
Co wyklada profesor?
... rozumie Pan jego wzór na tablicy?
Co robią studenci podczas wykładu?
Jak nazywają się drukowane teksty wykładów?
Dlaczego Janek jest zmęczony?
Czy wygląda na to, że Janek solidnie pracuje i zda egzaminy?
Czy nigdy nie oblał on egzaminu?
Do czego Jankowi się śpieszy?
Czy chce on iść drogą jakiejś pragnie dla niego ojciec?
Jaką karierę obrał jego ojciec, a jaka jego interesuje?
Gdzie w Stanach jest najlepsza uczelnia politechniczna?
Czy studenci mają tu skrypty lub podręczniki do wykładów?
Jak wyglądają egzaminy w Stanach - wstępne, semestralne, doktorskie?
Czy dużo studentów obiera drogę naukową?
Jak wygląda historia Pana studiów?
Czy oblał Pan jakiegś egzaminu?
Jeżeli tak, czy bardzo się Pan tym martwił?

wytrzymałość - durability
skrypty - printed text of the lecture
poziom - level
oblać - (lit. to spill) idiom. to fail, to flunk
marzyć - dreamed (marzyć, imp.)
będzie się ubiegał - will compete (ubiegać się, imp.)
pociąga - draws, stimulates (pociągać, imp.)
rozpoznać - to recognize (perf.)
wzór - drawing, diagram, formula
pragnie - desires, wishes (pragnąć, imp.)
obrał - took up, chose (obrać, perf.)

BEST COPY AVAILABLE

AT AN INSTITUTION OF HIGHER LEARNING: MEDICAL SCHOOL

NA WYŻSZEJ UCZELNI: AKADEMIA MEDYCZNA

Student medycyny musi recytować jak pacierz, gdzie są ułta, żołądek, wątroba, śledziowa, nerki, płuca, serce czy poszczególne mięśnie.

Musi znać na wylot cały układ nerwowy, trawienny i krwionośny. Studia medyczne są długie i ciężkie.

W Polsce szkołą dobrych i odpowiedzialnych lekarzy, zarówno praktykujących chirurgów, lekarzy wewnętrznych i specjalistów, jak badaczy i naukowców.

Niestety zawód ten jest nadal źle płatny w porównaniu z jego rolą.

Tym niemniej mnóstwo jest zawsze kandydatów na akademie medyczne, w tym coraz bardziej przeważająca liczba kobiet.

Na prawo ćwiczenia z anatomii prawidłowej w stołecznej Akademii.

ROZMAWIAJMY!

Z jakiej uczelni jest to mniejsze zdjęcie i co się na nim dzieje?

Ilu studentów widać na tym zdjęciu?

Co przedstawiają makietę na ścianie?

A co odlew widoczne na stole?

Na których z przekroi można zobaczyć a) serce, b) książki, c) płuca?

Czy potrafi Pan rozpoznać organy służące do trawienia?

Jakie układy student musi znać na wylot?

Jaki jest poziom polskich lekarzy?

Jakie różniamy typy lekarzy?

Czy w Polsce lekarze dobrze zarabiają?

Czy dużo młodzieży chce studiować medycynę?

Która pięć przeważa na studiach medycznych w Polsce?

A w Stanach Zjednoczonych? Czy Pan wie coś na ten temat?

Jaka jest Pana opinia o amerykańskich lekarzach,

czy są wysokiej klasy jako ludzie i jako fachowcy?

Czy tutaj lekarze też mają kłopoty z zarobkami?

Czy w Ameryce jest dosyć lekarzy?

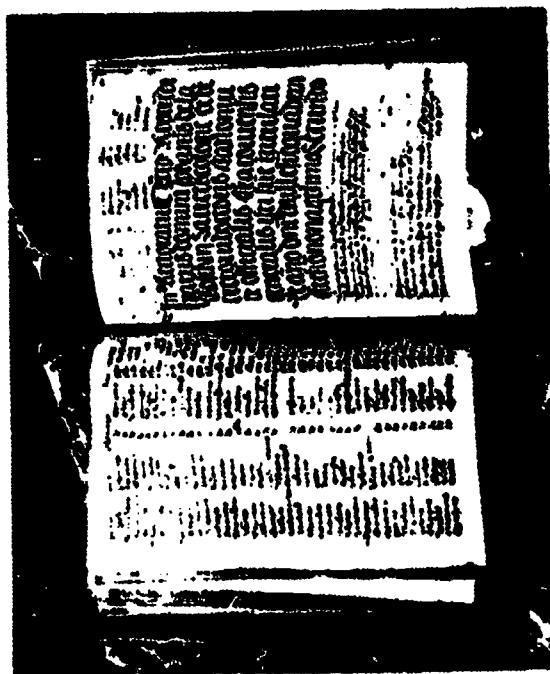
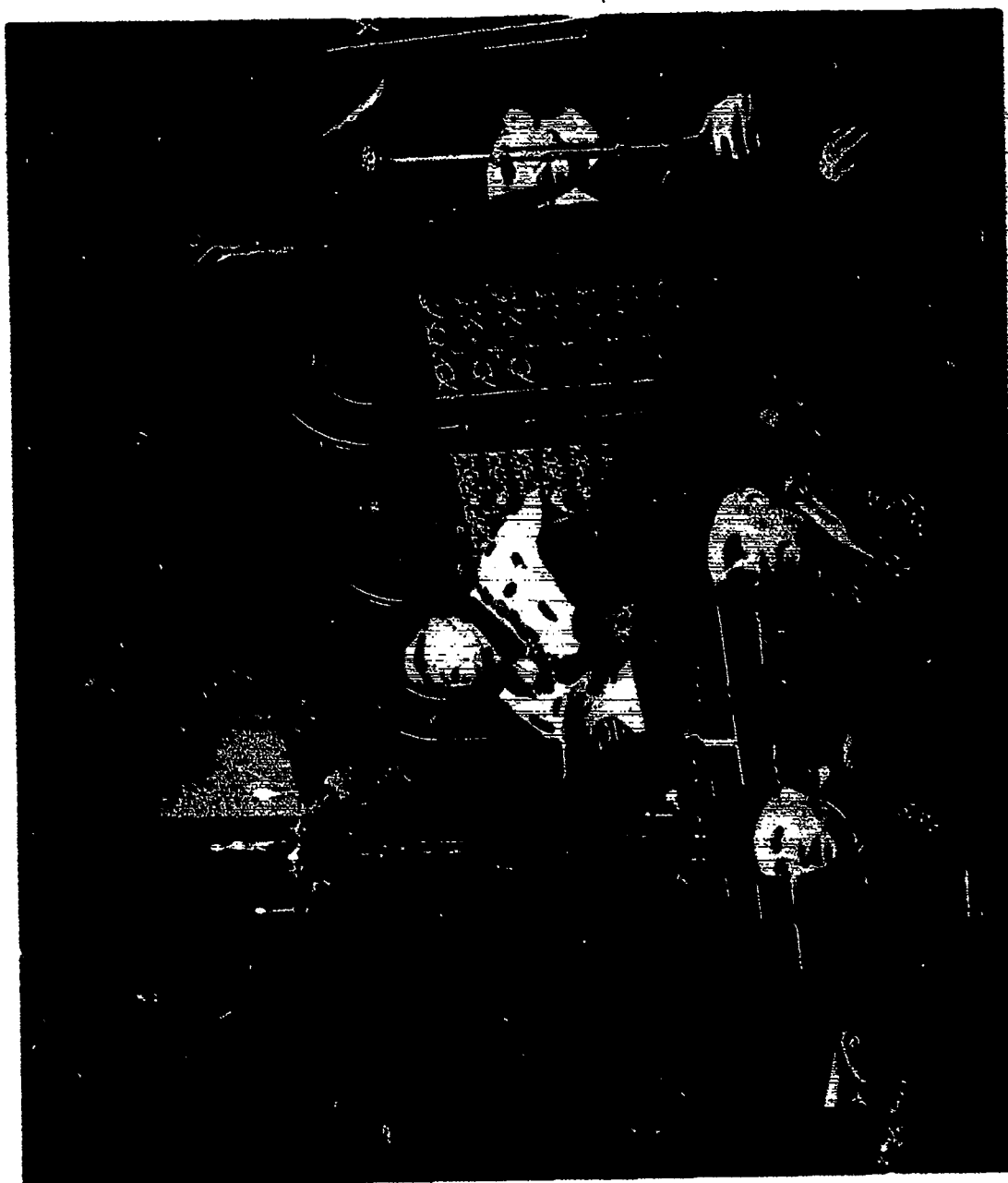
Czy łatwo się dostać na studia medyczne?

A czy łatwo je ukończyć?

Ile lat tu to trwa wraz z obowiązkową praktyką?

pacierz - prayer
jelito - intestine
żołądek - stomach
wątroba - liver
śledziowa - spleen
nerki - kidneys
płuca - lungs
poszczególne - respective, individual
mięsień - muscle
znać na wylot - know inside out, through and through
układ - system
trawienny - digestive
krwionośny - circulatory
odpowiedzialny - responsible
chirurg - surgeon
lekarz wewnętrzny - internist, MD
badacz - researcher
naukowiec - scientist
przeważający - predominant
prawidłowy - normal
makietę - diagram
odlew - mold
przekrój - cross-section
kiszka - intestine, bowel
fachowiec - professional
wraz - together with
obowiązkowy - obligatory, compulsory

BEST COPY AVAILABLE

**AT AN INSTITUTION OF HIGHER LEARNING:
AN HISTORIC ANNIVERSARY**

NA WYŹSZEJ UCZELNI: HISTORYCZNY JUBILEUSZ

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie obchodził w 1964-ym roku wielką rocznicę, a mianowicie 600-lecie swego istnienia.

Rektor właśnie otwiera jubileuszowe uroczystości.

Profesorowie siedzą w togach i biretach.

Krakovską wszechnicę założył ostatni z Piastów - Kazimierz Wielki.

Rozbudował ją wspaniale Jagiełło. Jego wcześniej zmarła żona -

królowa Jadwiga ofiarowała na ten cel wszystkie swe klejnoty.

Uniwersytet przez wieki gościł wielu słynnych uczonych.

W Collegium Maius studiował w latach 1492-94 Mikołaj Kopernik.

Jego nazwisko możemy znaleźć w księdze zwanej "Album Studiorum".

W 8-ym wierszu od góry widnieje napis:

"Nicolaus Nicolai de Thuronia solvit totum",

czyli "zapłacił w całość".

ROZMAWIAJMY!

Gdzie znajduje się najstarszy uniwersytet w Polsce?

Ile on dziś ma lat?

Jaką uroczystość widzimy na zdjęciu?

Jak są ubrani rektor i profesorowie?

Kto założył ten uniwersytet i kiedy?

Dlaczego nazywa się on "Jagielloński"?

Z jakiej dynastii pochodził Kazimierz Wielki?

Kim był Mikołaj Kopernik?

Jaką jest jego słynna teza? A najsłynniejsze dzieło?

Jak długo i kiedy Kopernik gościł w Krakowie?

Czy był on studentem czy wykładowcą na krakowskiej wszechnicy?

Gdzie można wyczytać, że Kopernik "zapłacił w całość"?

Co Pan wie o dynastiach królewskich w Polsce? Ile ich było?

Czy Pan słyszał coś kiedyś o Uniwersytecie Jagiellońskim?

Czy brał Pan udział w jakichś uroczystościach związanych

z 500-leciem Kopernika? Kiedy ono miało miejsce?

Czy najstarszy amerykański uniwersytet nadal należy do najlepszych?

Jak się nazywa, gdzie się znajduje, kiedy został założony?

Które wyższe uczelnie należą dziś do najlepszych i z czego słyną?

obchodził - celebrated (obchodzić, imp.)

mianowicie - namely

istnienie - existence

uroczystość - celebration, ceremony,
festive occasion

toga - academic gown

biret - academic cap

wszechnica - (literary) university

założył - founded (założyć, perf.)

klejnot - jewel

gościł - hosted, received (gościć, imp.)

uczony - scientist, scholar

widnieje - is visible, appears (widzieć, imp.)

dzieło - work

BEST COPY AVAILABLE

AT AN INSTITUTION OF HIGHER LEARNING: FOREIGN STUDENTS

NA WYŻSZEJ UCZELNI: STUDENCI ZAGRANICZNI

W Polsce można spotkać dużo studentów zagranicznych. Przyjeżdża tu młodzież ze wszystkich stron świata. Studiuje na polskich uczelniach na różnych warunkach. Np. Lusja Zamczyńska z Alliance College¹ robi w Krakowie magisterium w ramach wymiany studenckiej. Ania z Waszyngtonu jest prywatnie. Za jej studia medyczne rodzice płać w dolarach. Ktoś inny właśnie wrócił z Warszawy, gdzie pisał pracę doktorską z dziedziny polskiej literatury, korzystając ze stypendium. Ania mieszka w hotelu studenckim "Riviera". Mówi, że to wielojęzyczna "Wieża Babel". Szczególnie zaprzyjaźniła się z Węgrami i Francuzami. Choć najbardziej to z polskimi koleżankami i kolegami z uczelni. Na ogół wszyscy studenci zagraniczni chwalą sobie pobyt w Polsce. Wykłady są ciekawe i na wysokim poziomie, profesorowie świetni, choć nieraz bardzo surowi i wymagający, roboty więc jest mnóstwo. Ale mimo to, na zabawę i miłe spotkania zawsze czas się znajduje.

ROZMAWIAJMY!

Czy tylko młodzież krajowa studiuje na polskich wyższych uczelniach?
Skąd także zjeżdżają studenci do Polski?
Którą uczelnię w Stanach ukończyła Lusia Zamczyńska?
Co Pan dowiedział się o tej uczelni?
Na jakiej zasadzie Lusia studiuje w Polsce?
Jaką pracę doktorską przygotowywał amerykański stypendysta?
Jak Ania określa swój dom akademicki "Riviera"?
W ilu językach i jakich pozdrawiani są studenci przy wejściu?
Czy może Pan rozpoznać emblemat na fladze z lewej strony?
Z kim Ania zawarła przyjaźń?
Dlaczego zagraniczni studenci chwalą sobie pobyt w Polsce?
Czy umieją oni pogodzić pracę z rozrywką?
Czy dużo młodzieży zagranicznej studiuje w Ameryce?
Czy też są dla nich przeznaczone specjalne domy akademickie?
Kto płaci za ich studia?
Czy Pan spotkał dużo obcokrajowców na uniwersytecie?
Czy może Pan studiował za granicą?
Jeżeli tak, to gdzie i kiedy? Czy chwali Pan sobie zagraniczne studia?

magisterium - Master's degree
dzielnica - field, area
korzystając - benefiting from (korzystać, imp.)
stypendium - scholarship
zaprzyjaźniła się - made friends with
(zaprzyjaźnić się, perf.)
chwala sobie - are (perfectly) satisfied with
(chwalić, imp.)
surowy - stern, strict, rough
wymagający - exacting, demanding
zawaria - struck up (zawrzeć, perf.)
seminarium duchowne - seminary, training college for priests

¹Alliance College - jedyna polska wyższa uczelnia w Stanach. Koedukacyjna. W stanie Pensylwania. Znana z doskonałego baletu ludowego "Kujawiaki". Poza nią istnieje tylko polskie seminarium duchowne i męski "college" w Orchard Lake, w stanie Michigan.

AT AN INSTITUTION OF HIGHER LEARNING: THE STUDENTS TAKE OVER

BEST COPY AVAILABLE

NA WYŻSZEJ UCZELNI: JUWENALIA ¹

Co roku w maju są Juwenalia.
Na trzy dni studenci przejmują władzę w starym Krakowie.
Na wszystkich uczelniach zawieszane są wtedy zajęcia.
Ulicami przesuwają się korowody rozbawionych przebierańców.
Rej wśród nich wodzą uczniowie Akademii Sztuk Pięknych.
Na Rynku odbywają się otrzęsiny beanów.
Jest to przyjęcie nowicjuszy do grona braci studenckiej.
Teatry i kabarety studenckie występują ze specjalnymi programami.
Mieszkańcom Krakowa bardzo podoba się Teatr na Wozie.
Trzeciego dnia są wybory najmiłszej studentki.
Wieczorem przy świetle pochodni najmiłsza studentka roku
prowadzi pochodź przebierańców do Klubu pod Jaszczurami.
Całonocny bal kończy trzydniowe szaleństwo.

ROZMAWIAJMY!

Jak się nazywa wiosenny karnawał studencki w Krakowie?
Kto wówczas panuje w mieście?
Co się dzieje z wykładami w tym okresie?
Kogo Pan widzi na zdjęciu?
Którzy studenci rej wodzą w przebieraniu i ulicznych korowodach?
Co to są "otrzęsiny beanów"?
Co można zobaczyć wieczorem w programie Juwenalii?
Który teatr zyskał szczególną popularność?
Kogo wybierają ostatniego dnia karnawału "krakowscy żacy"²?
Gdzie odbywa się całonocny bal na zakończenie Juwenalii?
Czym oświeśla się pochodź dążący na bal?
Czy amerykańskie uniwersytety mają podobne karnawałowe tradycje?
Które amerykańskie uczelnie są najbardziej tradycyjne
w swych zwyczajach i obchodach?
Czy brał Pan kiedyś udział w takich studenckich szaleństwach
w Stanach czy w Europie?
Czy na uniwersytetach studenci wybierają swoją "królową piękności"
czy "najmiłszą studentkę"?

przejmują władzę - take over, seize authority
(przejmować, imp.)

zawieszane są - are suspended

korowód - procession, pageant

przebierańiec - person dressed in a disguise
or costume, masquerader

rej wodzą - lead the show, hold sway

(wodzić, imp.)

otrzęsiny beanów - "the shaking of the dumb"

nowicjusz - novice

grono - company, circle

brać - (colloq.) gang, band, company

wóz - wagon, cart

wybory - elections

pochodnia - torch light procession

impreza - event, ceremony, entertainment

zyskał - gained (zyskać, imp.)

¹ Juwenalia - nazwa krakowskiego karnawału studentów, który tradycyjnie ma miejsce w czerwcu.

² Żak - to stare słowo, używane w średniowieczu i oznaczające studenta lub ucznia.

BEST COPY AVAILABLE

AT AN INSTITUTION OF HIGHER LEARNING: IN A STUDENT CLUB

NA WYŻSZEJ UCZELNI: W KRAKOWSKIM KLUBIE "POD JASZCZURAMI"

Młodzię akademicka najchętniej bawi się w swoich własnych klubach. Włodek zaprasza Marysię na wieczorek taneczny "Pod Jaszczurami". Jako członek ZSP¹ kupuje bilety zniżkowe. Kiedy wchodzi, na parkiecie już jest tłoczno. Gra zespół big-beatowy. Solista ma dobry głos. Śpiewa najcięższe przeboje. Nasza para przysiadła się do stolika znajomym i rusza do tańca. W czasie przerwy cała grona zbiega na dół do barku na wino. Potem znów z powrotem na parkiet. Trzeba wykorzystywać każdą chwilę, bo lokal zamyka się o północy.

Działalność tego jak i innych klubów akademickich nie ogranicza się do tańców. Prowadzą one szeroką działalność kulturalno-rozrywkową. Mają własne zespoły artystyczne, kabarety, kółka zainteresowań - literackie, techniczne, brydżowe, itp. Rok rocznie wyłaniają sporo różnorodnych talentów artystycznych, z których dumny jest nie tylko sam uniwersytet ale całe miasto.

ROZMAWIAMY!

Dokąd studenci chętnie chodzą wieczorem?

Gdzie znajduje się klub "Pod Jaszczurami"?

Dlaczego Włodek i Marysia mają prawo do bilietów zniżkowych?

Co oznacza skrót ZSP?

Jaka orkiestra gra "Pod Jaszczurami"?

Z ilu osób się składa i na czym one grają?

Czy na parkiecie znajduje się jeszcze miejsce dla naszej pary?

Czy zajęła ona osobny stolik?

Czym i gdzie pokrzepiano się w czasie przerwy?

Czy młodzież była leniwa do tańca?

Dlaczego trzeba było wykorzystywać każdą chwilę?

Czym, poza wieczorkami tanecznymi, zajmują się studenckie kluby?

Jak Pan myśli, kto ma okazję w nich się wybić?

Z kogo uczelnia a nawet miasto mogą być dumne?

Czy można rozpoznać, że zdjęcie z wieczorku nie jest z Ameryki?

Czy podobne kluby akademickie istnieją w Stanach Zjednoczonych?

Gdzie tutejsza młodzież najchętniej się bawi?

Czy studenci mają sporo czasu na taniec i inne rozrywki?

Co w tej chwili młodzież najchętniej tańczy?

jaszczur - salamander
zniżkowy - reduced (price)
tłoczno - crowded
zespół - band, group
big-beatowy-(adj.) popular "rock" music
przeboj - hit
lokal - (night) spot
działalność - activity
rozrywkowy - (adj.) entertainment, amusement
wyłaniają - bring forth (wyłaniać, imp.)
pokrzepiano się - one gets fortified, refreshed
(pokrzepiać się, imp.)

¹ZSP - Zrzeszenie Studentów Polskich

BEST COPY AVAILABLE

SUNDAYS AND VACATIONS: WATER

NIEDZIELE I WAKACJE: NAD WODĄ, W WODZIE I NA WODZIE

Ostatnia niedziela była bardzo upalna.

Kto mógł śpieszył od rana nad wodę.

Dla mieszkańców Śródmieścia najbliższej jest na pływalnię Legii.

Trzeba jednak było długo stać w ogonku po bilet wstępu.

Tłumy ciągnęły na nadwiślańską plażę i baseny.

Wokół na licznych przystankach wrzali od rana jak w ulu.

Modniacy, tj.: wioślarze, kajakarze, żeglarze wynosili łodzie, na których wypływali daleko w górę rzeki.

Po dłuższym odpoczynku na jakiejś dzikiej plaży

wracali potem do miasta niesieni warkum prądem.

Część stołecznych niedzielnych wczasowiczów

załadowała się do samochodów, autobusów czy kolejki elektrycznej, i pojechała nad Zalew Żegrzyński. Tam czekały ich te same radości co nad Wisłą, a więc kąpiel, opalanie, gry, towarzystwo przyjaciół, tylko z dala od miasta i nad olbrzymim, czystym jeziorem.

ROZMAWIAJMY!

Dlaczego w ub. niedziele warszawiacy gremialnie spieszyli nad wodę?

Gdzie znajduje się Pływalnia Legii?

Czy można szybko wejść na tę Pływalnię w upalny niedzielny poranek?

Jakie rozrywki czekają warszawiaków na nadwiślańskiej plaży?

Kto to są wodniacy? Na czym pływają? Gdzie królują w stolicy?

Dlaczego u nich wrzało od rana jak w ulu? Dokąd się wybierali?

Dlaczego normalnie wypływa się w górę a nie w dół rzeki?

Czym można się dostać nad Zalew Żegrzyński? Po co tam się jedzie?

Jak w naszym mieście najlepiej spędzić upalny week-end?

Co Państwo normalnie robią w czasie lata?

Czy daleko jest stąd nad morze czy nad jeziora?

Gdzie tu można kąpać się i uprawiać inne sporty wodne?

Czy są tu eleganckie przystanki? Jaki sprzęt one posiadają?

Czy są otwarte tylko dla członków klubu?

Czy Pan lubi żeglować lub wioślować?

Gdzie w naszym mieście można wypożyczyć żaglówkę lub kajak?

Czy, aby wypożyczyć żaglówkę, trzeba posiadać uprawnienia żeglarskie?

Czy Pan dobrze pływa? Jakim stylem najlepiej?

Na zakończenie proszę wytłumaczyć sens tytułu tej czytanki.

upalny - sweltering, broiling
pływalnia - swimming pool
ogonek - line, queue
tłum - crowd
ciągnęły - were drawn (ciągnąć, imp.)
plaża - beach
basen - swimming pool
przystanek - boat house, water sports clubhouse
wrzało jak w ulu - (lit. hummed as in a beehive)
fig. the place was pandemonium
wioślarz - rower
żeglarz - sailor
warki - rapid
prąd - current
wczasowicz - vacationer
zalew - bay
Opalanie - sun bathing
gremialnie - collectively, as one man
rozrywka - recreation, amusement
królują - reign, rule (królować, imp.)
wypożyczyć - borrow (perf.)
uprawnienie - qualifications (permit)

SUNDAYS AND VACATIONS: WITH ROD OR GUN

BEST COPY AVAILABLE

NIEDZIELE I WAKACJE: ZE STRZELBĄ LUB Z WĘDKĄ

Polacy kochają polować i łowić ryby, a jeszcze bardziej opowiadać potem o swych sukcesach i trofeach. Często w imaginacji godnej Pana Zagłoby potrafią przemienić płótkę w ustrowego szczupaka, a szaraczka w niedźwiedzia. Żart na stronę. Pan Wieszczek² złapał na wędkę piękny okaz. Poza tym Polacy zawsze byli znani jako świetni myśliwi. Zrzeszeni teraz w różnych kółkach łowieckich, polują dużo i efektywnie. Lubią polować na drobną zwierzynę lub ptactwo z psami lub nagonką. Szczególnie na zające, kuropatwy, bażanty i dzikie kaczki. Z grubszej zwierzyny, słynne są polowania na kozły i dziki, a przede wszystkim na wilki w Białowieży. Tam - jak również w Bieszczady - chętnie zjeżdżają cudzoziemcy. Bardzo im wtedy smakuje myśliwski bigos pod starą. Aby móc polować, łowić ryby i mieć broń (strzelbę, naboje czy śrut), trzeba naturalnie wykupić specjalne pozwolenia.

ROZMAWIAJĄCY

Które z tych dwóch "hobby" Polaków Panu bardziej odpowiada? Jaka cecha łączy amatorów wędkę i strzelby z panem Zagłobą? Z czego p. Wieszczek ma okazję do dumy? Co on robi na zdjęciu? Jaką reputacją cieszą się polscy myśliwi? W czym są zrzeszeni? Jak lubią oni polować na drobną zwierzynę i ptactwo? Co należy do drobnej a co do grubszej zwierzyny? Na jakie polowania i dokąd zjeżdżają cudzoziemcy? Co tradycyjnie podaje się do jedzenia podczas polowań? A w Ameryce? Co przyaportował wyżeł na zdjęciu swemu panu? Na co każdy myśliwy i wędkarz musi mieć pozwolenie? A jak wyglądają te sprawy w Stanach Zjednoczonych? Czy większość amerykańskich myśliwych też należy do kółek czy klubów? Na co głównie poluje się w Stanach? A w naszej okolicy? Jaki typ polowań należy do najpopularniejszych? Czy Pan sam poluje lub chodzi na ryby? Z jakimi rezultatami? Jakże ryby można złapać w pobliskich wodach słonych i słodkich? Kiedy najlepiej ryby biorą? I na co? Czy złapane na wędkę lub upolowane wybitne okazy są rejestrowane? Co się robi z upolowaną zwierzyną? Czy je się tu dziczyznę?

strzelba - gun, sporting rifle
wędkę - fishing rod
polować - to hunt (imp.)
łowić ryby - to fish (imp.)
płotka - small fish, baby fish
szczupak - pike
szaraczek - (dim. szarak) hare
niedźwiedź - bear
żart na stronę - joking aside
okaz - specimen
myśliwy - huntsman, hunter
zrzeszony - organized, united
kółko - circle (here: club, group)
drobna zwierzyna - small game
nagonka - battue
zając - rabbit
kuropatwa - partridge
bażant - pheasant
kozioł - buck
dzik - wild boar
bigos - popular Polish dish made with sausage, pork, and beef stewed in sauerkraut
starą - mature rye vodka
nabój - cartridge
śrut - shot
przyaportował - retrieved (przyaportować, perf.)
wyżeł - pointer
słony - salt, salty
dziczyzna - game

¹ Pan Zagłoba - to polski Falstaff z "Trylogii" Sienkiewicza.

² Na zdjęciu.

SUNDAYS AND HOLIDAYS: THE HOUSE IS EMPTY IN THE SUMMER

BEST COPY AVAILABLE

NIEDZIELE I WAKACJE: W LECIE DOM PUSTOSZEJE

Niby nam się nie przelewa, ale cała rodzina rozjeżdża się na wakacje. Coprawda nie za granicę, jak Magda, Zintek i Czerniawscy. Mama 2 tygodnie będzie się kurować w Ciechocinku¹, a potem ciotka zaprasza ją na swoją resztówkę² w kieleckim. Ojcu, już drugi raz, udało się dostać skierowanie na wczasy³ w Łobie. Bardzo sobie chwali obsługę i jedzenie w taniejszym domu FWP⁴. A przecież to grose kosztuje. Potem dołączy do matki i ciotki. Najstarsza z nas Zosia dorobiła się stopnia kapitana żeglarstwa i w lecie będzie szkolić młodzież na turnusach AZS-u⁵ na Mazurach. Janek wybiera się na wędrowny obóz harcerski w Bieszczady. Małego Tadeusza rodzice wysyłają na kolonie letnie do Rabki⁶. Ja z dwoma koleżankami wynajęliśmy pokój w Sopocie⁷ blisko mola. Lubię bałtyckie plaże, choć samo morze jest dąszyć zimne. Poza tym w Sopocie jest mnóstwo rozrywki, a w lecie- sporo znajomych. Łącząc wypoczynek z rozrywką, napewno będziemy się świetnie bawić.

ROZMAWIAMY!

Czy powyższa rodzina należy do specjalnie zamożnych?
Czy ktoś z jej członków wybiera się za granicę?
Co mama będzie robić w Ciechocinku?
Kto z tej rodziny odwiedzi ciotkę i gdzie?
Dokąd ojciec jedzie, czy na prywatne wakacje? Czy w góry?
Skąd on wie, że w domu FWP jest dobre jedzenie?
Kim jest Zosia i co będzie robić na Mazurach?
Do jakiej organizacji należy Janek? Co ona urzęduje i gdzie?
Czy mały Tadeusz spędzi wakacje z rodzicami?
Ile osób zamieszka w pokoiku blisko mola w Sopocie?
Co one zamierzają tam robić? Czy tylko opalać się na plaży?
Jak Pan myśli, czy spełnią się ich oczekiwania co do wakacji?
Ile miejscowości wypoczynkowych wymieniono powyżej?
Co Pan o nich się dowiedział z tekstu i zdjęcia?
Jakie odnosi Pan wrażenie, czy w Polsce trudno o miłe wakacje?
Czy Państwo są zamożni czy u Państwa się nie przelewa?
Jak Państwo spędzili ostatnie trzy urlopy?
Do jakich uzdrowisk można tu jeździć na kurację i na co?
Czy w Stanach organizuje się kolonie letnie i obozy harcerskie?

pusztożeje - becomes deserted (pusztożyć, imp.)
niby - supposedly

się nie przelewa - (lit. does not overflow) fig. just manage to make ends meet (się przelewać, imp.)

kurować się - to take a cure (imp.)

resztówka - residuary part of an estate

skierowanie - referral

wczasy - rest, vacation

chwali sobie - is satisfied with (chwalić sobie, imp.)

dorobiła się - acquired (through work)

żeglarstwo - sailing

turnus - fixed period

wędrowny - hiking

obóz - camp

harcerski - scout

kolonie letnie - summer camp, organized vacation for children

wynajęliśmy - we rented (fem.), (wynająć, perf.)

molo - pier

rozrywka - entertainment, recreation, amusement, diversion

wypoczynek - rest

zamożny - rich, wealthy, well-off

zamierzają - plan, intend (zamierzać, imp.)

oczekiwanie - expectation

uzdrowisko - health resort

zalecany - recommended

dolegliwość - disorder, malady

małątek - estate

zrzesza - organizes, unites (zrzeszać, imp.)

¹ Ciechocinek - znana miejscowość kuracyjna w woj. bydgoskim.

² resztówka - to pozostawiona byłym obywatelom ziemskim mała część ich majątku, najczęściej dworek z kawałkiem ziemi, maksimum do 50 ha.

³ wczasy - to tanie wakacje organizowane dla świata pracy przez państwo. Skierowanie na nie otrzymuje się poprzez związek zawodowy.

⁴ FWP - Fundusz Wczasów Pracowniczych, który zajmuje się organizacją wczasowych wakacji.

⁵ AZS - Akademicki Związek Sportowy.

⁶ Rabka - miejscowość na Podkarpaciu słynna z doskonałego powietrza. Ściąga też ona na kolonie i różne turnusy dzieci z całego kraju.

⁷ patrz zdjęcie.

NIEDZIELE I WAKACJE: NA DESKACH

Warszawa i inne miasta wyludniają się nie tylko w lecie. Poważny "exodus" urlopowy ma miejsce i w zimie.

Jak bowiem można nie pojechać na deski w Tatry do Zakopanego, kiedy śniegu pełno na Kasprowym¹, słonce opala "na Murzyna"², a wieczorem "taka zabawa"³ w różnych lokalach na Krupówkach.

To, że tłok na stacji kolejki w Kuźnicach okrutny, że trzeba stawać na głowie, by zdobyć miejscówki⁵, że na górze i po stronie Gąsienicowej i Goryczkowej⁶ ogonki do wyciągów zawiijają się w długie esy floresy, to prawda znana od lat.

Stali bywalcy Zakopanego umieją sobie z tym dać radę.

Poza tym można pojechać do innych miejscowości - do Karpacza czy Szklarskiej Poręby w Karkonoszach, lub do Szczyrku czy Wisły w uroczym Beskid Śląski.

Amatorzy bojerów ciągną w odwrotnym kierunku - na Mazury. A inni po prostu na wieś - na łąki, łód, świeże powietrze, łyżwy i sanki.

ROZMAWIAJMY!

Czy cały urlop Polacy naogół wybierają w lecie?

Co jest główną atrakcją zimowych wakacji?

Jak nazywa się polska "Mekka" narciarzy?

Na który tatrzański szczyt idzie kolejka linowa?

Gdzie znajduje się jej dolna stacja?

Co robią narciarze w dzień a co wieczorem?

Jakie są problemy narciarza w Zakopanem?

Kto najlepiej umie sobie dać radę w tym tłoku?

W jakich innych górach i miejscowościach jeżdżą się na nartach?

Kto w zimie jeżdży na Mazury, a kto po prostu na wieś? Po co?

Czy potrafiłby Pan wyliczyć wszystkie miejscowości narciarskie w Stanach? Którą z nich można by nazwać "Mekką" narciarzy?

Jak przedstawia się sprawa wyciągów: ich ilości, opłat za nie i tłoku?

Kiedy tu się jeżdży na deski: na urlop czy na week-endy?

Czym można wytłumaczyć ogromny wzrost popularności nart w Ameryce?

Czy coś się robi, by rozładować tłok i zmniejszyć wydatki narciarza?

Gdzie tu można jeździć na sankach, na łyżwach czy na bojerach?

Jakie sporty zimowe Państwo uprawiają?

Czy jeżdżą Państwo na deskach i przeważnie gdzie i kiedy?

deski - (lit. boards) fig. skis
wyludniają się - becoming depopulated
(wyludniać się, imp.)

Murzyn - Negro, black man
zabawa - good time, fun, dance party

lokal - (night) spot

tłok - crowd

okrutny - fierce

wyciąg - lift

zawiijają się - wind themselves
(zawijać się, imp.)

floresy - (pl.) flourishes

bywalec - habitual guest, habitué

bojer - ice boat

odwrotny - opposite

łyżwa - ice skate

sanki - (pl.) sleigh

narciarz - skier

rozładować - relieve (perf.)

szczyt - peak

hala - mountain pasture, alp, open space
above tree-line

¹ Kasprowy Wierch - szczyt w Tatrach, na który prowadzi kolejka linowa. Wierch po góralsku znaczy szczyt.

^{2,3} potoczne wyrażenia.

⁴ Krupówki - główna ulica w Zakopanem.

⁵ miejscówka - bilet na kolejkę linową z oznaczonym numerem przejazdu. Kolejka idzie na Kasprowy kilkadziesiąt razy dziennie.

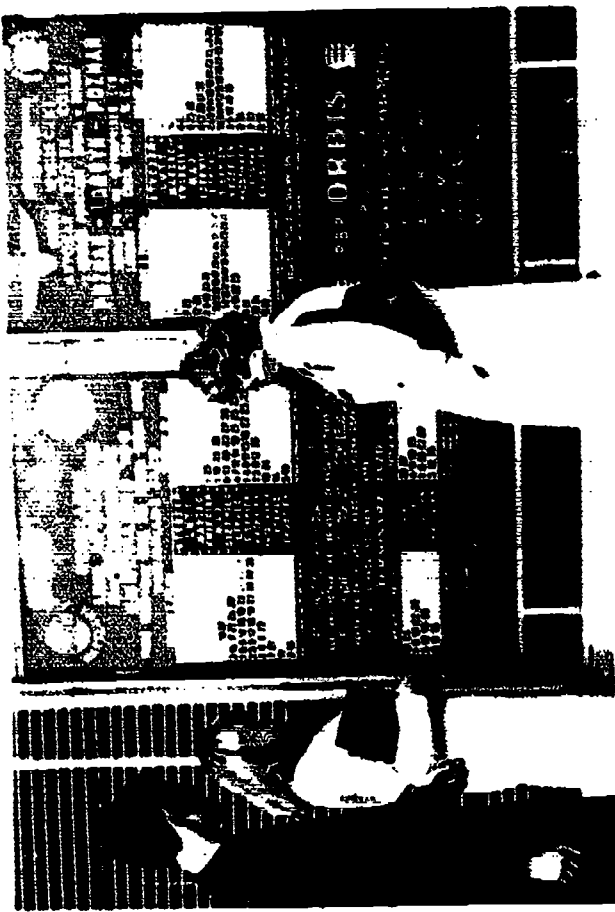
⁶ Gąsienicowa i Goryczkowa - to dwie hale po dwóch stronach Kasprowego.

BEST COPY AVAILABLE

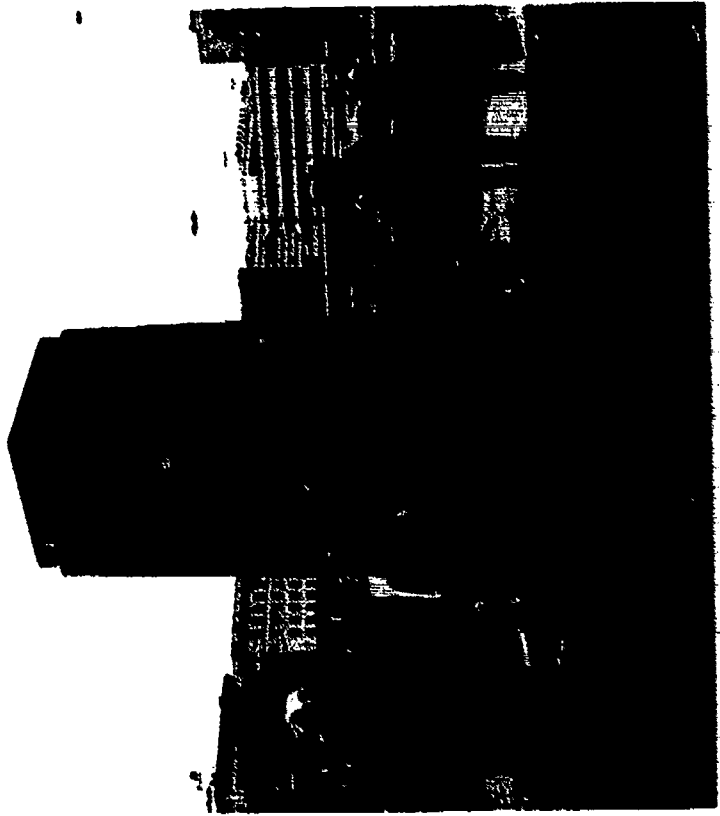
SUNDAYS AND HOLIDAYS: ON SKIS

BEST COPY AVAILABLE

SUNDAY'S AND HOLIDAYS: TRIPS ABROAD

NIEDZIELE I WAKACJE: WYJAZDY ZAGRANICZNE

Polacy uwielbiają podróże. Marzą o nich od dziecka. Największą też atrakcją stanowią wakacje spędzone za granicą. Wiele wyjeżdża na zaproszenie krewnych czy znajomych, którzy najczęściej opłacają podróż i gwarantują utrzymanie polskich gości. Posiadacze aut zbierają dewizy i, zaopatrzeni w suchy prowiant, wyruszają na własną rękę. Nocują wówczas głównie na campingach. Czasem szczęśliwcom uda się skombinować urlop z wyjazdem służbowym. Najwięcej jednak polskich turystów korzysta z grupowych wycieczek czy turnusów, w pierwszym rzędzie do tak zw. krajów zaprzyjaźnionych¹. W ten sposób można się opalać nad Morzem Czarnym w Rumunii, Bułgarii czy ZSRR, ale także, gdy oszczędności pozwolą, zwiedzić Paryż lub Rzym. Bilety na zagraniczne podróże nabywa się w Orbis² z tym, że lotnicze lepiej kupić w biurach poszczególnych linii. Najważniejsze jednak dla Polaka jest uzyskanie paszportu czy innego wymaganego dokumentu na dany wyjazd.

ROZMAWIAMY!

O czym marzą przechodnie przed obeliskiem na zdjęciu?

W jaki sposób posiadanie krewnych za granicą ułatwia realizację wakacyjnych marzeń wielu Polaków?

Jak organizują zagraniczne wyjazdy właściciele samochodów?

Czy ich wędrowki wyglądają dla Pana atrakcyjnie?

W których krajach Polacy najliczniej spędzają wakacje?

Dlaczego? Jak są urządzone te wyjazdy?

Jak Polak bez wozu i krewnych za granicą może zwiedzić Paryż?

Gdzie zaopatruje się .n w bilety?

Co jest pierwszym warunkiem do zrealizowania planów wyjazdowych?

Czy w sumie dla Polaka wakacje za granicą są łatwym przedsięwzięciem?

Czym Polacy mogą podróżować do Londynu?

Kiedy między Poznaniem a Londynem jest najwięcej połączeń i jakich?

Czym się zajmują biura podróży w Ameryce? Proszę wyliczyć ich usługi.

Dokąd Amerykanie najchętniej wyjeżdżają za granicę i czym?

Czy większość podróżuje indywidualnie czy grupowo?

Jakie kraje Państwo znają? W jaki sposób Państwo tam pojechali?

Jaki procent Amerykanów spędza dziś wakacje poza krajem? A dawniej?

uwielbiają - adore (uwielbiać, imp.)
marzą - dream (marzyć, imp.)
opłacają - cover the costs (opłacać, imp.)
utrzymać - living expenses
posiadacz - owner
dewiza - foreign exchange
zaopatrzony - supplied
prowiant - food supplies, provisions
wyruszają - leave, start on a journey (wyruszać, imp.)
na własną rękę - on one's own account, independently
służbowy - (adj.) official, business
poszczególne - individual, respective
uzyskanie - acquisition
wymagany - required
przedsięwzięcie - undertaking, venture

¹ kraje zaprzyjaźnione, to Związek Radziecki i tak zw. kraje Demokracji Ludowej, tj. Czechosłowacja, Węgry, Bułgaria, Rumunia oraz w pewnym sensie - Jugosławia.

² patrz zdjęcie.

BEST COPY AVAILABLE

OUR APARTMENT: THE HOUSING CO-OP IS GROWING

NASZE MIESZKANIE: ROŚNIE SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA

Wojna w Polsce zniszczyła ogromny procent budynków mieszkalnych. Po wojnie bardzo powiększył się przyrost ludności. Brak mieszkań jest do dziś najwięcej za bolączką społeczną. Jednym z rozwiązań tego problemu są prefabrykaty. Nowe osiedla mieszkaniowe wyrastają "jak grzyby po deszczu". Mimo to, ciągle ich jeszcze za mało.

Budynki z prefabrykatów nie należą może do najładniejszych, ale dla tych, co latami całą rodziną tłoczyli się w jednej klitce, mieszkanie w nich stanowi szczyt dążeń i marzeń.

Oszczędzają nań na książeczce PKO. Gdy zbiorą na pierwszą wpłatę zapisują się do spółdzielni, której potem płacą dalsze raty. Następnie długo czekają, by mieszkanie zostało im przyznane, wykończone i w końcu oddane do użytku.

Liczą dni i godziny do momentu przeprowadzki na - jak to się mówi - "własne śmiecie".

ROZMAWIAMY!

Dlaczego w Polsce jest stale za mało mieszkań?
Jak tam starają się rozwiązać ten problem?
Czy następuje postęp w tej dziedzinie?
Czy to znaczy, że brak mieszkań przestał być już największą bolączką społeczną?
Jakie jest wyrażenie określające, że czegoś dużo powstaje?
Czy mieszkania z prefabrykatów mają wybitne walory estetyczne?
Czy zaspakajają one marzenia swych mieszkańców? Dlaczego?
Gdzie Polacy umieszczają swe oszczędności?
Czy za mieszkania spółdzielcze można płacić z dołu, przy odbiorze?
Kiedy można zapisać się do spółdzielni?
Jak wygląda dalszy proces oczekiwania na mieszkanie?
W jakim nastroju się nań oczekuje?
Co oznacza powiedzenie "własne śmiecie"?
Czy w Stanach Zjednoczonych też panuje głód mieszkaniowy?
Czy łatwiej tu dziś znaleźć dom czy mieszkanie?
Czy na ogół Amerykanie wolą wynajmować domy lub mieszkania, czy raczej kupować je na własność?
A jak wygląda sytuacja u Państwa?

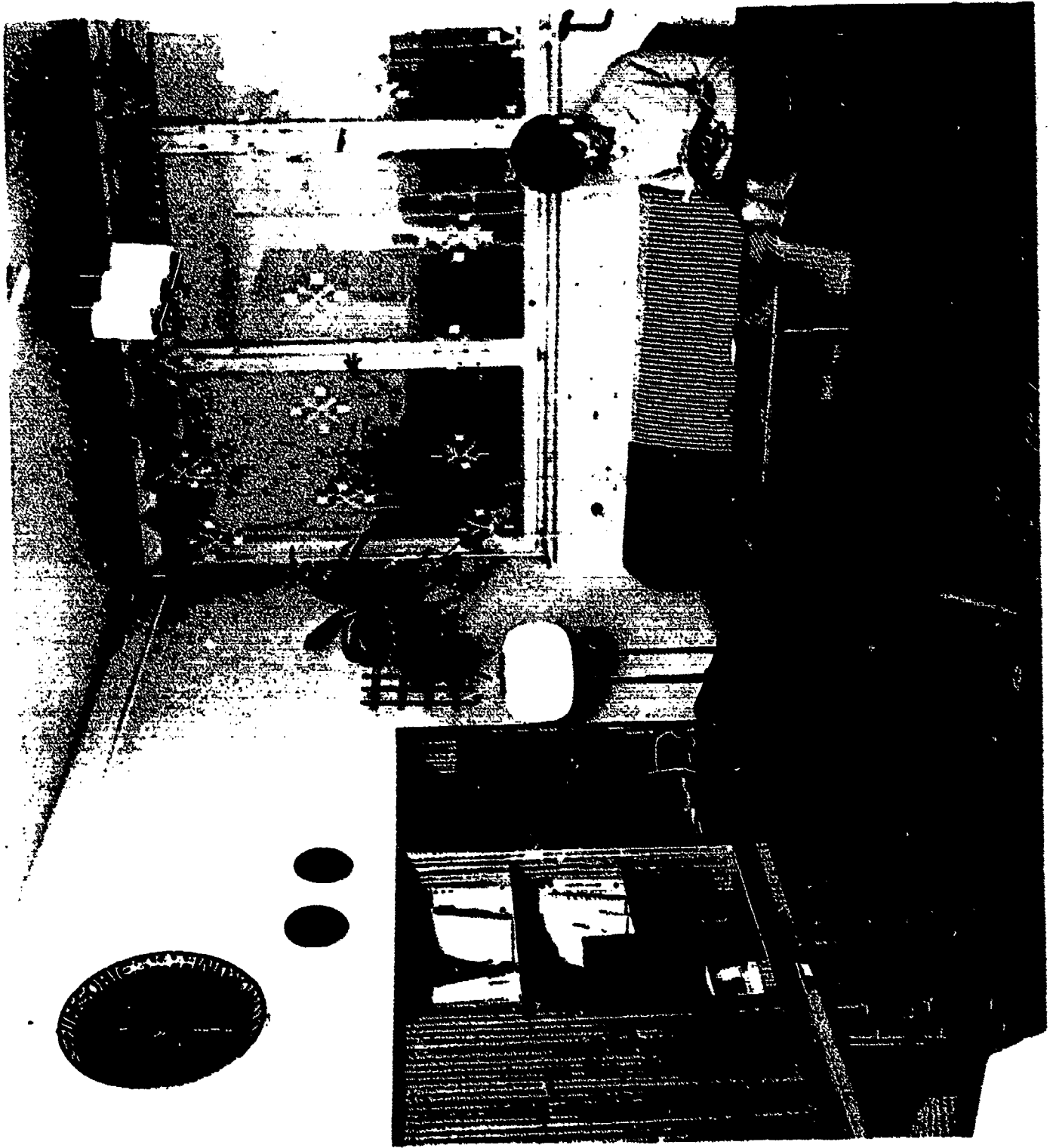
spółdzielnia - co-operative
zniszczyła - destroyed (zniszczyć, perf.)
ludność - population
bolączka - tender spot, weak point
społeczny - social
rozwiązanie - solution
osiedle - settlement, development
tłoczyli się - they crowded together
(tłoczyć się, imp.)

klitka - cubicle
szczyt - peak, summit, apex
dążenie - aspiration, aim
marzenie - dream
oszczędzają - save (oszczędzać, imp.)
wpłata - payment
zapisują się - join (zapisywać się, imp.)
rata - installment
by zostało im przyznane - would be allocated to them

użytek - use
własne śmiecie - (lit. one's own trash)
fig. under one's own roof

określający - describing
wybitny - outstanding
walor - quality
z dołu - at the end
odbior - receipt
wynajmować - to rent (imp.)
własnościowy - proprietary
lokatorski - tenant
kwaterunek - state office for the control of living accommodations
mieszkanie z kwaterunku - through housing allocation

Są dwa rodzaje spółdzielni mieszkaniowych: droższa, własnościowa i nieco tańsza, lokatorska. Tak zw. mieszkanie z kwaterunku mogą dziś w Polsce otrzymać tylko najbiedniejsi obywatele, to jest zarabiający poniżej 800 zł w przeliczeniu na każdego członka rodziny.

BEST COPY AVAILABLE

OUR APARTMENT:
AFTER MOVING

NASZE MIESZKANIE: PO PRZEPROWADZCE

Jak przyjemnie czytać w nowym własnym mieszkaniu. Marysia jest z niego bardzo dumna.

Janek wybrał meble, ona wyszukiwała dywan w Cepelli i talerz z orłem w Desie¹.

Póleczkę na kwiaty sami zrobili.

Nowe firanki aż pachną świeżością.

Wieczorem salonik zamienia się w sypialnię.

Rozkłada się kanapę na podwójne łóżko.

Dzieci śpią w drugim pokoju.

Całe ubranie i rzeczy mieszczą się wygodnie w dwóch dużych szafach ściennych.

Kuchnia jest spora i można w niej jeść,

co niezwykle ułatwia życie, zastępuje bowiem jadalnię.

Łazienka z małą wanną, prysznicem i umywalką,

choć bardzo niewielka, bardzo się wszystkim podoba.

ROZMAWIAMY!

W jakim pokoju siedzi Marysia?

Jakie meble w nim widzimy? Kto je kupił?

Co wyszukiwała Marysia do tego pokoju?

Skąd jest pólecčka na kwiaty?

Czy ten pokój spełnia te same funkcje w dzień i w nocy?

Czy to jest jednopokojowe mieszkanie, tak zw. kawalerka?

Jakie inne pomieszczenia znajdują się w mieszkaniu?

Gdzie cała rodzina je posiłki?

W czym trzyma ubrania i inne rzeczy?

Jak wygląda łazienka?

Czy podoba się Panu urządzenie pokoju na zdjęciu?

Czy takie mieszkanie zadowoliliby amerykańską czteroosobową rodzinę?

Czy i w czym to mieszkanie różni się od amerykańskich?

Czy w Stanach popularne są kawalerki?

Czy często salon używany jest w nocy jako sypialnia?

Jak wygląda Państwa mieszkanie (czy dom)?

Czy żona kupuje czy sama robi firanki?

Czy Państwo dużo rzeczy potrafią sami zrobić w domu?

Jeżeli tak, to co? W dziedzinie dekoracji, reperacji, ulepszeń?

wyszukała - she discovered, found (wyszukać, perf.)

dywan - carpet, rug

orzeł - eagle

firanki - curtains

pachną - smell, have the fragrance of (pachnieć, imp.)

świeżość - freshness, newness

rozkłada się - one opens (rozkładać, imp.)

szafa ścienna - built-in wardrobe, closet

spory - fair sized

ułatwia - makes easier (ułatwiać, imp.)

prysznic - shower

umywalka - sink

pomieszczenie - space, accommodation

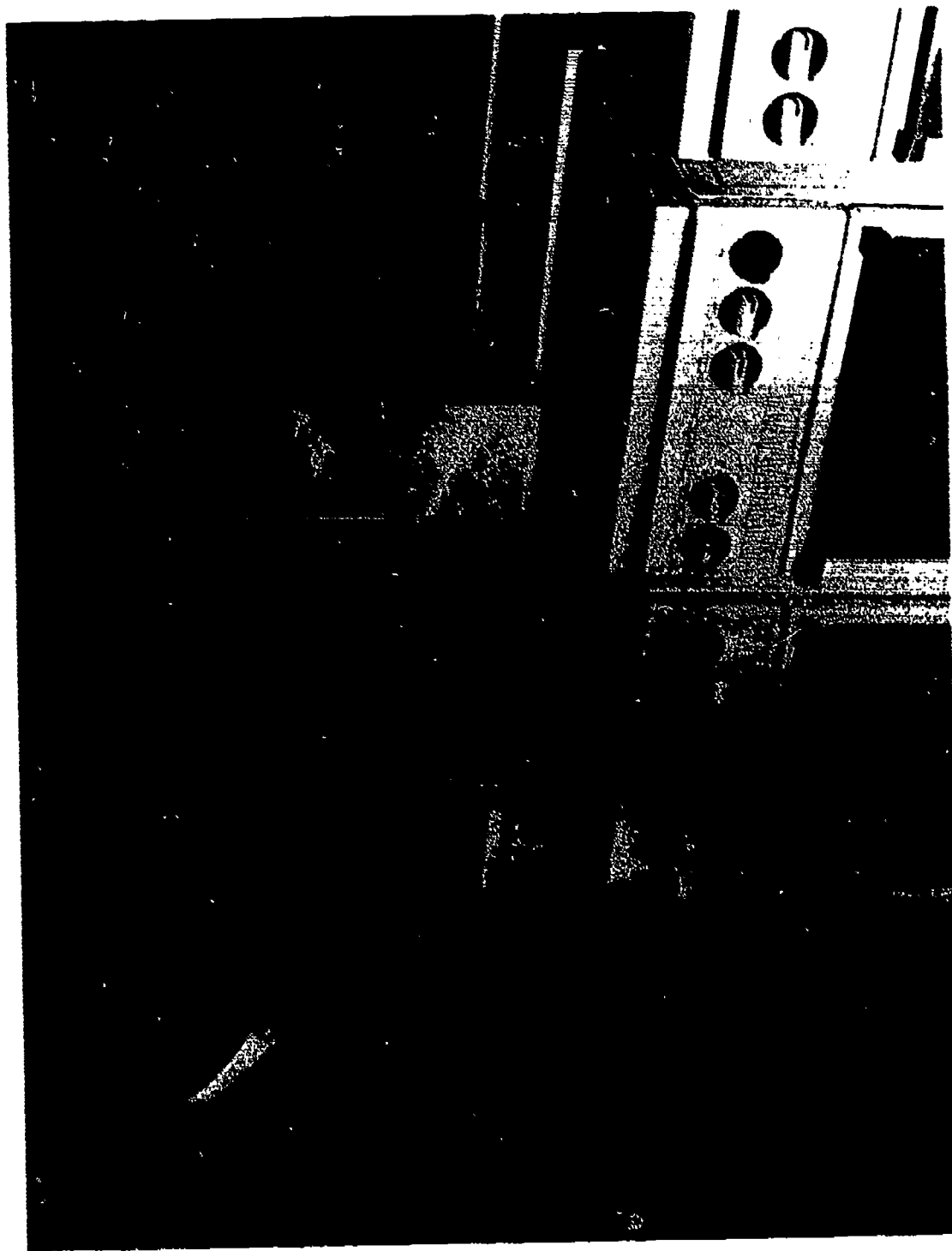
posiłek - meal

urządzenie - arrangement, furnishings

waluta zagraniczna - foreign currency

¹ DESA - sklepy państwowe sprzedające antyki i nowoczesne dzieła sztuki. W Warszawie znajduje się ich np. sześć. W Desie na Smolnej 9, naprzeciwko Muzeum Narodowego można robić zakupy za walutę zagraniczną.

BEST COPY AVAILABLE

OUR APARTMENT: EXPENSIVE INVESTMENTS

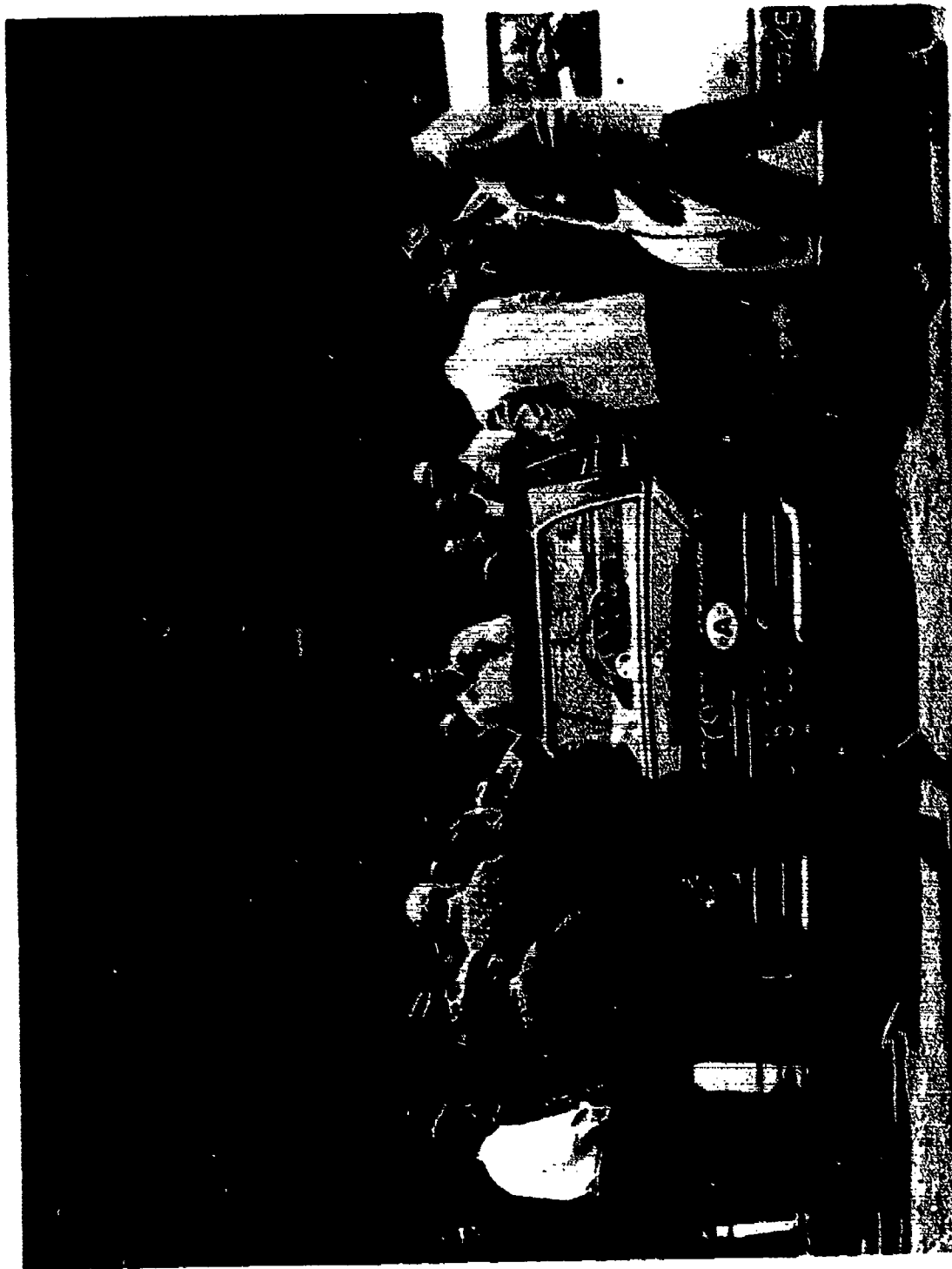
NASZE MIESZKANIE: CENNE INWESTYCJE

Mieszkanie stale wymaga inwestycji i unowocześnień. Pani Sołtanowa od lat marzyła o nowej kuchni. Jej mąż w końcu zaoszczędził dosyć pieniędzy, by jej kupić na imieniny długo wyczekiwany prezent. Skorzysta z niego zresztą cała rodzina. Obiady będą smaczniejsze, bardziej różnorodne i nareszcie robione na czas. Kuchnia ma 4 palniki gazowe, duży piekarnik z regulatorem ciepła. Cóż za różnica w porównaniu z dwu-palnikowym starym gratem, na którym wszystko się albo przypalało, albo gotowało bez końca. Państwo Sołtanowie bardzo też potrzebują elektrycznej pralki, takiej automatycznej, co to pierze, płucze i wyrzyna białiznę. Ale będą musieli na nią poczekać co najmniej dwa lub trzy lata. Przedtem muszą jeszcze kupić składaną wersalkę do salonu, bo stara kanapa już się zupełnie rozlatuje. Wygląda okropnie a poza tym bardzo niewygodnie na niej spać, a nawet śledzić.

ROZMAWIAJMY!

Czy wydatki na mieszkanie ograniczają się tylko do miesięcznego czynszu, opłat za gaz i elektryczność, lub spłat spółdzielczych? Dlaczego pani Sołtanowa marzyła o nowej kuchni? Dlaczego tak długo musiała czekać na realizację swych marzeń? Z jakiej okazji i od kogo dostała ona nową kuchnię? Czy ten prezent tylko jej ułatwi i uprzyjemni codzienne życie? Czego po prezencie spodziewa się cała rodzina? Czym różni się nowa kuchnia od starej? Jaką pralkę planują zakupić państwo Sołtan i kiedy? Co w międzyczasie muszą jeszcze nabyć? Dlaczego ta inwestycja jest bardziej pilna niż kupno pralki? Czy Państwo dużo inwestują w dom (lub mieszkanie)? Które kuchnie są praktyczniejsze - elektryczne czy gazowe? Czy istnieją kuchnie, które mają więcej niż cztery palniki? Co Pana żona piecze w piekarniku? Czy ona często przypala potrawy i spóźnia się z kolacją? Czy Państwo posiadają elektryczną pralkę i jaką? Czy składane wersalki są popularne w Stanach? Czy są dobre i tanie? Czy u Państwa też wykorzystuje się czasami salon do spania?

unowocześnienie - modernization
wyczekiwany - anticipated
skorzysta - will benefit (skorzystać, perf.)
różnorodny - varied
palnik - burner
piekarnik - oven
grat - dilapidated o.d thing, piece of junk
przypalało się - got burned (przypalać się, imp.)
elektryczna pralka - washing machine
pierze - washes (prać, imp.)
płucze - rinses (płukać, imp.)
wyrzyna - wrings out (wyrzynać, imp.)
bielizna - laundry
składana wersalka - folding couch
rozlatuje się - is falling apart
(rozlatywać się, imp.)
wydatek - expenditure
ograniczają się - limit, confine, restrict themselves to
(ograniczać się, imp.)
czynsz - rent
spłata - instalment, repayment

CARS AND MOTORCYCLES: A DREAM CAR

BEST COPY AVAILABLE

MOTORYZACJA: WÓZ ICH MARZEŃ

- Panie, ale wózek, co?
- Nie ma jak Mercedes. Na takiej maszynie można polegać.
- I jaką ma śliczną linię.

Polacy tak pasjonują się samochodami, że przy nowszych modelach zagranicznych wozów zawsze zbiera się spory tłumek.

Ledwo właściciel może się przecisnąć do własnego auta.

Młodzi i starzy fachowo dyskutują o technicznych detalach samochodu.

Każdy w wyobraźni już siebie widzi w takim wozie.

W rzeczywistości czuje się jednak szczęśliwcem,

kiedy uda mu się kupić polskiego Fiata, Warszawę czy Syrenkę,

albo nawet jakiegoś używanego zagranicznego lub krajowego grata.

Dodać należy, że polskie Fiaty cieszą się dobrą reputacją.

Większy 125 P często odnosi sukcesy w międzynarodowych rajdach,

na mniejszy zaś - model 126-Polacy czekają po kilka lat w kolejce.

ROZMAWIAJMY!

Co myślisz zebrany tłum mężczyzn o tym modelu Mercedesesa?

Dlaczego tak oblegają tę maszynę?

Czy podobny obrazek można zobaczyć wokół większości

ciekawszych zagranicznych wozów?

Kto z tych panów wygląda na właściciela?

Z której strony udaje mu się dostać do auta, czy z właściwej?

Czy Polacy znają się na samochodach?

Jak pracuje ich wyobraźnia w porównaniu z rzeczywistością?

Czy kupno jakiegokolwiek auta jest uważane w Polsce za życiowy sukces?

Czy w Ameryce nowe modele aut budzą podobną sensację na ulicy?

Jaki jest przeciętnie stosunek Amerykanina do samochodu?

Czy posiadanie wozu w Stanach jest luksusem czy koniecznością?

Za którymi samochodami ludzie oglądają się w Ameryce?

Który jest Pana wymarzony wóz?

wóz - car
marzenie - dream
polegać - to depend (imp.)
spory - considerable
tłumek - little crowd
właściciel - owner
przecisnąć - to squeeze through (per.)
rzeczywistość - reality
wyobraźnia - imagination
używany - used
grat - dilapidated old thing, jalopy
oblegają - they besiege (oblegać, imp.)
właściwy - proper
budzą - awaken (budzić, imp.)
przeciętnie - on the average
posiadanie - possession
konieczność - necessity
wymarzony - ideal, dream
rajd - rally

BEST COPY AVAILABLE

CARS AND MOTORCYCLES:
AT A GAS STATION

MOTORYZACJA: STACJA BENZYNOWA

- Proszę napelnić bak zwykłą benzyną.
- Zniszczy Pan sobie silnik taką benzyną.
- Do Pana samochodu nadaje się tylko żółta, wyskokotanowa.
- To w takim razie niech Pan mi naleje tej żółtej.
- Przydałoby się może sprawdzić olej. Życzy Pan sobie?
- Owszem. I może mi też Pan sprawdzić powietrze w oponach.
- Tego nie robimy. Musi Pan zajechać do mechanika naprzeciwno.
- Niech mi Pan jeszcze przetrze przednie szyby.
- Już się robi.
- Ile się należy?
- 136 złotych. Tam jest kasa.
- Tak dużo?
- 21 litrów po 6.50. Pana wóz spala przecież sporo benzyny.

ROZMAWIAMY

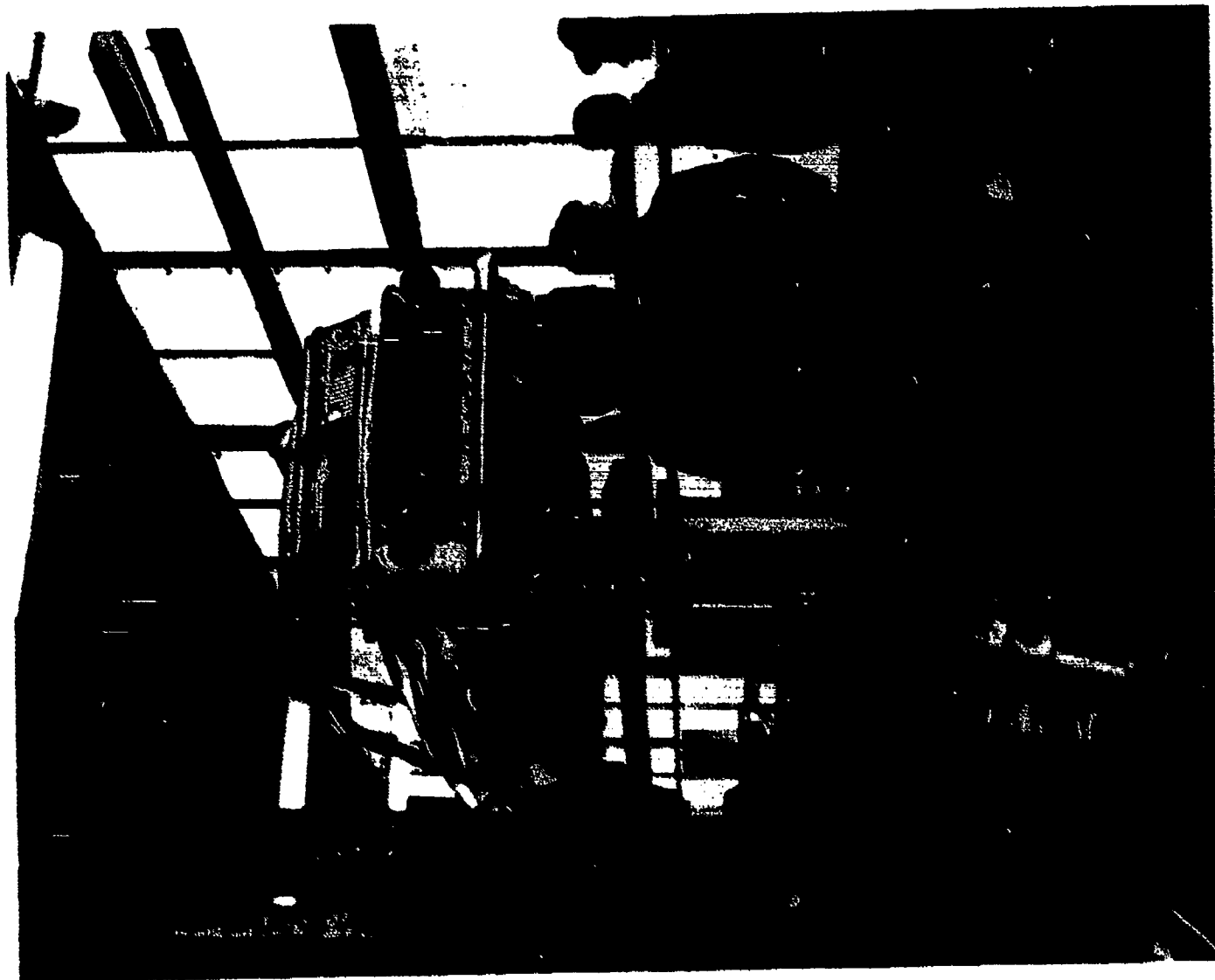
- Ile benzyny ten pan chce kupić i jakiej?
- Dlaczego pracownik stacji doradza mu tę żółtą?
- Czy kierowca przyjmuje jego radę?
- Na co jeszcze zwraca jego uwagę pracownik stacji?
- O co następnie prosi kierowca?
- Czy żądanie jego zostaje spełnione?
- Kto może sprawdzić ustawienie kół i powietrze w oponach?
- Czy szyby samochodu były czyste?
- Ile wynosi rachunek i za co?
- Czy pracownik obsługujący wóz sam przyjął pieniądze?
- Jakie rodzaje benzyny można dostać na amerykańskiej stacji benzynowej?
- Czy benzynę kupuje się w Stanach na litry?
- Ile dziś kosztuje benzyna w Ameryce?
- Ile benzyny zużywa Pana samochód?
- Jak Pan często sprawdza olej i powietrze w oponach?
- A świece i baterie?
- Czy na stacjach benzynowych płaci Pan gotówką
- czy używa Pan kart kredytowych?
- Jakiej firmy benzynę Pan najczęściej kupuje?
- Jak często należy dawać wóz do przeglądu?
- A jak często do smarowania i zmiany oliwy?

- zniszczy Pan sobie - you'll ruin
(zniszczyć, perf.)
- silnik - motor, engine
- przydałoby się - it would be useful
(przydać się, perf.)
- powietrze - air
- opona - tire
- przetrze - will wipe (przetrzeć, perf.)
- szyba - windshield
- doradza - recommend (doradzać, imp.)
- Ile wynosi rachunek? - What does the bill
come to?
- obsługujący - servicing
- rodzaj - kind, type
- zużywa - consume (zużywać, imp.)
- świeca - sparkplug
- gotówka - cash
- smarowanie - greasing

BEST COPY AVAILABLE

CARS AND MOTORCYCLES: SERVICE

STACJA SERWISOWA
SOL

MOTORYZACJA: AUTO-SERVICE

- Mam pilny wyjazd służbowy.
- Musi mi Pan ten samochód na jutro przygotować.
- A jakie ma Pan z nim kłopoty?
- Lepiej Pan zapytaj¹ jakich nie mam.
- To stary wóz i wszystko w nim nawala.
- No to należy mu się ogólny przegląd.
- Ale tego w ciągu godziny nie da się zrobić.
- Odlóż Pan wyjazd na tydzień.
- Nie mogę. Niech Pan tylko zreperuje hamulce i wycieraczki.
- A także proszę sprawdzić świece, baterię, ustawienie kół i sprzęgło.
- Dobra, ale za półtora godzin nie da się zrobić.
- To na ile Pan sobie ceni tę robotę?
- Trudno powiedzieć na oko. Trzeba najpierw sprawdzić.
- Przypuszczam jednak, że co najmniej kawalek² będzie Pana kosztować.
- Niech kosztuje, byle robota była solidna. Niech wiem za co płacę.

ROZMAWIAMY!

- Dlaczego samochód musi być gotowy na następny dzień?
- Gdzie on się w tej chwili znajduje?
- Co "nawala" w tym samochodzie?
- Co należy robić, kiedy z samochodem jest dużo kłopotów?
- Dlaczego ten Pan nie może oddać teraz samochodu do ogólnego przeglądu?
- O co w końcu poprosił właściciel samochodu mechanika?
- Dlaczego ta reperacja będzie drożej kosztować niż normalnie?
- Ile ten pan będzie musiał zapłacić?
- O co się on domaga na zakończenie rozmowy?
- Czy może mi Pan polecić dobrego mechanika?
- Czy warsztaty samochodowe w Stanach mają swoje specjalizacje, jak np. samochody zagraniczne, malowanie i reperacje karoserii, tłumików itp?
- Czy można polegać na amerykańskich mechanikach?
- Czy duży procent amerykańskich klerowców zna się na mechanice i reperacji samochodów?
- Czy opłaca się trzymać stary wóz wymagający częstych napraw?
- Czy Pan ma kłopoty ze swoim autem?

- pilny - urgent
- służbowy - official, business
- klopot - problem, trouble
- nawala - (slang) conks out, breaks down (nawalać, imp.)
- hamulec - brake
- wycieraczka - windshield wiper
- sprzęgło - clutch
- sobie doliczaj - I'll add more (doliczyć, perf.)
- na oko - at a guess, roughly
- przypuszczam - I guess, suppose (przypuszczać, imp.)
- się domaga - insists on, demands (domagać się, imp.)
- warsztat - workshop
- malowanie - painting
- karoseria - car body
- tłumik - muffler
- czy opłaca się - does it pay (opłacać się, imp.)
- wymagający - requiring

¹ Lepiej Pan zapytaj
Odlóż Pan wyjazd
Ungrammatical slang structures used
on Warsaw streets.

² kawalek - (slang, lit. a piece)
the meaning here, a thousand note.

BEST COPY AVAILABLE

CARS AND MOTORCYCLES: AN ACCIDENT

MOTORYZACJA: KRAKSA ULICZNA

- Panie Władzo, cały zderzak wynieciony! Lampy potłuczone, maska pogniecioną!
- Spokojnie, spokojnie. Przecież widzę.
- Jak człowiek ma być spokojny, skoro wariaci jeżdżą po ulicach!
- Niech Obywatel opowie jak to się stało.
- Co tu opowiadać, skrzył mi gwałtownie przed maską. Nie mogłem wyhamować. Co przeskoczyła na naukę go wysłać.
- Proszę się tak nie urosić, wszystko dokładnie zbadamy. Pan też jechał ze zbyt dużą szybkością.
- Właśnie - wtrąca właściciel nieuszkodzonego samochodu.
- W gębę to on mocny, ale nie za kierownicą.

ROZMAWIAMY!

Co się stało?

Kto kogo tytułuje "Panie Władzo"?

Który z samochodów na zdjęciu został uszkodzony?

Jak został uszkodzony?

Jak doszło do wypadku?

Jakim tonem przemawia milicjant?

A właściciel uszkodzonego samochodu?

Czy wiadomo z czyjej winy doszło do wypadku?

A jakie jest Pana zdanie w tej sprawie?

Czy w Stanach jest dużo wypadków samochodowych?

Czy przy małych zderzeniach i kolizjach szoferzy sobie wymyślają?

Co kierowcy samochodów powinni zrobić kiedy dojdzie do zderzenia?

A co kierowca powinien zrobić kiedy widzi poważny wypadek na szosie?

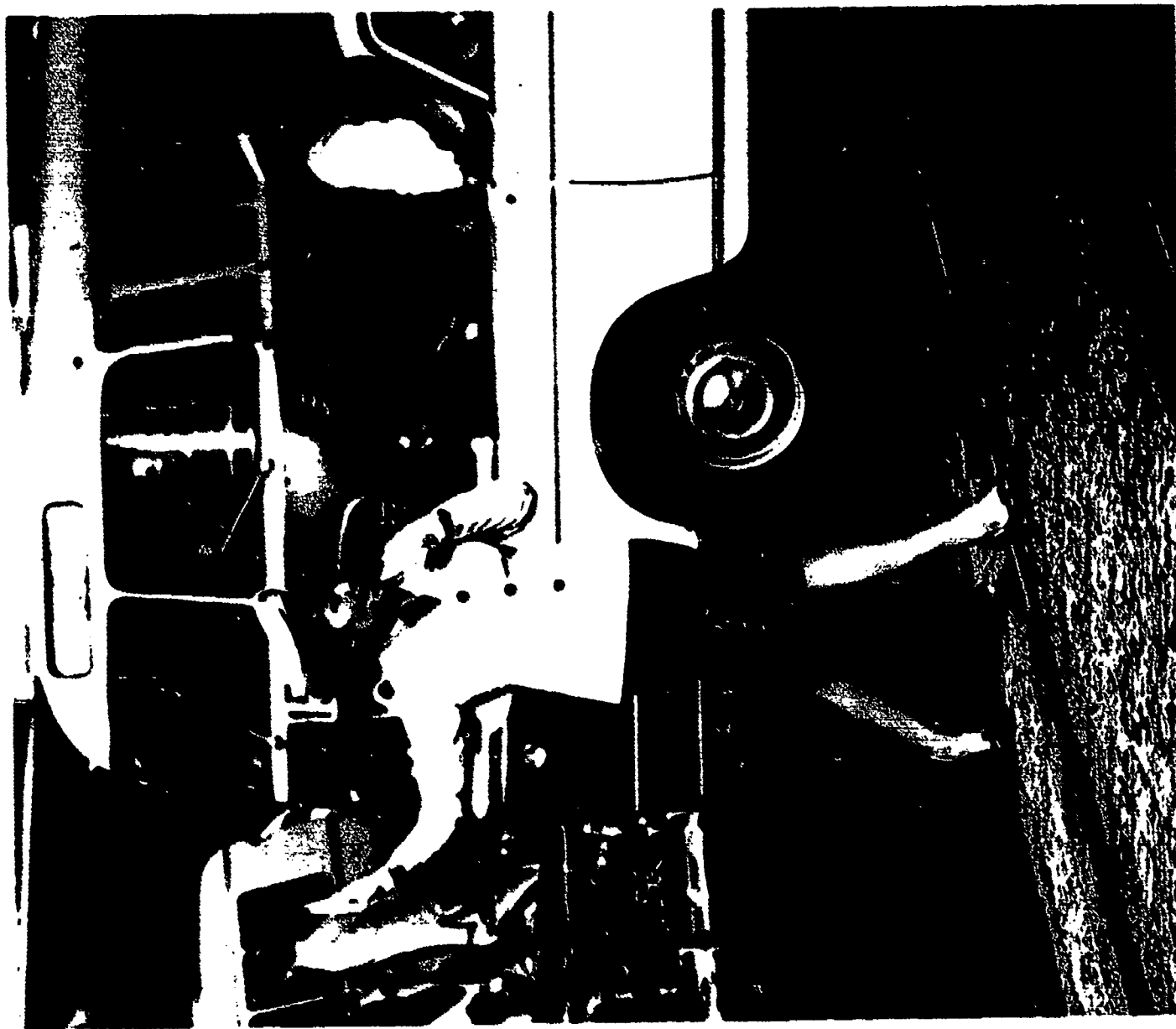
Czy miał Pan kiedyś poważniejszy wypadek samochodowy?

A czy uszkodzono kiedyś Panu samochód na parkingu?

kraksa - accident, crash
Panie Władzo - slang form of address to policeman
zderzak - bumper
wynieciony - bent in
potłuczony - shattered, smashed
maska - hood
pogniecioną - crushed, crumpled
wariat - madman, nut, lunatic
obywatel - citizen (a form of address)
gwałtownie - suddenly, violently
wyhamować - to apply the brake (perf.)
unosić - to get carried away (imp.)
zbadamy - we will examine (zbadać, perf.)
wtrąca - cuts in, butts in (wtrącać, imp.)
nieuszkodzony - undamaged
w gębę to on mocny - (colloq.) he has a ready tongue
kierownica - steering wheel
wypadek - accident
zderzenie - collision, crash
wymyślają sobie - call someone names
szosa - highway

CARS AND MOTORCYCLES: THE DRIVERS' FAVORITE

BEST COPY AVAILABLE

MOTORYZACJA: ULUBIENICA KIEROWCÓW

Sierżant MO Elżbieta Bek jest najpopularniejszą milicjantką Warszawy i kraju.

Kieruje ruchem na najważniejszych skrzyżowaniach ulic. "Pani Władza" jest lubiana przez kierowców.

Nawet tych których karze mandatem.

Wielu kierowców specjalnie przejeżdża przez skrzyżowanie, na którym pracuje pani Ela.

Wielu chce popatrzeć na jej płynne jak u baletnicy ruchy. Jest nie tylko ładna i miła.

Jest także surowa ale sprawiedliwa.

Tych kierowców, którzy jeżdżą poprawnie nagradza uśmiechem. Zawsze zauważa przekroczenie przepisów i karze mandatem.

Jednak mandat od pani Eli nie sprawia takiej przykrości jak normalnie.

ROZMAWIAJMY!

Kim jest Elżbieta Bek?

Gdzie znajduje się jej miejsce pracy?

Na czym polega jej praca?

Jak wygląda pani Ela? Jakże ma ruchy?

Dlaczego jest tak lubiana przez kierowców?

Czy pani Ela przepuszcza tym, którzy przekraczają przepisy?

Czy, jest sprostregawcza?

Jak kierowcy wyrażają swą sympatię dla milicjantki Eli?

Czym nagradza ona dobrze prowadzących kierowców?

Jak kierowcy przyjmują mandaty od milicjantki Bek?

Czy jest ona popularna tylko wśród kierowców stolicy?

Czy zdarza się w Ameryce zobaczyć kobietę kierującą ruchem ulicznym?

Czy kobiety pracują czasami w policji drogowej?

Jak ubrani są policjanci, kierujący ruchem?

Czy są oni bardzo surowi i często dają mandaty?

Za co najczęściej ludzie otrzymują mandaty?

Czy łatwo jest w Ameryce stracić prawo jazdy?

Czy przepisy drogowe są takie same w całych Stanach?

Czy w czasie czerwonego światła wolno skręcać na prawo?

Czy kierowcy w Ameryce uprzejmie traktują przechodniów?

ulubienica - favorite, pet
kierowca - driver
karze - fines (karać, imp.)
mandat - traffic ticket
płynne - flowing
surowy - tough
sprawiedliwy - (adj.) just
poprawnie - correctly, properly
nagrada - awards (nagradzać, imp.)
przekroczenie - violation
przepis - regulation
Na czym polega jej praca? - What does her work consist of (What does she do)
przepuszcza - pardon, let pass, let by
(przepuszczać, imp.)
spostregawcza - quick in perception
prawo jazdy - driver's license
przechodzień - pedestrian

MOTORYZACJA: AUTOSTOP

- Nareszcie, już czekamy całe 15 minut.
- My do Warszawy, proszę Pana.
- Wsiadajcie - kierowca Fiata chętnie zaprasza dziewczętą.

Ania, Ela i Jola stale podróżują autostopem.

Tak zresztą jak tysiące ludzi w Polsce.

Od 17-tego roku życia każdy to przecież może robić.

Trzeba tylko w Orbisie zakupić książeczkę z kuponami.

Opiewają one na odcinki 25-cio, 50-cio i 80-cio kilometrów.

W sumie na jedną książeczkę można przejechać 1000 km.

Automatycznie z książeczką nabywa się prawa ubezpieczeniowe.

Kierowcy chętnie podbijają autostopowiczów.

Zebrane kupony pozwalają im uczestniczyć w letnich loteriach.

Poza tym na końcu roku posiadacze największej ilości kuponów

mogą wygrać nowego Fiata, lodówkę czy inne cenne nagrody.

Całością tej pozytywnej procedury opiekuje się Biuro Autostopu PTTK.

ROZMAWIAMY!

Co robią te trzy dziewczęta na szosie?

Co one trzymają w ręku?

Dokąd one chcą jechać?

Czym one zrewanżują się kierowcy za podwiezienie?

Dlaczego bez książeczki Autostopu byłoby ryzykowne dla kierowcy

wziąć pasażera?

Kto ma prawo nabywać książeczki Autostopu i gdzie?

Jaka instytucja patronuje tej całej imprezie?

Jakie stworzono bodźce, aby kierowcy brali pasażerów?

Jak Pan myśli, dlaczego w Polsce tak się przyjęło autostop?

Kto z tego czerpie największe korzyści?

Czy według Pana, imienny zakup książeczek

eliminuje problem bezpieczeństwa i ryzyka dla kierowcy?

Czy Pan podwozi czasami nieznanym pasażerów?

Czy to prawda że w Stanach jest to ryzykowne dla kierowcy?

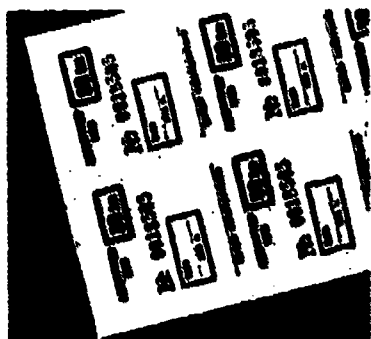
Jeżeli tak, to dlaczego?

Czy wobec tego nikt tego nie robi?

Czy widział Pan, żeby władze stanowe przestrzegały przed podwożeniem?

Czy, Pana zdaniem, system polskiego autostopu mógłby się tu przyjąć?

autostop - hitchhiking
wsiadajcie - get in (wsiadać, imp.)
opiewają - run in, consist of
(opiewać, imp.)
odcinek - coupon
nabywa się - one acquires, purchases
(nabywać, imp.)
ubezpieczeniowy - (adj.) insurance
podbierała - pick up, give a lift
(podbierać, imp.)
zebrany - collected
uczestniczyć - take part, participate
(imp.)
lodówka - refrigerator
nagroda - prize
opiekując się - takes care of
(opiekować się, imp.)
zrewanżują się - they will reciprocate
(zrewanżować się, imp.)
podwiezienie - ride, lift
ryzykowny - risky, dangerous
patronuje - sponsors, oversees
(patronować, imp.)
impreza - enterprise, undertaking
bodźce (pl. bodźca) - incentive
czerpie - derives, draws (czerpać, imp.)
korzystać - gain, advantage, profit
imienny - personal, individual
niebezpieczeństwo - peril, jeopardy
władze - authorities
przestrzegali - cautioned, warned
(przestrzegać, imp.)

BEST COPY AVAILABLE

CARS AND MOTORCYCLES: HITCHHIKING

BEST COPY AVAILABLE

CARS AND MOTORCYCLES: USED CARS

MOTORYZACJA: "NA ZMOTORYZOWANYCH CIUCHACH"

Zdobycie samochodu lub choć motocykla stało się obsesją Zbyszka. Rok temu wbił sobie w głowę, że musi coś kupić. Od tego czasu prawie każdą niedzielę spędzam z mym kolegą na "zmotoryzowanych ciuchach". Naturalnie nie stać go na nową maszynę. A te stare graty też kosztują majątek. Codziennie dyskutujemy bez końca o widzianych samochodach. Najpierw Zbyszek mieszał targował jedną 8-letnią Syrenkę, ale nie udało mu się dojść do porozumienia z jej właścicielem. Potem o mały włos nie kupił Fiata, ale w ostatniej chwili wyszło na jaw, że skrzynka biegów nie była w porządku. Teraz na tapecie jest Wartburg i to w nienajgorszym nawet stanie. Ma 6 lat i na liczniku tylko 90 tysięcy kilometrów. Temu zresztą trudno wierzyć, bo mogli go przecież przesunąć. O ile właściciel spuści 3 tysiące, chyba dobijemy targu. Naturalnie, o ile szwagier pożyczczy Zbyszkowi obiecaną sumę.

ROZMAWIAMY!

Jakiej obsesji dostał Zbyszek?
Kiedy sobie wbił w głowę kupno auta?
Jaki był tego skutek?
Dlaczego on nie chce kupić wozu w salonie samochodowym?
O czym stale rozmawia ta para?
Dlaczego Zbyszek nie kupił Syrenki?
Jaki mankament starał się ukryć właściciel Fiata?
Co teraz Zbyszek ma na oku?
Jakie są walory tego wozu?
Czy można wierzyć temu co pokazuje licznik na "ciuchowych" wozach?
Jakie warunki muszą być spełnione, by Zbyszek mógł kupić Wartburga?
Gdzie w Stanach można kupić używane samochody?
Jak kształtują się ceny używanych wozów?
Które auta najwolniej tracą na wartości?
Czy można w Stanach przy kupnie używanego wozu solidnie sprawdzić jego stan?
Czy w Ameryce istnieją amatorzy na bardzo stare graty?
Czy Pan kupił kiedyś używane auto?
Czy, Pana zdaniem, warto w Stanach kupować używane wozy?

ciuchy - second hand things (rags)
zdobyć - acquisition
wbił sobie w głowę - got it into his head
nie stać go - he can't afford
majątek - fortune
targował - bargained (targować)
dość do porozumienia - reach an agreement
wyszło na jaw - it became evident
skrzynka biegów - gear box
jest na tapecie - is up for discussion
(lit. is on the carpet)
licznik - speedometer
przesunąć - to move, to change (perf.)
dobijemy targu - we'll make a deal
(dobić, perf.)
szwagier - brother-in-law
obiecany - promised
skutek - result, outcome
mankament - defect
walor - advantage
spełniony - fulfilled
kształtują się ceny - prices range
(kształtować się, imp.)

SPRAWUNKI: NICZYM W AMERYCE

"Samy" czyli spożywcze sklepy samoobsługowe istnieją we wszystkich większych miastach i jest ich sporo.

W stołecznym "Super Samie" można dostać doskonale rzeczy.

Przed wszystkim konserwy: mięsne, rybne, jarzynowe.

Różne konfitury, dżemy i powidła.

Polacy lubią zupy. Niczem w Ameryce sklep sprzedaje w proszku grochówki, jarzynowe, cebulowe i wiele innych zup.

Podobnie sytuacja wygląda z deserami. Różne kisiele, budynie czy galaretki są tanie i zdaje się nienajgorsze.

Kto nie lubi przetworów i proszków znajdzie też pieczoną kurę, wędzoną rybę, świeże wędliny czy zagraniczne owoce.

Lubię ten sklep i stamtąd głównie pochodzą moje żywnościowe zapasy. Tylko mięso wiernie kupuję od lat u znajomego rzeźnika, a po chleb i maślane bułeczki codziennie posyłam córkę do pobliskiej piekarni. Wszyscy w domu przepadamy bowiem za świeżym pieczywem.

ROZMAWIAJMY!

Co to są "Samy" i gdzie można je znaleźć?

Gdzie znajduje się "Super Sam"?

Jakie zakupy robia ci ludzie na zdjęciach?

Jakie konserwy można tam dostać?

O których zupach w proszku była powyżej mowa?

Które z trzech deserów w proszku Pan by wybrał?

Co by Pan kupił na kolację: rybę, pieczoną kurę czy coś z wędlin?

Jakie zagraniczne owoce - Pana zdaniem - można dostać w "Samie"?

Gdzie ta pani zaopatruje się w mięso i świeże pieczywo?

Czy "Samy" przypominają Panu amerykańskie "Gianty", "Safeway'e" itp?

W którym sklepie w naszym mieście Państwo kupują jedzenie?

Czy uważają Państwo, że jest lepszy lub tańszy niż inne?

Czy amerykańskie zupy w proszku są dobre?

A desery? Czy żona robi czasami galaretki czy budynie w proszku?

Gdzie można dostać najlepszą gotową pieczoną kurę?

Czy Pan woli amerykańskie wędliny czy zagraniczne?

Które są Pana ulubione owoce i przetwory owocowe?

Czy zna Pan w naszej okolicy piekarnie i sklepy mięsne?

Czy woli Pan tam kupować pieczywo i mięso niż w dużych sklepach?

Niczym w Ameryce - just like America
spożywczy - (adj.) food

samoobsługowy - (adj.) self-service
istnieją - exist (istnieć, imp.)

sporo - (adv.) quite a lot

doskonali - excellent

konserwa - canned food

konfitury - (pl.) preserves

powidło - jam, mostly plum jam

w proszku - powdered

grochówka - pea soup

cebulowy - (adj.) onion

kisiel - (kind of) jello

budyn - pudding

galaretki - gelatin

przetwó - canned and preserved food

owoc - fruit

pieczony - roasted

wędzony - smoked

wędlina - cold cuts

żywnościowe zapasy - food supplies, provisions

rzeźnik - butcher

maślany - made with butter

bułeczka - roll

piekarnia - bakery

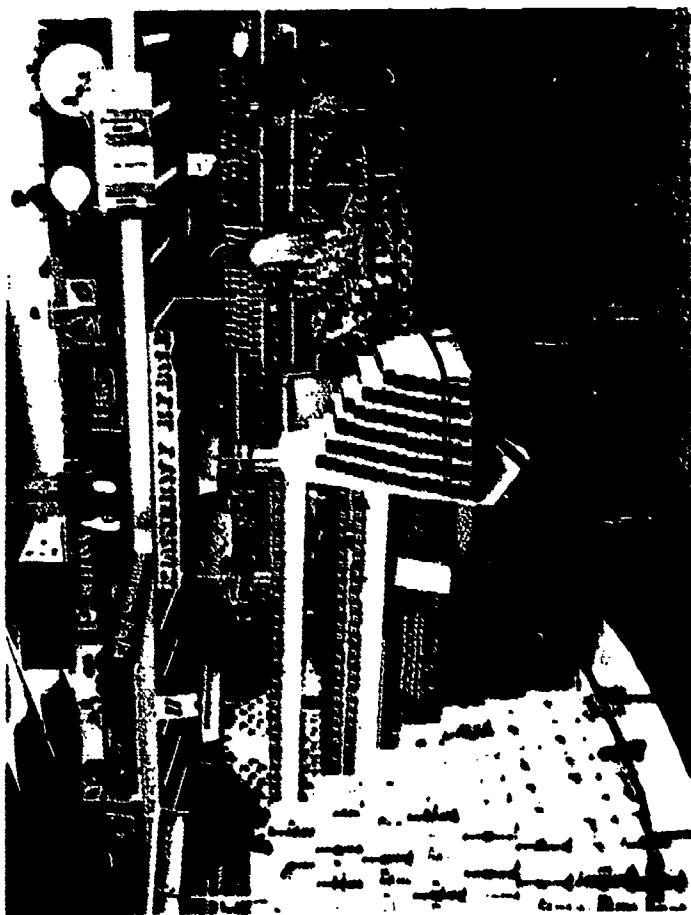
przepadamy - we are (extremely) fond of,
are crazy about (przepadać, imp.)

pieczywo - baked goods (bread and rolls)

zakupy - purchases

przypominają - remind of (przypominać, imp.)

sklep mięsny - butcher shop

BEST COPY AVAILABLE

SHOPPING:
"HEAVEN IN YOUR MOUTH"

BEST COPY AVAILABLE

SPRAWUNKI: "NIEBO W GĘBIE"

Babeczki śmietankowe - palce lizać.
 Jeszcze ciepłe - właśnie wyszły z pieca.
 A tam, po drugiej stronie ten młody cukiernik
 szykuje ciasto na drożdżówki.
 Po południu mają robić pączki.
 Ciastka zawsze były w Polsce przysmakiem
 nie tylko dzieci ale i dorosłych.
 Cukiernie są przepełnione.
 Ludzie jedzą na miejscu lub kupują na wynos.
 Nawet w Stanach są słynne polskie wypieki.
 W Nowym Jorku firma "Babka" piecze wspaniałe ciasta.
 Jak mówią w Polsce: "niebo w gębie".

ROZMAWIAJMY!

Jakie ciastka kuszą na zdjęciu?
 Dlaczego są ciepłe?
 Co robi młody cukiernik w okularach?
 Kiedy będą gotowe świeże pączki?
 Czy tylko dzieci przepadają za ciastkami?
 Gdzie się je i kupuje ciastka?
 Co znaczy powiedzenie "na wynos"?
 W jakiej firmie w Ameryce można dostać pyszne polskie wypieki?
 Jak się mówi po polsku, kiedy coś bardzo smakuje?
 Czy pączki się piecze?
 Czy w Stanach robią dobre ciastka?
 Czy w Ameryce istnieją specjalne cukiernie czy ciastkarnie?
 Czy się tu kupuje wyroby cukiernicze, czy się "chodzą na ciastka"?
 Gdzie w naszym mieście można dostać najlepsze wypieki?
 Słyszałam, że kobiety amerykańskie lubią same piec - czy to prawda?
 Czy Amerykanie lubią słodczyce? A Pan?
 Co dla Pana jest największym przysmakiem?
 Od czego się więcej tyje - od ciastek i słodczych czy od alkoholu?

gęba - (lit. snout) no English equivalent.
 Something similar to colloq. "trap".
babeczka śmietankowa - kind of pastry, small
 sweet bun with yellow
 cream
palce lizać - finger licking good (imp.)
piec - oven
cukiernik - confectioner, pastry-cook
szykuje - is preparing, getting ready
 (szykować, imp.)
ciasto - dough, batter, cake
drożdżówk - like a danish
pączek - doughnut
ciastka - (pl.) cakes, pastry, confectionery
przysmak - delicacy
dorośli - adult
cukiernia - confectionery shop
na wynos - to carry out
wypieki - baked goods
babka - a rich cake served primarily at Easter
kuszą - tempt (kusić, imp.)
pyszny - delicious
piecze - bake (piec, imp.)
lubią słodczyce - like sweet things, have a sweet
 tooth (lubić, imp.)
tyje - gain weight, grow fat (tyć, imp.)

BEST COPY AVAILABLE

SHOPPING: AT THE VEGETABLE STORE

SPRAWUNKI: W SKLEPIE WARZYWNYM

W lecie jest dużo warzyw i owoców.
Dlatego są tanie.

Kilogram pomidorów, jabłek czy gruszek kosztuje parę złotych.
Często prowadzi się sprzedaż na stoiskach przed sklepem.

- Co dla Pani?
 - Proszę główkę kapusty włoskiej.
Niedużą, do kilograma, ale twardą.
 - Może sobie Pani wybierz.
 - A co dla Pana?
 - Proszę kilogram pomidorów, pół kilo jabłek, sałatę i dwa pory.
- Aha, jeszcze wezmę włoszczyznę i trzy kilo ziemniaków.
- Płaci Pan 36 zł 40 gr.

Niech Pan jutro zajrzy, powinny być pierwsze śliwki.

ROZMAWIAJMY!

Jakie warzywa rozpoznaje Pan na stoisku?

Co tam można kupić oprócz warzyw?

Kiedy w Polsce owoce są najtańsze?

Jakiej kapusty życzy sobie ta pani na zdjęciu?

Kto wybiera dla niej odpowiednią główkę?

Jakie jarzyny i owoce kupuje klient obok?
Za ile?

Dlaczego sprzedawczyni zachęca go by wpadł następnego dnia?

Czy na tym stoisku jest duży wybór?

Co by Pan tu wybrał dla siebie?

Gdzie w Ameryce kupuje się jarzyny i owoce,
czy na podobnych stoiskach?

Czy świeże jarzyny i owoce można dostać o każdej porze roku?
W którym miesiącu są one najtańsze?

Czy w Stanach klient normalnie sam je sobie wybiera?

Czy to prawda, że Amerykanie nawet w sezonie jedzą więcej
jarzyn mrożonych i z puszek niż świeżych? A jak jest u Państwa?

Czy świeże owoce i jarzyny są droższe od mrożonych czy w puszkach?

Jakie jarzyny jada się najczęściej u Państwa w domu?

Jakie są Pana ulubione owoce? A dzieci?

Czy w naszym mieście można w lecie dostać świeże maliny?

warzywny - (adj.) vegetables
warzywa - (pl.) vegetables
pomidor - tomato
gruszka - pear
sprzedaż - sale
stoisko - stand
kapusta włoska - savoy cabbage
twarda - hard
wybierze - will select, choose (wybrać, perf.)
sałata - lettuce
por - leek
włoszczyzna - soup greens
ziemniak - potato
niech Pan jutro zajrzy - drop by tomorrow
(zajrzeć, perf.)
śliwka - plum
jarzyna - vegetable
sprzedawczyni - shop attendant, saleswoman
wybór - selection
świeży - fresh
mrożony - frozen
malina - raspberry

BEST COPY AVAILABLE

SHOPPING: COLD CUTS

SPRAWUNKI: WĘDLINY

W sklepach wędliniarskich często bywa tłok.

Polacy kupują dużo mięsa i kiełbas.

- Czy jest kiełbasa szynkowa?

- Jest wieprzowa, ile zważyć?

- Ćwierć kilo, tylko proszę cienko pokroić.

- Co jeszcze?

- 20 dkg pasztetowej, pół kilo kabanosów i ćwierć boczku.

- Kabanosów nie ma, zabrakło.

- Wobec tego niech pani mi da 4 serdelki i ćwierć salcesonu.

Nie, nie ten kawałek. Tamten. Dziękuję.

- Czy to wszystko? To proszę zapłacić w kasie.

- Niech mi pani tylko porządnie zapakuje

w podwójny papier, moja droga.

ROZMAWIAJĄCY

Czy ekspedientki mają w tym sklepie dużo roboty?

Co wisi na ścianie?

A co widzimy na pierwszym planie za wagą?

Czy wygląda na to, że ludzie stoją w dwóch kolejkach,

do lady i do kasy?

Czego nie znalazła w wędliniarni nasza klientka?

Ile rodzajów wędlin ona kupiła i ile każdego?

O co na końcu poprosiła ta pani sprzedawczynię?

Czy w Ameryce porządne opakowanie jest sprawą oczywistą,

która nie wymaga prośzenia?

Gdzie w Stanach kupuje się wędliny, czy też w specjalnych sklepach?

Jakie wędliny Pan lubi?

Gdzie Państwo tu kupują wędliny?

Czy w Ameryce robi się kabanosy?

Czy salceson jest tu znany?

Do czego Państwo używają boczku?

Czy jedli Państwo kiedyś polską kiełbasę robioną w Stanach?

Czy próbowali Państwo importowanej do Stanów polskiej szynki?

Czy Pan lubi, aby wędlina była cienko krojona?

sklep wędliniarski - store that sells cold cuts
and cured meats

kiełbasa - sausage

bywa - is (often), it happens (bywać, imp.)

szynkowa - (adj.) ham

wieprzowa - (adj.) pork

zważyć - to weigh (perf.)

cienko - thinly

pokroić - to cut (perf.)

pasztetowa - liverwurst

kabanos - thin dry smoked pork sausage

boczek - bacon

zabrakło - (we) ran short, (we're) out of it

(zabraknąć, perf.)

serdelek - like a hot dog

salceson - headcheese

kawałek - piece

niech mi pani zapakuje - please wrap it for me

(zapakować, perf.)

podwójny - double

ekspedientka - shop-girl, saleswoman

pierwszy plan - foreground

waga - scale

kolejka - line, queue

lada - counter

kasa - cashier

rodzaj - kind, sort, type

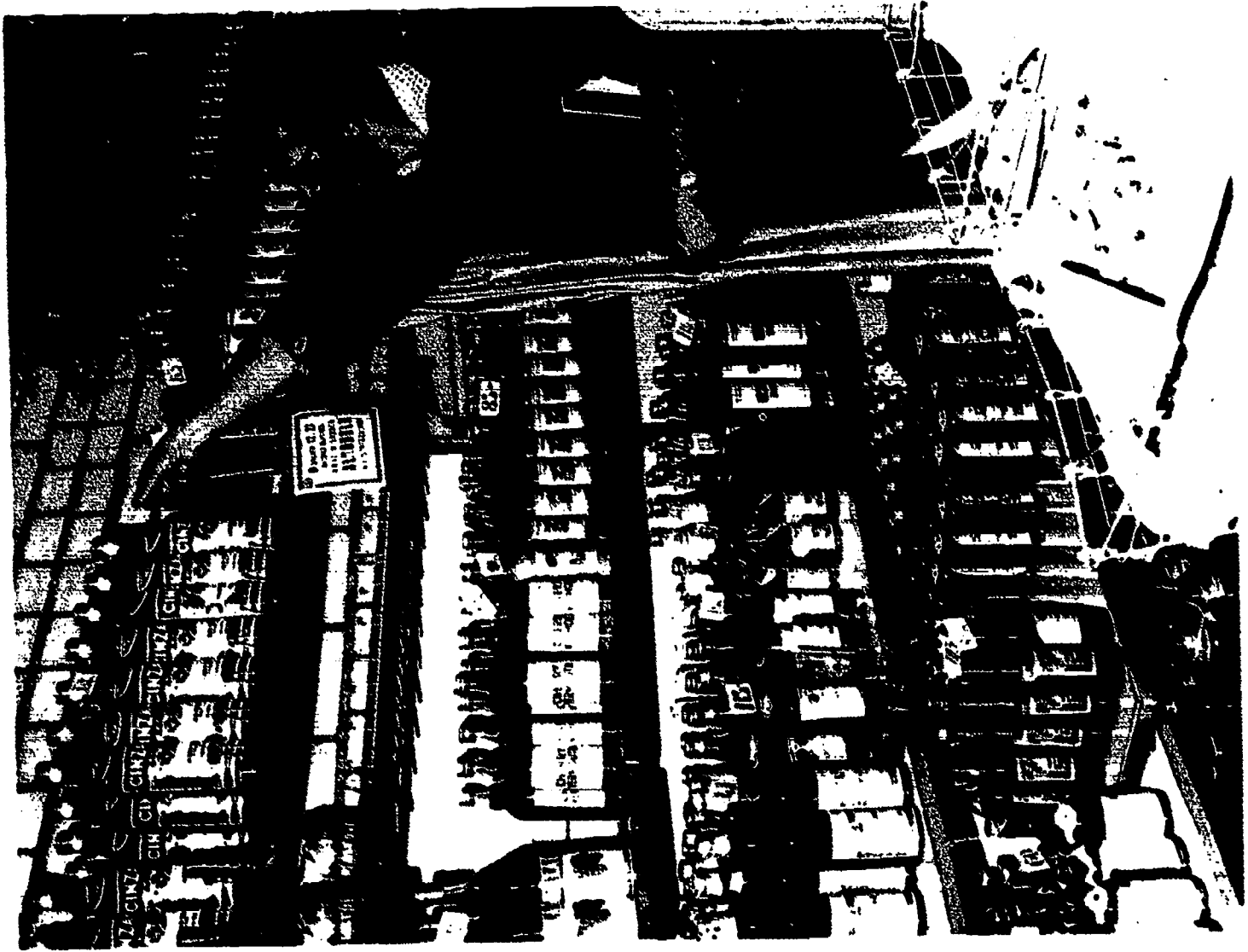
oczywisty - matter of course

wymaga - demand, require (wymagać, imp.)

proszenie - asking, request

SHOPPING: IN THE STATE LIQUOR STORE

BEST COPY AVAILABLE

SPRAWUNKI: W SKLEPIE MONOPOLOWYM

Polska słynie ze świetnych wódek, a Polacy z tego, że konsumują jej sporo przy każdej nadarżającej się okazji. Wybór w sklepie monopolowym jest więc dosyć obfity. Na co Państwo mają ochotę?

Na Winiak, Soplęcę, Jarzębiak - wszystkie ponad "stówkę" butelka?

A może coś słodsze - np. Wiśniówkę lub Mocca?

Osobiście jestem wierny Wyborowej i Żubrówce.

A próbowali Państwo kiedyś miodu pitnego?

To prawdziwie królewski trunek¹. Tylko uwaga: nie idzie on do głowy, ale w nogi i po kilku kieliszkach mogą być kłopoty ze wstawianiem.

Chcą Państwo whisky? Polski Monopol też ją produkuje.

Z win - pyszne i tanie są węgierskie, z wermutów - włoskie.

Tylko proszę we wszystko zaopatrzyć się zawczasu przed niedzielą.

Jak napis głosi, w soboty sklep jest zamknięty.

Akcja prewencyjna w ramach walki z alkoholizmem.

ROZMAWIAJMY!

Z czego słynie Polska i jej mieszkańcy?

Jak wygląda wybór towarów w sklepie monopolowym?

Jakie wódki doradza ten pan na zdjęciu?

W jakiej cenie jest Soplica?

Którym gatunkom jest wierny ten pan?

Czyje imię nosi miód na zdjęciu?

Jakie są charakterystyczne właściwości tego królewskiego trunku?

Które wina warto by tu kupić?

Jaki wermut widać na górnej półce?

Czy w polskim sklepie monopolowym można dostać whisky?

Co głosi napis w sklepie?

Dlaczego w pewne dni sklep jest zamknięty?

Na której półce stoi najtańsza wódka?

Które z napojów na zdjęciu Pan już pił w swym życiu?

Jak wygląda sklep z alkoholami w Ameryce? Jak jest zaopatrzony?

Czy łatwo w naszym mieście dostać polską wódkę i gdzie?

Co Amerykanie najchętniej piją? Czy naogół mają mocne głowy?

Jaki jest Pana ulubiony trunek? Czego by się Pan teraz napił?

Kiedy urządza się przyjęcie, jakie alkohole trzeba mieć w domu?

sklep monopolowy - state monopoly store, refers to state liquor store

nadarżający się - presenting itself, coming up

obfity - abundant

"stówka" - (idiom.) hundred-złoty note

słodszy - more sweet

osobiście - personally

wierny - faithful

miod pitny - drink made of honey (lit. drinkable honey)

kieliszek - stemmed glass

wstawianie - getting up

pyszny - delicious

zawczasu - in advance, beforehand, in time

napis - sign

głosi - say, announce (głosić, imp.)

mieszkaniec - inhabitant

towary - (pl.) merchandise, goods, wares

doradza - recommends (doradzać, imp.)

gatunek - kind, sort, brand, make

właściwości - (pl.) properties, features

napój - drink

mocna głowa - strong head (which can stand alcohol)

szlachetny - noble, refined, precious

¹ Miód pitny cieszył się wielkim powodzeniem na dworze królewskim. Należy on też do starych i szlachetnych trunków, które naturalnie im są starsze tym są cenniejsze.

SPRAWUNKI: W WARSZIE

W Polsce jest coraz więcej wielkich domów towarowych, urządzonych podobnie jak gigantyczne amerykańskie magazyny. W Warszawie bardzo popularne są trzy takie domy: dla pań - Sawa, dla panów - Wars, a dla młodzieży - Junior. Właśnie jesteśmy w tym ostatnim.

Po południu panuje tu ogromny ruch.

Wiele osób przychodzi tylko pooglądać wystawiane towary.

W równych rzędach leżą na półkach koszule i swetry,

poukładane według rozmiarów obliczanych w centymetrach.

Na wieszakach widzimy marynarki i spodnie,

posortowane według wzrostu klientów:

od półtora metra do metra dziewięćdziesiąt.

Między stoiskami można się swobodnie poruszać,

oglądać i samodzielnie wybierać towary.

Taki typ sprzedaży nosi nazwę "preselekcyjnej."

ROZMAWIAJMY!

Jak urządzone są polskie domy towarowe?

Czy może Pan wymienić nazwę dwóch popularnych domów odzieżowych?

Dlaczego tam panuje ogromny ruch?

Czy wszyscy ludzie na zdjęciu przyszli do sklepu, aby coś kupić?

Co widać na półkach? Jaki towar wisi na lewo?

Jak podawane są rozmiary koszul i ubrań w Polsce?

Czy dwumetrowy Amerykanin znalazłby tu odpowiednie dla siebie ubranie?

Czy w Warszawie wolno oglądać i wybierać towar bez pomocy ekspedienta?

Co to jest sprzedaż preselekcyjna?

Czy Warszawa jest podobna do domów towarowych w naszym mieście?

Czy może Pan widzi jakieś szczególne różnice?

Które z amerykańskich domów Pan najbardziej lubi i dlaczego?

Czy Państwo korzystają z jednego czy wielu sklepów odzieżowych?

Czy one też prowadzą sprzedaż preselekcyjną?

Które domy towarowe uważane są tu za drogie, a które za tanie?

Co najbardziej przyciąga klienta: duży wybór, jakość czy cena?

Czy Amerykanki lubią wysprzedaże czyli tak zw. towary z przeceny?

Czy często chodzą one do sklepu bez celu, aby tylko popatrzeć?

Czy naogół wychodzą one potem z pustymi rękami?

dom towarowy - department store
urządzony - arranged, organized
podobnie jak - similar to
magazyn - store
młodzież - youth, young people, teenagers
ruch - traffic, movement
pooglądać - to look at (perf.)
wystawiany - displayed
rzęd - row
poukładany - placed, piled, arranged
według - according to
rozmiar - measurement, size
obliczany - measured, calculated
marynarka - jacket
spodnie - trousers, pants
wzrost - height, size
stoisko - stand (with goods)
swobodnie - freely
samodzielnie - by oneself, unaided, independently
odzieżowy - (adj.) clothing
wisi - hangs, is suspended (wisieć, imp.)
podawany - given, presented
ubranie - suit
odpowiedni - well fitted, right, proper
przyciąga - attracts, draws (przyciągać, imp.)
jakość - quality
wysprzedaż - sale, clearance
przecena - reduction of price
pusty - empty

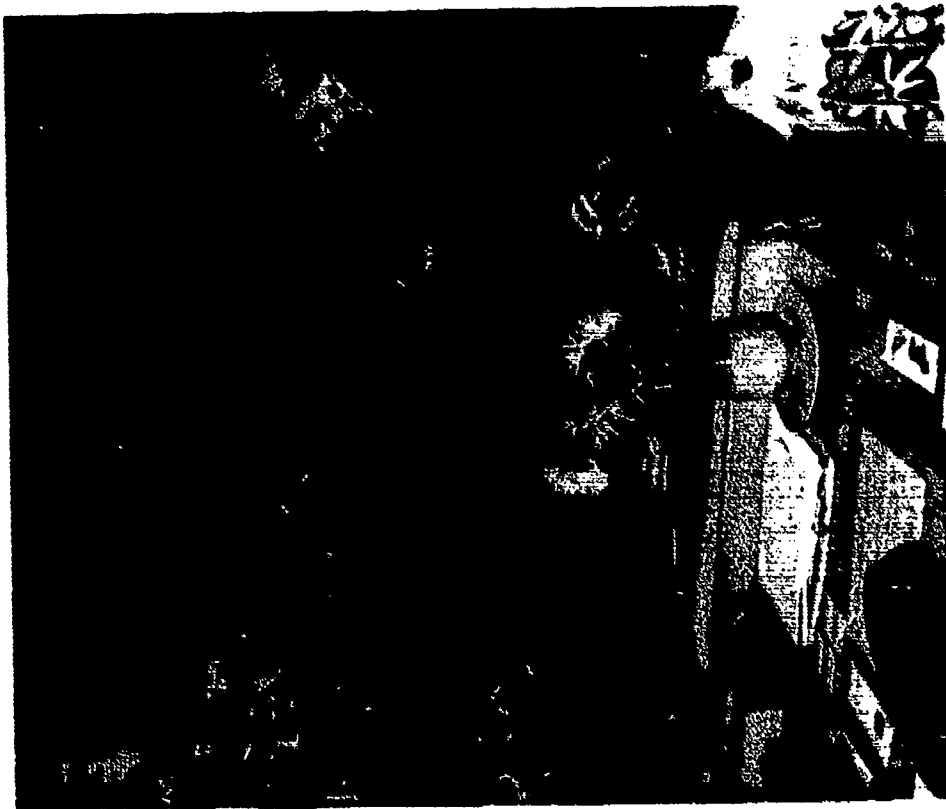
SHOPPING: IN THE "WARS" DEPARTMENT STORE

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILABLE

SHOPPING: WITH FOREIGN VISITORS

SPRAWUNKI: Z ZAGRANICZNYMI GOŚCIMI

Nie ma chyba zagranicznego gościa, który by nie odwiedził "Cepelii," czyli Centrali Przemysłu Ludowego i Artystycznego (CEPELIA). Można tam kupić mnóstwo pięknych prezentów, poczynawszy od pamiątki za kilka złotych, a skończywszy na cennych kożuchach czy kilimach. Sklepy Cepelii rozsiane są po całym kraju, a szczególnie po stolicy. Dotarły też za granicę, np. do Nowego Jorku na 57-mą ulicę (wschodnią). Wszędzie wyróżniają się atrakcyjnością towarów i estetyką wnętrza. Będąc w Polsce nie wolno też nie wpaść do Desy. Sklepy tej firmy specjalizują się w dziełach sztuki i antykach. Można tam znaleźć przepiękne rzeczy. W sumie w Śródmieściu jest bodaj sześć sklepów Desy do wyboru. Na ogół antyków z Polski nie wolno wywozić, a na zakup za granicę obrazów czy innych cennych dzieł sztuki trzeba zdobyć pozwolenie. Dla szperaczy po różnego rodzaju antykwiariatach dodatkowa uwaga: zabroniony jest eksport wszelkich książek wydanych przed 1945 rokiem.

ROZMAWIAJMY!

Co oznacza skrót CEPELIA?
Jakie pamiątki pokazuje sprzedawczyni na zdjęciu?
Gdzie CEPELIA posiada najwięcej sklepów?
Z której strony Piątej Alei znajduje się Cepelia w N. Jorku?
Czym zwraca na siebie uwagę ten sklep?
Jakie inne sklepy trzeba koniecznie odwiedzić w Polsce?
Co w nich turysta zagraniczny może zobaczyć, a co kupić?
Czy w centrum stolicy jest ich dużo do wyboru?
Dla kogo przeznaczona jest ostatnia uwaga?
Jaka książka jest już uważana w Polsce za antyk?
Co by Pan kupił żonie na prezent: wazon, wycinanki a może kożuch?
Czy widział Pan już kiedyś polskie kilimy czy dywany?
Czy dziwi Pana zakaz wywozu antyków z Polski?
Gdzie lepiej opłaca się robić zakupy w "Cepelii": w Nowym Jorku czy w Warszawie?
Czy w Stanach jest dużo antykwiariatów? Jakich w szczególności?
Od kiedy mebel w Stanach jest uważany za antyk?
Czy modne są w Ameryce sklepy ze sztuką ludową z różnych krajów?
Czy istnieją tu gustowne wyroby ludowo-pamiątkarskie?

by nie odwiedził - would not visit (odwiedzić, perf.)

przemysł - industry

ludowy - folk

począwszy - beginning

pamiątka - souvenir

skończywszy - ending

kożuch - sheepskin (coat)

kilim - wall rug, wall carpet, tapestry

rozsiąły - scattered

dotarły - (they) have reached (dotrzeć, perf.)

wyróżniają się - distinguish themselves, are distinguishable (wyróżniać się, imp.)

wnętrze - interior

wpaść - drop in, visit (perf.)

dzieło - work, creation

przepiękne - most beautiful, gorgeous

na ogół - generally

wywozić - to take out, export (imp.)

zakup - purchase

zdobyc - to get, obtain (perf.)

pozwolenie - permission, permit

szperacz - rummager, searcher

antykwiariat - antique shop

dodatkowy - additional, supplementary

uwaga - notice, consideration

zabroniony - forbidden

wydany - published

posiada - possesses, owns (posiadać, imp.)

zwraca na siebie uwagę - attracts people's attention, is conspicuous

(zwracać, imp.)

trzeba koniecznie - one must (absolutely)

wazon - vase

wycinanka - decorative paper cut-out

adornng walls of peasant cottages

czy dziwi Pana - are you surprised by (dziwić, imp.)

zakaz - prohibition

opłaca się - it pays, it is worthwhile

(opłacać się, imp.)

sztuka - art

gustowny - tasteful

wyrob - articles, goods, wares

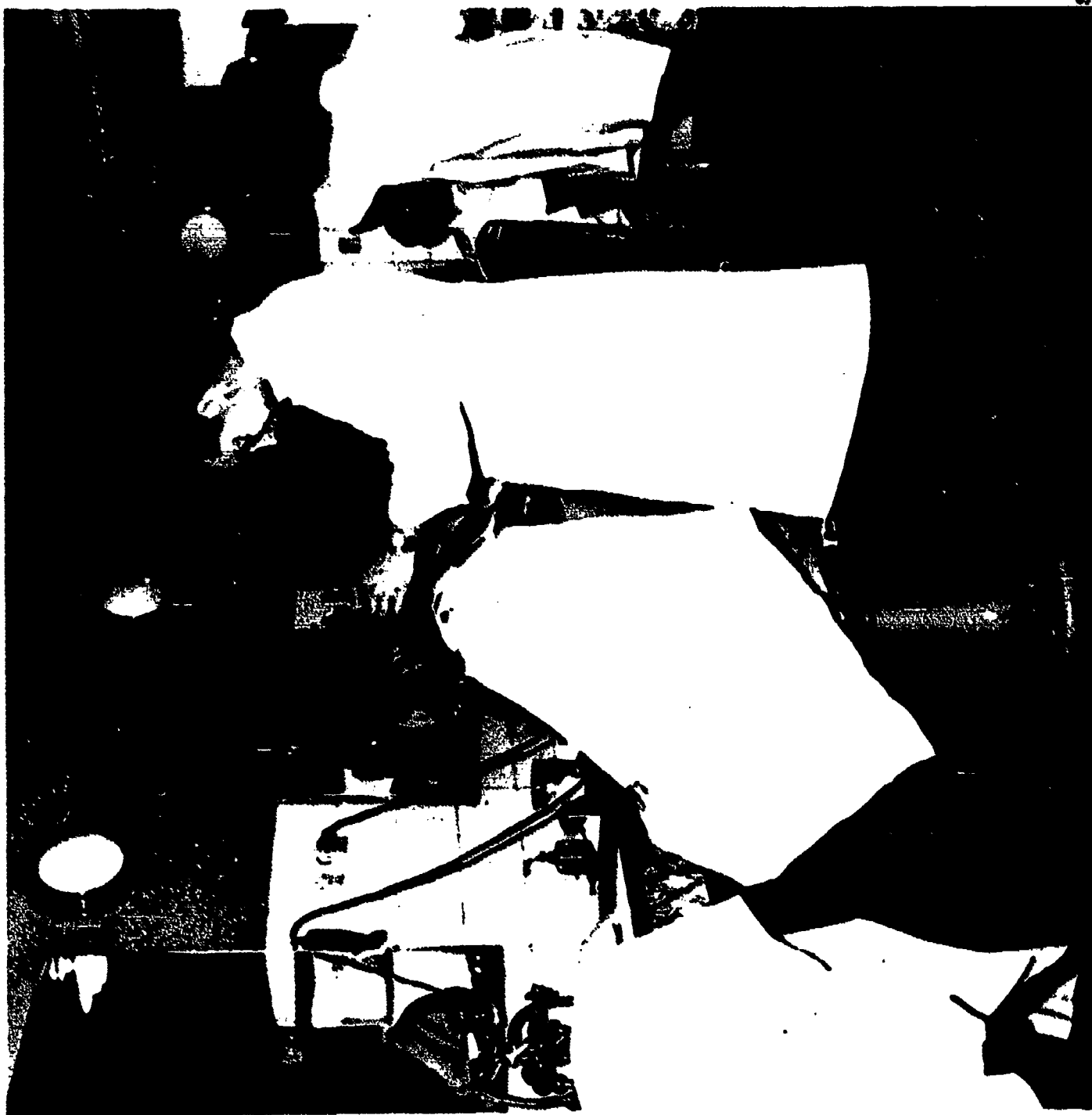
USŁUGI: STRYZENIE I GOLENIE

Každy w Warszawie ma swojego fryzjera.
Ja już od 10-ciu lat strzygę się u pana Józefa.
Czasami też tam się golę i myję głowę.
Pan Józef wie, jak mnie ostrzyć.
Najważniejsze, nigdy zbyt krótko.
Pan Józef tylko wyrównuje z tyłu,
a baczki skracą minimalnie.
Poza tym zawsze pamięta, że nie znoszę brylantyny
i wody kolońskiej.
Przy okazji dowiaduję się plotek z dzielnicy.
Lubię naszego mistrza brzytwy i nożyczek.
Dają mu zawsze dobry napiwek.

ROZMAWIAMY

Czy Warszawiaczy lubią zmieniać fryzjerów?
Od ilu lat ten pan jest klientem pana Józefa?
O co on go prosi, kiedy tam przychodzi?
Czy fryzjer zna gust swojego klienta?
Jak ten pan lubi być ostrzyżony?
Czy on ma długie baczki?
Co robi w tej chwili pan Józef na zdjęciu?
Czego klient nie znosi?
Czego pan Józef dostarcza klientom za darmo?
Czym pan Józef strzyże i goli?
Co otrzymuje fryzjer od klienta przed jego wyjściem?
Czy Pan też jest wierny jednemu fryzjerowi?
U kogo Pan się teraz strzyże?
Jak Pan lubi być ostrzyżony?
Czy Pan lubi długie baczki?
Czy Panu podoba się obecna moda strzyżenia?
Czym Pana strzyże fryzjer - brzytwą czy nożyczkami?
Jakich dodatków Pan używa?
Jak wysoki powinien być napiwek w stosunku do rachunku?
Czy to prawda, że ceny męskich fryzjerów bardzo poszły
w Ameryce w górę?

strzygę się - I have (my) hair cut
(strzyżę się, imp.)
golę się - shave (golić się, imp.)
wyrównuje - straightens out (wyrównywać, imp.)
baczki - sideburns
brylantyna - brilliantine
woda kolońska - cologne
plotki - (pl.) gossip
dzielnica - section, neighborhood
napiwek - tip
gust - taste
mistrz - expert, master
brzytwa - razor
nożyczki - scissors
dodatek - addition, extra

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILABLE

SERVICES: AT THE SHOEMAKER'S

USŁUGI: U SZEWCA

- Zupełnie zdarłam fleki. Czy może Pan dać nowe?
- Ze skóry czy z masy?
- Chyba z masy będą trwalsze.
- Półbuty męża trzeba podzelać. Ile kosztują zółwki?
- Skórzane 60 zł. Warto by też dać blaszki na obcasy.
- Dobrze. Czy moje sandaalki są już gotowe?
- Które? Ma Pani kwit?
- Te białe treпки na prawo. Zaraz poszukam kwitu. O, już jest.
- Jeszcze nie zrobiłem. Ale to mała robota. Tylko noski.
- Czy może Pani zaczekać 15 minut?
- Nie. Ale przecież miały być gotowe na dzisiaj?
- Tak, ale po południu. Resztę zrobię na piątek rano.
- Wolałabym na pojutrze wieczór. Niech się Pan postara.
- Nie dam rady. Zapłaci Pani teraz czy przy odbiorze?
- Przy odbiorze. A po sandaalki wpadnę jutro przed południem.

ROZMAWIAMY!

- Ile par butów przyniosła klientka do szewca?
- Czyje to jest obuwie?
- Co się stało z półbutkami damskimi?
- Dlaczego klientka wybiera fleki z masy?
- Co szewc ma zrobić z półbutkami męża i ile to będzie kosztować?
- Co szewc miał zrobić z sandaalkami i na kiedy?
- O co klientka prosi szewca?
- Kiedy zgłosi się ona po treпки a kiedy po półbutki?
- Czy ta pani płaci z góry za robotę?
- Co musi posiadać klientka, aby otrzymać spowrotem swe buty?
- Co szewc wypisuje i stempluje w widocznym na zdjęciu kwitariuszu?
- Ile kosztuje w Ameryce para skórzanych zółwek? A flectki?
- Ja szybko zdzieram obcasy i noski. A Pan?
- Czy Państwo często oddają tu buty do reperacji? Czy warto?
- Z czego tutejsi szewcy dają zółwki i fleki?
- Czy w Ameryce ludzie często używają blaszek? A Pan?
- Gdzie w naszej dzielnicy można zreperować buty?
- Czy są zakłady szewskie, które robią to na poczekaniu?

zdarłam - I've torn off (zedrzać, perf.)
 flek - heel-tap
 skóra - leather
 masa - substance
 trwalsze - more durable
 półbut - low shoe
 podzelać - re-sole
 blaszka - tap
 obcas - heel
 kwit - receipt
 trepek - sandal
 odbiór - pick up
 nosek - tip of sole
 nie dam rady - (idiom.) I won't manage
 wpadnę - I'll drop in (wpaść, perf.)
 obuwie - footwear
 zgłosi się - will call for (zgłosić się, perf.)
 z góry - in advance
 stempluje - stamp (stemplować, imp.)
 kwitariusz - receipt book
 obcas - heel
 na poczekaniu - while (you) wait

USŁUGI: U KRAWCOWEJ

Ponieważ dobra gotowa odzież jest bardzo droga,
a tania - często tandetna i brzydka,
więc wiele pań samych szyje lub ubiera się u krawcowych.
Dobra a tania krawcowa to prawdziwy skarb.
Pani Krystyna od lat szyje wszystko u pani Marii.
Dzisiaj przyszła do trzeciej miary.
Ta czarna sukienka musi być na jutro gotowa.
Krawcowa robi ostatnie poprawki.
Jutro pani Krystyna idzie w nowej kreacji na wielkie przyjęcie.
Suknia dobrze leży.
Jest jej w niej do twarzy.
Napewno będzie się w ystkim podobać
i uszyjszy wiele komplementów.

ROZMAWIAJMY!

Dlaczego Polki często same szyją lub ubierają się u krawcowych?
Czy łatwo w Polsce o dobrą i taną krawcową?
U kogo szyje sobie wszystko od lat pani Krystyna?
Po co pani Krystyna przyszła dziś do pani Marii?
Czy to jest ostatnia miara tej sukienki?
Co robi krawcowa na zdjęciu?
Na kiedy suknia musi być gotowa i dlaczego?
Czy ta suknia rzeczywiście dobrze leży?
Czy pani Krystynie jest w niej do twarzy?
Czy dużo Amerykanek szyje sobie suknie u krawcowych?
W jakich kolorach jest Panu do twarzy?
A żonie i dzieciom?
Czy Amerykanie lubią mówić komplementy odnośnie stroju?
Czy w Ameryce można tanio uszyć suknię u krawcowej?
A ubranie u krawca?
Czy Pana żona umie sama zrobić poprawki w starej sukni
lub w nowej, gdy jest za długa lub ma jakieś usterki?
Czy mogliby państwo polecić mi tutaj jakąś taną krawcową?
Czy zna Pan może krawca, który przerabia stare ubrania?
Czy w Ameryce opłacają się przeróbki używanych ubrań?

krawcowa - woman tailor, seamstress
odzież - clothing
tandetny - shoddy
ubiera się - dresses, (idiom.) have their
clothes made (ubierać się, imp.)
skarb - treasure
miara - measurement
sukienka - dress
poprawka - alteration
jest jej w niej do twarzy - (idiom.) it suits
(becomes) her
twarz - face
odnośnie - concerning
stroj - dress, attire
usterka - flaw

SERVICES: AT THE DRESSMAKER'S

BEST COPY AVAILABLE

USZUGI: W SALONIE FRYZJERSKIM

Dziś z mężem idziemy na premierę do teatru.

Muszę być ładnie uczesana.

Wczoraj zadzwoniłam do mojej fryzjerki pani Basi.

Umówiłam się z nią na 2-gą.

Pani Basi najlepiej wychodzą fryzury wieczorowe.

Fryzjerka radzi, bym rozjaśniła włosy.

Ja jednak wolę swój naturalny kolor.

Już pani Basia umyła mi głowę.

Teraz zakręca włosy na rolki.

Po wysuszeniu ułoży.

Potem dopnie tressę i uczesze w kok.

Kiedy będę pod suszarką, pani Andzia zrobi mi manicurę.

Do podcięcia, wiecznej ondulacji i do kosmetyczki przyjdę za tydzień.

Jak większość warszawianek regularnie chodzę do fryzjera.

ROZMAWIAJMY!

Dlaczego ta pani musi dziś pięknie wyglądać?

Do kogo się ona wybrała?

Na którą się te panie umówiły?

Co jest specjalnością pani Basi?

Jakie są rady pani Basi?

Czy klientka je przyjmuje?

Co fryzjerka robi w tej chwili na zdjęciu?

A co zrobiła przed chwilą i co zrobi potem?

W jakim uczesaniu ta pani pójdzie dziś do teatru?

Kim jest pani Andzia?

W jakim celu klientka wróci do pani Basi za tydzień?

Czy tylko pani Basia będzie się nią wtedy zajmować?

Czy warszawianki żałują pieniędzy na fryzjera?

Podsumujmy, jakie czynności wykonuje fryzjerka?

A czy może Pan wymienić, jakie czynności wykonuje męski fryzjer?

Jakie uczesanie ma Pana żona? Czy ona często je zmienia?

Czy Pan woli u kobiet krótsze czy dłuższe włosy?

Czy w Stanach dużo kobiet farbuje włosy lub nosi peruki?

Czy cotygodniowa wizyta u fryzjera jest tu kosztownym wydatkiem?

Czy i jak niektóre Amerykanki potrafią się bez niej obejść?

muszę być uczesana - I have to have my hair done
fryzura - hairdo, coiffure
bym rozjaśniła - I should lighten (rozjaśnić, perf.)
wysuszenie - drying
ułoży - will set (it), (ułożyć, perf.)
dopnie - will attach (dopiąć, perf.)
tressa - hairpiece
kok - chignon
podcięcie - trim
wieczna ondulacja - permanent
czynność - work, function
wykonuje - carry out, perform (wykonywać, imp.)
farbuje - color, dye (farbować, imp.)
peruka - wig

BEST COPY AVAILABLE

SERVICES: AT THE BEAUTY SALON

BEST COPY AVAILABLE

SERVICES: AT THE NATIONAL SAVINGS BANK

USŁUGI: W POWSZECHNEJ KASIE OSZCZĘDNOŚCI

Marysia Rylska zamierza kupić radio, więc przyszła podjąć 400 zł. Na książeczke oszczędnościowej, którą założyła nie na nazwisko, ale na hasło¹, zdołała już zbierać od lat pokaźną sumę. Co miesiąc coś wpłaca na swe konto, a rzadko wyjmuje pieniądze. Najwyżej - tak jak dziś - na jakiś specjalny zakup czy wakacje. Jej brat Ryś od roku posiada specjalną książeczkę na samochód. W związku z tym stale mu się marzy, że w końcu wygra - tak jak kiedyś jego kolega - nowe auto na loterii tych książeczek. Takich marzycieli znajduje się w kraju wiele tysięcy, ale i wygrywających szczęściarzy też co roku jest sporo. Druga siostra Rysia- Tina, dla odmiany odkłada w PKO na mieszkanie. Tak jak ta trójka rodzeństwa Rylskich, większość Polaków nie może się obyć bez PKO. W tej kasie się oszczędza i przez nią się spłaca. PKO ma też coraz więcej placówek. Najśłynniejszą jest nowy budynek tak zw. "Okraglak PKO" na rogu Marszałkowskiej i Jerozolimskich.

ROZMAWIAJMY!

Po co Marysia Rylska przyszła dziś do PKO?
Co należy do funkcji urzędniczki obsługującej Marysię?
Jak Pan myśli, kim jest osobnik widoczny w głębi: czy to klient czy to tak zw. "pan smutny", czyli pilnujący kasy tajniak?
Czy w książeczce Marysi widnieje nazwisko "Rylska"?
Jak w Polsce można zakładać książeczkę?
W jaki sposób Marysia potrafiła zaoszczędzić pokaźną sumę?
W jakich tylko wypadkach Marysia podejmuje pieniądze z książeczki?
Jaki rodzaj książeczki posiada Ryś? Co mu to daje?
Czy dużo Polaków postępuje podobnie jak Ryś?
A jaką książeczkę posiada Tina? Na co ona oszczędza?
Kim są dla siebie Marysia, Ryś i Tina? Co ich łączy?
Czy z PKO korzysta duży procent ludności i w jaki sposób?
Jaki jest najelegantszy budynek PKO w Polsce?
W którym mieście on się znajduje i konkretnie gdzie?
Czy w Stanach istnieje odpowiednik Powszechnej Kasy Oszczędności?
Jakie funkcje spełnia amerykański bank?
Jaki procent można dziś uzyskać w banku, czy wszędzie taki sam?
Czy Amerykanie lokują swe oszczędności jedynie w bankach?

Powszechna Kasa Oszczędności - National Savings Bank

powszechny - general, public

zamierza - intends (zamierzać, imp.)

podjąć - to withdraw (perf.)

założyła - set up (założyć, perf.)

na hasło - on a code word

zdołała - managed, succeeded in (zdołać, perf.)

zbierać - to gather, accumulate, get together (perf.)

konto - account

wygrywający - winning

szczęściarz - (colloq.) "lucky devil"

spłaca się - one pays installments (spłacać, imp.)

placówka - establishment, location

okraglak - (colloq.) rotunda

obsługujący - waiting on

osobnik - individual

tajniak - plain clothes policeman

okaziciel - the bearer

¹ Książeczkę PKO można zakładać na nazwisko, na hasło lub na "okaziciela". W dwóch ostatnich wypadkach tylko PKO wie, do kogo dana książeczka należy.

NIE SAMYM CHLEBEM: TRZEBA PĘDZIĆ PO BILETY

Oh. "Dymek z papierosa" nareszcie zawitał do Warszawy. Świetnie. Tak lubimy z Jankiem ten kabaret, a szczególnie Dzieluszyckich. Zaraz muszę pędzić do przedsprzedaży. Byłe tylko jeszcze mieli bilety. A może lepiej zadzwonić. - Hallo, czy to Orbis?

Czy ma Pani bilety na "Dwa wieki szaleństwa"?

- Nie ma już na ten tydzień, ale są na przyszły wtorek i środę.
- Wolę środę, o ile ma Pani dobre miejsca.
- Na oba dni są tylko najdroższe po 45 zł. Czy woli Pani w 5-tym rzędzie z boku, czy w ósmym w środku. A może w łóżu?
- Wezmę dwa w 8-mym rzędzie. A co można dostać na jutro?
- Dalsze miejsca na balkon na "Szewców" Wikacego, po 25 zł.
- Świetnie. Podobno mają świetną obsadę. Proszę o dwa bilety. I niech mi je Pani łaskawie odłoży. Przyjdę po nie za godzinę. Muszę tylko wpaść na wystawę do Zachęty¹ i już u Pani jestem.
- W zasadzie nie odkładamy biletów, ale niech się Pani pośpieszy...

ROZMAWIAJMY!

Co ogląda Alicja i o czym się dowiaduje?

Jaka jest jej reakcja na wiadomość o występach "Dymku z papierosa"?

Z kim rozmawia ona przez telefon? O co pyta?

Czy, na kiedy i za ile Alicja dostała bilety? Czy miała wybór?

Dokąd Alicja wybiera się następnego dnia? Na jakie miejsca?

Kiedy wykupi ona bilety? Czy sprzedawczyni była dla niej miła?

Co Alicja chce jeszcze zrobić przed pójściem do Orbisu?

Co zapowiadają inne afisze na ulicy?

Czy Pan zorientował się, gdzie grają "Szewców"?

Czy słyszał Pan kiedykolwiek o Witkacym i jego sztukach?

Czy Pan często chodzi do teatru i na jaki rodzaj sztuk?

Co teraz dobrego wystawiają w naszym mieście? Na czym Pan był?

W jaki sposób w Stanach reklamowane są imprezy kulturalne?

Czy robi się tu ładne, artystyczne afisze?

Czy Waszyngton tak jak Warszawa jest kulturalną stolicą kraju?

Jak Pan myśli, w których z tych dwóch miast jest więcej teatrów?

Kto tu prowadzi przedsprzedaż biletów na imprezy kulturalne?

Czy są one drogie? Czy można je kupić w ostatniej chwili?

Czy duży procent Amerykanów chodzi regularnie do teatru?

pędzić po - to chase after (imp.)
dymek - light cloud of smoke
zawitał do - has come for a visit to
przedsprzedaż - advance sale, advance booking
byłe tylko jeszcze mieli - as long as, provided that, they still have them

wiek - century
szaleństwo - folly, madness, insanity

rzędy - row

szewc - shoemaker

podobno - (idiom.) I hear, it appears, it is rumored

niech mi Pani łaskawie - would you please...
wpaść - to drop in (perf.)
w zasadzie - as a rule

dowiaduje się - find out about, learn about

występ - performance
wybór - choice, selection
wybiera się - is planning to go (wybierać się, imp.)

sprzedawczyni - saleswoman

zapowiadają - announce (zapowiadać, imp.)

afisz - poster

wystawiają - are staging, producing, putting on (wystawiać, imp.)

reklamowane są - are advertised

impreza - event, performance, show

¹ Zachęta - muzeum w żadnym pałacyku na placu Małachowskiego 3, gdzie znajduje się Centralne Biuro Wystaw Artystycznych i stale odbywają się różne wystawy.

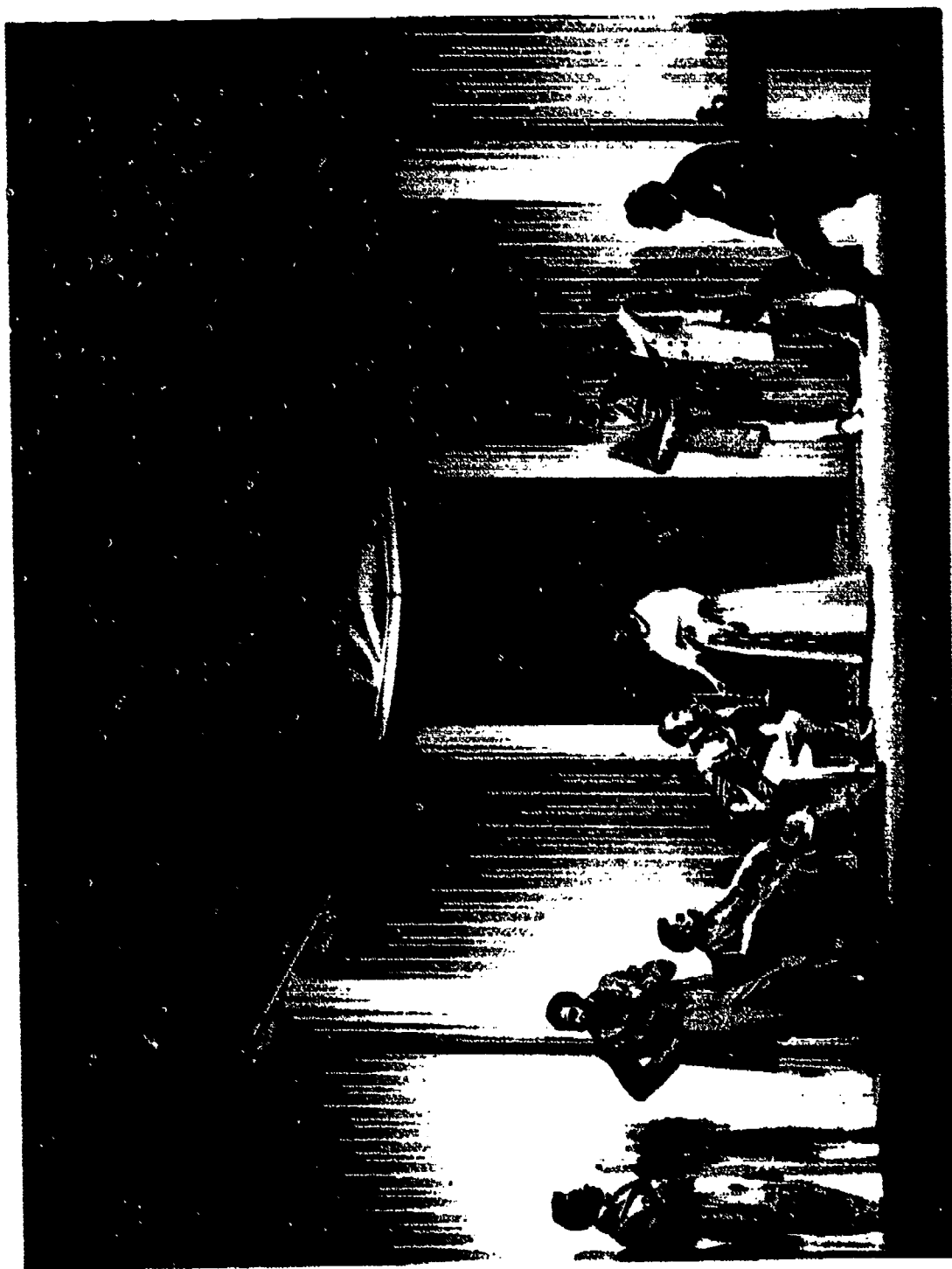

NOT BY BREAD ALONE: RUNNING AROUND FOR TICKETS

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILABLE

NOT BY BREAD ALONE: AT A PREMIERE

NIE SAMYM CHLEBEM: NA PREMIERZE

Jesteśmy na premierze sztuki "Dla miłego grosza" Korzeniowskiego. Widownia teatru zapelniona jest po brzegi.

Widać dużo pięknych toalet.

Spektakl rozpoczyna się punktualnie o 19-tej.

Gasną światła, podnosi się kurtyna. Przenosimy się w inną epokę.

Historia na scenie obrazuje przemiany

jakie przeżywała szlachta w XIX wieku.

Doskonała adaptacja i reżyseria nadała sztuce aktualności.

Publiczność nie szczędzi oklasków.

Przedstawienie na świetną obsadę.

W roli głównej występuje słynny aktor

a zarazem dyrektor teatru Adam Hanuszkiewicz. (trzeci od prawej).

Na pochwałę zasługuje nie tylko gra aktorów,

ale również scenografia i kostiumy.

Na pewno jutro w prasie ukażą się świetne recenzje.

ROZMAWIAMY

Gdzie odbyła się premiera sztuki Korzeniowskiego?

Jak wyglądała widownia tego dnia?

Co się stało na sali o godz. 19-tej?

W jakiej epoce dzieje się akcja sztuki?

Jakie problemy poruszane są w tej sztuce?

Czy niektóre z nich mają wydźwięk aktualny?

Dzięki komu te elementy zostały wybite i podkreślone?

Co Pan może powiedzieć o obsadzie "Dla miłego grosza"?

Co zasługuje w sztuce na słowa uznania?

Jak przyjęła spektakl widownia i jakich można oczekiwać recenzji?

Czy w Ameryce istnieją zwyczaje strojenia się na premierę?

Czy na ogół widzowie znanych teatrów zapelnione są po brzegi?

O której przeważnie zaczynają się przedstawienia?

Czy istnieje tendencja w Stanach, by wybitni aktorzy

przemieniali się w reżyserów i dyrektorów teatrów?

Jak publiczność demonstrowuje swój entuzjazm, a jak - niezadowolenie?

Kto jest w tej chwili najsłynniejszym scenografem w Ameryce?

Czy Pan normalnie czyta recenzje przed pójściem do teatru?

Kogo z recenzentów Pan najbardziej ceni i dlaczego?

widownia - the house

zapełniona po brzegi - (lit. filled to the banks)
idiom. filled to the rafters

toaleta - dress (includes outfit and make-up)

spektakl - performance

gasną - go out, die down (gasnąć, imp.)

szlachta - nobility

reżyseria - the direction

nie szczędzi - is not sparing (szczędzić, imp.)

oklaski - (pl.) applause

przedstawienie - performance

obsada - cast

pochwała - praise, applause

zasługuje - deserves, merits (zasługiwać, imp.)

recenzja - review

wydźwięk - undertone, implication

aktualny - current, up-to-date

podkreślony - emphasized, stressed

strojenie się - getting dressed up

by przemieniali się - would change over into

(przemieniać się, imp.)

NIE SAMYM CHLEBEM: U FREDERYKA CHOPINA

Zaledwie 50 km od Warszawy leży Żelazowa Wola. Tam, w 1810 r., w oficynie stylowego dworku urodził się Chopin. W dworku jest dziś muzeum poświęcone wspaniałemu kompozytorowi i pianiście.

Można też spacerować po ukwieconym w lecie ogrodzie,

w którym niegdyś bawił się mały Frycek.

W ogrodzie, gdy pogoda dopisuje, najlepiej też słuchać koncertów. Ściągają one co niedziela miłośników muzyki z kraju i ze świata.

W tych recitalach fortepianowych występują wybitni "chopiniści",

m. inn.¹ wielu uczestników Konkursów Chopinowskich,

które tradycyjnie odbywają się w Warszawie co cztery lata.

Zasłuchani w romantycznej muzyce zapominamy, że siedzimy na publicznym koncercie, że jesteśmy turystami.

Czujemy się jak goście zaproszeni przez państwa Chopinów.

Wydaje nam się, że słuchamy gry ich genialnego syna.

ROZMAWIAJMY!

Z czego słynie Żelazowa Wola? Gdzie ona leży?

Co ściąga ludzi do Żelazowej Woli, poza muzeum?

W początku którego wieku urodził się Chopin?

Czy słynie on tylko ze swych kompozycji?

Jak rodzice nazywali Chopina, gdy był małym chłopczykiem?

Jaki nastrój panuje w czasie koncertów w Żelazowej Woli?

Gdzie gra pianista? A gdzie publiczność słucha koncertów?

Z kogo składa się publiczność w Żelazowej Woli?

Kto tam występuje na koncertach?

Jak często odbywają się Konkursy Chopinowskie w Warszawie?

O czym łatwo zapomnieć, gdy się słucha muzyki w Żelazowej Woli?

Czy Chopin jest popularny w Stanach Zjednoczonych?

Czy jego romantyczna muzyka odpowiada publiczności amerykańskiej?

Kto jest obecnie uważany za najlepszego "chopinistę" na świecie?

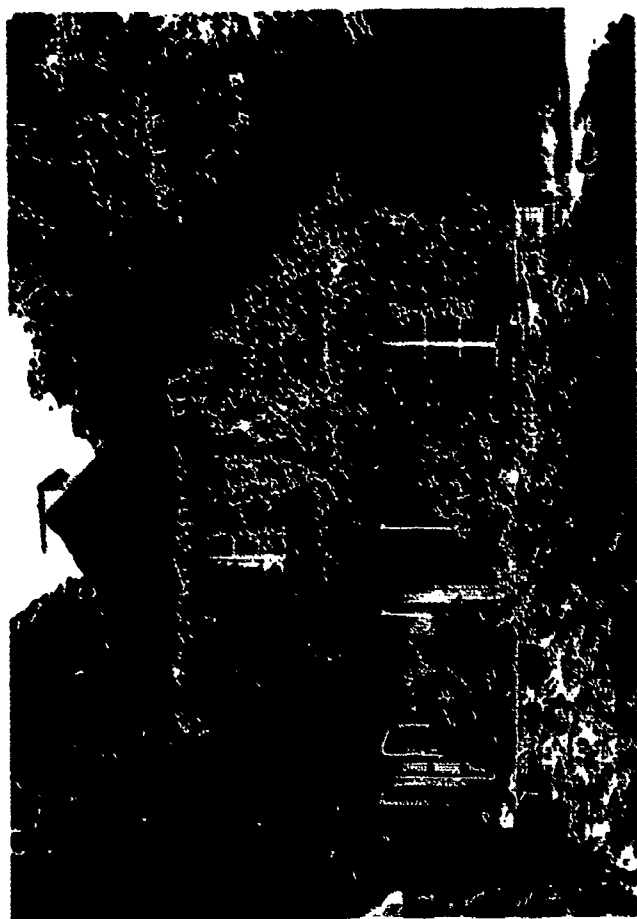
Jak nazywa się największy amerykański kompozytor?

Czy on jeszcze żyje?

Czy jego rodzinna miejscowość stała się słynna dzięki niemu?

Czyje domy w naszym mieście zostały zamienione na muzea?

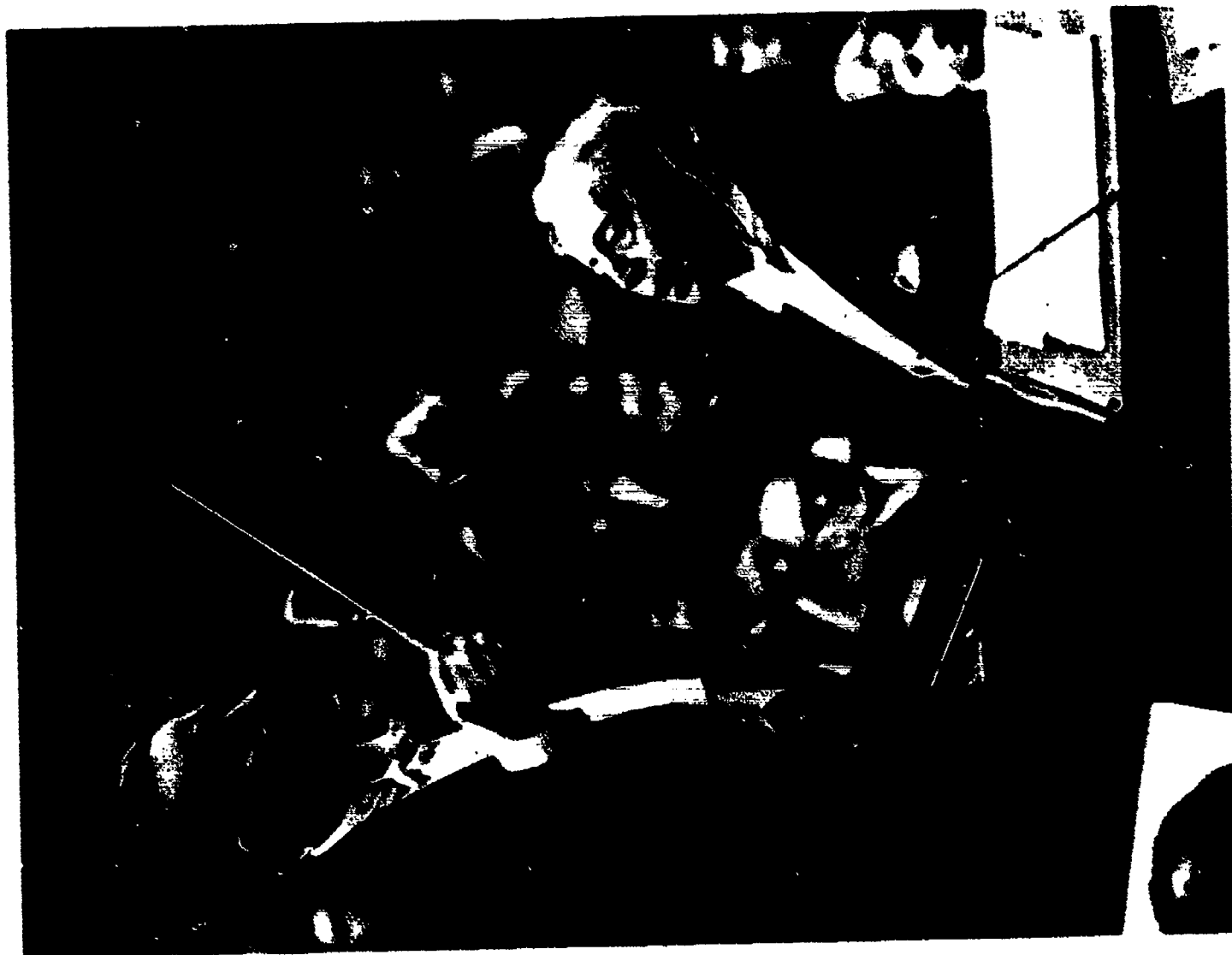
zaledwie - hardly, scarcely
oficyna - annex, outbuilding
dworek - manor house
poświęcony - dedicated to
gdy pogoda dopisuje - when the weather is
favorable
ściąga ją - (they) draw, attract (ściągać, imp.)
miłośnik - lover
uczestnik - participant
zasłuchany - with rapt attention
odpowiada - suit, agree with, is to the liking
(odpowiadać, imp.)

NOT BY BREAD ALONE: GUESTS OF CHOPIN

BEST COPY AVAILABLE

NOT BY HIMSELF ALONE: RUBINSTEIN IN POLAND

BEST COPY AVAILABLE

NIE SAMYM CHŁEBEM: RUBINSTEIN W POLSCE

Koncert w wykonaniu Artura Rubinsteina pod batutą Rowickiego,¹ to było wielkie wydarzenie artystyczne w Warszawie. Na jednej scenie spotkał się światowej sławy pianista z doskonałym dyrygentem, więc melomani mieli prawo oczekiwać niezwykłych przeżyć. Słuchali muzyki romantycznej w mistrzowskim wykonaniu.

Na sali panował podniosły nastrój, Rubinstein był wzruszony. Wiedział, że polska publiczność jest z niego bardzo dumna, że długo na niego wyczekiwała.

Wytrawni znawcy muzyki śledzili w napięciu przebieg koncertu. Każdy przeżywał go na swój sposób.

Gdy przebrzmiały ostatnie tony

zerwała się niemiłkująca burza oklasków. Wszyscy wstali.

- Brawo!!! Brawo!!! Bist!!! - sala szalała.

Wielki rodak z Ameryki nie oszczędzał się

i jak zwykle zagrał na bis kilka razy.

ROZMAWIAJMY!

Co Pan wie o Arturze Rubinsteinie?

A o Witoldzie Rowickim?

Dlaczego ich spotkanie było wielkim wydarzeniem dla melomanów?

Jak publiczność przeżywała ten koncert?

A Rubinstein?

Jaki nastrój panował na sali w czasie koncertu?

Jaka była reakcja publiczności na jego zakończenie?

Czego publiczność oczekiwała od Rubinsteina?

Czy Rubinstein jest uważany w Polsce za zagranicznego gościa?

Kto jest w tej chwili najlepszym pianistą w Stanach?

A dyrygentem?

Która orkiestra symfoniczna cieszy się opinią najlepszej?

A jak Pan ocenia orkiestrę i dyrygenta w naszym mieście?

Czy Państwo często chodzą na koncerty?

Jeżeli tak, kto jest Pana ulubionym kompozytorem?

Czy Pan woli recitale fortepianowe czy skrzypcowe?

Czego Pan chętniej słucha w domu, muzyki lekkiej czy poważnej?

Gdzie, Pana zdaniem, jest większa kultura muzyczna, w Europie czy w Stanach Zjednoczonych?

w wykonaniu - performed by
batuta - baton
wydarzenie - event
sława - fame, renown
meloman - music lover
niezwykły - extraordinary, rare, unusual
mistrzowski - masterful
podniosły - elevated, lofty, sublime
nastrój - atmosphere
był wzruszony - was moved, touched
wytrawny - developed, mature
znawca - expert, knowledgeable person
śledzili - followed (śledzić, imp.)
w napięciu - with intensity
przebieg - course
przebrzmiały - died down, finished sounding
(przebrzmieć, perf.)
zerwała się - there arose (zerwać się, perf.)
niemiłkący - (adj.) that does not quiet down
szalała - went wild (szaleć, imp.)
rodak - countryman
nie oszczędzał się - did not spare himself
(oszczędzać się, imp.)
nastrój - atmosphere
skrzypce - violin

¹ Witold Rowicki - wieloletni dyrygent Filharmonii w Warszawie.

NOT BY BREAD ALONE:
THE WROCLAW PANTOMIME

BEST COPY AVAILABLE

NIE SAMYM CHLEBEM: PANTOMIMA WROCŁAWSKA

Wrocław posiada 2 grupy teatralne, o których się dużo mówi w świecie. Jedna, to teatr eksperymentalny Jerzego Grotowskiego, a druga, to pantomima Henryka Tomaszewskiego. Teatr Tomaszewskiego to fascynujące sceniczne zjawisko. Jego twórca zachwyca oryginalnością koncepcji i reżyserii, a wykonawcy wspaniałą ekspresją ruchów, mimiki i tańca. Każde przedstawienie składa się z kilku części, bardzo odmiennych w stylu, opartych zwykle na fabule dramatycznej lub powieściowej, ze świetnym, przy tym, podkładem muzycznym i scenografią. Ponieważ jest to teatr bez słów, przemawia on do każdego widza tym samym językiem, niezależnie od narodowości. Pantomima wrocławska objęddza rok rocznie wiele krajów i z reguły odnosi duże sukcesy i zbiera pochlebne recenzje. Jest to zasługą samego dyrektora teatru jak i wielkiego talentu jego aktorów.

ROZMAWIAJMY!

Jak się nazywają teatry, których dyrektorzy są znani na świecie?
Co to jest teatr pantomimy?
Jak Pan sobie wyobraża przedstawienie teatru Tomaszewskiego?
Czym zachwyca twórcę zespołu a czym sami aktorzy?
Jakie elementy składają się na całość przedstawienia?
Dlaczego pantomima łatwo przemawia do widzów całego świata?
Czy zespół wrocławski występuje tylko w swoim mieście?
Czym można tłumaczyć jego sukcesy?
Czy Pan coś kiedyś słyszał o tych dwóch wrocławskich teatrach i co?
Czy w Ameryce istnieje sporo teatrów pantomimy i innych scen eksperymentalnych?
Jaki rodzaj teatru Panu najbardziej odpowiada?
Czy lubi Pan balet i zna się Pan na nim?
Jeżeli tak, to co Pan wie o amerykańskim baletcie?
Jak Pan ocenia takie amerykańskie przedstawienia jak "Włosa", "Mszę" Bernsteina czy choćby "Calcutte"?
Które amerykańskie zespoły dużo podróżują po świecie?
Którzy amerykańscy dyrektorzy teatrów i reżyserzy należą do najbardziej oryginalnych, nowoczesnych i utalentowanych?

sceniczny - scenic, stage
zjawisko - phenomenon, vision, occurrence
twórca - creator
zachwyca - fascinates, enchants, delights
(zachwycać, imp.)
wykonawca - performer
ruch - movement, motion
przedstawienie - performance
odmienny - different
fabuła - plot, story
powieściowy - fictional
podkład muzyczny - musical background, score
objęddza - visits, tours (objęddzać, imp.)
pochlebny - complimentary, flattering
wyobraża sobie - imagine, picture (wyobrażać sobie, imp.)
przemawia do - speak to (przemawiać, imp.)
występuje - perform, appear (występować, imp.)

NOT BY BREAD ALONE: POLISH FILMS

BEST COPY AVAILABLE

NIE SAMYM CHLEBEM: FILM POLSKI

Film Polski ma na swym koncie poważne osiągnięcia. Do klasyków kinematografii światowej należą 2 powojenne filmy: "Popiół i diament" Wałdy i "Mózg w wodzie" Polańskiego. Na międzynarodowych festiwalach ci dwaj reżyserzy plus Skolimowski, Zanussi, Kawalerowicz, czy aktorzy Olbrychski i Beata Tyszkiewicz należą do dobrze znanych osobistości. Niestety straciliśmy 3 wielkie talenty w tragicznych wypadkach. Nie żyją już: reżyser Munk, niezapomniani aktorzy Cybulski i Kobiela. Polskim "Hollywoodem" jest Łódź ze szkołą i wytwórnią filmową. Dwie inne wytwórnie mieszczą się w stolicy i we Wrocławiu. Ostatnio wiele scenariuszy opiera się na popularnych powieściach. "Pan Wołodyjowski" według Sienkiewicza zrobił furorę. Widzimy go w stroju zakonnika w towarzystwie pana Zagłoby.¹ Na ogół filmy historyczne cieszą się dużą popularnością. Warto też dodać, że Polacy wybijają się w filmach krótkometrażowych.

ROZMAWIALMY!

Które i czyje filmy należą do słynnych polskich klasyków?
Kiedy zostały nakręcone i przez kogo?
Którzy reżyserzy i aktorzy uzyskali już rozgłos na świecie?
Kogo zabrakło w polskiej kinematografii?
Dlaczego Łódź nazywają polskim "Hollywoodem"?
W których innych polskich miastach nakręca i produkuje się filmy?
Jaki rodzaj filmów lubi polska publiczność?
Na czyjej powieści oparto scenariusz "Pana Wołodyjowskiego"?
Jak ten film został przyjęty?
Kogo widać na zdjęciu? Kto tu gra główną rolę?
Jak ubrana jest ta para? Co widać w głębi?
Gdzie poza Hollywoodem znajdują się w Ameryce wytwórnie filmowe?
Która jest najsłynniejsza szkoła filmowa?
Którzy aktorzy i reżyserzy są obecnie najpopularniejsi?
Jaki rodzaj filmów i kogo z aktorów Pan najbardziej lubi?
Co w tej chwili przede wszystkim przyciąga publiczność:
nazwisko aktora, reżysera, rodzaj czy treść sztuki, a może recenzja?
Które filmy należą do klasyków kinematografii światowej?
Czy filmy krótkometrażowe należą do specjalności amerykańskich?
Co to jest "Oscar"? Co oznacza ta nazwa?

konto - account, score
osiągnięcie - achievement
osobistość - personality
wytwórnia filmowa - film productions
furora - sensation, tremendous success
zakonnik - monk, friar
film krótkometrażowy - short-feature film
zostały nakręcone - were shot, were filmed
rozgłos - fame, prominence
w głębi - in the distance
treść - subject, theme
miecz - sword
potop - deluge, stood

¹ pan Zagłoba - polski "Falstaff" z Sienkiewiczowskiej "Trylogii", składającej się z "Ogniem i Mieczem", "Potopu" i "Pana Wołodyjowskiego". "Potop" też już został sfilmowany.

Na zdjęciu w roli Zagłoby widzimy Mieczysława Pawlikowskiego (z lewej), a w roli Wołodyjowskiego Tadeusza Łomnickiego.

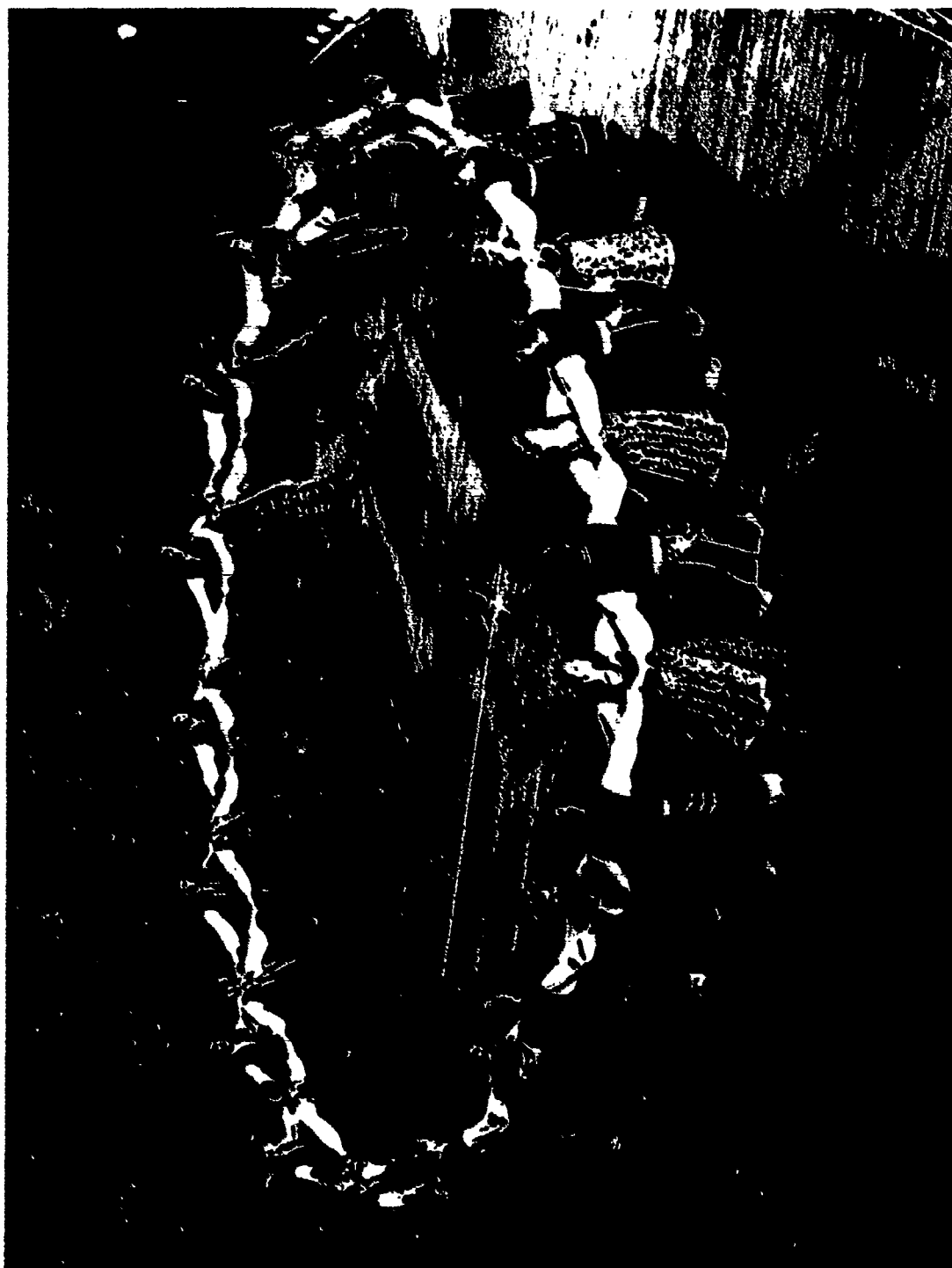
NIE SAMYM CHLEBEM: MAZOWSZE

Wiesz coraz mniej tańczy i śpiewa melodie ludowych. Młodzież woli muzykę "big-beatową". Wielej polek tańczy się w Ameryce niż w Polsce. Piękne tradycje kultury ludowej chłoną od zapamiętania liczne grupy taneczne, chóry, orkiestry oraz zawodowe zespoły artystyczne. Najlepsze z nich to "Śląsk" i "Mazowsze". Twórcą "Mazowsza" był Tadeusz Sygietyński, wielki znawca folkloru polskiego, a regionu mazowieckiego w szczególności. Przez całe życie zbierał teksty i melodie piosenek, podpatrywał tańce regionalne. "Mazowsze", podobnie jak "Śląsk", odbywa długie wojaże po świecie. Jest prawdziwym eksporterem folkloru polskiego. Podbija serca żywiołowością, barwnością strojów i urodą dziewcząt. Prawda że ślicznie wyglądają w krakowiaku na zdjęciu?

ROZMAWIAJMY!

Jaki rodzaj muzyki i tańca podoba się dziś wiojskiej młodzieży? Gdzie nadal tańczy się polkę? Czy piękne tradycje ludowe idą w zapomnienie? Kto je kulturuje? Co to jest "Śląsk" i "Mazowsze"? Kim był Sygietyński i co robił przez całe życie? Dlaczego "Mazowsze" i "Śląsk" Polacy rzadko oglądają w kraju? Czym "Mazowsze" zdobywa zagraniczną publiczność? Co przedstawia zdjęcie obok, czy może poleczkę lub mazura? Czy może Pan opisać jak wyglądają tancerze na zdjęciu? Czy Amerykanie mają swoje słynne zespoły regionalne czy stanowe? Jak nazywają się tradycyjne tańce amerykańskie? Na czym polegają? Czy są nadal popularne? Jak dużą rolę w folklorze gra tu murzyńska muzyka i taniec? Czy każdy stan ma swoje odrębne tradycje muzyczno-taneczne? Co w tej dziedzinie Amerykanie eksportują za granicę? Czy są tu popularne tańce innych narodów i których w szczególności? Czy Państwo lubią tańczyć i co? Czy w naszym mieście jest dużo okazji do tańczenia i gdzie?

ludowy - folk
młodzież - youth, young people
"big-beatowy" - (adj.) popular "rock" music
chronią - preserve, protect (chronić, imp.)
zawodowy - professional (adj.)
zespół - group
twórca - founder, creator
w szczególności - in particular
podpatrywał - observed (podpatrywać, imp.)
podbija serca - wins (conquers) the hearts
(podbijać, imp.)
żywiołowość - spontaneity
barwność - colorfulness, vividness
stroj - costume
uroda - beauty, loveliness
murzyński - (adj.) Negro, black
odrębny - distinct, individual

NOT BY BREAD ALONE: MAZOWSZE

BEST COPY AVAILABLE

NIE SAMYM CHLEBEM: MŁODZI PLASTYCY

Młodzi plastycy zorganizowali prywatną wystawę.
Dla siebie - nie dla publiczności.
Jest to wystawa plenerowa.
Každy z nich pokazuje swój najnowszy obraz.
Klęcząca dziewczyna uprawia malarstwo realistyczne.
Brodacz z lewej jest abstrakcjonistą.
Jego obraz ma ostre, kontrastowe kolory. Przeważa żółć i czerwień.
Za nim stoi obraz o niezwykle delikatnej linii rysunku.
Jest utrzymany w tonacji szaro-błękitnej.
Wywołuje wrażenie smutku i zadumy.
Jak widać polscy malarze idą z prądem czasu.
Są oryginalni, różnorodni, w większości dalecy od socrealizmu.
Obrazy czołwki można znaleźć w muzeach, na wystawach,
czy w prywatnych kolekcjach po całym świecie.

ROZMAWIAMY!

Kto to są ci młodzi ludzie na zdjęciu?
Co oni wystawiają i dla kogo?
Jaki to jest rodzaj wystawy?
Jaki styl malarstwa reprezentuje klęcząca dziewczyna a jaki brodac?
Co Pan może powiedzieć o obrazie u góry, z lewej strony?
Jak Panu się podoba obraz w środku u góry?
Który obraz ma delikatną linię rysunku? Co on przedstawia?
A jaki jest temat obrazów klęczącej dziewczyny?
Czy wszystkie obrazy wyglądają na olejne?
Jakie kolory specjalnie lubi wspomniany wyżej brodac?
Czy młodzi plastycy - w myśl wskazań ideologii komunistycznej - idą
po linii socrealizmu?
Czy ich dzieła odzwierciedlają ducha czasu?
Czy Pan lubi nowoczesne malarstwo?
Czy podobają się Panu obrazy na zdjęciu? Który najbardziej?
A ich twórcy, czyż nie wyglądają sympatycznie?
Jaki jest Pana ulubiony malarz i okres malarstwa?
Czy Pan może sam maluje?
Czy Państwo mają w domu dużo obrazów, jeżeli tak to jakich?
Czy są to oryginały czy reprodukcje, akwarele czy obrazy olejne?

plastyk - artist
plenerowy - outdoor, plein air
klęcząca - (adj.) kneeling
uprawia - is engaged in, pursues (uprawiać, imp.)
brodac - bearded man
przeważa - predominates (przeważać, imp.)
żółć - yellow color
czerwień - red color, crimson
rysunek - drawing
tonacja - tone
błękitny - blue, azure
wywołuje - calls forth (wywoływać, imp.)
smutek - sadness
zaduma - pensiveness, reverie
prąd - current
różnorodny - varied
czołwka - first rank, the leader
olejny - (adj.) oil
wskazanie - dictate, instruction
dzieło - work, creation
odzwierciedlają - reflect (odzwierciedlać, imp.)
duch - spirit
akwarela - water color

BEST COPY AVAILABLE

NOT BY BREAD ALONE: YOUNG ARTISTS

NOT BY BREAD ALONE: BOOKS

BEST COPY AVAILABLE

NIE SAMYM CHLEBEM: KSIĄŻKI

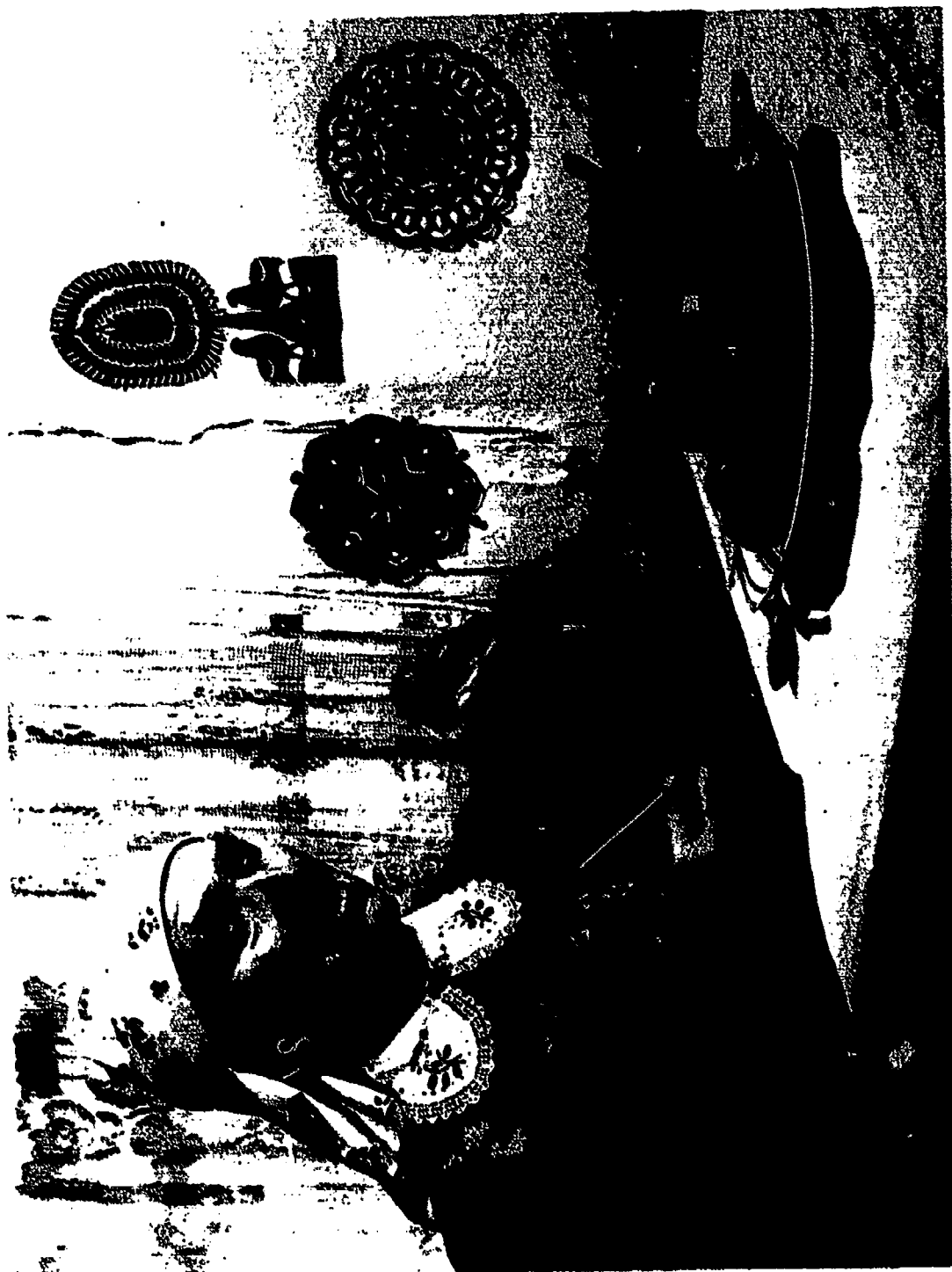
Polacy dużo czytają. I to we wszystkich środowiskach. Prawie co krok spotyka się w miastach księgarnie. Są salony poetyckie, księgarnie ekonomiczne, muzyczne itp. Co roku na wiosnę odbywają się w stolicy słynne targi książkowe, tak zw. "Dni Międzynarodowej Książki i Prasy". Polska ma dużo domów wydawniczych, ale prawie wszystkie są państwowe. Książki kosztują stosunkowo bardzo tanio, ale nakłady są niskie, np. 5-10-15 tysięcy egzemplarzy. Stąd na ciekawsze pozycje trzeba dosłownie polować. Czytelnicy szczególnie interesują się nowościami literatury współczesnej, krajowej i zagranicznej. Dużą popularnością cieszą się książki amerykańskich pisarzy, jak np. Hemingway'a, Steinbecka, Capote'a, Faulknera, Salingera czy Caldwellella. Na zdjęciu stoisko z nowościami przed księgarnią.

ROZMAWIAJMY

Czy tylko polska inteligencja lubi czytać?
Czy trudno znaleźć w Polsce księgarnie?
O jakich specjalistycznych księgarniach jest tu mowa?
Jaka impreza odbywa się co roku w Warszawie na wiosnę?
Co Pan wie o domach wydawniczych w Polsce?
Czy wydają one dużo książek i w wysokich nakładach?
Jak wyglądają ceny książek?
Czy w sumie łatwo jest kupić dobrą książkę i każdy może sobie na nią pozwolić?
Czym szczególnie interesują się czytelnicy?
Czy są oni dobrze zaznajomieni z literaturą amerykańską?
Którego z wyżej wymienionych pisarzy Pan najbardziej ceni?
Czy na ogół Amerykanie dużo czytają i czy tylko własną literaturę?
Gdzie-Pana zdaniem- jest większy popyt na książkę, w Polsce czy tu?
Czy książka w Ameryce jest tania i łatwo dostępna dla czytelnika?
Czy dużo jest domów wydawniczych i które uważane są za najlepsze?
Czy jacyś polscy autorzy są tu znani? A czy Pan czytał któregoś?
A jakie są nakłady książek i czy istnieją różne rodzaje wydań?
Czy łatwo jest dziś autorowi wydać książkę w Stanach?

środowisko - (social) group
targi - (pl.) fair
dom wydawniczy - publishing house
stosunkowo - relatively
nakład - edition
egzemplarz - copy
pozycja - item (refer. to books)
dosłownie - literally
polować - to hunt (imp.)
czytelnik - reader
współczesny - modern, contemporary
stoisko - stand
impreza - event
popyt - demand
dostępny - available
rodzaj - type, kind
wydanie - edition

BEST COPY AVAILABLE

NOT BY BREAD ALONE: FOLK ART

NOT BY BREAD ALONE: SZTUKA LUDOWA

Batikowane pisanki wielkanocne, i wycinanki kurpiowskie, koronki i haftowane kołnierzyki, serwetki i lniane obrusy, zapaski łowickie, kilimy ludowe i chusty,

piękne wyroby z drzewa, ceramiki czy metalu.

Te różne oryginalne pamiątki z Polski są dobrze znane cudzoziemcom, którzy mogą się w nie zaopatrywać w sklepach CEPELIA.¹

Zresztą nie tylko w Polsce, ale i za granicą. Np. nowojorska CEPELIA na 57-mej ulicy od lat cieszy się wielkim powodzeniem.

Śliczne wyroby rękodzielnicze są dziełem ludowych artystów z różnych regionów, powiatów i gromad.

To są prawdziwi mistrzowie.

Talenty i tajemnice swej sztuki przenoszą z pokolenia na pokolenie.

Artystka robiąca pisanki na zdjęciu jest dumą całej wsi.

Od niej uczą się młodzi pięknych wzorów i motywów,

jak również samego kunsztu wycinania, batikowania czy haftu.

ROZMAWIAJMY!

Co robi ta wiejska artystka na zdjęciu?

Jaki kołnierzyk nosi ona na szyi?

Która z wycinanek się Panu najbardziej podoba?

Co można kupić w sklepach CEPELIA?

Dla kogo te rzeczy są szczególnie atrakcyjne?

Gdzie znajduje się najbliższy od nas sklep CEPELIA?

Jaką by Pan pamiątkę wybrał dla siebie a jaką dla żony?

Kto robi te śliczne pamiątki?

Czy są one wyrabiane maszynowo?

Czy pochodzą one tylko z jednego regionu Polski?

Jak ludowi artyści uczą się swej sztuki?

Proszę przypomnieć, z czego są ich wyroby.

Jaką rolę w swej wsi odgrywa kobieta ze zdjęcia?

Gdzie można dostać oryginalne wyroby folkloru amerykańskiego?

Które stany i regiony amerykańskie słyną ze sztuki ludowej?

Czy jest to głównie sztuka indiańska?

Co należy do najciekawszych wyrobów amerykańskiego rękodielnictwa?

Czy Amerykanie chętnie skupują oryginalne pamiątki z innych krajów?

A Państwo?

batikowy - batik (a method of printing color designs on textiles)

pisanka - Easter egg

wielkanocny - (adj.) Easter

wycinanka - decorative paper cut-out

koronki - (pl.) lace

haftowany - embroidered

kołnierzyk - collar

serwetka - napkin

lniany - (adj.) linen

obrus - table-cloth

zapaska - apron

kilim - tapestry, rug

chusta - shawl, cloth wrap

wyroby - goods, wares, manufactured articles

pamiątka - souvenir

zaopatrywać się - to stock up, to supply

oneself (imp.)

rękodzielniczy - handcrafted

tajemnica - secret

pokolenie - generation

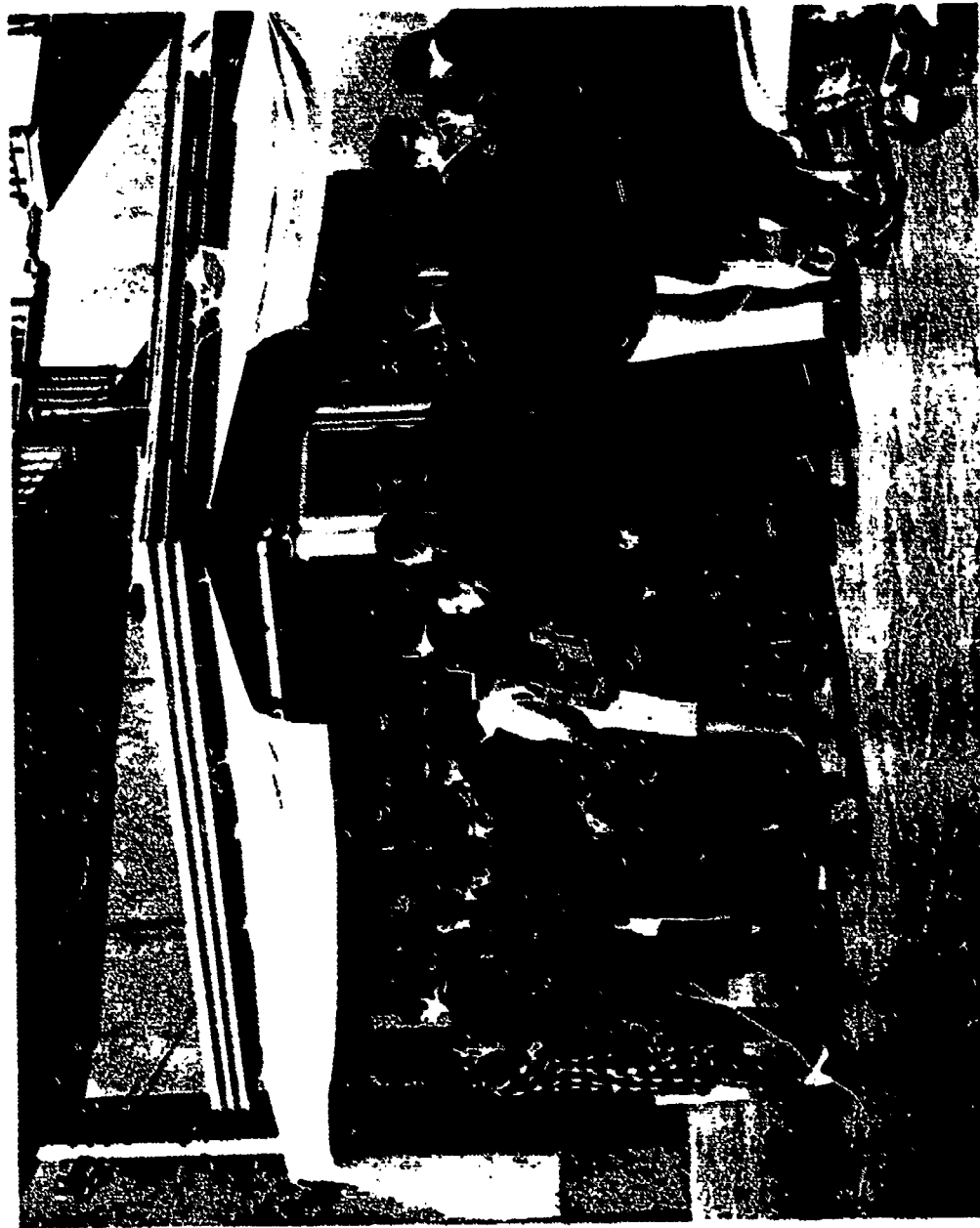
duma - pride

wzór - pattern

BEST COPY AVAILABLE

MASS MEDIA: IN FRONT OF THE "RUCH" KIOSK

ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU: PRZED KIOSKIEM RUCHU¹

Przed kioskiem Ruchu jest zawsze ruch.

- Proszę o październikowy zeszyt "Nowych Drog".²
- Jeszcze nie przysłali.
- To niech Pani da mi paczkę Giewontów³ i pudełko zapalniczek.
- Aha i "Stolicę"⁴ i "Przegląd Sportowy".⁵
- "Przeglądu" już nie ma. Zabrakło.

- Panie, niech się Pan pośpieszy - przynajła sąsiada w krójece pan z łysinką. Kupuje "WIK"⁶ i paczkę biletów autobusowych. Pani w jasnym płaszczu czeka na nowy numer "Ameryki".⁷ Jest stałą klientką. Codziennie tu przychodzi.

Sprzedawczyni poszła po schowany pod ładą egzemplarz.

Trzeba z nią dobrze żyć i umieć pozyskać jej sympatię.

Bez tego mowy nie ma o zdobyciu bardziej poczytnego pisma.

Przechodnie rozchwytuja je w oka mgnieniu.

ROZMAWIAJĄCY

Czym zajmuje się przedsiębiorstwo Ruch?

Na co ma ono monopol?

Co prowadzi to przedsiębiorstwo na ulicach polskich miast?

Czy nazwa tego przedsiębiorstwa dobrze obrazuje jego charakter?

Dlaczego klient nie mógł dostać "Nowych Drog"?

A propos, co to jest za pismo, "Nowe Drogi"? Kto je wydaje?

O co prosił a czego nie dostał klient pytający o "Nowe Drogi"?

Jak zachowywał się jego sąsiad?

Po co przyszedł pan z łysinką do kiosku?

Dlaczego sprzedawczyni znikła, kiedy przyszła kolej pani w płaszczu?

Dlaczego właśnie dla tej pani był schowany egzemplarz "Ameryki"?

Dlaczego niektóre pisma w Polsce szybko się rozchodzą?

Czy w Ameryce czytelnicy też w oka mgnieniu rozchwytuja pewne pisma?

Jeżeli tak, to które, kiedy i dlaczego?

Gdzie normalnie kupuje się gazety w Stanach?

Kto zajmuje się kolportażem gazet?

Czy kolportaż jest dobrze prowadzony, to znaczy czy odpowiada potrzebom rynku?

Które gazety i pisma Pan najczęściej czyta?

Środki masowego przekazu - (lit. means of mass transmission), mass media

kiosk - newsstand

zabrakło - (we) ran short, we're out (zabraknąć, perf.)

przynajła - urges, rushes (przynaglać, imp.)

łysinka - bald spot, baldness

numer - issue

schowany - hidden

łada - counter

egzemplarz - copy, issue

z nią dobrze żyć - (idiom.) to be on good terms with her

nie ma mowy - it's out of question, it's impossible

zdobyć - acquisition, purchase

poczytny - widely read, of wide circulation

rozchwytuja - grab up, snatch up, buy like

hot cakes (rozchwytywać, imp.)

w oka mgnieniu - (lit. in the twinkling of an eye) fig. in a split second

przedsiębiorstwo - firm, enterprise

wydaje - publishes, issues (wydawać, imp.)

zachowywał się - behaved, acted (zachowywać się, imp.)

rozchodzą się - sell well, disperse, spread

(rozchodzić się, imp.)

znikła - disappeared, vanished (zniknąć, perf.)

czytelnik - reader

kolportaż - distribution (of newspapers, magazines)

wydawnictwo - publication

rozprowadza - distributes (rozprowadzać, imp.)

abonent - subscriber

na zasadzie - on the basis

po całym kraju.

¹ Ruch - Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, państwowe przedsiębiorstwo, które rozprowadza prasę, abonamenty i sprzedaje kioskową po całym kraju.

² "Nowe Drogi" - miesięcznik, organ teoretyczno-polityczny KC PZPR.

³ Giewonty - nazwa papierosów, pochodząca od tatrzańskiego szczytu Giewont.

⁴ "Stolica" - ilustrowany tygodnik warszawski.

⁵ "Przegląd Sportowy" - czołowe pismo sportowe.

⁶ "WIK" - "Warszawski Informator Kulturalny" (dwutygodnik), rodzaj nowojorskiego "Cue".

⁷ "Ameryka" - ilustrowane pismo, wydawane przez Amerykańską Agencję Informacyjną na Polskę, na zasadzie wymiany z piśmem "Poland", przysyłanym z PRL do Stanów Zjednoczonych.

BEST COPY AVAILABLE

MASS MEDIA: RADIO

ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU: RADIO

Państwo Woźniakowie chcą kupić nowe radio. Stare nie ma fal ultrakrótkich. Na tych falach nadawane są najlepsze audycje. Od dawna posiadają telewizor, ale radio jest niezastąpione. Program telewizyjny trwa tylko kilka godzin, podczas gdy radiowy - prawie całą dobę. Pan Woźniak bardzo lubi słuchać magazynów muzycznych i reportaży literackich. No i naturalnie radiowego teatru. Nazywa go teatrem wyobraźni. Jego żona jest zapaloną zwolenniczką powieści w odcinkach. Obydwójce chętnie słuchają także zagranicznych radiostacji. Szczególnie "Wolnej Europy" i muzyki z Luksemburga. Czasami udaje im się złapać "Głos Ameryki" czy BBC.

ROZMAWIAMY

Dlaczego państwo Woźniakowie chcą kupić nowe radio? Na jakich falach są nadawane najlepsze audycje? Czy telewizor może zastąpić radio? Jeżeli nie, to dlaczego? Które są ulubione audycje pana Woźniaka? Dlaczego nazywa on teatr radiowy teatrem wyobraźni? Czego szczególnie pilnie słucha jego żona? Które zagraniczne stacje państwo Woźniakowie najłatwiej złapią? Których udaje się im posłuchać tylko od czasu do czasu? Które z wymienionych radiostacji zagranicznych mają specjalne audycje przeznaczone dla Polaków? Z czego słynie radiostacja luksemburska? Czego państwo więcej używają radia czy telewizora? Czy stacje radiowe w Ameryce nadają przez całą dobę? Ile jest stacji radiowych w naszym mieście? A w całej Ameryce? Czy łatwo z Ameryki złapać audycje z Europy? Czy Pan wie, skąd nadaje "Głos Ameryki" a skąd "Wolna Europa"? Która z tych dwóch radiostacji ma dłuższy program? Które są Pana ulubione audycje radiowe? Które radiostacje wyróżniają się programami muzycznymi?

fala - wave
nadawane są - are broadcast
audycja - program
niezastąpiony - irreplaceable, indispensable
wyobraźnia - imagination
zwolenniczka - devotee
powieść w odcinkach - serialized novel
złapać - to catch (perf.)
przeznaczony - intended for, directed at
wyróżniają się - are distinguished, stand out
(wyróżniać się, imp.)

ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU: KLUBY MIĘDZYNARODOWEJ KSIĄŻKI I PRASY

W dużych miastach popularne są kluby Międzynarodowej Książki i Prasy. Tylko tutaj, oprócz wielkich hoteli, można dostać prasę zachodnią. Polacy najchętniej czytają ilustrowane magazyny francuskie. Z dzienników szczególnie cenią londyńskiego Times'a. Szeroko reprezentowana jest prasa radziecka i z krajów Demokracji Ludowej. Z krajowych tygodników ilustrowanych na czoło wysuwają się "Przekrój" i "perspektywy", z polityczno-społecznych "Polityka" i "Kultura", z katolickich - "Tygodnik Powszechny", a z satyrycznych - "Szpilki". Dużą popularnością cieszy się prasa sportowa i turystyczna. Nie sposób wprost wymienić wszystkich tytułów i specjalności. Nie wszystkie pisma mają dostatecznie wysokie nakłady, to też wiele z nich trudno już kupić w godzinę po ich ukazaniu się. Szczęśliwie w wielu klubach można je przejrzeć na miejscu, przy filizance doskonałej pół czarnej.

ROZMAWIAMY!

Dokąd przeważnie się idzie, by przeczytać prasę zagraniczną?

Co Polacy szczególnie cenią z pism zachodnich?

Jakie gazety widać na pierwszym planie na stole?

Jakim piśmem jest "Polityka"?

A "Tygodnik Powszechny"?

W którym piśmie można znaleźć najwięcej dowcipów i satyr?

Co najchętniej czytują sportowcy?

Czy widać duży wybór na stole i półkach tego klubu?

Czy w Stanach istnieją instytucje podobne

do klubów Międzynarodowej Książki i Prasy?

Czy nakłady gazet w Ameryce są wystarczająco wysokie

i dostosowane do popytu?

Które pisma zagraniczne są najchętniej czytane i przez kogo?

Gdzie je można dostać?

Czy Amerykanie raczej prenumerują dzienniki i czasopisma

czy wolą je kupować z dnia na dzień?

Ile pism Pan prenumeruje?

Czy Pan kupuje zagraniczne pisma i gdzie?

czoło - forehead
wysuwa się na czoło - takes the lead, comes to the fore (wysuwać się, imp.)

społeczny - social
 powszechny - for all, universal, widespread, current

wymienić - to mention, to cite (perf.)

dostatecznie - sufficiently

nakład - circulation

przejrzeć - look over, glance through (perf.)

filizanka - cup

dowcip - joke

wyбір - selection

istnieją - exist (istnieć, imp.)

popyt - demand

prenumerują - subscribe to (prenumerować, imp.)

MASS MEDIA: INTERNATIONAL BOOK & PRESS CLUBS

BEST COPY AVAILABLE

MASS MEDIA: IN A TELEVISION STUDIO

BEST COPY AVAILABLE

ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU: W TELEWIZYJNYM STUDIO

O godz. 19.30 kilka milionów Polaków zasiada przed telewizorami. Rozpoczyna się półgodzinny dziennik wieczorny.

Wszyscy słuchają wiadomości.

Dziennik wieczorny to najpopularniejsza audycja telewizyjna w kraju. Przed kamerami siedzi spiker. Czyta teksty komunikatów państwowych. Informuje o wydarzeniach w kraju i na świecie - o starciach wojskowych, rozruchach i wizytach przywódców politycznych. Tam dziś był zamach stanu, gdzieś indziej rozruchy czy katastrofa. W kieleckim chłopci kończą wykopki, a huta X wykonała już 90% planu. Dziennik kończą wiadomości z dziedzin kultury i oświaty.

Całość ilustrowana jest bogatym serwisem zdjęciowym.

Do studia zapraszani są często znani komentatorzy polityczni.

Przeprowadza się wywiady ze słynnymi osobistościami.

Dziennik transmitowany jest na żywo.

ROZMAWIAJMY!

Co robi wielu Polaków o 19.30.?

Jak długo trwa dziennik wieczorny?

Jaką opinią cieszy się ta audycja?

Kogo widzimy przed kamerami?

Jakie tematy poruszane są w programie?

O czym mówi spiker w dzisiejszej audycji?

Jaki rodzaj wiadomości zamyka dziennik?

Czy dziennik jest dobrze ilustrowany?

Kto często występuje w tej audycji?

Jak dziennik jest transmitowany?

O której w Stanach jest najciekawszy dziennik wieczorny?

Kto go prowadzi? Jak nazywa się czołowy komentator?

Kiedy Pan słucha wiadomości. Na którym kanale?

Czy wiadomości są najpopularniejszą audycją telewizyjną w Ameryce?

Jaki rodzaj wiadomości podawany jest przy końcu dziennika?

Gdzie był ostatnio zamach stanu?

Czy były ostatnio jakieś katastrofy, rozruchy czy strajki?

Czy dużo ukazuje się wiadomości z dziedziny ekonomii i rolnictwa?

Co można powiedzieć o serwisie zdjęciowym amerykańskich dzienników?

Czy wszystkie audycje dzienników są transmitowane na żywo?

wiadomości - (pl.) news
dziennik - news, journal
audycja - broadcast, program
komunikat - news (bulletin), announcement
wydarzenie - event
starcie - encounter
przywódca - leader
zamach stanu - coup d'état
rozruchy - (pl.) disturbances, riots
wykopy - potato harvest
huta - steelmill, ironworks
wykonania - fulfilled, achieved (wykonać, perf.)
oświata - education
przeprowadza się - one conducts (przeprowadzać, imp.)

wywiad - interview
słynna osobistość - famous personality
na żywo - live

poruszone są - are touched on (upon), are taken up

występuje - appears (występować, imp.)
dziedzina - field, area

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILABLE

MASS MEDIA: WICHEREK

ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU: WICHEREK

Codziennie po dzienniku telewizyjnym pojawia się na srebrnym ekranie Wichererek. Jest on specjalistą od prognozowania pogody. Już z jego miny można wyczytać, czy następnego dnia będzie lało jak z cebra, czy zaświeci piękne słońce. Niezwykle barwnie opowiada o przemieszczaniu się niżu z wyżem, lub chmur kłębiastych z pierzastymi. Często jego prognozy się nie sprawdzają. Ale nikt nie wa o to do niego pretensji. Wtajemniczeni mówią, że gdy Wichererek nie jest pewny swoich przepowiedni, to nakłada ciemne okulary. Wstydzi się telewizjom spojrzeć prosto w oczy.

ROZMAWIAJMY!

Jaki pseudonim ma ten sympatyczny spiker na zdjęciu?
Kiedy występuje on na ekranie?
Czy, sądząc po jego minie, będzie jutro pogoda?
O czym potrafi on ciekawie opowiadać?
Czy Wichererek zawsze trafnie przepowiada pogodę?
Czy ludzie mają do Wicherka pretensje, gdy obieca im słoneczną niedzielę, a potem leje jak z cebra?
Jaką plotkę rozsiewają wtajemniczeni?
Czy amerykańscy "Wicherkowie" też cieszą się podobnym powodzeniem u widzów?
Czy Pan np. pamięta ich twarze i nazwiska równie dobrze jak redaktorów dzienników wieczornych?
Który jest Pana ulubiony "Wichererek"? Z którego kanału?
Jaka dziś jest pogoda?
Kiedy ostatnio padało?
Jakie mamy zachmurzenie?
Skąd wiejące wiatry przynoszą nam najczęściej deszcz?
Czy prognozy amerykańskich "Wicherków" często się nie sprawdzają?
Czy Pan słucha ich rad i przygotowuje parasol gdy zapowiadają opady?

Wichererek - the name means breeze
pojawia się - (there) appears (pojawiać się, im.3.)
prognozowanie - forecasting
lało jak z cebra - (lit. poured as from a bucket), fig. rained cats and dogs
barwnie - colorfully
przemieszczanie się - shift, displacement
niż - (a) low
wyż - (a) high
chmura - cloud
kłębiasty - cumulous
pierzasty - cirrous
nie ma do niego pretensji - has no grudge against him
wtajemniczeni - the initiated
przepowiednia - prediction, forecast
trafnie - accurately
rozsiewają - sow, disseminate (rozsyłać, imp.)
zachmurzenie - clouds, cloud formation
zapowiadają - forecast (zapowiadać, imp.)
opady - rainfall, precipitation

HEALTH SERVICES: FREE MEDICAL CARE

BEST COPY AVAILABLE

LECZNICTWO: DARMOWA OPIEKA LEKARSKA

Już przed wojną Polska miała jeden z najbardziej wówczas postępowych systemów ubezpieczeń społecznych (w tym zdrowotnych) na świecie. Dziś prawie wszyscy Polacy korzystają z darmowej opieki lekarskiej. Nie płacą więc za szpital, sanatorium, wizyty, badania i zabiegi, a lekarstwa dostają po niższych cenach.¹ To wszystko sprawia, że ludzie w Polsce mniej się obawiają przewlekłych chorób niż np. w Ameryce, choć naturalnie wszędzie choroba jest wielkim nieszczerściem. Statystyki mówią, że na początku lat 70-tych było w Polsce: 4540 przychodni lekarskich, 18 137 poradni lekarskich, 2 648 ośrodków zdrowia i ok. 14 tys. innych punktów leczenia. Wszędzie w nich jednak panuje tłok i trzeba długo czekać w ogonkach, toteż na ogół społeczne leczenie pochłania dużo czasu. Można się też leczyć prywatnie, choć mało lekarzy prowadzi własną praktykę. Za to istnieją niezłe funkcjonujące spółdzielnie lekarskie.

ROZMAWIAMY!

Jak przed wojną wyglądał stan ubezpieczeń w Polsce?
Jaki procent Polaków korzysta dziś z darmowej opieki lekarskiej?
Jak Pan myśli, kto pokrywa kosztu leczenia w Polsce?
Za co ubezpieczony nie płaci nic, a za co pewien procent ceny?
Dlaczego Polacy mniej obawiają się chorób niż np. Amerykanie?
Jakie dane statystyczne zostały wymienione powyżej?
Co jest minusem społecznego, bezpłatnego leczenia?
Czy można się w Polsce leczyć prywatnie i gdzie?
Jak wygląda sprawa ubezpieczeń zdrowotnych w Stanach Zjednoczonych?
Czy każdy pracujący musi być ubezpieczony przez pracodawcę?
Jakie Pan ma ubezpieczenie?
Co ono pokrywa, czy wszystkie wydatki związane z chorobą?
Co się dzieje w wypadku przewlekłej choroby, czy ubezpieczenie stale płaci za leczenie, a pracodawca wypłaca choremu pensję?
Czy w Ameryce leczenie i wizyty lekarskie są tanie?
Czy idąc prywatnie do lekarza, nie trzeba długo czekać?
Czy Pan uważa, że amerykański system ubezpieczeń i leczenia jest dobry i postępowy?
Czy inwalidzi i emeryci korzystają tu z dużych praw i udogodnień?

darmowy - free
opieka - care
wówczas - at that time
postępowy - progressive
ubezpieczenia społeczne - (pl.) social (national) insurance
zdrowotny - (adj.) health
korzystają - benefit (korzystać, imp.)
badanie - examination
zabieg - (medical term) medical service, special attention
lekarstwo - medicine, drug
zniżony - reduced, discount
przewlekły - protracted, chronic
choroba - illness
przychodnia lekarska - clinic, outpatient department of a hospital
poradnia lekarska - dispensary
ośrodek zdrowia - health service center
tłok - state of being crowded
ogonek - (lit. small tail), (idiom.) line, queue
pochłania - takes up (pochłaniać, imp.)
spółdzielnia - co-operative
pracodawca - employer
pokrywa - covers (pokrywać, imp.)
emeryt - retired person
udogodnienia - (pl.) facilities
lek - medicine, drug
recepta - prescription

¹ Za lekarstwa na receptę ubezpieczony Polak płaci tylko 30% ceny, a emeryci i inwalidzi otrzymują leki za darmo.

LECZNICTWO: W OŚRODKU ZDROWIA

Ta pacjentka ma kłopoty z zatokami. Doktor przepisał jej 15 naświetlań. 2 razy w tygodniu pani Maria przychodzi do ośrodka i po każdym naświetleniu czuje się lepiej. Pan Władysław też jest starym bywalcem ośrodka. Pielęgniarki dobrze go znają. Miał 2 razy wrzody żołądka, a teraz doszły kłopoty z wątrobą i płucami. Dziś przyszedł tylko na zastrzyk, ale za tydzień ma wrócić na prześwietlenie i ponowne badania. Wezmą mu więc krew i mocz do analizy, zmierzają ciśnienie, zrobią kardiogram i potem doktor obejrzy pacjenta i przepisze nowe lekarstwa i zabiegi. A może wyśle do sanatorium?

ROZMAWIAJMY!

Po co przyszła ta pacjentka do ośrodka zdrowia ?
Ile naświetlań przepisał jej lekarz i na co?
Czy one pomagają pani Marii?
Czy ten pan na zdjęciu jest nowym pacjentem?
Co robi w tej chwili pielęgniarka na lewo?
Na co pan Władysław jest chory?
Czy dziś czeka go wizyta lekarska?
Kiedy znów pielęgniarki zobaczą pana Władysława?
Jakie wtedy zrobią badania?
Czy lekarz zbada też jego serce?
Czy pacjent spodziewa się nowych lekarstw i zabiegów?
Dokąd pan Władysław może być wysłany i dlaczego?
Czy Pan często chodzi na ogólne badanie lekarskie?
Co obejmuje to badanie, jakie zabiegi?
Czy Pan jest zdrowy, czy coś Panu dokucza?
Czy był Pan kiedyś poważnie chory i na co?
Czy miał Pan kiedyś operację i leżał w szpitalu?
Czy dużo ludzi w Stanach choruje na płuca i serce?
A na wrzody żołądka, wątrobę czy raka?
Gdzie znajdują się sanatoria dla gruźlików w Ameryce?
A gdzie są takieś inne sławne uzdrowiska?

zatoka - sinus
naświetlanie - therapeutic light treatment
bywalec - habitual guest
pielęgniarka - nurse
wrzody żołądka - gastric ulcer
żołądek - stomach
wątroba - liver
płuca - lungs
zastrzyk - injection
prześwietlenie - X-ray
ponowny - repeated, renewed
mocz - urine
ciśnienie - blood pressure
przepisać - will prescribe (przepisać, perf.)
gruźlik - consumptive
rak - cancer
uzdrowisko - health resort

BEST COPY AVAILABLE

**HEALTH SERVICES:
IN A HEALTH SERVICE CENTER**

BEST COPY AVAILABLE
HEALTH SERVICES: IN A PHARMACY

Patient Name: <u>Adeline MacKenzie</u> Address: <u>1001 30th St</u> City: <u>St. Paul</u> State: <u>Minn.</u> Zip: <u>55101</u>	
Date: <u>10/1/68</u> Time: <u>10:00 AM</u> By: <u>[Signature]</u>	
Order: <u>3% Dextro, Carbocel</u> <u>1 fl.</u> <u>D.S. Hopewell</u> <u>over</u>	
Total: <u>1.00</u> Paid: <u>0.00</u> Balance: <u>1.00</u>	

Receipt: 1001 30th St
 Date: 10/1/68
 Time: 10:00 AM
 By: [Signature]

Order: 3% Dextro, Carbocel
1 fl.
D.S. Hopewell
over

Total: 1.00
 Paid: 0.00
 Balance: 1.00

LECZNICTWO: W APTECE

- Chciałabym coś na kaszel dla 6-letniego synka?
- Najlepiej będzie ten syrop.
- Mam jeszcze 2 recepty, dla ojca i dla siebie.
- Maść trzeba przygotować. Może Pani odebrać za 2 godziny.

Pigułki są gotowe. Dostanie Pani zaraz.

Czy ma Pani receptę na syrop?

- Niestety, nie zdążyłam pójść do lekarza. Nie mam.
- Wobec tego płaci Pani pełną cenę -15.25 za syrop i 30% za pigułki-- to jest 2.90.

- Ale za maść już nic, bo ojciec jest emerytem.
- Naturalnie, przecież jest zaznaczone na receptce.
- Wiem, ale zawsze lepiej się upewnić.
- Razem należy się 18.15.

Proszę uiścić w kasie i wrócić po lekarstwa.

- Dobrze, a to maść zgłoszę się po płatę].

ROZMAWIAJMY!

Kto jest zaziębiony i kaszle?

Co aptekarka radzi na kaszel?

Ile kosztuje lekarstwo na kaszel?

O co ta pani prosi dla ojca, a o co dla siebie?

Które lekarstwa są gotowe, a po które trzeba wrócić?

Dlaczego za syrop trzeba zapłacić pełną cenę, a za pigułki 30%?

Kogo lekarstwa nie kosztują w Polsce?

A kto musi w Polsce zawsze płacić za leki pełną sumę?

Jak Pan myśli, ile Pan będzie musiał płacić w polskiej aptece?

Jak aptekarka orientuje się, ile ma żądać za zrealizowanie recepty poszczególnych klientów?

Czy Państwo mają ubezpieczenie zdrowotne?

Czy to ubezpieczenie pokrywa koszty lekarstw i w jakim stopniu?

Czy amerykańskie apteki są podobne do polskich?

Czy lekarstwa tutaj są dobre i tanie?

Czy większość z nich jest produkowana w Stanach?

Czy łatwo w Ameryce zdobyć zagraniczne środki?

Czy zawód aptekarza jest w Stanach wysoko ceniony?

Czy tak jak w Polsce tytułuje się aptekarza "panem magistrem"?

kaszel - cough
maść - ointment, salve
pigułka - pill
uiścić - pay(the bill), (perf.)
zaziębiony - adj. suffering from a cold
zagraniczne środki - foreign medicines, (drugs)

LECZNICTWO: NADJECHAŁO POGOTOWIE

Uliczny wypadek. Samochód potrącił kobietę na jezdni. Ktoś z przechodniów szybko zatelefonował na pogotowie. Natychmiast przyjechała karetka i zjawili się milicjanci. Sanitariusze wynieśli nosze. Dyżurna lekarka zakłada tymczasowe opatrunki. Za chwilę ofiara wypadku zostanie odwieziona do szpitala. Gdyby obrażenia były cięższe ta pani pojechałaby tylko na stację pogotowia. Ale ona ma złamaną nogę i poważnie pociętą twarz. Niestety w Polsce jest dużo wypadków drogowych. Pogotowie ma z tej dziedziny za dużo wezwań. Szczególnie zagrożeni są przechodnie, których policyści automobilisci traktują z mniejszym respektem i kurtuazją niż kierowcy w Ameryce. Dlatego wszystkim cudzoziemcom jadącym do Polski radzimy bardzo uważać zarówno przy przechodzeniu ulic, jak i przy kierownicy, szczególnie w nocy.

ROZMAWIAMY!

Co się stało na tej ulicy? Kto został poszkodowany?
Kto i na czyje wezwanie zjawił się na ratunek?
Kogo i co widzimy na zdjęciu?
Co w tej chwili robi lekarka, a co potem zrobią sanitariusze?
Dokąd ta pani zostanie odtransportowana karetką pogotowia?
Jaki jest jej stan, czy bardzo groźny?
Czy wypadek potrącenia przechodnia przez auto należy do rzadkości?
Gdzie przechodzień jest bardziej zagrożony, w Polsce czy w Ameryce?
O czym powinni pamiętać obcokrajowcy jadący do Polski?

Jeżeli w Stanach ktoś widzi wypadek, pod jaki numer powinien telefonować o pomoc?

Czy istnieje tu jedna wielka instytucja pogotowia ratunkowego, czy też pomocą w wypadkach zajmują się różne organizacje?

Czy są to organizacje państwowe, stanowe, społeczne czy prywatne?

Czy biorą opłaty za udzielenie pomocy i jak wysokie?

Czy lekarze zawsze jeżdżą w karetkach niosących pomoc?

Czy służba ratunkowa jest w Ameryce szybka i sprawna?

Proszę opisać jakiś wypadek drogowy, który albo Pan sam widział, lub o którym Pan czytał lub słyszał?

pogotowie ratunkowe - ambulance and first aid service
potrącił - hit, knocked down (potrącić, perf.)
jezdnia - road, street
przechodzień - passer-by
karetka - ambulance (wagon)
sanitariusz - stretcher-bearer, hospital orderly
nosze - (pl.) stretchers
dyżurny - on duty
tymczasowy - temporary
opatrunek - bandage, dressing
zakłada opatrunek - dresses wound (zakładać, imp.)
ofiara - victim
obrażenia - (pl.) injuries
pocięty - cut
wezwanie - call
zagrożony - threatened, in danger
zarówno... jak - as well as
został poszkodowany - was injured, suffered damage
ratunek - rescue, help, assistance
udzielenie - applying, giving

BEST COPY AVAILABLE

HEALTH SERVICES: THE AMBULANCE IS HERE

HEALTH SERVICES: AT THE DENTIST'S

BEST COPY AVAILABLE

LECZNICTWO: U DENTYSTY

- Proszę, szerzej otworzyć usta. Jeszcze. Niech się Pani nic nie boi, nie będzie boleć. Przecież znieczuliłam.
- Ale ja nie znoszę dentystycznego świda.
- Zaraz skończę, już dziura prawie wyborowana. Dziś zaplombujemy tylko ten ząb. Za tydzień - dwa następne. Czeka Panią poza tym wyrwanie zęba mądrości oraz trzeba będzie zrobić mostek.
- Dziś też wymagają leczenia. Widzi Pani, już gotowe. Proszę wypłukać usta. A teraz niech Pani zaciśnie zęby. Czy równo?
- Tak. Czy mogę za dwie godziny zjeść kolację?
- Naturalnie, tylko niech Pani uważa i stara się gryźć jedzenie lewą stroną.

ROZMAWIAMY!

- Co widać w tym gabinecie dentystycznym?
- Czym dentystka boruje dziurę?
- Czy ona plombuje ząb bez znieczulenia?
- Czego boi się pacjentka?
- Ile zębów ma ona jeszcze do zaplombowania?
- Co jeszcze ją czeka?
- Czy jej dziąsła są w porządku?
- Co robi pacjentka, kiedy dentystka zaplombowała ząb?
- Kiedy i jak wolno tej pani zjeść kolację?
- Czy Pan często chodzi do dentysty?
- Czy Pan bierze zastrzyk znieczulający przed plombowaniem zębów?
- Czy tutaj ten sam dentysta plombuje, wyrwa zęby i leczy dziąsła?
- Co więcej kosztuje: mostek, korona, czy porcelanowa nasadka?
- Czy dentyści w Ameryce są drodzy i dobrze zarabiają?
- Czy są oni dobrymi specjalistami?
- Czy może mi Pan polecić dobrego dentystę w okolicy?

znieczuliłam - I anesthetized (it),
(znieczulić, imp.)

świder - drill

dziura - cavity, hole

wyborowany - drilled

zaplombujemy - we'll fill (zaplombować, perf.)

ząb mądrości - wisdom tooth

mostek - bridge

dziąsła - gums

wypłukać - rinse out (perf.)

zaciśnie - press together (zaciśnąć, perf.)

gryźć - bite (perf.)

nasadka - cap

PRACA I PRODUKCJA: CIEKAWY ZAWODY

Wszyscy w naszej rodzinie mamy ciekawe zawody.

Mąż jest architektem, jednym z tych co kiedyś pracował nad odbudową stolicy, a dziś bierze czynny udział w jej rozbudowie i unowocześnianiu. Kilka projektów męża zdobyło nagrody. Na zdjęciu widać makietę Trasy Łazienkowskiej. Właśnie Łukasz był jednym z jej twórców.

Ja sama skończyłam archeologię. Bardzo mnie to pasjonuje. Jestem na pół etatu zatrudniona w Instytucie, a prawie każde lato spędzam w terenie, na wykopaliskach. Ostatnio np. byłam w Biskupinie.¹

Nasz syn Hubert wyrósł na zapalonego geologa. Jako specjalność wybrał sobie ochronę środowiska. Już tak się wybił na uczelni, że ma szansę na wyjazd na stypendium do Stanów Zjednoczonych.

Córka Bożena poszła drogą ojca. Wykształciła się na kreślarkę - architekta i z różnymi wystawami jeździ po całym świecie.

Zarabia dobrze, jest niezależna, tworzy. Choć zapracowana szalenie, wygląda na zadowoloną z siebie i z życia. Tak jak my wszyscy zresztą.

ROZMAWIAMY

O ilu osobach jest tu mowa? Co ich łączy?

Nad czym pracował ten architekt kiedyś, a co robi dzisiaj?

Za co mąż zdobył nagrody?

Nad czym on pracował, co jest widoczne na zdjęciu?

Kim jest z zawodu żona architekta Łukasza?

Czy lubi ona swą pracę? Gdzie ją wykonuje?

Jaką specjalność wybrał sobie Hubert? Czy jest ona dziś na czasie?

Jak Hubert spisyuje się na studiach? Na co ma szansę?

Jak wygląda kariera zawodowa Bożeny? Czy jest ona z niej zadowolona?

Jakie są plusy jej zawodu?

Co jest charakterystyczne dla zawodów Łukasza, jego żony i dzieci?

Czy może Pan wymienić, które zawody należą do typowych twórczych specjalności? Czy tylko te dotyczące architektury i sztuki?

Gdyby Pan mógł wybierać, do czego Pan chciałby mieć talent?

Czy w Stanach tak zw. naukowo - twórcze zawody są lepiej płatne i otwierają przed człowiekiem większe możliwości niż inne specjalności?

Czy Pan się orientuje, w jakich zawodach ludzie specjalizują się w dziedzinie ochrony środowiska?

zawód - occupation, profession, career, craft
odbudowa - reconstruction
czynny - active
bierze udział - participates, takes part
(brać, imp.)
rozbudowa - development, expansion
zrobiło nagrody - won prizes (zdobyć, perf.)
makietę - model, mock-up
twórca - creator, originator
skończyłam archeologię - I graduated in archaeology (skończyć, perf.)
pasjonuje - fascinates, absorbs, excites
(pasjonować, imp.)
pół etatu - half-time, part-time employment
zatrudniona - employed
w terenie - in the field
wykopaliska - excavations
wyrósł na - grew up, developed into
(wyrósć, perf.)
zapalony - enthusiastic
ochrona - conservation, protection, preservation
środowisko - environment
wybił się - distinguished himself (wybić się, perf.)
szansa - chance, prospect
stypendium - scholarship, research grant
wykształciła się na - she was educated (trained)
as (wykształcić się, perf.)
kreślarkę - draftsman
zarabia - earns (zarabiać, imp.)
niezależna - independent
zapracowany - busy
szalenie - extremely, (colloq.) awfully, terribly, like mad
zresztą - (adv.) after all, anyway
łączy - unites, binds, brings together
(łączyć, imp.)
widoczny - visible, noticeable
wykonuje - performs, practices, carries out
(wykonywać, imp.)
na czasie - timely, well-timed, opportune
spisuje się - acquits himself, is doing
(spisywać, imp.)
dotyczy - related to
naukowy - scientific, scholarly
czy Pan się orientuje - are you familiar with, do you know (orientować się, imp.)
województwo - administrative district. Poland is divided into 17 such districts.
Some cities have similar administrative status.
żelazna - (adj.) iron

¹ Biskupin - miejscowość w województwie bydgoskim, gdzie znajdują się wykopaliska sprzed dwóch i pół tysiąca lat, z wczesnej epoki żelaznej.

BEST COPY AVAILABLE

WORK AND PRODUCTION: INTERESTING CAREERS

PRACA I PRODUKCJA: WSZĘDZIE WIDAĆ KOBIETY

Nie ma już prawie zawodu, do którego kobiety nie miałyby dostępu. Dawniej ich typowymi miejscami pracy były domy prywatne, biura, szkoły, szpitale, sklepy, przemysł lekki - specjalnie włókienniczy i precyzyjny¹. Dziś można je spotkać wszędzie: na budowie i w polu na traktorze, przy kierownicy taksówki czy w roli motorniczego tramwajowego. Nawet w najbardziej męskich zawodach kobiet nie zaponinają, że należą do płci pięknej. Prawda, że ten motorniczy ma modną fryzurę? A słynna Ewa Bek², kierując ruchem na skrzyżowaniu, wygląda nie jak świetny milicjant, ale jak modelka prezentująca tłumom swój mundur. Nie wszystkim to równouprawnienie przypada do gustu. Mój wuj np. za żadne skarby nie pojechałby na Bieńczyce tramwajem nr. 20, a mandat od pani Ewy uważałby za zniwagę osobistą.

- Żeby bezpieczeństwo mojego życia miało zależeć od kobiety? Żeby ona miała mnie uczyć przepisów drogowych? Nigdy!!!

ROZMAWIAJMY!

Które zawody są dziś otwarte dla kobiet?
Czy dawniej też tak było?
Czy może Pan wymienić czym głównie były dawniej kobiety z zawodu?
W jakich dziedzinach one pracowały?
Czym się zajmowały?
Gdzie dziś można je też zobaczyć?
Czy kobiety ciężko pracujące fizycznie zapominają o swym wyglądzie?
Czym zajmują się kobiety na zdjęciach obok?
Czy motorniczy tramwaju nr. 20 pracuje w mundurze?
Przy czym są zatrudnione 3 robotnice i jak one wyglądają?
Kim jest Ewa Bek i czym się ona wyróżnia? Z czego słynie?
Czy równouprawnienie kobiet przypada wszystkim do gustu?
Jakie ma zdanie na ten temat wujek piszącego tę czytankę?
Czy on miałby ochotę przejechać się tym tramwajem do Bieńczyce?
A jak przyjałby on mandat od milicjantki Bek?
Czy Pan myśli, że wiele osób w Polsce myśli podobnie do tego wujka?
A w Stanach? Jaka na ten temat panuje ogólna opinia?
Gdzie kobiety mają oficjalnie większe prawa w Ameryce czy w Polsce?
A w rzeczywistości gdzie mają lepszą pozycję i łatwiejsze życie?

wszędzie - everywhere
widać - are (is) seen
dostęp - access, entry
przemysł lekki - light industry
włókienniczy - (adj.) textile
kierowniczka - steering wheel
motorniczka tramwajowa - streetcar driver
płeć piękna - the fair sex
modny - fashionable
skrzyżowanie - intersection
tłum - crowd
mundur - uniform
równouprawnienie - equality of rights
przypada do gustu - is to the liking (przypadać, imp.)
gust - taste
za żadne skarby - for no money in the world
skarb - treasure
mandat - traffic ticket
zniwaga - insult, affront, outrage, indignity
osobisty - personal
bezpieczeństwo - safety, security
zależeć od - depend on (imp.)
przepisy drożowe - traffic regulations
wygląd - appearance
są zatrudnione - are working, occupied, engaged, employed
wyróżnia się - distinguishes (herself)
piszący - (adj.) (who is) writing
czytanka - reader, story
miałby ochotę - would he want to, would feel like (mieć, imp.)
rzeczywistość - reality
poświęciliśmy - we devoted, dedicated (poświęcić, perf.)
rozdział - chapter

¹Te dziewczęta na zdjęciu są zatrudnione przy produkcji przewodników.

²Ewa Bek to słynna warszawska milicjantka, której poświęciliśmy osobną czytankę w rozdziale p.t. "Motoryzacja".

WORK AND PRODUCTION: YOU SEE WOMEN EVERYWHERE

BEST COPY AVAILABLE

WORK AND PRODUCTION: AT NOWA HUTA

BEST COPY AVAILABLE

PRACA I PRODUKCJA: W NOWEJ HUTCE

Stanisław Majewski jest hutnikiem.
Pracuje przy piecech, partentach, przy wytapianiu stali.
Lubi swój zawód, w którym wyrósł na kombinatowca.
Do Nowej Huty złożył się z podrzeszkanej wsi
jak tylko otwarto kombinat.
Zaczął jako niewykwalifikowany robotnik,
potem uczęszczał na różne kursa wieczorowe.
Szybko awansował i coraz lepiej zarabiał.
Wiele razy był przodownikiem pracy i przekraczał normy.
Dwa razy pisanie o nim w Gazecie Krakowskiej².
Do Partii nie należał, ale jest czynny w Radzie Zakładowej.
Na początku przez 4 lata mieszkał w hotelu robotniczym.
Piątego roku się ożenił i dostał nowe mieszkanie bliisko huty.
Jego hobby - to piłka nożna. Wzmianę sam kopał, podobno nawet niezły,
a dziś wiernie kibicuje krakowskiemu "Pasiakom"³ czyli słynnej Cracovii.

ROZMAWIAMY

W jakiej dziedzinie przetrwał pracę Stanisław Majewski?
Jaka jest tam jego specjalność?
Czy jest zatrudniony ze swej pracy?
Skąd pochodzi i kiedy przybył do Nowej Huty?
Czy Pan wie, gdzie leży Nowa Huta? Czy to jest stare miasto?
Czy Majewski był już fachowcem, gdy zaczął tam pracować?
Gdzie uczył się? Na ile mu to pomogło w zawodowej karierze?
Jakie miał osiągnięcia w pracy? Jak go za to wyróżniono?
Jak przedstawia się jego działalność polityczno-społeczna?
Czy Pan orientuje się, co to jest rada zakładowa? Co ona robi?
Jak wygląda sytuacja rodzinna i mieszkaniowa St. Majewskiego?
Jaki sport go pasjonuje? Czy sam go uprawiał?
Jak teraz realizuje on swoje sportowe hobby?
Co huty przerabiają i produkują? Z czego?
Gdzie znajdują się największe huty w Ameryce?
Gdzie Stany mają złoża rudy żelaznej?
Czy zawód hutnika jest w Ameryce ceniony i dobrze płatny?
Czego trzeba dokonać, by zostać wysoko kwalifikowanym hutnikiem?
Czy w amerykańskich fabrykach istnieje rada zakładowa?

huta - steel mill
hutnik - steel mill worker
piec martenowski - open-hearth furnace
wytapianie - smelting
szanowany - respected, esteemed
fachowiec - expert, skilled workman
złożył się - applied, reported to
(złożyć się, perf.)
kombinat - works, factory, plant
uczęszczał - attended (uczęszczać, imp.)
zarabiał - earned (zarabiać, imp.)
przodownik - leader, forerunner
przodownik pracy - outstanding worker who
overfulfills quotas
przekraczał normy - overfulfills quotas
(przekraczać, imp.)
Rada Zakładowa - Workers' Council (Committee)
piłka nożna - soccer
kopał - (lit. kicked), fig. played soccer
(kopać, imp.)
kibicuje - (colloq.) roots for (kibicować, imp.)
pasiak - striped clothing
dziedziina - field, branch, area
przybył - did arrive (przybyć, perf.)
osiągnięcia - achievement, accomplishment
jak go wyróżniono - how was he distinguished
(wyróżnić, perf.)
społeczny - social
uprawiał - did practice (uprawiać, imp.)
przerabiają - process (przerabiać, imp.)
złożo - deposit
ruda - ore
dobrze płatny - well-paid
dokonać - achieve, accomplish (perf.)
pod samym Krakowem - right near Kraków
gracz - player

1. Nowa Huta - kombinat metalurgiczny i wokół niego miasto, zbudowane po II wojnie światowej pod samym Krakowem.
2. Gazeta Krakowska - dziennik, organ Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.
3. "Pasiaki" - tak popularnie nazywa się graczy Cracovii, ponieważ noszą koszulki w biało-czerwone paski.

PRACA I PRODUKCJA: WYSOKI PROCENT ZATRUDNIONYCH

Polska jest dziś krajem ludzi pracy. Jak stwierdzają statystyki¹ ponad połowa Polaków należy do tak zw. czynnych zawodowo obywateli. Pod tym względem Polska przoduje w Europie, będąc na 3-cim miejscu za Bułgarią i Rumunią. Dzieje się to w dużej mierze dzięki aktywności Polek, które stanowią aż 40% siły roboczej. Również dzięki nowej klasie chłopo-robotników, tj. ludzi ze wsi, którzy codziennie dojeżdżają do pracy do miast, a równocześnie obrabiają swą ziemię. Na 10 mil. Polaków zatrudnionych w gospodarce narodowej, ok. 4-ech milionów pracuje w przemyśle. Na 2-gim miejscu plasuje się budownictwo (ok. 1 mil.), potem transport i łączność, dalej obrót towarowy, oświata, kultura, rolnictwo (uspołecznione), ochrona zdrowia i gospodarka komunalna. Kiedy mówimy o przemyśle, o czoło wysuwa się Śląsk z kopalniami i Wybrzeże ze stoczniami. Polska należy do czołówek światowej pod względem wydobycia węgla, jak również pod względem budowy statków i kutrów rybackich².

ROZMAJĄTWO

Dlaczego Polska zasługuje na miano kraju ludzi pracy? Pod jakim względem Polska zajmuje 3-cie miejsce w Europie? Dzięki komu znajduje się w tej dziedzinie w europejskiej czołówce? Kto to jest chłopo-robotnik? Ile milionów Polaków zatrudnia gospodarka narodowa? W których dziedzinach gospodarki pracuje najwięcej ludzi? Czy Pan wie, co to jest rolnictwo uspołecznione? Czy w Polsce obejmuje ono większość ludzi pracujących na roli? Które polskie dziedziny przodują w polskim przemyśle i dlaczego? Czy zna Pan jakieś dane statystyczne na ten temat? Z jakiego okresu cytowane są powyżej wszystkie dane statystyczne? Czy wie Pan coś na temat obecnej sytuacji ekonomicznej w Polsce? Czy w Stanach jest zatrudnionych procentowo więcej ludzi niż w Polsce? A jak wygląda procent zatrudnionych kobiet? Czy w Ameryce istnieje klasa chłopo-robotnika? Jeżeli tak to gdzie? Czy tu też ok. 40% pracujących zatrudnia przemysł? W jakich działach przemysłu Ameryka przoduje na świecie? Jakich surowców posiada najwięcej i gdzie? Czy polski węgiel i statki znajdują rynek w Stanach Zjednoczonych?

stwierdzają - state (stwierdzać, imp.)
 obywatel - citizen
 pod tym względem - in that respect
 przoduje - leads (przodować, imp.)
 w dużej mierze - to a great degree
 stanowią - constitute, make up (stanowić, imp.)
 siła robocza - work force
 chłopo-robotnik - peasant-worker
 ze wsi - from the country (countryside)
 równocześnie - simultaneously, at the same time
 obrabiają - cultivate, work (land)
 (obrabiać, imp.)
 gospodarka narodowa - national economy
 plasuje się - takes its place (plasować się, imp.)
 budownictwo - construction
 łączność - communication
 obrót towarowy - turnover of goods
 oświata - education
 rolnictwo - agriculture
 uspołecznione - socialized
 ochrona zdrowia - health care
 gospodarka komunalna - municipal administration
 na czoło - at the head, lead
 wysuwa się - advances, comes out, thrusts itself forward (wysuwać się, imp.)
 kopalnia - mine
 wybrzeże - seacoast, seashore, here
 seacoast region
 stocznia - shipyard
 czołówka - front ranks, forefront
 wydobycie - mining, extraction
 węgiel - coal
 statek - ship
 kuter rybacki - fishing boat
 zasługuje - deserves, is worthy of (zasługiwać, imp.)
 miano - name, designation
 obejmuje - embrace, include (obejmować, imp.)
 większość - majority
 rola - land
 dziedzina - district, province
 dane - (pl.) data
 cytowane - cited
 powyżej - (adv.) above
 surowiec - raw material
 węgiel kamienny - anthracite coal
 węgiel brunatny - lignite

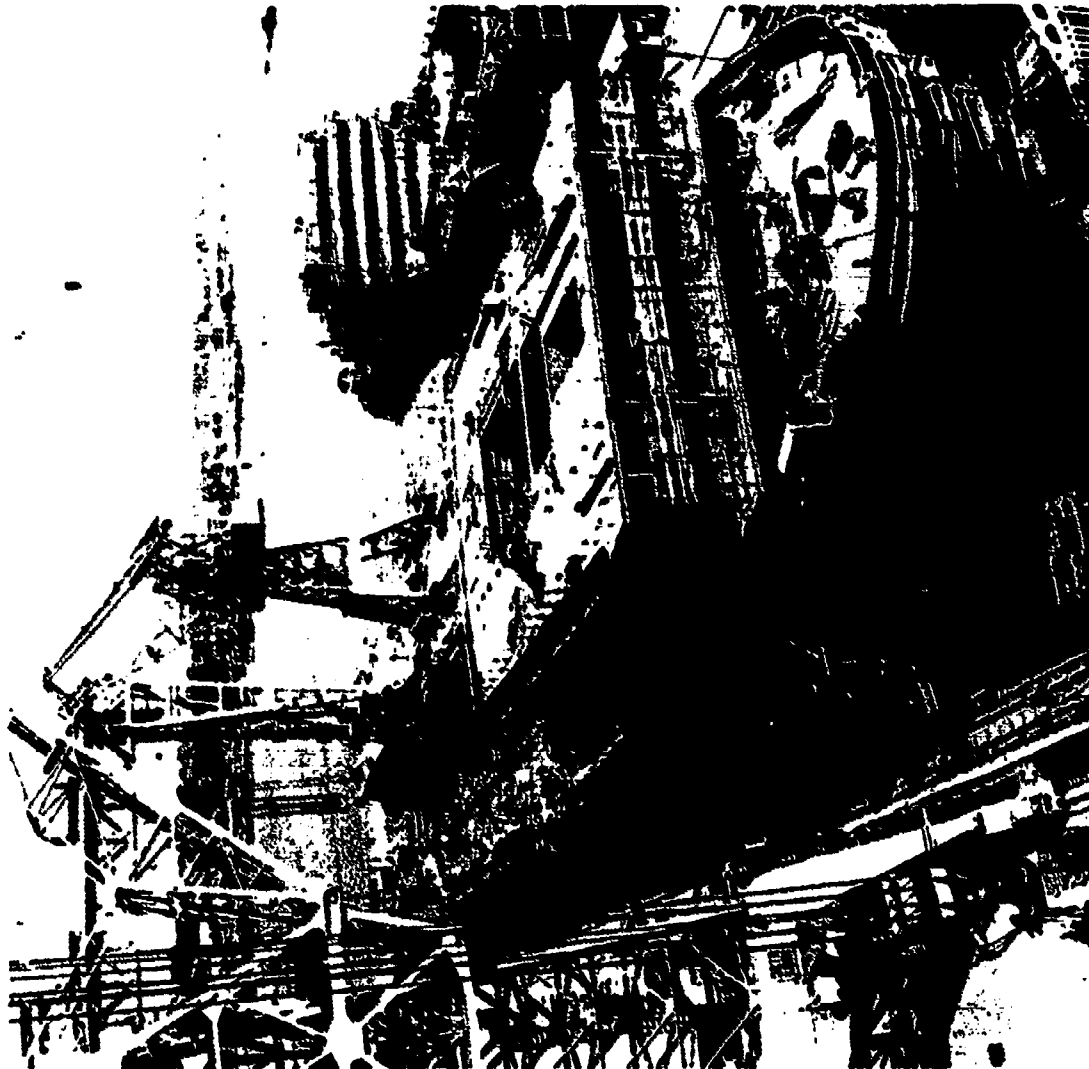
¹ Wszystkie dane są z końca lat 60-tych.

² 4-te miejsce na świecie w wydobyciu węgla kamiennego, 6-te w wydobyciu węgla brunatnego, 12-te w dziedzinie budowy statków.

BEST COPY AVAILABLE

193

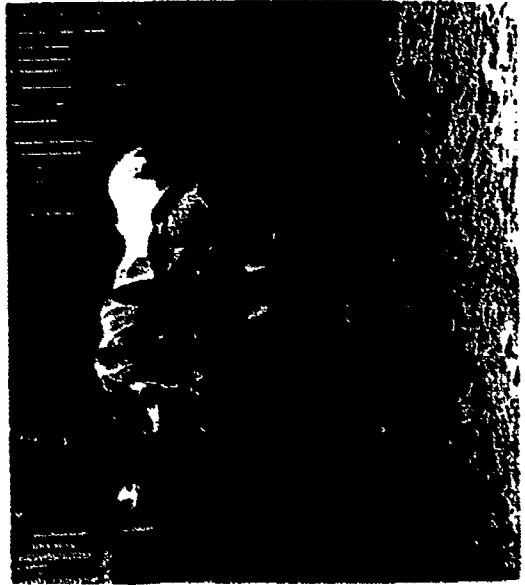
WORK AND PRODUCTION: HIGH EMPLOYMENT

BEST COPY AVAILABLE

THE COUNTRYSIDE: PRIVATE FARMS DOMINATE

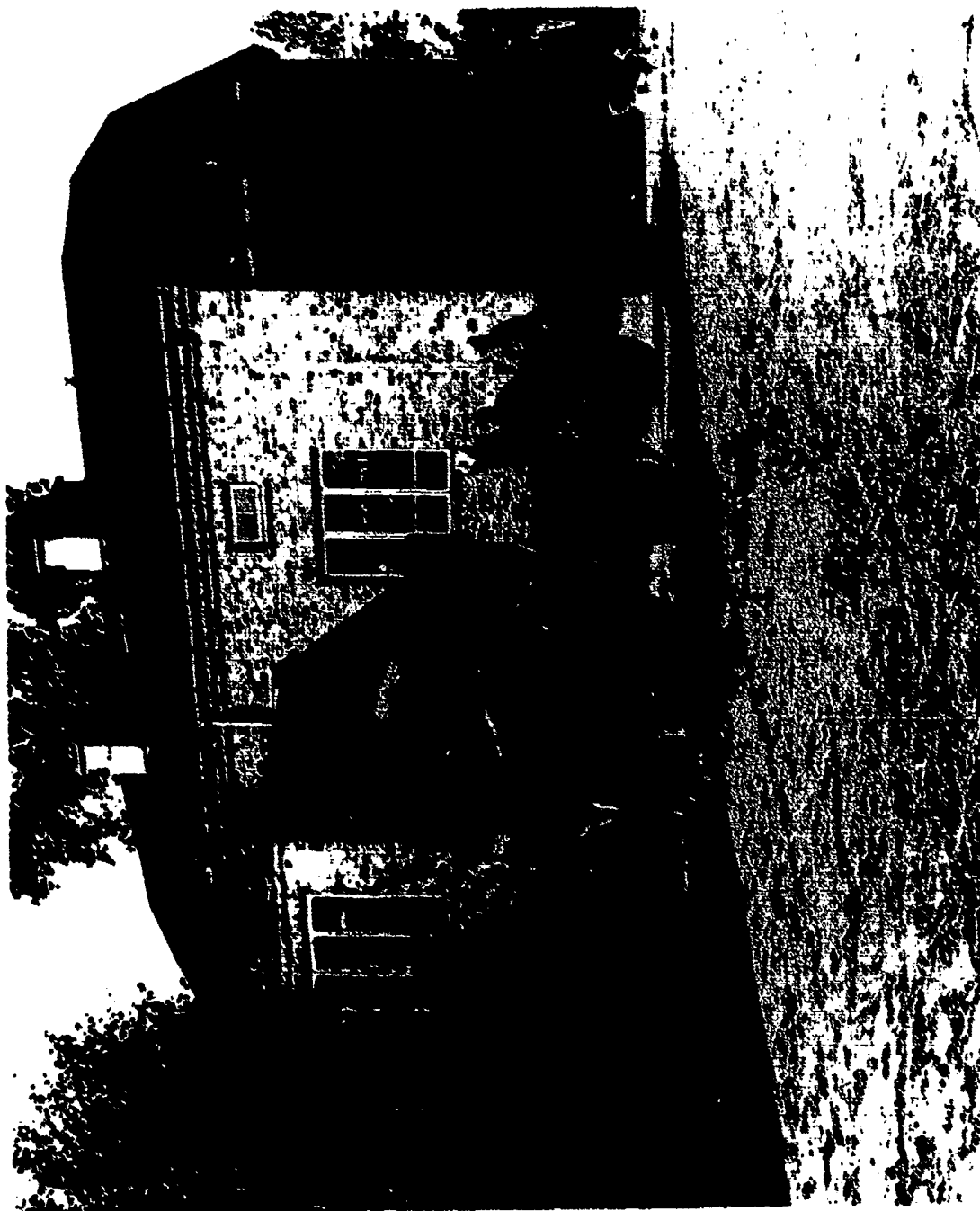
WIEŚ: DOMINUJE GOSPODARKA INDYWIDUALNA

Chłop polski latami opierał się różnym próbom kolektywizacji. Nie wiele ponad 1% ziemi ornej należy do spółdzielni produkcyjnych. 85% (17 mil. 1 ha³) zajmują gospodarstwa indywidualne. 13% (2,7 mil. ha) uprawiane jest w PGR-ach³. Jest ich ponad 8 tys. Powstały one na gruntach skonfiskowanych majątków ziemskich. Przeprowadzona po II-iej wojnie reforma rolna pozwała na posiadanie gospodarstw do 50 ha uprawnej ziemi, a 100 ha całego obszaru. Między biedniejszymi chłopów rozparcelowano wtedy ok. 6 mil. ha. Zarazem zabroniono gospodarzom zatrudniać pracowników najemnych. Dziś na gospodarstwo przypada przeciętnie 4 ha uprawnej gleby. Nadal wielkim problemem jest rozproszenie gruntów oraz migracja siły roboczej ze wsi do miast. Od 72 r. rząd zniósł niepopularne przymusowe dostawy⁴ i zreformował podatki i prawo własności na korzyść chłopów. Włączył go też wreszcie do systemu bezpłatnej opieki zdrowotnej.

ROZMAWIAMY!

Czy polski chłop uległ naciskom kolektywizacji?
Czy istnieją w Polsce spółdzielnie produkcyjne i jak dużo?
Ile ziemi i jaki procent przypada na gospodarstwa indywidualne?
Co oznacza skrót PGR?
Jak powstały PGR-y i co Pan o nich wie?
Jak wyglądała reforma rolna po II wojnie światowej?
Ile ziemi uprawnej przypada statystycznie na jedno gospodarstwo?
Jakie poważne problemy nurtują dziś polską wieś?
Kiedy poprawiła się sytuacja chłopów i w czym?
Jak Pan myśli, dlaczego rząd wprowadził nowe bodźce dla chłopów?
Czy w Stanach Zjednoczonych istnieją prawdziwi chłopcy?
Na ile życie na wsi w Polsce i tu jest do siebie podobne?
Co jest uważane w Ameryce za małą, średnią i dużą farmę?
Czy na całym kontynencie ten podział wygląda tak samo?
Czy rolnik w Ameryce płaci wysokie podatki?
Czy rząd federalny i rządy stanowe stosują różne bodźce, by zwiększyć produktywność rolników? Jeżeli tak to jakie?
Czy na południu Stanów nadal istnieją wielkie posiadłości w stylu dawnych polskich majątków ziemskich?

chłop - peasant
opierał się - resisted, withstood
(opierać się, imp.)
ziemia orna - arable land, plowland
spółdzielnia produkcyjna - collective farm
gospodarstwo indywidualne - farm (property, holding) owned by the peasant
uprawiane jest - is cultivated (uprawiać, imp.)
majątek ziemski - estate
przeprowadzony - carried out
rolny - agricultural
posiadanie - possession, ownership
obszar - area, space
zarazem - at the same time
zabroniono - it was forbidden (zabronić, perf.)
zatrudniać - to hire, to employ (imp.)
najemny - hired
przeciętnie - on the average
gleba - soil
rozproszenie - dispersal
zniósł - cancelled, abolished, repealed (znieść, perf.)
przymusowe dostawy - compulsory annual supply of livestock and agricultural products to the State at prices fixed by law
podatki - taxes
własność - ownership
na korzyść - to the advantage
wreszcie - finally, at last
uległ - succumbed, surrendered (ulec, perf.)
nacisk - pressure
bodziec - incentive
stosują - apply (stosować, imp.)
posiadłość - estate, property
Państwowe Gospodarstwo Rolne - State Farm
zboże - grain (main grains in Poland: wheat, rye, barley, oats)
ściśle określony - well (precisely) defined, specified
ubój - slaughter
1 mil. - skrót od miliona.
2 ha. - skrót od hektara, który wynosi ok. dwóch akrów.
3 PGR - Państwowe Gospodarstwo Rolne, w którym pracują robotnicy rolni zatrudnieni przez państwo.
4 Chłop musiał sprzedawać państwu po bardzo niskiej cenie, obowiązkową, z góry określoną dla każdego, ilość zboża, kartofli i zwierząt na ubój. Na zdjęciu chłopci czekają w ogonku na przyjęcie ich dostaw.

BEST COPY AVAILABLE

THE COUNTRYSIDE: ON THE FARM

WIEŚ: NA GOSPODARSTWIE

- Wio Strzałka - jedziemy na pola po kartofle.
Wojciech Kowalski ma 8 morgów pola i 1,5 łąki.
Jest zadowolony z tegorocznych zbiorów żyta i pszenicy.
Właśnie rano zawiózł 2 worki ziarna do młyna na mąkę.
Dużo roboty jest z prosiakami, ale to się opłaca.
Dorobił się 5-ciu krów. Mleko codziennie dostarcza do mleczarni.
Posiada też sporo drobiu. Jajka i kurczaki żona sprzedaje na targu.
Postawił rok temu murowaną stodołę.
Jak widać zapełniona jest po brzegi sianem, słomą i zbożem.
Nie dawno wyremontował chlew i oborę,
w której trzyma też Strzałkę i Gniadego.
Z żoną i matką muszą obrobić całe gospodarstwo.
Tylko w lecie przyjeżdżają dzieci ze szkół
i pomagają w żniwach i sianokosach.

ROZMAWIAJMY!

Płaczego na wozie znajdują się kosze?
Ile ziemi posiada ten gospodarz?
Czy zbiory w tym roku były dobre?
Z jakiej pory roku są te zdjęcia?
Po co pan Wojciech pojechał do młyna?
Co on hoduje i w jakim celu?
Z czym żona jeździ na targ?
Czy stodoła jest bardzo staroświecka?
Co w niej Kowalski teraz trzyma?
Jakie inne budynki znajdują się na jego podwórzu?
Ile osób pracuje przez cały rok na gospodarstwie?
Czy dzieci są stale w domu?
Co się zbiera w czasie żniw a co w czasie sianokosów?
Proszę powtórzyć jakie zwierzęta czy ptaki
mieszkają w poszczególnych podwórzowych budynkach.
Jakie zboża uprawiają amerykańscy farmerzy w poszczególnych stanach?
Gdzie znajdują się młyny w Ameryce, na wsi czy w miastach?
Jak zorganizowana jest dostawa mleka od farmerów do mleczarni?
Czy każdy farmer trzyma drób, świnie i krowy?
Czy dzieci farmerów wracają na wakacje do domu by pomagać w polu?

wio - (interj.) "off you go"
Strzałka - (lit. arrow), common name given to
bald-faced horses
morga - unit of land measure (5600 m²),
close to an acre
łąka - meadow, pasture land
zbiory - crop, harvest (sing. zbiór)
żyto - rye
pszenica - wheat
ziarno - grain (seed)
młyn - (flour) mill
prosiak - piglet
opłaca się - it pays, it's worth while
(opłacać się, imp.)
dorobił się - he's acquired (through his work)
(dorobić się, perf.)
dostarcza - delivers
mleczarnia - dairy
drób - poultry
kurczak - spring chicken
targ - market
murowany - brick, stone
stodoła - barn
siano - hay
słoma - straw
chlew - pigsty
obora - cow-shed
Gniady - bay (horse)
obrobić - to till, to cultivate (perf.)
żniwa - (pl.) harvest, time of harvest
sianokosy - haymaking
hoduje - raises, breeds (hodować, imp.)
staroświecki - old-fashioned, outmoded,
out-of-date
podwórze - farmyard, courtyard

BEST COPY AVAILABLE

THE COUNTRYSIDE: HARVEST TIME

WIEŚ: ŻNIWA

Oto typowy krajobraz polski w czasie żniw.
Najpierw chłopci skosili zboże, powiązali w snopki,
a teraz suszy się ono poustawiane w kopach.¹
Potem porwożą je do stodół lub stogów.
Na zakończenie żniw wszyscy będą hulać na dożynkach do białego rana.

W jesieni przyjdzie okres podorywek.

Ścierniska zaorzą pługami, potem zabronują

i na części pól posieją oziminę.

Reszta siewów nastąpi na wiosnę.

Będzie to tak zw. zboże jare.

W Polsce uprawia się przede wszystkim 4 rodzaje zbóż.

Na najlepszej ziemi - pszenicę,

poza tym żyto, owies i jęczmień.

ROZMAWIAJMY!

Co widać na zdjęciu?

Co musieli chłopci zrobić w czasie żniw, aby zboże stanęło w kopach?

Jaka następna robota ich czeka?

Jak wieś polska obchodzi zakończenie żniw?

Co to jest ściernisko?

Czy widać je na zdjęciu?

Kiedy ścierniska znikną?

W jaki sposób?

Co trzeba zrobić z ziemią przed siewem?

Kiedy w Polsce sieje się zboże?

Jak nazywa się zboże zasiane wcześniej, a jak później?

Ile uprawia się w Polsce rodzajów zbóż? Proszę je wymienić.

Które z nich wymaga najlepszej gleby?

Kiedy jest pora żniw w Ameryce?

Które stany należą do typowo rolniczych?

Co się w nich uprawia?

Czy proces uprawy jest podobny do tego w Polsce?

Czy wiąże się tu zboże i ustawia w kopki?

Czy widział Pan kiedyś stogi w Stanach?

Co trzymają Amerykanie w stodole?

Jak wyglądają i nazywają się amerykańskie spichrze?

krajobraz - landscape
skosili - reaped (skosić, perf.)
powiązali - tied (powiązać, perf.)
snopki - small sheaf, bundle
suszy się - it is drying (suszyć się, imp.)
poustawiane - arranged, put in standing position
kopa - a group of standing sheaves
stóg - stack
hulać - to go on a spree, to make merry, to have fun, to celebrate (imp.)
dożynki - (pl.) harvest festival
podorywka - first plowing
ściernisko - stubble (field)
zaorzą - (they) will plow (zaorać, perf.)
pług - plow
zabronują - (they) will harrow (zabronować, perf.)
posieją - (they) will sow, seed (posiać, perf.)
ozimina - winter grain, sowed in the fall
siew - sowing, seeding
nastąpi - will follow, will come next (nastąpić, perf.)
zboże jare - spring grain, sowed in the early spring
jary - (adj.) spring, hale
owies - oats
jęczmień - barley
obchodzi - celebrates (obchodzić, imp.)
znikną - will disappear (zniknąć, perf.)
zasiany - sowed, seeded
spichrz - granary

¹ Na górnym zdjęciu.
Na dolnym widać kombajny na polach PGR-u.

BEST COPY AVAILABLE

THE COUNTRYSIDE: AT THE MARKET

WIEŚ: NA JARMARKU

Chłopi zaopatrują miasto w swe produkty.
Do stolicy już o świcie ściągają furmanki na targ.
W miasteczkach targi czy jarmarki odbywają się raz na tydzień.
Panuje na nich tłok i zgiełk nie do opisania.
Rżą konie, gdaczą gęsi, baby głośno zachwalają swoje towary.
Takie targi dla mieszczuchów to wielka wygoda.
Można kupić jajka prosto od kury, świeże jarzyny i owoce,
miód leśny, jajody i inne wiejskie smakołyki.
Ceny są niższe niż w sklepach. Można się targować.
Ta gospodyni na zdjęciu za utargowane pieniądze
sprawia sobie i dzieciom ubrania w mieście.
Na ogół bowiem żony gospodarzy nie lubią oddawać mężom
zarobionych pieniędzy. Wolą osobiście nimi dysponować
na potrzeby całej rodziny.

ROZMAWIAMY

Co chłopi z okolicznych wsi zwożą do miast i miasteczek?
Kiedy odbywają się targi i jarmarki?
Jaka panuje na nich atmosfera?
Czy może Pan opisać dźwięki, jakie się na nich słyszy?
Co robią baby, aby kupujący zwracali uwagę na ich towar?
Dlaczego ludzie z miasta lubią kupować na targu?
Co jest główną atrakcją produktów sprzedawanych na targu?
Co gospodynie lubią robić z utargowanymi pieniędzmi?
A co robi z nimi ta gospodyni na zdjęciu?
Czy w Ameryce istnieją podobne targi? Jeżeli tak, to gdzie?
Gdzie można tu kupić świeże owoce i jarzyny prosto z ogrodu?
Czy jakieś miasteczka czy okolice słyną z targów?
Czy towary są na nich tańsze niż w normalnych sklepach?
Czy można się „a nich targować”?
Gdzie w Stanach sprzedawcy głośno zachwalają towar?
Czy są jeszcze miejsca w Stanach,
gdzie rolnicy używają furmank do przewożenia swych produktów?

jarmark - fair, market, bazaar
zaopatrują - supply (zaopatrywać, imp.)
o świcie - at sunrise, at break of day
ściągają - gather, assemble (ściągać, imp.)
jarmanka - horse wagon, horse cart
tłok - state of being crowded
zgiełk - turmoil, tumult, hubbub
nie do opisania - not to be described
rzą - neigh (rżeć, imp.)
gdaczą - cackle
kura - chicken, hen
baba - peasant woman, country woman, woman
zachwalają - call out praises (zachwalać, imp.)
towar - goods, merchandise
mieszczanin - townsman
wygoda - convenience, comfort
jajko - egg
jarzyna - vegetable
owoc - fruit
miód leśny - wild honey
leśny - forest
jajody - berry
wiejski - country, rural
smakołyk - delicacy
targować się - bargain (imp.)
gospodyni - farmer's wife
utargowane pieniądze - money realized from the sales
sprawia - buys (sprawiać, imp.)
ubranie - clothing
na ogół - generally
gospodarz - farmer, landholder
zarobiony - earned
osobiście - personally
dysponować - to have control (imp.)
potrzeba - need
okoliczny - nearby, neighboring
zwożą - cart, transport (zwozić, imp.)
dźwięk - sound

WIEŚ: ZMIENIA SIĘ OBLICZE WSI

Coraz mniej w Polsce romantycznych wiejskich strzech i drewnianych pobielanych chat, a coraz więcej domów murowanych, nowych, z gontowymi dachami. Na wszystkich - tych starych chałupach i nowych domostwach coraz częściej wystrzelają w niebo anteny telewizyjne. Telewizja jest na wsi szczególnie cenną atrakcją. Zastępuje kino i teatr, zbliża do miasta. Chłop, który na ogół od dawna interesował się polityką, może nie gorzej od warszawiaka śledzić wydarzenia krajowe i zagraniczne. Poza tym przez telewizor może się dokształcać. Wiele programów dla wsi ma wzbogacać jego wiedzę techniczną. Słowem jakby to powiedział aktywista wiejski: "telewizja pomaga wyzwać wieś z zacofania".

ROZMAWIAJMY!

Jakie zmiany można zauważyć w wyglądzie polskich wsi? Czy wynikałoby z tego, że chłopom dobrze się dzieje? Co widać na dachach domostw? Czy instalacje telewizyjne można zauważyć tylko na nowych domach? Dlaczego na wsi telewizja jest większą atrakcją niż w mieście? Czy chłop polski dzięki telewizji zaczął się interesować polityką? W czym mu pomógł telewizor jeżeli chodzi o jego zainteresowania polityczne? Jak wieśniak może się dokształcać za pomocą telewizora? Co by powiedział aktywista o roli telewizji na wsi? Czy w Polsce zaciera się powoli różnica między miastem a wsią? Jeżeli tak to w czym?

A w Ameryce czy jest duża różnica między miastem a wsią, w czym tkwi główna różnica, w sposobie życia, otoczenia, czy w poziomie kulturalnym? Czy w Stanach istnieją domy, bez zainstalowanej telewizji? Czy posiadanie telewizora jest potrzebą czy luksusem? Czy w programach telewizyjnych i radiowych istnieją specjalne pogadanki dla farmerów? Jakiego typu audycji wieś amerykańska najchętniej słucha?

strzecha - thatched roof
drewniany - wooden
pobielany - whitewashed
chata - peasant cottage, hut
gontowy - shingled
dach - roof
domostwo - farmstead, homestead
wystrzelają - shoot out (wyszturzać, imp.)
niebo - sky
cenny - valuable
zastępuje - takes the place, replaces (zastępować, imp.)
zbliża - brings closer together (zblizać, imp.)
śledzić - to follow, to observe, to keep track of (imp.)
wydarzenia - events, happenings, occurrences
dokształcać się - to improve (his own) education (imp.)
wzbogacać - enrich (imp.)
wiedza - knowledge
słowem - in one word
aktywista - politically active member of a party
wyzwalać - to liberate, free, emancipate (imp.)
wygląd - appearance
czy wynikało by - would it appear (wynikać, imp.)
dobrze się dzieje - are well off, are thriving, are getting along nicely (drieć się, imp.)
wieśniak - villager
zaciera się - is fading, is becoming obliterated, is being rubbed out (zacierać się, imp.)
tkwi - lies, is rooted (tkwić, imp.)
sposób - way, method
otoczenie - surroundings, environment
poziom - level
potrzeba - need
luksus - luxury
pogadanka - talk, chat
audycja - broadcast, (radio - t.v.) program, show

**THE COUNTRYSIDE:
THE FACE OF THE COUNTRYSIDE IS CHANGING**

BEST COPY AVAILABLE

203

THE COUNTRYSIDE: HARVEST FESTIVAL AT THE DECADE STADIUM

BEST COPY AVAILABLE

WIEŚ: DOŻYŃKI NA STADIONIE DZIESIEĆCIOLECIA

Od wieków dożynki są ulubionym świętem polskiej wsi. Na zakończenie żniw w każdej wsi, dawniej w każdym majątku a dziś w każdym PGR-e, musi być obowiązkowo zabawa dożynkowa. Tańczy się do białego rana, a pije...

Święto plonów w skali centralnej obchodzi się najczęściej w stolicy. Zaproszeni są nań chłopcy delegaci ze wszystkich stron kraju. Udział w centralnym święcie urodzaju¹ jest przyjemnym wyróżnieniem. "Plon niesiemy plon w gospodarza dom",² śpiewa chór.

Barwna delegacja podchodzi do trybuny honorowej i wręcza I-emu Sekretarzowi KC PZPR wspaniałą, przeogromny bochen chleba. Zrywa się burza oklasków. Przemawia I-wszy sekretarz partii. Po części oficjalnej rozpoczyna się imponujące widowisko: kolorowe, wdzięczne, wesołe pokazy tańców ludowych. Biorą w nich udział setki uczestników, a podziwia je 100 tysięcy gości, zebranych na trybunach Stadionu Dziesięciolecia.

ROZMAWIAMY!

Kiedy polska wieś obchodzi swe święto i jak je nazywa? Czy jest to nowy zwyczaj?

Jak się świętuje dożynki w całym kraju?

Kto zjeżdża się na centralne święto i dokąd?

Czy udział w tej uroczystości uważany jest za zaszczyt?

Co śpiewa chór i w jakim momencie?

Co otrzymuje gospodarz dożynek i kto nim jest w Warszawie?

Jak wita ten moment zebrana na stadionie publiczność?

Co jest następnym punktem programu?

Czy obchody dożynkowe ograniczają się tylko do oficjalnej części?

Kto dziś zajmuje miejsce sportowców na ogromnym boisku?

Co się na nim odbywa? Proszę opisać zdjęcia.

Co przedstawia zdjęcie z emblematem ptaka? Z którego jest roku?

Czy będąc w Polsce, postarałby się Pan zobaczyć centralne dożynki?

A może wolałby Pan wziąć udział w jakimś lokalnym święcie urodzaju?

Jak w Stanach farmerzy świętują zakończenie żniw?

Czy odbywają się obchody centralne, czy tylko w rolniczych stanach?

Czy uczestniczył Pan kiedyś w jakichś dożynkach tu czy po świecie?

zabawa - celebration, dance, rejoicing
 plon - harvest, crop, yield
 udział - participation, taking part
 urodzaj - bountiful harvest, crop, yield
 wyróżnienie - distinction, honor
 chór - choir
 barwny - colorful
 trybuna - reviewing stand
 wręcza - hands (wręczać, imp.)
 przeogromny - immense
 bochen - loaf
 zrywa się - there bursts forth (zrywać się, imp.)
 burza - storm
 oklaski - (pl.) applause
 imponujący - impressive
 widowisko - pageant, spectacle, show
 wdzięczny - graceful, charming
 wesoły - gay, cheerful
 pokaz - display, show
 ludowy - folk
 setki - hundreds
 uczestnik - participant
 podziwia - admires, marvel at (podziwiać, imp.)
 zwyczaj - custom
 świętuje - celebrates (świętować, imp.)
 uroczystość - celebration, festivity, festive occasion, ceremony
 zaszczyt - honor
 otrzymuje - receives, gets, is given (otrzymywać, imp.)
 boisko - playing field
 postarałby się Pan - would you try make an effort, (postarać się, imp.)
 obchód - celebration, festival

¹Tak nazywają często w Polsce dożynki.

²Stara forma. Gramatycznie dziś należałoby powiedzieć: "do domu gospodarza".

BEST COPY AVAILABLE

RELIGION: THE CHURCHES ARE FULL

RELIGIA: ZAPEŁNIŁE KOŚCIOŁY

Polska jest krajem na wskroś katolickim.
Jej cała historia jest związana z tą religią.
Rok 966- książę Mieszko I przyjął chrzest dla siebie i całego kraju,
jest uważany za datę powstania państwa polskiego.
W XVII wieku za króla Jana Kazimierza
Matka Boska została ogłoszona Królową Korony Polskiej.
Przez całe wieki słusznie zwaną Polską przedmurzem chrześcijaństwa.
Broniła ona Europę przed najazdami innowierców - Tatarów i Turków.
Najsłynniejsze jest zwycięstwo Jana Sobieskiego w 1683 r. pod Wiedniem,
gdzie rozgromił Turków, zatrzymując na zawsze ich ekspansję na Zachód.
W czasie zaborów i okupacji religia była na równi prześladowana
z polskością, a w Polsce Ludowej nie zatraciła swej pozycji i mocy.
Dziś odgrywa dla narodu rolę większą niż przed II Wojną.
Kościoły są przepełnione i w sierpniu rok rocznie tysiące wiernych
ciągną w pielgrzymkach na Jasną Górę do Matki Boskiej Częstochowskiej.

ROZMAWIAJMY!

Jaka religia panuje w Polsce i od kiedy?
Przez kogo została wprowadzona? Co oznacza data 966?
Jak Polacy nazywają Matkę Boską od XVII wieku?
Dlaczego Polskę zwano przedmurzem chrześcijaństwa?
Gdzie i kiedy miał miejsce początek końca potęgi tureckiej?
Czy łatwy był los księży w Polsce w czasie zaborów i okupacji?
Jaką rolę odgrywa religia katolicka obecnie?
Czy dużo ludzi przychodzi na Mszę i na nabożeństwa do kościołów?
Gdzie znajduje się słynny obraz Matki Boskiej w Polsce?
Czy Pan coś słyszał o Jasnej Górze i tak zw. "Czarnej Madonnie"?
Czy w czasie pobytu w Polsce zamierza się Pan wybrać do Częstochowy?
Czy Pan jest wierzący? Czy Pan praktykuje swą religię?
Jakiego Pan jest wyznania?
Niech mi Pan coś opowie o swojej religii?
Czy żona jest tego samego wyznania co Pan?
Czy w Stanach istnieją jakieś święte obrazy?
Czy zdarzają się jakieś pielgrzymki do nich?
Czy dziś religia odgrywa dużą rolę w życiu przeciętnego Amerykanina?
Czy mógłby Pan wyliczyć ile religii wyznawanych jest w Ameryce?

zapełniony - filled
na wskroś - through and through, thoroughly
związany - connected with, tied to
przyjął chrzest - (lit. accepted, received baptism), was baptized (przyjąć, perf.)
powstanie - establishment, origin, birth
państwo - state
Matka Boska - (lit. Mother of God), the Holy Virgin, the Virgin Mary
królowa - queen
korona - crown
słusznie - justly, rightly, fittingly
przedmurze - bulwark
bronila - defended (bronić, imp.)
najazd - incursion, invasion
innowierca - person professing another religion
zwycięstwo - victory
rozgromił - crushed, routed (rozgromić, perf.)
zabór - partitioned (annexed) territory, annexation
w czasie zaborów - refers to the period between the second part of the XVII century and the end of World War I, when Poland was partitioned between Russia, Prussia and Austria.
okupacja - refers to the occupation in World War II.
na równi - on the same level as, to the same degree
prześladowany - persecuted
polskość - Polish national feeling
zatraciła - lost (zatracić, perf.)
moc - strength
naród - the nation, the people
przepełnione - packed full
wierny - (n.) believer
pielgrzymka - pilgrimage
Jasna Góra - Bright Mountain - the monastery in Częstochowa with the famous painting of the Black Madonna.
potęga - might
ksiądz - priest
Masa - Mass
nabożeństwo - service (religious)
wierzący - (adj.) a person who believes (in God)
wyznanie - persuasion, religion, creed
święty - holy, sacred
zdarzają się - take place, occur (zdarzać się, imp.)
przeciętny - average
wyznawany - professed, held

RELIGIA: PROCESJA BOŻEGO CIAŁA

Być w czerwcu w Polsce i nie zobaczyć procesji Bożego Ciała to jak pojechać do Rzymu i nie widzieć papieża.

Ta piękna i wzruszająca uroczystość daje najlepsze pojęcie o tym jak głęboko religia katolicka jest zakorzeniona w polskim narodzie.

Setki tysięcy mieszkańców miast i wsi biorą udział w procesjach w dniu samego święta Bożego Ciała i w jego okolicy.

Na ten okres przystrajają się pięknie domy i jezdnie.

Procesja wychodzi z kościołów i sunie ulicami, kolejno do 4-ech ołtarzy, zbudowanych najczęściej w bramach domów czy kościołów.

Ksiądz pod baldachimem niesie monstrancję. Dziewczynki w wianuszkach, poubierane w stroje ludowe¹ lub białe sukienki skłaniają się przed Najświętszym Sakramentem i rzucają kwiatki.

Przodem² ciągną poczty sztandarowe.

Często obrazy i figury świętych niesione są na ramionach wiernych.

A za baldachimem i wzdłuż trasy procesji widać niezliczone tłumy.

ROZMAWIAJMY!

Co koniecznie trzeba zobaczyć w Polsce w czerwcu?

Jakie porównanie zostało zrobione powyżej?

O czym dają pojęcie procesje Bożego Ciała w Polsce?

Jaka to jest uroczystość?

Kto w niej bierze udział?

Kiedy odbywają się procesje?

Jak wtedy wyglądają domy na trasie procesji?

Co również przystrojono na zdjęciu?

Jak wygląda przebieg procesji?

Kogo widzimy pod baldachimem?

Co on niesie?

A co robią dziewczynki?

Jak one są ubrane?

Co widać w procesji przed baldachimem?

Gdzie widać niezliczone tłumy?

Czy w Ameryce odbywają się procesje Bożego Ciała?

Czy mają one również uroczysty przebieg jak w Polsce?

Czy ścigają na nie podobne tłumy?

Czy widział Pan kiedyś w Ameryce taką procesję?

Boże Ciało - (lit. Body of God) Corpus Christi
papież - pope

wzruszający - moving, stirring, touching

pojęcie - idea, understanding, notion

zakorzeniony - rooted

okolica - octave (an eight-day period of observances beginning with the festival day)

przystraja się - one adorns, ornaments (przystarać się, imp.)

jezdnie - street, roadway

sunie - glides, moves along quickly (sunąć, imp.)

ołtarz - altar

brama - (front) door, gate

baldachim - canopy

monstrancja - monstrance (a vessel in which the consecrated Host is exposed for the adoration of the faithful)

wianuszek - (dim. wianek, wieniec) wreath

poubierany - dressed

strój ludowy - folk costume

sukienka - (dim. suknia) dress

skłaniają się - bow (skłaniać się, imp.)

Najświętszy Sakrament - the Holy (Blessed)

Sacrament (here the monstrance)

przodem - at the lead, in the front ranks

poczet sztandarowy - color guard

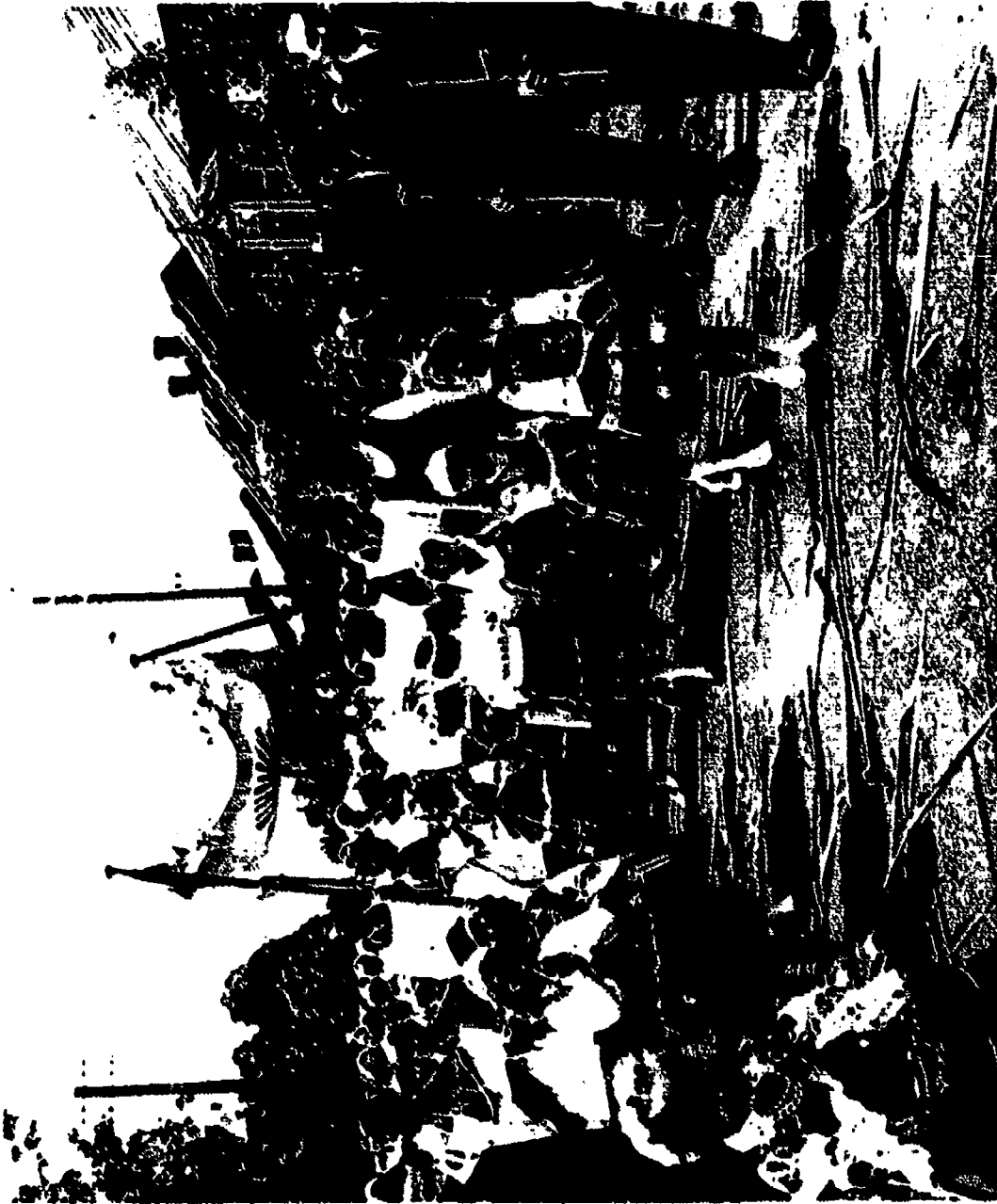
święty - (n.) saint

ramiona - (pl.) shoulders (ramię)

przebieg - course

1. Na zdjęciu widać procesję w rejonie łowicza. Dziewczynki są poubierane w łowickie stroje.

2. tego już nie możemy zobaczyć na tym zdjęciu.

BEST COPY AVAILABLE

RELIGION: A CORPUS CHRISTI PROCESSION

BEST COPY AVAILABLE

RELIGION: A ROADSIDE SHRINE

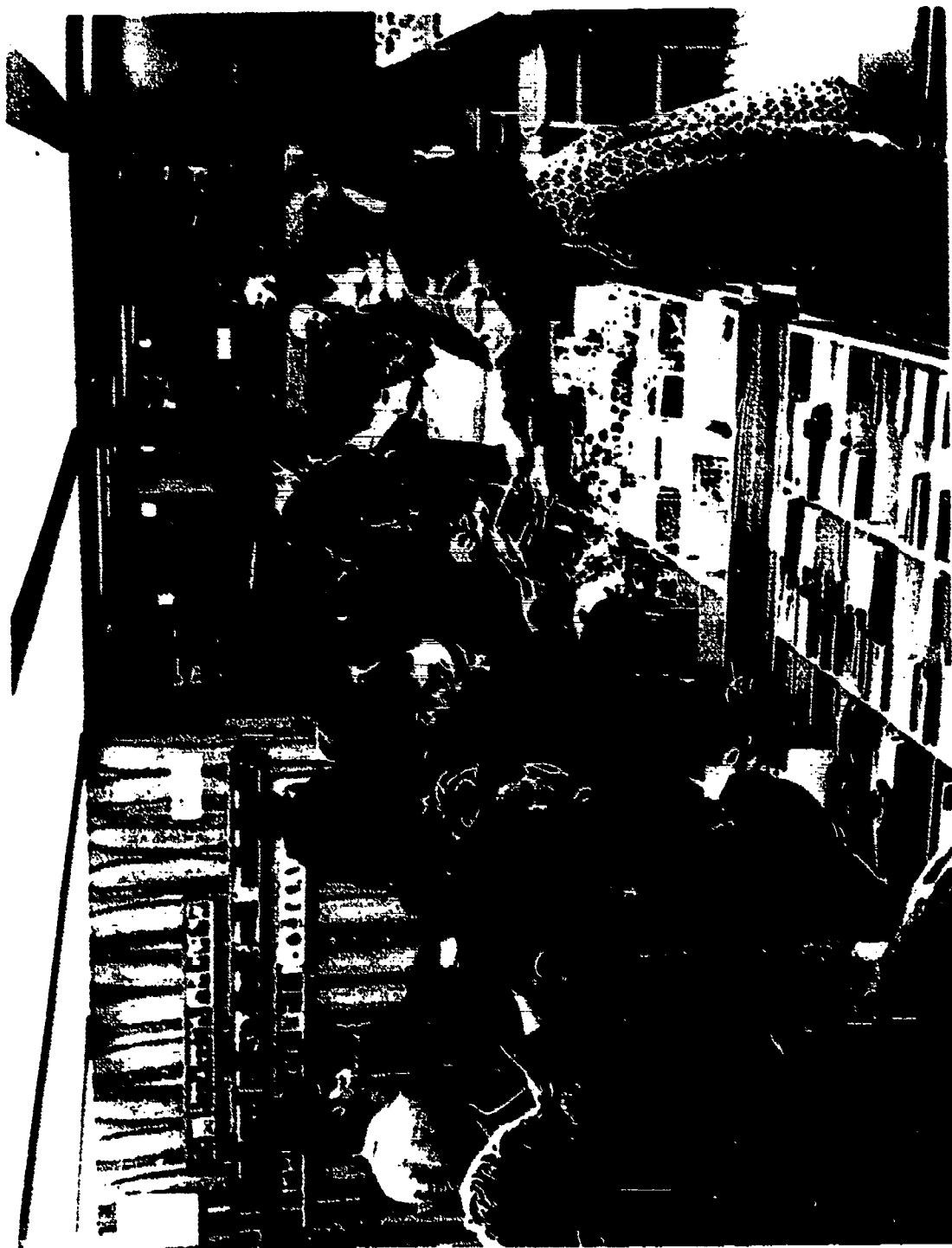
RELIGIA: PRZYDROŻNA KAPLICZKA

Trudno by sobie było wyobrazić polską wieś bez przydrożnych kapliczek czy krzyżów na rozstajach. Należą one nieodłącznie do polskiego krajobrazu. Kobiety wiejskie dbają o nie, przystrajają na święta. Szczególnie na Boże Ciało i przez cały maj, który jest miesiącem Matki Boskiej. Czasami wieczorem zbierają się pod kapliczką ludziska i śpiewają stare maryjne pieśni, przy akompaniamencie rechoczących żab czy ptasich treli. Warto przystanąć przy wiejskiej kapliczce i dobrze się jej przyjrzeć. Niektóre świątki, zrobione ręką wiejskiego artysty są przesłiczne. Dużo z nich zaginęło w zawierusze wojennej. Dlatego te co pozostały są tym bardziej cenne i otoczone troską i opieką okolicznych mieszkańców.

ROZMAWIAMY!

Co widać na zdjęciu?
W którym miesiącu mogło być zrobione to zdjęcie, i po czym to można wynioskować?
Czy takie przydrożne kapliczki są w Polsce rzadkością?
Co też można zobaczyć na rozstajach dróg?
Kto dba o kapliczki i krzyże?
Kiedy miejscowa ludność zbiera się pod kapliczką i po co?
Kto wtedy akompaniuje śpiewającym?
Dlaczego warto przystanąć przy wiejskiej kapliczce, i się jej dobrze przyjrzeć?
Kiedy dużo kapliczek uległo zniszczeniu?
Co się dzieje z tymi, które pozostały?
Czy w Stanach też można spotkać przydrożne kapliczki czy krzyże?
Jeżeli tak, czy miejscowa ludność o nie dba?
Czy Pana interesują prymitywne świątki i inne rzeźby ludowych artystów?
Czy ten rodzaj sztuki rozwinął się w Ameryce?

przydrożna kapliczka - roadside, wayside shrine
rozstaje - (pl.) crossroad
nieodłącznie - inseparably
krajobraz - landscape
dbać - take care of, look after (dbać, imp.)
ludziska - (pl., literary) people
maryjny - (adj.) devoted to the cult of the Virgin Mary
rechoczący - croaking
żaba - frog
ptasi - (adj.) bird
trel - trill, bird song
święatek - holy image carved by a village artist
zaginało - were lost, disappeared (zaginać, perf.)
zawierucha - turmoil
tym bardziej - the more so
otoczony troską - surrounded with care
opieka - attention, protection, care
okoliczny - neighboring, surrounding
wynioskować - infer, draw a conclusion (perf.)
uległo zniszczeniu - suffered, underwent destruction (ulec, perf.)
rzeźba - sculpture, carving
rozwinął się - developed (rozwinąć się, perf.)

HOLIDAYS: LET'S SEND A GREETING CARD

BEST COPY AVAILABLE

ŚWIĘTA: WYSYŁAMY ŻYCZENIA

Przy tym stoisku stale panuje tłok, stale bowiem trzeba wysyłać życzenia na różne święta, rocznice i uroczystości rodzinne. "Wszystkiego Najlepszego", "Zdrowia, szczęścia, pomyślności" życzymy z każdej okazji, a szczególnie solenizantom na imieniny. Życzenia "Wesołych Świąt" składamy na Boże Narodzenie i Wielkanoc, a "Szczęśliwego Nowego Roku" - pierwszego stycznia. Trzeba przyznać, że polskie kartki świąteczne są wyjątkowo gustowne i artystyczne, przy tym bardzo różnorodne w formie wykonania. Drzeworyty, grafiki czy ręcznie robione z motywami ze słomy stanowią piękną świąteczną dekorację i trudną do wyrzucenia pamiątkę. Na Gwiazdkę najczęstszą tematyką jest Matka Boska z Dzieciątkiem, żłóbek ze świętą rodziną i zwierzętami, szopka krakowska czy pokłon Trzech Króli. Na Wielkanoc zaś - jajka, kurczaki, zajączki, bażki, czy tradycyjny "śmigus-dyngus", kiedy to wszyscy, a w pierwszym rzędzie młodzi, rano w poniedziałek wielkanocny oblewają się wodą.

ROZMAWIAJMY

Przy którym stoisku widać stale dużo kupujących? Kiedy szczególnie musi tam być tłoczno? Jakie są najpopularniejsze formuły składania życzeń? A co wydrukowane jest najczęściej na kartkach świątecznych? Z okazji których świąt każdy spodziewa się życzeń? Kiedy poza tym należy pamiętać o wysyłaniu życzeń? Jaką reputacją cieszą się polskie kartki z życzeniami? Czy jest ich duży wybór? Jak są robione? Z czego? Jakle motywy spotyka się najczęściej na kartkach gwiazdkowych, a jakie na wielkanocnych? Jaka tradycja jest nadal popularna w poniedziałek wielkanocny? Czy może Pan sobie konkretnie wyobrazić co się w tym dniu dzieje? Z jakich okazji wysyła się kartki z życzeniami w Stanach? Czy zyczaj wysyłania kartek na Boże Narodzenie uważa Pan za miłą tradycję czy za stratę czasu i uciążliwy obowiązek? Czy się Pan do niego stosuje? Ile życzeń Pan wysyła i otrzymuje? Co i jak wiele pisze się w Ameryce w kartce świątecznej? Gdzie tu można kupić kartki z życzeniami? Jaki jest ich wybór? Czym się Pan kieruje przy wyborze kartek świątecznych czy innych?

życzenia - (pl.) greetings (New Year's, Christmas, etc.)
szczęście - happiness, luck
pomyślność - success, prosperity, happiness
życzymy pomyślności - we wish (you) the best of luck (życzyć, imp.)
solenizant - person celebrating nameday or birthday
Boże Narodzenie - Christmas
Wielkanoc - Easter
trzeba przyznać - it must be said, one must admit (perf.)
wyjątkowo różnorodny - exceptionally varied
wykonanie - workmanship (the way they are made)
drzeworyt - woodcut
ręcznie - by hand
słoma - straw
wyrzucenie - throw away
Gwiazdka - (lit. small star) Christmas
żłóbek - manger
zwierzę - animal
szopka krakowska - a type of specially decorated crèche. This type of artistic handwork has been highly developed and has enjoyed a long tradition in Cracow.
pokłon - bow, greeting
kurczak - chick
zajączek - bunny
bażki - (pl. dim. bazie) - willow twigs (bażka)
wydrukowany - printed
spodziewa się - expects, hopes for (spodziewać się, imp.)
uciążliwy - burdensome
obowiązek - obligation, duty
stosuje się - follow (this custom), practice, conform to, go along with (stosować się, imp.)

ŚWIĘTA: BOŻE NARODZENIE

Zbliża się uroczny okres świąt Bożego Narodzenia, czyli Gwiazdki. W żłobkach, przedszkolach i szkołach zjawia się z paczuszkami i różgą św. Mikołaja, najczęściej przesekularyzowany dziś na Dziadzia Mroza. Rodzice szykują prezenty, wiktuały i naturalnie piękne drzewko. Wszędzie pachnie świętami. 24-ego nadchodzi najważniejszy moment. Kiedy zabłyśnie pierwsza gwiazdka, cała rodzina zasiada do Wigilii. Wszyscy łąnią się opłatkiem i składają nawzajem życzenia. Pod białym obrusem siano. Jedno miejsce jest tradycyjnie zostawione dla nieoczekiwanego gościa.

Przepisowo powinno być 13 potraw, w tym siedem ryb. Na początek barszcz czerwony z uszkami, na zakończenie makowiec lub kutia. Dzieci, a czasami i starsi, nie mogą doczekać się na prezenty. Rozdaje się je pod pięknie ubraną choinką i śpiewa się koledy. O północy kto tylko może zdąża do kościoła na Pasterkę. A potem czekają wszystkich 2 dni świątecznych ośmiadów i wizyt.

ROZMAWIAMY!

Kiedy są święta Bożego Narodzenia? Jaki to jest okres? Który święty schodzi w tym czasie do dzieci na ziemię i z czym? Jakże inne świąteczne imię otrzymał ten święty w Polsce po wojnie? Jak on wygląda, czy jest podobny do amerykańskiego Santa Clausa? Dlaczego aż tylu Dziadziów Mroźów zebrało się na zdjęciu? Co przed Świętami trzeba zakupić? Jaka atmosfera wtedy panuje? Który dzień jest punktem kulminacyjnym Świąt? Co to jest Wigilia i co zebrani robią na jej początku? Dlaczego święta Bożego Narodzenia nazywa się też Gwiazdką? Jak wygląda stół wigilijny? Co szykuje na wigilijną wieczernę każda pani domu? Kiedy i gdzie wszyscy otrzymują prezenty? Jak spędza się resztę wieczoru? Ile wolnych dni mają Polacy na Boże Narodzenie? Co w tym czasie najczęściej robią? Jakże są amerykańskie tradycje gwiazdkowe? W czym różnią się one od polskich? Co Pana najbardziej cieszy w czasie świąt Bożego Narodzenia? Czy są to w Stanach najbardziej tradycyjne święta?

uroczy - delightful, enchanting, charming
 żłobek - infants' day nursery (up to 3 years of age)
 przedszkole - kindergarten (from 3 till school age)
 pacuszka - (dim. paczka) small package
 różga - birch rod (for bad children)
 Dziadzio Mroź - Grandfather Frost
 pachnie - smells, has the fragrance (pachnieć, imp.)
 zabłyśnie - will shine, flicker, sparkle (zabłyśnąć, perf.)
 Wigilia (or Willa) - traditional Christmas Eve supper (could also mean Christmas Eve day)
 łąnią się opłatkiem - break the wafer with each other (trad. Polish Christmas custom)
 składają nawzajem życzenia - exchange greetings
 obrus - tablecloth
 siano - hay
 nieoczekiwany - unexpected
 przepisowa - according to the rules
 potrawa - dish, course
 barszcz - borsch (beet soup)
 uszko - (lit. small ear) a kind of ravioli
 makowiec - poppy seed cake
 kutia - Christmas dessert of Ukrainian origin
 choinka - Christmas tree, small tree with needles
 koleda - Christmas carol
 zdąża - hurries, heads for, goes (zdażyć, imp.)
 Pasterka - Midnight Christmas Mass
 święty - (n.) saint
 świątki - secular
 szykuje - prepares, gets ready (szykować, imp.)

HOLIDAYS: CHRISTMAS

BEST COPY AVAILABLE

HOLIDAYS: EASTER

BEST COPY AVAILABLE

ŚWIĘTA: WIELKANOC

Tradycje wielkanocne zaczynają się od Niedzieli Palmowej, kiedy to przynosi się z kościoła poświęcone bazie lub własnej roboty palenki¹. W Wielki Piątek trzeba pójść na śledzika z kartoflami pod wódkę, aby panom domu nie zwracać głowy w robieniu świątecznych porządków, przygotowań i wypieków.

Po obiedzie tłumy wala od kościoła do kościoła na Groby².

W sobotę tradycja każe zanieść do poświęcenia próbki wielkanocnych przysmaków, dlatego posiłek wielkanocny nosi nazwę "święconego". W niedzielę kościoły są pełne od rezurekcji aż po sumę. A stantąd każdy śpieszy na "święcone", wygłodniały po wielkotygodniowym poście. Czegoż nie ma na wielkanocnym stole? Ołowiątkowo pisanki i baranek z chorągiewką; kielbasa z chrzanem, szynki, wędliny i salaty; wódki i nalewki; lukrowana babka i ciasto. A te mazurki! Palce lizać! Składamy sobie życzenia dzieląc się kawałeczkami jajka na twardo. Stąd popularna forma wielkanocnych życzeń "smacznego jajka".

ROZMAWIAJMY!

Co w Niedzielę Palmową przynosi się do kościoła w Polsce a co tutaj? Jakże są wielkopiątkowe tradycje?

Czy w tym dniu nic nie wolno jeść?

Dlaczego gospodynie w Wielki Piątek nie mają czasu pójść na śledzika? Po co i z czym idą one w sobotę do kościoła?

Kiedy odbywa się rezurekcja a kiedy suma?

Czy Wielką Niedzielę zaczyna się od "święconego"?

Czym się tłumaczy, że naogół tak dużo się je na Wielkanoc?

Co z mięs przygotowuje się na "święcone"?

Co stawia się na stole wielkanocnym dla dekoracji?

Co gospodynie pieką na Wielkanoc?

W jakiej formie składa się wielkanocne życzenia?

Dlaczego poniedziałek wielkanocny nazywa się "Łanym Poniedziałkiem"?

Czy tradycje wielkanocne w Stanach są podobne do polskich?

Jakie są różnice między nimi?

Jak wygląda wielkanocne menu w Ameryce? Czym dekoruje się stół?

Czy w Wielkim Tygodniu też ludzie poszczą? Konkretnie kiedy?

Ile dni świąt obejmuje Wielkanoc?

Czy na te święta dzieci mają dłuższe wakacje niż na "Gwiazdkę"?

poświęcony - blessed
Wielki Piątek - Good Friday
śledzik - (dim. śledź) herring (traditional dish eaten at that time)
nie zwracać głowy - not to bother (imp.)
wypieki - (pl.) baked goods, pastries
wala - (colloq.) stream, pour (walić, imp.)
grób - grave, tomb
do poświęcenia - for blessing
próbka - sample
przysmak - delicacy
rezurekcja - Easter Sunday morning mass, service

suma - high mass
wygłodniały - starved, famished
post - fasting, abstaining from meat, keeping Lent
pisanka - Easter egg
baranek z chorągiewką - figurine of "the lamb of God" made out of sugar and butter or pastry, with small banner

chrzan - horseradish
wędlina - cold cut
nalewka - a drink made of berries, fruits and herbs, steeped in alcohol
lukrowa babka - tall iced Easter cake shaped like fluted skirt called "grandmother"

ciasto - cake
mazurki - flat pastries with various toppings (mazurek)

palce lizać - finger licking good
kawałeczek - little (tiny) piece
jajko na twardo - hard boiled egg
łany - flowing, poured
poszcza - fast, abstain from meat, keep Lent (pościć, imp.)
cierpią - suffered (cierpieć, imp.)
prześladowanie - oppression, persecution
wyraż - expression
odznaczają się - are characterized, are distinguished (odznaczać się, imp.)
zawyczają - usually

1 Na zdjeciu.

2 W każdym kościele w Wielkim Tygodniu jest zrobiony grób pana Jezusa. W Polsce, szczególnie gdy cierpiały przesładowanie okupanta, groby te miały duży symboliczny wyraz. Odznaczają się one zazwyczaj wysokim artystem.

ŚWIĘTA: W MAJU I LIPCU

Tradycyjne polskie święta narodowe 3-ego Maja i 11-ego Listopada² nie są uznawane przez powojenne władze krajowe.

Za to nadal obchodzone są uroczystości na emigracji.
W PRL-u świętuje się w dniu 22-ego lipca rocznicę powstania PKW,³ a 1-ego maja - międzynarodowe Święto Pracy.

Wtedy na placu Defilad w stolicy wyrasta honorowa trybuna, na której przywódcy partii i rządu odbierają barwne defilady.

W 1-szo majowych pochodach uczestniczą sportowcy, młodzież szkolna, studenci, robotnicy, chłopci oraz tak zw. inteligencja pracująca.

Grają orkiestry. Defilujący niosą ogromne transparenty z hasłami. W lipcu parada wojskowa ściga na plac i ulice tłumy. W zwartych szeregach maszerują wszystkie formacje; salutują przed trybuną.

Idzie piechota, za nią marynarze, artylerzyści, wojska powietrzno-desantowe. Kobiety szczególnie oklaskują spadochroniarzy.

Największą atrakcją dla publiczności są jednak pokazy lotnicze.

ROZMAWIAMY!

Co upamiętniają dwa tradycyjne polskie święta narodowe?

Kto je świętuje, a kto nie?

Który dzień jest teraz świętem narodowym w PRL-u i dlaczego?

Gdzie i kiedy obchodzone jest Święto Pracy?

Jak wyglądają obchody tego święta w Polsce?

Kto pojawia się na trybunach przed pałacem Kultury i Nauki?

Kto defiluje przed trybunami i maja, a kto 22 lipca?

Jak to wygląda? Proszę opisać co Pan widzi na zdjęciach?

Czy może Pan odczytać wszystkie slogany, hasła i napisy?

Które formacje wojskowe szczególnie przypadły do serca warszawiakom?

Czym najbardziej interesują się tłumy w czasie parady wojskowej?

Jak Amerykanie obchodzą swoje święto w stolicy?

Czy i gdzie odbywają się parady wojskowe w Stanach?

Czy spadochroniarze i pokazy lotnicze też tu odnoszą triumfy?

Co ambasady amerykańskie organizują na 4-ego Lipca?

Jak obchodzone święta narodowe w krajach, które już Pan poznał?

Czy parady wojskowe są nieodzowną częścią obchodów świąt narodowych w większości krajów na świecie?

Czy duża część robotników w Ameryce obchodzi 1 Maja i jak?

uznawany - recognized
władza - (pl.) authorities
nadal - still

obchodzony - celebrated

uroczystości - with (due) ceremony

PRL - Polish People's Republic

defilada - parade, march in review

wyrasta trybuna - a reviewing stand
is raised (wyrastać, imp.)

przywódca - leader

odbierają defilady - review the parade
(odbierać, imp.)

wochód - march, procession

transparent - banner

hasło - slogan

wojskowy - military

zwarty - close-knit

formacja - unit, formation

piechota - infantry

marynarz - navy man, sailor, seaman

wojska powietrzno-desantowe - paratroopers

oklaskują - applaud (oklaskiwać, imp.)

spadochroniarz - parachutist, paratrooper

pokaz lotniczy - air display

upamiętniają - commemorate (upamiętniać, imp.)

pojawia się - appears (pojawiać się, imp.)

przypadły do serca - moved the hearts, were -
to the liking (przypaść, perf.)

nieodzowny - indispensable

Rzeczpospolita - republic

brzmiała - read, was, sounded (brzmieć, imp.)

podpisanie - signing

odrodzony - re-born

wyzwolenie - liberation

związek - origin, embryo

władza - rule, power, authority, control

1 PRL - Polska Rzeczpospolita Ludowa;
dawniej oficjalna nazwa Polski Brzmiała
Rzeczpospolita Polska.

2 Święto 3 Maja - to rocznica podpisania
słynnej konstytucji w dniu 3 Maja, 1791 r;
11 listopada - to rocznica zakończenia
I Wojny Światowej i powstania na nowo,
po 123 latach przerwy, Odrodzonego państwa
polskiego w 1918 r.

3 Święto PKW: obchodzone jest z okazji
powstania 22 lipca 1944 r. Polskiego
Komitetu Wyzwolenia Narodowego w Lublinie,
który był złączkiem komunistycznej władzy
w Polsce.

BEST COPY AVAILABLE

HOLIDAYS: IN MAY AND JULY

PIECIOLATKA NOWOCZESNOŚCI I WYSOKIEJ JAKOŚCI
PIECIOLATKA MŁODOCY

LET'S SEE POLAND: PTTK

BEST COPY AVAILABLE

RUSZAMY W POLSKĘ:¹ PTTK

Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze to niezwykle pożyteczna i miła organizacja.

Służy ona tym wszystkim, co chcą spędzać wolny czas na tle piękniejszej przyrody, i wędrować po kraju, aby go lepiej poznać i zrozumieć.

Czegoż PTTK nie robi? Prowadzi domy turysty, schroniska, obozowiska, stancje wodne.

Wypożycza sprzęt turystyczny, w tym kajaki, żagłówki i namioty.

Organizuje najróżnorodniejsze imprezy i kursy szkoleniowe.

Słynne są spływy wodne PTTK, rajdy narciarskie, kolarskie czy piesze wędrowskie, zarówno na renniejszą lokalną skalę czy ogólnokrajowe giganty. W biurach PTTK każdy znajdzie przewodniki, informacje, mapy, trasy wiodące przez cały kraj, a więc zarówno przez warszawską Starówkę, jak i przez Tatry lub Mazury, Karkonosze czy Bieszczady.² Dziesiątki tysięcy Polaków należy do PTTK.

ROZMAWIAMY!

Co oznacza skrót PTTK? Jaka to jest organizacja?

Kto z niej korzysta?

Co należy do funkcji PTTK?

Jaki sprzęt wypożycza PTTK?

Kto i co pomaga przy pomocy PTTK?

Co każdy może dostać w biurach PTTK?

O jakich trasach jest mowa?

Czy dużo Polaków jest członkami PTTK?

Jakie placówki PTTK widzą Państwo na zdjęciach?

Czy przeciętny Amerykanin dobrze zna swój kraj?

Jak najczęściej po nim podróżuje i go zwiedza?

Jakie instytucje mu w tym pomagają? Czy istnieje w Stanach organizacja podobna do PTTK?

Gdzie tu można zaopatrzyć się w mapy, przewodniki, opisy tras?

A gdzie wypożyczają sprzęt turystyczny i jaki?

Gdzie najlepiej kupować sprzęt turystyczny w Stanach?

Czy są tu tanie hotele turystyczne, schroniska i stancje wodne?

Czy i jak Pan zwiedzał Amerykę? Proszę nam o tym coś opowiedzieć.

towarzystwo - society, association
krajoznawczy - (adj.), lit. getting acquainted with a country) touring, sight-seeing

niezwykle - extremely, extraordinarily
pożyteczny - useful

na tle - against the background (tło)

przyroda - nature

wędrować - hike, wander, roam (imp.)

schronisko - shelter, hostel, refuge, tourist type mountain hotel

obozowisko - camping ground, camp site

stancja wodna - riverside hostel

wypożycza - loans (wypożyczać, imp.)

sprzęt - equipment

żagłówka - sail boat

namiot - tent

najróżnorodniejszy - most varied

impreza - event, meet, entertainment

spływ wodny - water rally (mostly canoe rally)

narciarski - (adj.) skiing

kolarski - (adj.) bicycling

pieszy - (adj.) walking, hiking

skala - scale, way

ogólnokrajowy - nation-wide

przewodnik - guide (man or book)

trasa - itinerary, route

wiodący - leading

skrót - abbreviation

¹ "Ruszamy w Polskę" czy "jedziemy w Polskę" (to drugie niegramatyczne) - to popularne, szczególnie wśród młodzieży, wyrażenie idiomatyczne oznaczające, że wyjeżdża się ze swego miasta na krótszą czy dłuższą wakacyjną wędrowkę po kraju. Zresztą wyrażenia: ruszać w świat, w góry, w podróż, w drogę są bardzo często używane.

² Starówka-dzielnica Starego Miasta, Mazury - dzielnica Polski słynąca z pięknych jezior, reszta nazw dotyczy gór.

RUSZAMY W POLSKĘ: ZAKŁADOWA WYCIECZKA

Nasza fabryka zorganizowała 3-dniową wycieczkę do stolicy. Dyrekcja dała autokar.

Rada Zakładowa pokryła część kosztów.

Za te 3 dni zapłaciliśmy tylko po 100 zł.

Mieszkamy tanio i wygodnie w Domu Turysty.

Już drugi dzień zwiedzamy zabytki.

Rano byliśmy w Belwederze i Łazienkach.

Teraz uwaga: "Proszę o przyjemny wyraz twarzy".

Pamiętkowe zdjęcie pod warszawską Nike na placu Teatralnym.

Nike to pomnik Bohaterów Warszawy z II wojny światowej.

Wieczorem znów tu wrócimy do Teatru Wielkiego

na operę Moniuszki "Straszny Dwór".

ROZMAWIAJMY!

Ile dni ta grupa spędza w stolicy?

Kto zorganizował wycieczkę? W czym wyraziła się pomoc fabryki?

Ile kosztowała wycieczka każdego jej uczestnika?

Czy wycieczkowicze są zadowoleni z Domu Turysty?

Gdzie widzimy ich rano na zdjęciu? A po południu?

Co Pan może powiedzieć na temat zwiedzanych przez nich zabytków?

Jakiego zwrotu użył fotograf przed naciśnięciem migawki?

Czy wszyscy uczestnicy wycieczki spełnili jego prośbę?

Na co wieczorem wybiera się cała wycieczka?

Kto skomponował muzykę do opery "Straszny Dwór"?

Czy Amerykanie zjeżdżają do swej stolicy równie licznie jak Polacy?

Czy robią to raczej indywidualnie czy w grupowych wycieczkach?

Jakie są najważniejsze obiekty do zwiedzania w Waszyngtonie?

Ilu dni wymaga poządne zwiedzenie tego miasta?

Kiedy jest w nim najmniej a kiedy najwięcej turystów?

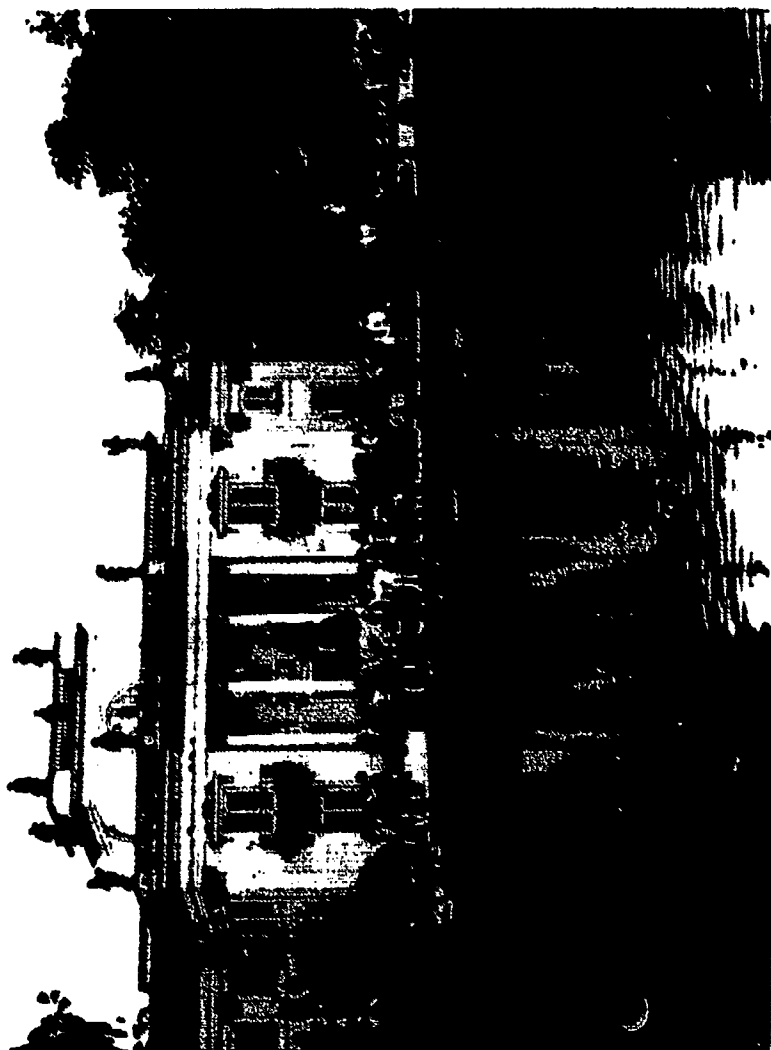
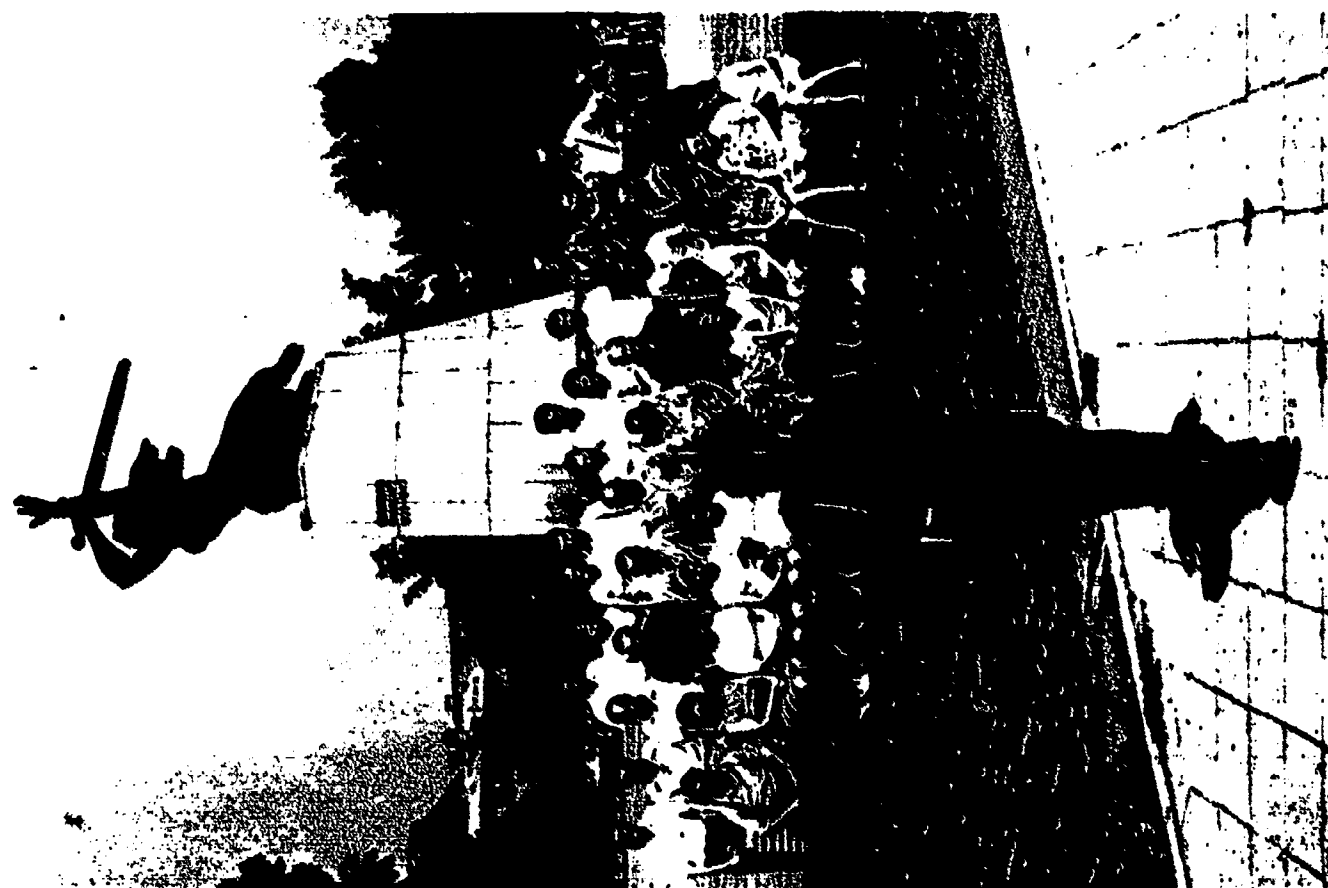
Co się najczęściej mówi w Ameryce kiedy się robi pozowane zdjęcie?

Czy Pan lubi takie zdjęcia, czy też woli raczej bardziej naturalne?

Czy zakłady pracy organizują tu też wycieczki dla swych pracowników?

Czy Pan sam dużo zwiedził w Ameryce poprzez szkolne wycieczki?

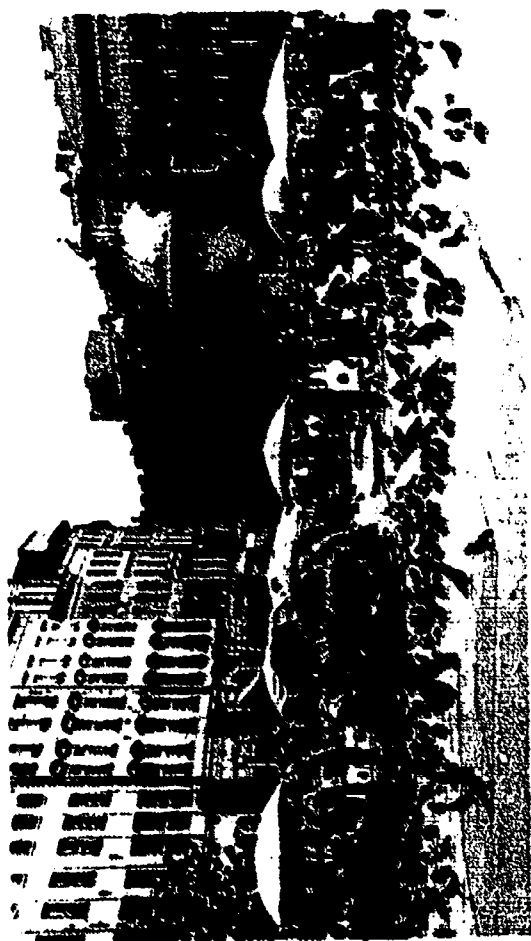
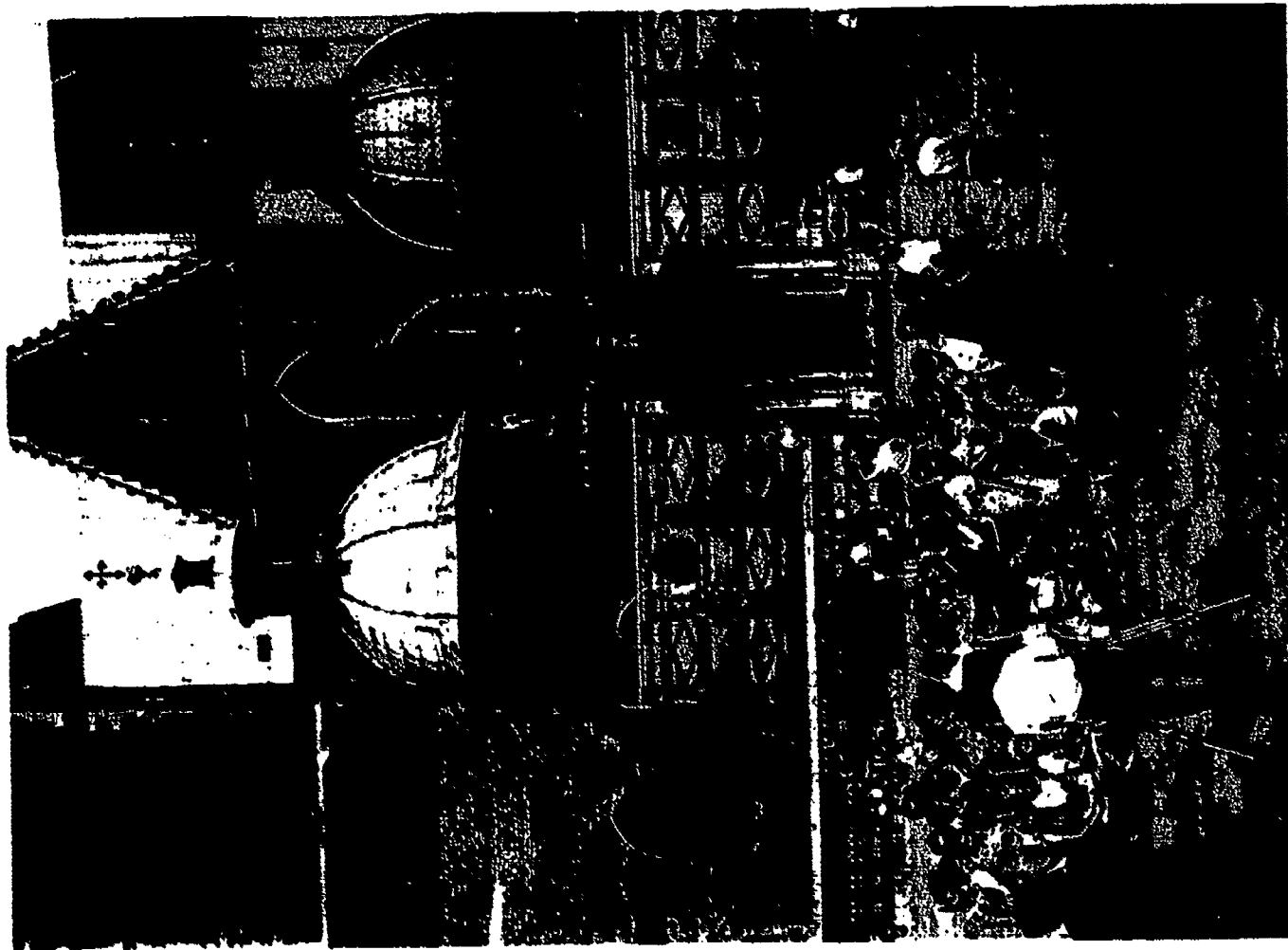
zakładowa - (adj.) factory
wycieczka - excursion
dyrekcja - management
autokar - motor coach
pokryła - covered (pokryć, perf.)
zabytek - monument, relic (of the past)
wyraz - expression, word
"Straszny Dwór" - "The Haunted Mansion"
uczestnik - participant
zwrot - phrase, expression
naciśnięcie - pressing, pushing
migawka - shutter
zjeżdżają - to come (in numbers), to arrive
(zjeżdżać, imp.)

LET'S SEE POLAND: A FACTORY TOUR

BEST COPY AVAILABLE

LET'S SEE POLAND: THE TOWN NEAR THE WAWEL CASTLE

RUSZAMY W POLSKĘ: W PODWAWELSKIM GRODZIE

Być w Krakowie i nie widzieć Wawelu, to jak "być w Rzymie i nie zobaczyć papieża"¹. Wszyscy turyści pędzą też na wawelskie wzgórze do tej bezcennej skarbnicy historii i kultury Polski. Każdy opuszcza ją zachwycony pięknem zarówno królewskiego zamku, jego wspaniałych komnat, krużganek, dziedzińca, skarbca, starych baszt, jak i katedrą z Zygmuntofskim dzwonem, kaplicami i grobami². Imponujące jest bogactwo zbiorów malarstwa, arrasów³, zbroji, chorągwi. Stamtąd na Krakowski Rynek, gdzie niczym w Wenecji karmi się gołębie wśród zabytkowej scenarii. Można wpaść do Sukiennic⁴ do muzeum malarstwa czy po jakieś pamiątki, cieszyć oczy kolorowym kwiatów i parasoli na straganach i posłuchać Hejnału⁵ z wieży Mariackiej. Warto w międzyczasie odpocząć w jakiejś kawiarni, aby nabrać sił do zwiedzania Kościoła Mariackiego ze słynnym ołtarzem Wita Stwosza⁶. A wieczorem trzeba wrócić na Rynek na prawdziwą ucztę u Wierzyńki⁷, a potem pójść obok do Piwnicy pod Baranami⁸.

ROZMAWIAJMY!

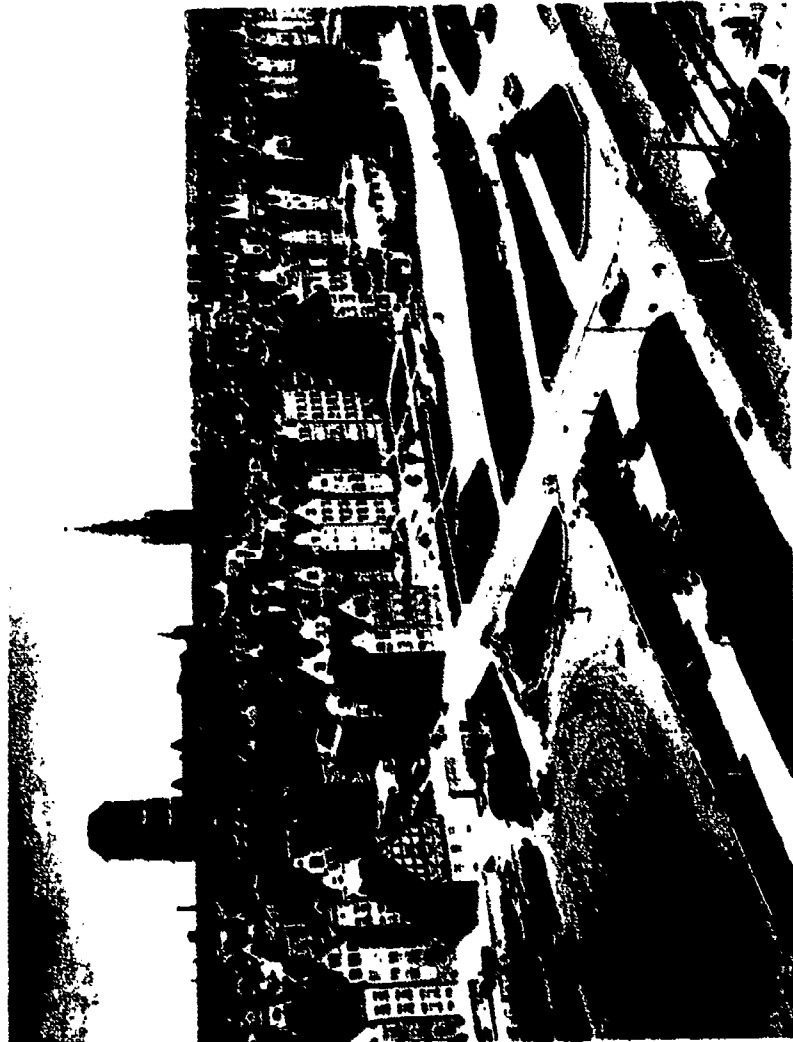
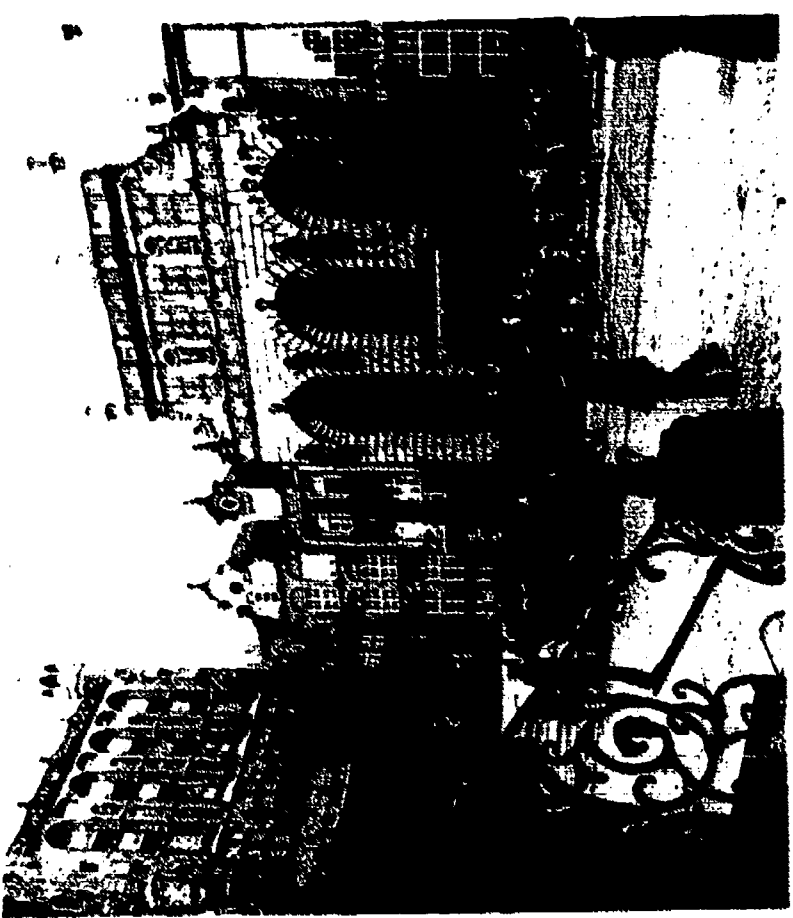
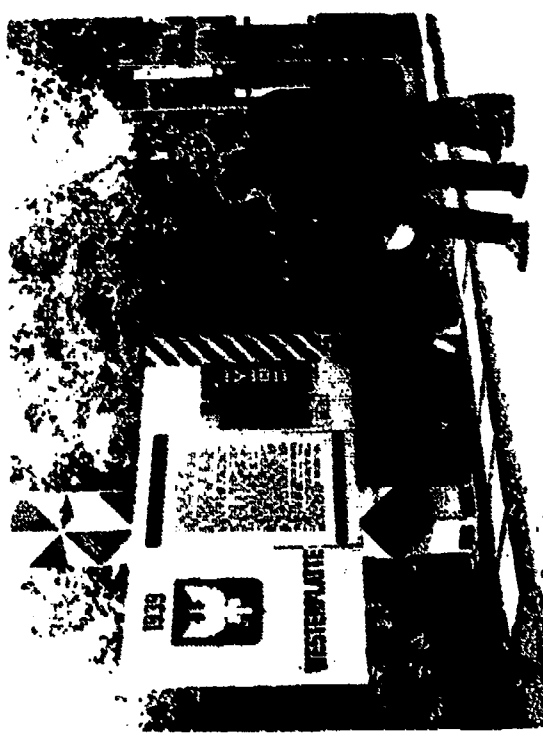
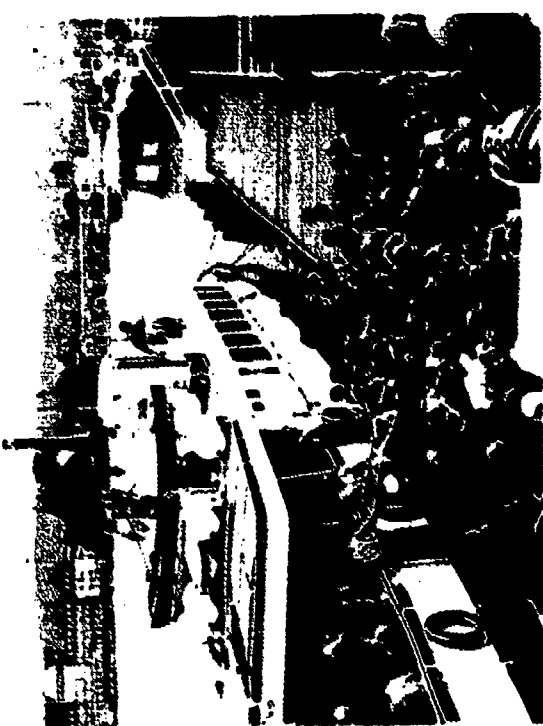
Dlaczego Kraków nazywany jest "podwawelskim grodem"?
 Czy powiedzenie o Rzymie i papieżu jest używane w języku angielskim?
 Co to jest Wawel? Jaką ma on wartość dla Polski?
 Co ogląda turysta na zamku, a co w katedrze?
 Dlaczego dzwon nazywa się Zygmuntofski?
 Czyje groby znajdują się na Wawelu?
 Jakie kaplice Pan widzi na zdjęciu?
 Co Pana by najbardziej interesowało na Wawelu?
 W których miastach i na których placach karmi się gołębie?
 Po co warto zajść do Sukiennic?
 Od czego jest kolorowo na Krakowskim Rynku?
 Co to jest Hejnał? Kto, gdzie i po co go gra?
 Czy to Kościół Mariacki widać na zdjęciu? A czyj pomnik stoi obok?
 Co Pan wie o Wicie Stwoszu? Czy był krakowianinem? A Wierzynek?
 Dlaczego posilek w restauracji Wierzynek nazywamy ucztą?
 Gdzie należy zakończyć wieczór w Krakowie?

gród - (medieval) city
 pędzą - rush, speed (pędzić, imp.)
 wzgórze - hill
 skarbnica - treasure house
 zachwycony - enchanted, charmed, fascinated
 zamek - castle
 komnata - (palatial) room
 krużganek - gallery
 dziedzińiec - courtyard
 skarbiec - treasury
 baszta - tower, turret
 kaplica - chapel
 imponujący - impressive
 zbiór - collection
 zbroja - armor
 chorągiew - banner, standard
 karmi się - one feeds (karmić, imp.)
 gołąb - pigeon
 stragan - stand (at the market)
 ucztą - feast
 posilek - meal
 mecenas - patron
 wieszcz - bard, poet
 najezdźca - invader
 sukno - woolen cloth
 trębacz - trumpeter
 mieszczanin - townsman, burgher

- ¹ Popularne powiedzenie.
- ² Na Wawelu mieszczą się nie tylko groby królów, ale i bohaterów narodowych (np. księcia Poniatowskiego i Kościuszki) oraz wieszczów (Mickiewicz i Słowacki).
- ³ Redzaj gobelinu. Nazwa pochodzi od miasta Arras we Francji. Na Wawelu od XVI w. Jest ich 136.
- ⁴ Patrz zdjęcie zrobione z lotu ptaka. Sukiennice to ten duży budynek pośrodku Krakowskiego Rynku. Z dala z prawej strony widać Zamek Wawelski nad Wisłą.
- ⁵ To melodia, którą trębacz wygrywa co godzinę, na pamiątkę najazdu Tatarów w XIII w.
- ⁶ Wielki artysta XV w. rodem z Norwembergii. Największe dzieło swego życia stworzył chyba w Krakowie.
- ⁷ Wierzynek - restauracja nosząca imię jednego z krakowskich mieszczan. Cieszy się ona opinią najlepszej w kraju.
- ⁸ Znany krakowski kabaret na Rynku.

BEST COPY AVAILABLE

LET'S SEE POLAND: THE TRICITY

RUSZAMY W POLSKĘ: TRÓJMIASTO

Gdańsk - Sopot-Gdynia, nadbałtyckie Trójmiasto, połączone jest jeszcze mniejszymi miejscowościami jak Wrzeszcz, słynna z organów Oliwa czy Orłowo. Turysta przede wszystkim zachwycą się gdańskim Starym Miastem, z fontanną Neptuna, Dworem Artusa i Ratuszem. Następnie odwiedza bohaterski punkt obrony Polaków w 1939 r. - Westerplatte. Ogląda z motorówki port gdyniński-zbudowany w międzywojennym 20-leciu. Zapoznaje się z budową statków w jednej ze stoczní. W końcu ląduje w Sopocie, aby wypocząć nad Bałtykiem. Tam czeka go spacer po długim molo, przejażdżka statkiem np. na Hel¹, wyścigi konne, Grand Hotel z dobrym jedzeniem czy po prostu-plażę. Wieczorem otwarte są różne kluby jazzowe i dancingi, a w lecie szczególnie powodzeniem cieszy się Opera Leśna, tj. amfiteatr na świeżym powietrzu z rozsukanym dachem. W sierpniu występuje tam wiele światowych sław na Międzynarodowym Festiwalu Piosenki.

ROZMAWIAJMY!

Z jakich miast i miejscowości składa się nadbałtyckie Trójmiasto? Co trzeba zobaczyć na Starym Mieście w Gdańsku? A w Oliwie? Jakie znaczenie ma dla Polaków Westerplatte? Czy Pan słyszał o nim? Które miasto jest starsze Gdańsk czy Gdynia? Co się w nich zwiedza? Po co się jedzie do Sopotu? Jakle tam czekają na każdego rozrywki? Jaki półwysep znajduje się blisko Trójmiasta? Dokąd lubią chodzić mieszkańcy i goście Sopotu? Jak zbudowana jest Opera Leśna? W którym miesiącu szczególnie tłok panuje w Sopocie i dlaczego? Czy w sumie warto przyjechać na wakacje do Sopotu? I czy warto mieć wtedy przy sobie trochę pieniędzy? Czy w Stanach istnieje dużo takich połączonych ze sobą miast? Który z amerykańskich portów jest największy? A najstarszy? Gdzie są na tym kontynencie największe stocznie? Które nadmorskie miasta słyną z bohaterskich walk? Gdzie tu nad morzem odbywają się festiwale piosenek czy inne słynne imprezy? Na czym one polegają? Czy zawsze są w tym samym miejscu? Czy nadmorskie miejscowości mają tu elegantski charakter? Czy wakacje nad morzem są dużym wydatkiem?

zachwycę się - admires, is enchanted by
(zachwycać się, imp.)

ratusz - courthouse

dwór - mansion, manor house

motorówka - motorboat

statek - ship, boat, vessel

stocznia - shipyard, dockyard

wypocząć - to have (to take) a rest (perf.)

molo - pier

wyścigi - races

leśny - (adj.) in the woods

rozsukany dach - open roof, extendable

światowa sława - world celebrity, person of

world renown (fame, reputation)

rozrywka - amusement, entertainment

półwysep - peninsula

zátoka - bay

Puck - name of a town

¹Naprzeciwko Trójmiasta znajduje się miasteczko Hel, położone na samym końcu Półwyspu Helskiego. Między nim a lądem znajduje się Zátoka Pucka.

RUSZAMY W POLSKĘ: WYCIECZKI PIESZO, WODĄ, ROWEREM

Co niedzielię nasze koło PTTK organizuje wycieczki.

Czasami kolarskie, czasami piesze, czasami kajakowe.

W wypadku tych ostatnich, dojeżdżamy kolejką elektryczną

lub autobusem do wyjściowego punktu.

Dość często wyruszamy już w sobotę i nocujemy w schroniskach, domkach campingowych PTTK albo nawet w wiejskich chałupach.

Plecaki z jedzeniem, swetrem, kocem czy śpiworem

wozimy na bagażniku lub nosimy na plecach.

Kierownik wycieczki opracowuje trasę i czuwa nad wszystkim. Ma on

przy sobie, podobnie jak wielu z nas, podręczny przewodnik.

Raz celem jest zwiedzanie, raz wyjazd na zieloną trawkę,

a najczęściej łączymy jedno z drugim.

Wycieczki PTTK są ogłaszane w gazecie.

Każdy może wziąć w nich udział. Może się dołączyć?

ROZMAWIAJMY!

Jak często koło PTTK urządza wycieczki i jakiego rodzaju?

Skąd turyści wyruszają piechotą?

Gdzie nocują, jeśli startują już w sobotę?

Co pakują do plecaków? Gdzie potem umieszczają plecaki?

Co należy do obowiązków kierownika wycieczki?

Ile Pan zna znaczeń słowa "przewodnik"?

Jaki jest cel niedzielnych wycieczek?

Skąd można się dowiedzieć o wycieczkach PTTK?

Czy miałby Pan ochotę dołączyć się do niedzielnej wycieczki i do jakiej?

Co ze zdjęć wygląda bardziej atrakcyjnie?

Jakie kluby i organizacje w Ameryce urządzą podobne wycieczki?

Jak można zostać członkiem takiej organizacji?

Czy trzeba być jej członkiem, by móc wziąć udział w jej imprezie?

Czy brał Pan kiedyś udział w takich zorganizowanych wycieczkach?

Czy woli Pan wędrować w większej grupie czy indywidualnie?

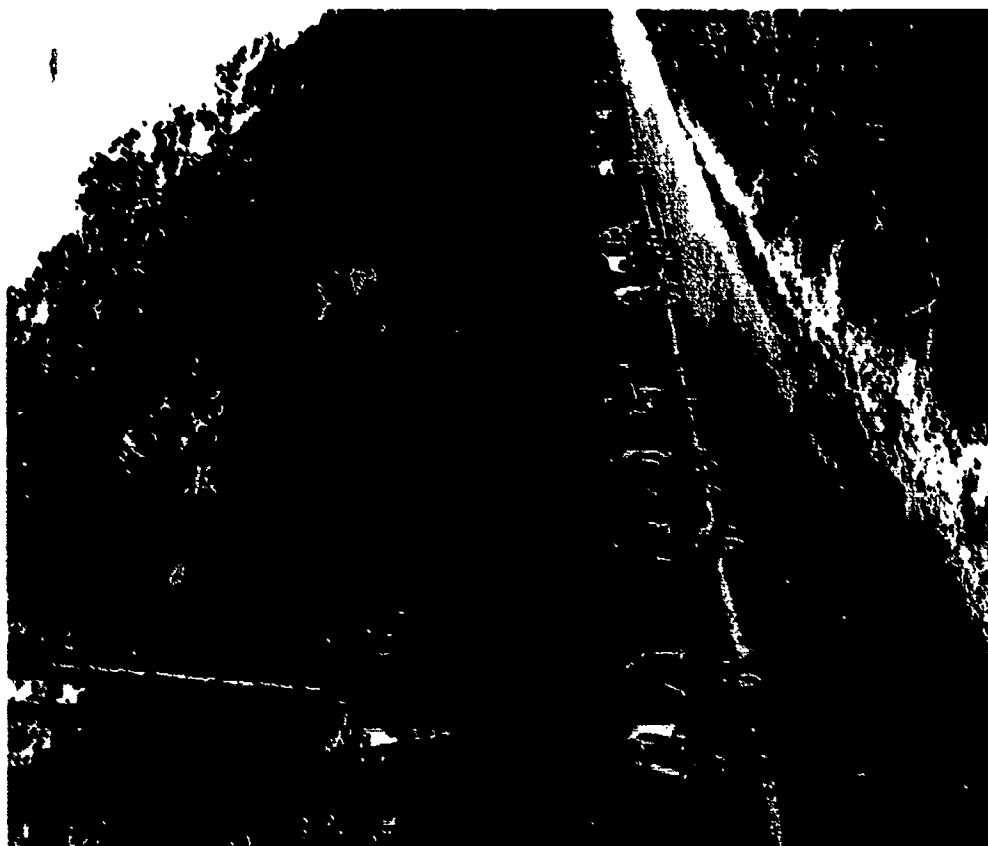
Jakie wycieczki są u nas najatrakcyjniejsze: piesze, wodne czy inne?

A które z tutejszych okolic są najatrakcyjniejsze dla turystyki?

Proszę nam opowiedzieć o wycieczkach, w których Pan brał udział?

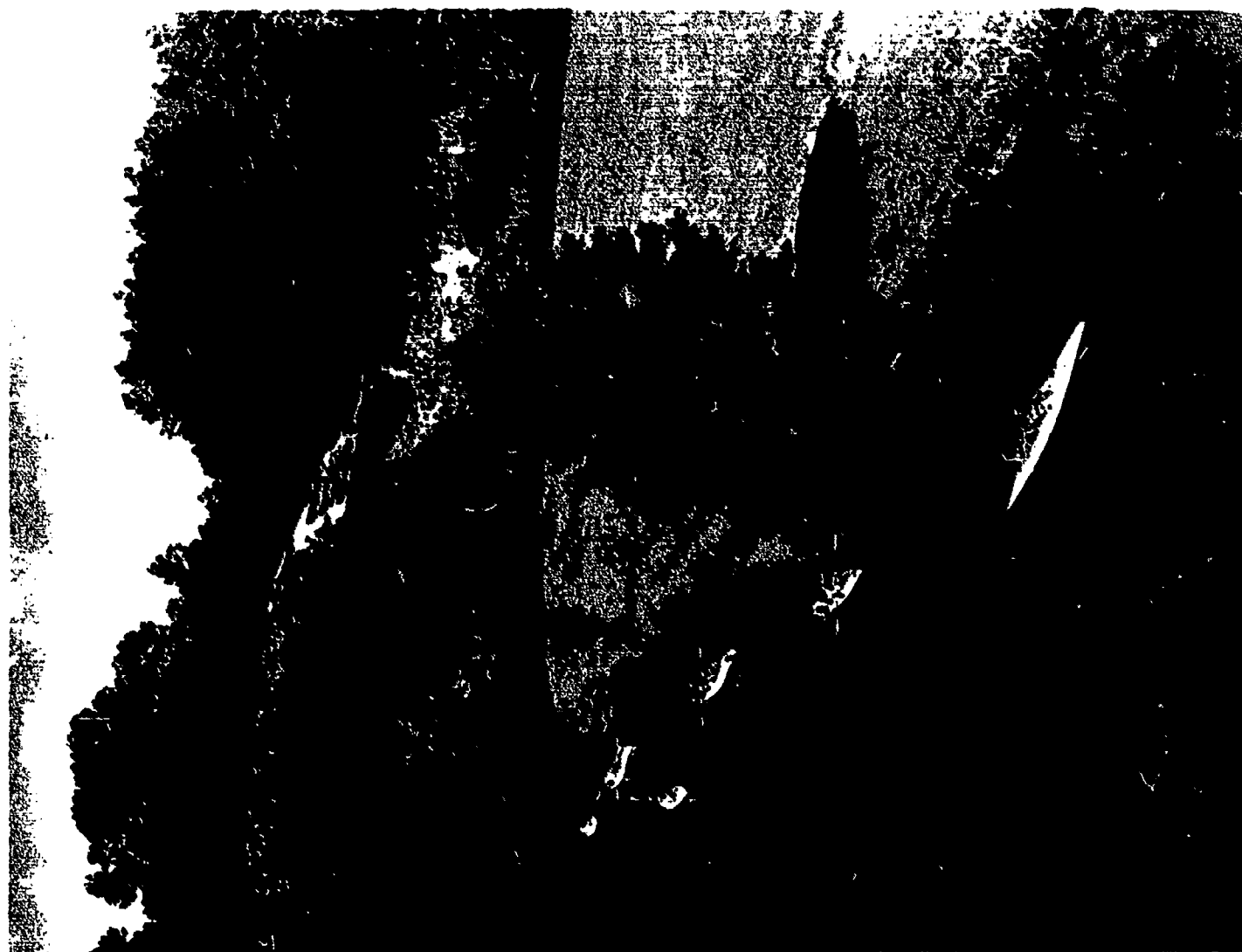
Gdzie tu można tanio kupić lub wypożyczyć śpiwór, namiot lub plecak?

wycieczka piesza - hike
wyjściowy punkt - point of departure
wyruszamy - we start (on a journey), leave
(wyruszać, imp.)
nocujemy - we spend the night (nocować, imp.)
wiejski - rural, country
chałupa - (villager's) cottage, cabin
plecak - knapsack, rucksack
koc - blanket
śpiwór - sleeping bag
bagażnik - (bicycle) carrier, trunk,
luggage rack (car)
plecy - (pl.) shoulders, back
kierownik wycieczki - leader of a touring group,
guide
opracowuje - works out, plans (opracowywać, imp.)
czuwa - looks out for, takes care of (czuwać, imp.)
podręczny - (adj.) hand (pocket),
cel - goal, object
trawa - (dim.) grass
łączywy - we combine (łączyć, imp.)
są ogłaszane - are announced, are advertised
(ogłaszać, imp.)
wziąć udział - take part (perf.)
dołączyć - you will join (dołączyć, perf.)
umieszczają - place, put (umieszczać, imp.)
obowiązek - duty, responsibility

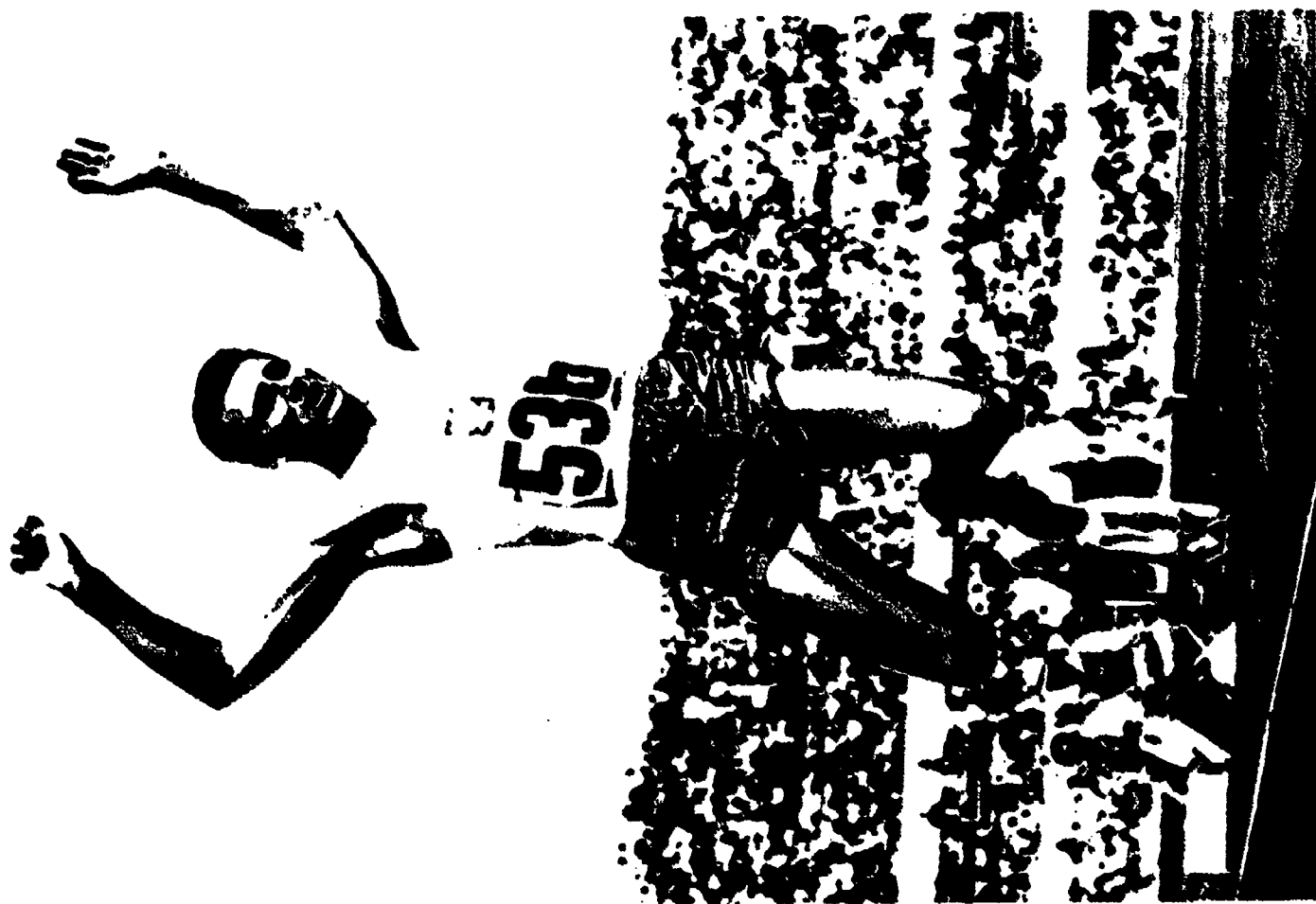
LET'S SEE POLAND: EXCURSIONS

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILABLE

SPORTS: TRACK AND FIELD

SPORT: KRÓLOWA SPORTU

Królowa sportu to nie dziewczyna, ale dyscyplina sportowa.

Tak się nazywa w Polsce lekkoatletykę i tak się ją traktuje.

Jesteśmy na lekkoatletycznych mistrzostwach Polski w Krakowie.

Obserwujemy ich najbardziej emocjonujący moment: finał biegu na 100 m.

- Na miejscu. Gotowi - brzmienie sędziego. Rozlega się strzał.

Sprinterzy podrywają się z bloków. Do przodu wysuwa się Wagner.

Tuż za nim Kowesz i weteran Maniak. Maniak ma Kowesza. Zbliża się

do Wagnera. Tak. Już go ma. Rzucił się na taśmę. Wygrywa o pierś.

Tymczasem na środku stadionu inna sensacja. Młotacz Komar pchnął

kulą 20 m 80 cm. Bravo. W oszczepie, dysku i młocie padły słabsze

wyniki. Podobnie w tyczce, w skoku wzwyż i w dal. Natomiast

w trójskoku Jachimewicz poprawił należący do niego rekord Polski.

Na średnich i długich dystansach i w 10-boju triumfowali faworyci.

Z kobiet najlepiej wypadła Sukniewicz na 80 m przez płotki.

W sumie ustanowiono trzy nowe i wyrównano dwa rekordy Polski.

ROZMAWIAJMY!

Jak w Polsce traktuje się lekkoatletykę? Czy po macoszemu?

W jakim biegu startuje Maniak? Jak wygląda moment startu?

Który zawodnicy podrywają się z bloków?

Jak wyglądał przebieg finału setki?

Kto z młotaczy uzyskał najlepszy wynik i w czyn?

A ze skoczków? Kto z nich pobił rekord i jaki?

W których biegach zabrakło niespodzianek?

Kim jest Teresa Sukniewicz?

Jaki był plan mistrzostw Polski w lekkoatletyce?

Czy w Stanach przeprowadza się oficjalne mistrzostwa krajowe w l.a.?

Czy oglądał Pan kiedyś takie mistrzostwa bezpośrednio czy w

telewizji? Czy były one interesujące?

Czy w szkole Pan może kochał, skakał, pchnął kulą, czy rzucał dyskiem, oszczepem lub młotem?

Który bieg uważany jest za najklasyczniejszy?

A który jest najdłuższy? Czy Pan zna jego historię?

Czy Pan się orientuje, na jakich dystansach startuje się w chodzie?

Proszę wymienić wszystkie rodzaje skoków. A teraz rzutów.

Które biegi należą do krótkich, które do średnich, a które do długich?

mistrzostwa lekkoatletyczne - track and field championships

bieg - race, run

gotowi - ready

brzmienie - sounds, is heard (brzmienie, imp.)

sędzia - referee, umpire

rozlega się - resounds, reverberates, is heard (rozlegać się, imp.)

strzał - shot, pistol shot

podrywają się z bloków - spring from the blocks, start (podrywać się, imp.)

wysuwa się do przodu - takes the lead

(wysuwać, imp.)

rzucił się na taśmę - throws himself on the

tape (rzucić, imp.)

pierś - breast

młotacz - thrower, putter

pchnął kulą - put the shot

oszczep, dysk, młot - javelin, discus, hammer

tyczka i trójskok - pole (vault) and triple jump

skok wzwyż i w dal - high and broad jump

10-bój - decathlon

najlepiej wypadła - came out (was) the best

(wypaść, perf.)

bieg przez płotki - hurdle-race

ustanowiono rekord - a record was set, established

(ustanowić, perf.)

wyrównano rekord - a record was tied (wyrównać,

perf.)

po macoszemu - (lit. stepmother style) harshly,

unfairly

startuje - takes part, starts (startować, imp.)

przebieg - course, run

uzyskał - got, gained, obtained (uzyskać, perf.)

bezpośrednio - directly (to the stadium)

skakał - jumped (skakać, imp.)

chód - walk

BEST COPY AVAILABLE

SPORTS: POLAND-LUXEMBURG

SPORT: POLSKA-LUKSEMBURG

Tak jak baseball czy football w Ameryce, piłka nożna jest najpopularniejszym sportem w Europie, a więc naturalnie i w Polsce. Właśnie widzimy 2-ą połowę międzynarodowego meczu z Luksemburgiem. Polacy grają w białych koszulkach z orzełkiem i skarpetkach w pasy. Do przerwy prowadzili 5:0. Teraz goście trochę przycisnęli. Właśnie widać jeden z groźnych momentów pod bramką gospodarzy. Ale i polscy obrońcy i bramkarz świetnie się spisują. W tej chwili wypiątkowuje on piłkę znad głowy napastnika gości. W końcu jednak ze strzału Lewoskrzydłowego piłka wylądowała w siatce. Jest 5:1. To zdopingowało Polaków, którzy przystępują do ataku. Szybko odzyskują przewagę i gra przenosi się na drugą stronę boiska. Publiczność szaleje. - Szym-czak, Szym-czak - kibice skandują imię najlepszego napastnika, który demonstrowuje kilka świetnych akcji i z podania Kowalskiego pięknie strzela bramkę. Dwie następne padają w ostatnich minutach gry. Gwizdek sędziego. Wygraliśmy 8:1.

HOZMAWIAJMY!

Co Pan wie o roli piłki nożnej w Polsce i ogólnie w Europie?
Kto z kim gra na zdjęciu? Jaki to jest mecz?
Proszę wytłumaczyć moment na zdjęciu? Jak brzmiał wówczas wynik?
Czy goście kiedykolwiek zagrażali gospodarzom?
Kto i kiedy strzelił dla nich bramkę?
Co można powiedzieć o polskim ataku, obronie i bramkarzu?
Kto z Polaków szczególnie się wyróżniał i jak był dopingowany?
Gdzie gra toczyła się po przerwie?
Z czyjego podania Szymczak podniósł wynik na 6:1 dla Polski?
Kiedy padły dwie ostatnie bramki i dla kogo?
W jaki sposób gracze i publiczność dowiedzieli się o końcu meczu?
Jak brzmiał oficjalny ostateczny wynik?

Jak długo trwa mecz piłki nożnej? A amerykańskiego footballu?
Po ilu zawodników gra w drużynach tych dwóch gier?
Czy Pan kiedyś grał w piłkę nożną? A w football?
Która- Pana zdaniem- gra jest szybsza i bardziej ostra?
Czy istnieją jakieś podobieństwa między tymi dwoma grami?
Kto broni bramki w piłce nożnej a kto w footballu?

piłka nożna - soccer
połowa - half
międzynarodowy - between representatives of two countries
orzełek - (small) eagle
skarpetki w pasy - striped socks
goście - visiting team, guests
przycisnęli - put the pressure on, pressed, pushed (przycisnąć, perf.)
groźny - dangerous, threatening
bramka - goal post
gospodarze - home team, hosts
obronca - defender, defensive player
spisuje się - is doing, is playing, makes a showing (spisywać się, imp.)
wypiątkowuje - punches with his fist (wypiątkowywać, imp.)
napastnik - forward, player of the attack
lewoskrzydłowy - left forward, player of the attack on the left position
siatka - net (of the goal post)
zdopingowało - encouraged, stimulated (zdopingować, perf.)
przystępują do ataku - begin (start) the attack (przystępować, imp.)
odzyskuje - regain (odzyskiwać, imp.)
przewaga - advantage
szaleje - is frantic, mad (szaleć, imp.)
kibic - fan, supporter
skandują - shout in rhythm (skandować, imp.)
z podania - from a pass
strzela bramkę - scores (shoots) a goal (strzelać, imp.)
gwizdek - whistle
zagrażali - threatened, menaced (zagrażać, imp.)
toczyła się - went on, was in process, was under way (toczyć się, imp.)
ostra gra - tight game
podobieństwo - similarity, resemblance, likeness

SPORTS: THE FANS

BEST COPY AVAILABLE

SPORT: KIBICE

To nie Islandia w lecie 1972, ale podwawelski gród wczesną wiosną. Nie trzeba być Fisherem czy Spasskim, aby rozgrywać zacięte, długo trwające mecze szachowe.

Wszędzie ścigają one grono zainteresowanych kibiców. Pan w kapeluszu zabrał właśnie lauffra i konia.

W ciszy i napięciu wszyscy czekają na ruch jego przeciwnika.

Odwrotna jest reakcja kibiców piłkarskich.

Stadion Dziesięciolecia aż trzęsie się od okrzyków, dopingujących stołeczną Legię, która gra z niemieckim klubowym zespołem.

Idzie o wielką stawkę, o dostanie się do finału Pucharu Europy.

Stąd nawet deszcz nie może zmyć uśmiechu z twarzy warszawiaków, gdy widzą dobre zagrania swej drużyny.

W tej chwili napewno nie słychać wywzłów i okrzyków: "Sędzia - kalosz".

Może ziści się gorące życzenie kibiców, wyrażone na transparenecie: "Przeciwnikom tęgie lanie! Legia zagra w Mediolanie!" (w finale).

ROZMAWIAJMY!

Kim są Fisher i Spasski i co oni robili w Islandii w lecie 1972?

W jakim mieście grają ci panowie na zdjęciu?

Co widać z dala, na drugim planie na zdjęciu?

Co robią na zdjęciu ludzie otaczający grających szachistów?

Jak oni wyglądają i zachowują się?

Kto gra jakimi szachami i kto - Pana zdaniem - wygrywa?

Ile pionków i figur zabił pan w kapeluszu?

Kto teraz ma ruch i co zamierza zrobić?

Gdzie zrobione było drugie zdjęcie i podczas jakiej imprezy?

W jakich rozgrywkach startuje Legia? Z kim? O co walczy?

Jak oceniają mecz kibice, czy są zadowoleni ze swej drużyny?

Czego jej życzą i jak demonstrują oni swe życzenia i poparcie?

Kto pojeździe do Mediolanu i po co?

Jaka pogoda panowała podczas meczu? Czy odbywał się on w lecie?

Jaka jest różnica w zachowaniu kibiców szachowych i piłkarskich?

Jak entuzjaści piłkarstwa demonstrują swe niezadowolone z sędziego?

Jakimi sportami Pan się interesuje? Komu Pan kibicuje?

Jak amerykańscy kibice demonstrują swą radość, a jak niezadowolone?

Czy na meczach dochodzi do rękoczynów czy tylko słownych protestów?

gród - (medieval) city, castle, stronghold

zacięty - with tough competition

szachowy - (adj.) chess

grono - group, bunch, company

lauffer - bishop (in chess)

koni - knight (in chess)

cisza i napięcie - silence and tension (strain)

przeciwnik - adversary

odwrotna - opposite, reverse

trzęsie się - is shaking, rocks (trząść się, imp.)

stołeczny - (adj.) metropolitan, capital

zespół - team, crew

wielka stawka - high stake

puchar - cup

zmyć - wash off (out) (perf.)

zagranie - move, play, action

kalosz - rubber (overshoe), galosh

sędzia kalosz - cry of disapproval of a referee's decision (meaning, "down with the referee")

ziści się - will materialize, be fulfilled, come true (złścić się, perf.)

tęgie lanie - a sound trashing, beating

otaczający - surrounding

pionek - pawn (in chess)

rozgrywki - (pl.) games, league

poparcie - support

dochodzi do rękoczynów - it comes to blows, they resort to fists (dochodzić, imp.)

trzęsie się - is shaking, rocks (trząść się, imp.)

SPORTS: ON THE ROUTE OF THE PEACE RACE

BEST COPY AVAILABLE

SPORT: NA TRASIE WYŚCIGU POKOJU

W maju od 1947 r. cała Polska entuzjazmuje się Wyścigiem Pokoju. Jest to najpopularniejsza impreza kolarska w tej części Europy. Dziś jest w niej reprezentowanych więcej krajów, niż nawet w słynnym Tour de France, który ma o wiele dłuższą tradycję i większą renomę. Trasa wyścigu biegnie z Warszawy-przez Berlin - do Pragi lub odwrotnie. W tym roku polska ekipa spisuje się doskonale.

Miliony ludzi przykutych do telewizorów śledzą losy naszej drużyny. Dziś odbywa się etap jazdy na czas. Zawodnicy startują pojedynczo. Trasę obiegają tłumy. Co chwila wybuchają okrzyki: "Tempo, tempo". Taki doping bardzo pomaga kolarzom, w pierwszym rzędzie na długich etapach, gdzie walczyć muszą ze zmęczeniem, a często z wiatrem i siatą. Jest szczególnie cenny dla jadących samotnie zawodników, czy tych, którzy zainicjowali ucieczkę, czy też tych, którzy odpadli z grupy. Naturalnie najbardziej gorący jest dla swoich, to też gdy "biało-czerwony" pierwszy wpada na metę, stadion szaleje, a za nim cały kraj.

ROZMAWIAJMY!

Co Pan wie o Wyścigu Pokoju? Gdzie on się odbywa?
 Od kiedy? Kto w nim startuje?
 Z jakiej okazji wspomniano powyżej o wyścigu Tour de France?
 Czy Pan słyszał o tej imprezie i co?
 Jaki moment widzimy na zdjęciu? Proszę opisać, co się dzieje?
 Jak w tym roku jadą Polacy? Czy im dobrze idzie?
 Czy tylko tłumy wzdłuż trasy obserwują zmagania kolarzy?
 Jaki doping słychać? Czy jest on dziś szczególnie potrzebny kolarzom?
 Z czym oni muszą walczyć na długich, ciężkich etapach?
 Kiedy w czasie wyścigu kolarze jadą samotnie?
 Czy lżej jest jechać samotnie czy w peletonie?
 Która część wyścigu jest dla Polaków najprzyjemniejsza? Dlaczego?
 A dla Czechosłowaków i Niemców?
 Czy łatwo opisać co się dzieje, gdy kolarz wpada pierwszy na metę w swym własnym kraju, a do tego w swym rodzinnym mieście?
 Czy i na ile kolarskie wyścigi szosowe są popularne w Ameryce?
 A wyścigi na torze, takie jakie są rozgrywane na Olimpiadzie?
 Czy wygląda na to, że kolarstwo może się tu bardziej rozwinąć?
 Czy Pan dużo jeździł na rowerze i lubił się ścigać z kolegami?

wyścig - race
 kolarski - (adj.) bicycle
 renowa - reputation
 biegnie - runs (biec, imp.)
 ekipa - team, crew
 przykuty - (lit. chained), fig. glued
 śledzą - follow, watch (śledzić, imp.)
 drużyna - team, crew
 etap - stage
 zawodnik - competitor, contestant
 pojedynczo - one by one, individually
 obiegają - crowd around, surround (obiegać, imp.)
 wybuchają - explode (wybuchać, imp.)
 doping - cheering, cheers, encouragement
 siata - bad, rainy weather
 samotnie - (adv.) alone
 ucieczka - escape, break-away
 odpadli - dropped behind, dropped out of the contest (odpaść, perf.)
 meta - finish line, winning post
 zmaganie - struggle, strife
 peleton - group (of cyclists in a race)
 tor - track
 ścigać się - to race, to vie with each other (imp.)

SPORT: NA RINGU

Wspaniałe osiągnięcia polskiego boksu w okresie powojennym są w ogromnej mierze zasługą trenera Feliksa Sztama (na zdjęciu w dresie). To prawdziwy ojciec polskiego boksu.

Jego wychowankowie są uobrze znani na ringach Europy i świata.

Dość powiedzieć, że w powojennych olimpiadach włącznie z monachijską (1972) Polacy zdobyli na ringu 21 medali, w tym 3 złote.

Na zdjęciu Kulej (lekkopółśrednia¹), dwukrotny mistrz olimpijski (1964-1968) i Europy (1963-1965) czeka już bez rękawic na decyzję sędziów.

Obok Amerykanin stara się dosięgnąć Polaka lewym prostym.

Sędziowie, sprawozdawcy i warszawska publiczność z napięciem

obserwują walkę. Za chwilę rozlegnie się gong na koniec I rundy.

Lekką przewagę punktową wydaje się mieć Marzyn.

Ale Polak - to słynny bombardier. Ma bardzo niebezpieczny lewy

sierpowy. Wiele walk w swym życiu wygrał przez nokaut.

W tym spotkaniu uważany jest za faworyta.

ROZMAWIAMY!

Kim jest Feliks Sztam?

Czy on jest znanym człowiekiem w Polsce, a jeżeli tak to dlaczego?

Co można powiedzieć o wychowankach Sztama?

W jakim okresie polscy bokserzy zdobyli 21 medali olimpijskich?

Czy Pan wie, ile ten okres obejmuje Igrzysk Olimpijskich?

W jakiej wadze walczy Kulej? Co on robi na zdjęciu?

Kto z kim walczy na drugim zdjęciu?

W jakim momencie fotograf uchwycił walczących?

Czy myśli Pan, że jest to walka w wadze papierowej lub muszej?

Kogo widzimy za ringiem?

Kto wydaje się prowadzić na punkty w pierwszej rundzie?

Dlaczego Polak uważany jest za faworyta?

Czy Pan kiedyś boksował? Czy interesuje Pana ten sport?

Kto jest dziś najsłynniejszym amerykańskim bokserem?

Czy zna Pan jego karierę i mógłby Pan coś nam o niej opowiedzieć?

Jak tu są zorganizowane spotkania i mistrzostwa boksu amatorskiego?

Czy z reguły dobrzy bokserzy-amatorzy przechodzą na zawodowość?

Ile rund i minut trwają walki w boksie amatorskim, a ile w zawodowym?

Proszę wytłumaczyć, jak bokser może wygrać walkę, czy tylko na punkty?

zasługa - contribution, merit
jest zasługą F.S. - F.S. deserves the credit
trener - training, workout suit (track suit)
wychowanek - pupil
włącznie - inclusive (of), including
rękawica - glove
dosięgnąć - reach (perf.)
lewy prosty - left jab
sprawozdawca - commentator, reporter
Marzyn - black man
sierpowy - hook
uchwycił - caught (uchwycić, perf.)
waga musza - flyweight
waga kogucia - bantam weight
zawodowość - professionalism
rozróżniamy - we distinguish (rozróżniać, imp.)

W boksie amatorskim rozróżniamy 11 kategorii wag:

1. papierowa	7. półśrednia
2. musza	8. lekkosrednia
3. kogucia	9. średnia
4. piórkowa	10. półciężka
5. lekka	11. ciężka
6. lekkopółśrednia	

BEST COPY AVAILABLE

SPORTS: IN THE RING

SPORT: W SEZONIE ZIMOWYM

Główne sporty zimowe to narty, hokej, saneczki i lobsleje, bojer i łyżwiarstwo, w którym rozróżniamy jazdę figurową i szybką. Poza tym wszystkie te dyscypliny, które można uprawiać na hali. Niewątpliwie największą popularnością cieszy się narciarstwo. W pierwszym rzędzie konkurencje tak zw. ¹ kombinacji alpejskiej. Składają się na nią: bieg zjazdowy, slalom specjalny i slalom gigant. Polacy silniejsi są jednak w specjalnościach norweskich, w skokach, biegach płaskich ², sztafetach oraz kombinacji norweskiej ³. Wśród narciarzy przodują górale. Przede wszystkim ci z Zakopanego, o takich głównie nazwiskach jak Gąsienica, Marusarz czy Wawrytko. Na otwarte konkursy skoków pod Krokwią (skocznia widoczna na zdjęciu) ścigają tysiące entuzjastów "białego szaleństwa" z całego kraju. Największy wyczyn Polaka oglądali oni jednak tylko w telewizji. 19-letni Wojciech Fortuna, skacząc w pięknym stylu 111 m w Sapporo, zdobył dla Polski w narciarstwie w 1972 r. pierwszy złoty olimpijski medal.

ROZMAWIAMY

Proszę wymienić główne sporty zimowe rozgrywane na powietrzu?

Czy Pan wie, jak wygląda bojer a jak lobsleje?

Jakie mistrzostwa i rozgrywki prowadzone są w zimie na hali?

Które konkurencje w narciarstwie noszą nazwę alpejskich?

Z czego składa się tak zw. kombinacja norweska?

W których specjalnościach Polacy mają większe szanse?

Skąd rekrutuje się czołówka polskich narciarzy?

Jaki konkurs skoków i gdzie ściga widzów z całego kraju?

Jaką rolę odegrał Fortuna w historii polskiego narciarstwa?

Kiedy to było i gdzie? Ile wtedy Wojtek miał lat?

Czy widział Pan jego skok w telewizji lub w pismach?

Które ze sportów zimowych są najbardziej popularne w Stanach?

Czy Amerykanie odnoszą w nich światowe sukcesy?

Który kraj jest kolebką hokeja? Czy nadal w nim przoduje?

W czym wybijają się amerykańscy narciarze? Czy od dawna?

Czy słyszał Pan kiedyś o narciarskiej rodzinie Cochran?

Czy w zimie tylko w hokeju istnieją imprezy zawodowców?

Które ze sportów zimowych Państwo uprawiają?

Czy jest to droga przyjemność i trudno sobie na nią pozwolić?

narty - (pl.) skis, skiing (s., narta)

łyżwy - (pl.) ice-skates, ice-skating (s., łyżwa)

płoz - runner (of a sled)

saneczki - (pl.) sled, luge

bojer - ice bout

łyżwiarstwo - ice skating

jazda figurowa i szybka (na lodzie)

figure skating and speed skating

uprawiać - to practice (imp.)

hala - hall, sports hall

na hali - indoor

narciarstwo - skiing

w pierwszym rzędzie - in the first place, primarily, essentially

bieg zjazdowy - down-hill race

bieg płaski - cross-country race (in skiing)

sztafeta - relay

przodują - excel, lead (przodować, imp.)

góra - mountain

gąsienica - caterpillar

otwarty konkurs skoków - open ski jump

competition

skocznia - ski jump

ściągać - come, gather, assemble (ściągać, imp.)

"białe szaleństwo" - "white madness, folly"

craze, frenzy

wyczyn - achievement, feat, performance

noszą nazwę - bear the name (nosić, imp.)

czołówka - leading group

odnoszą sukcesy - achieve gain, win successes

(odnosić, imp.)

kolebka - cradle

wybijają się - distinguish themselves

(wybić się, imp.)

tak zwany - so-called

przeprowadzane są - are carried out, executed

organizowane są - are organized (przeprowadzać, imp.)

osobno - separately

niezależnie - independently, beside, apart from

¹ tak zw. - skrót od "tak zwany".

² na zdjęciu.

³ Obejmuje ona specjalny bieg płaski i konkurs

skoków do kombinacji norweskich, które przeprowadzane są osobno, niezależnie od otwartego konkursu skoków i otwartych biegów.

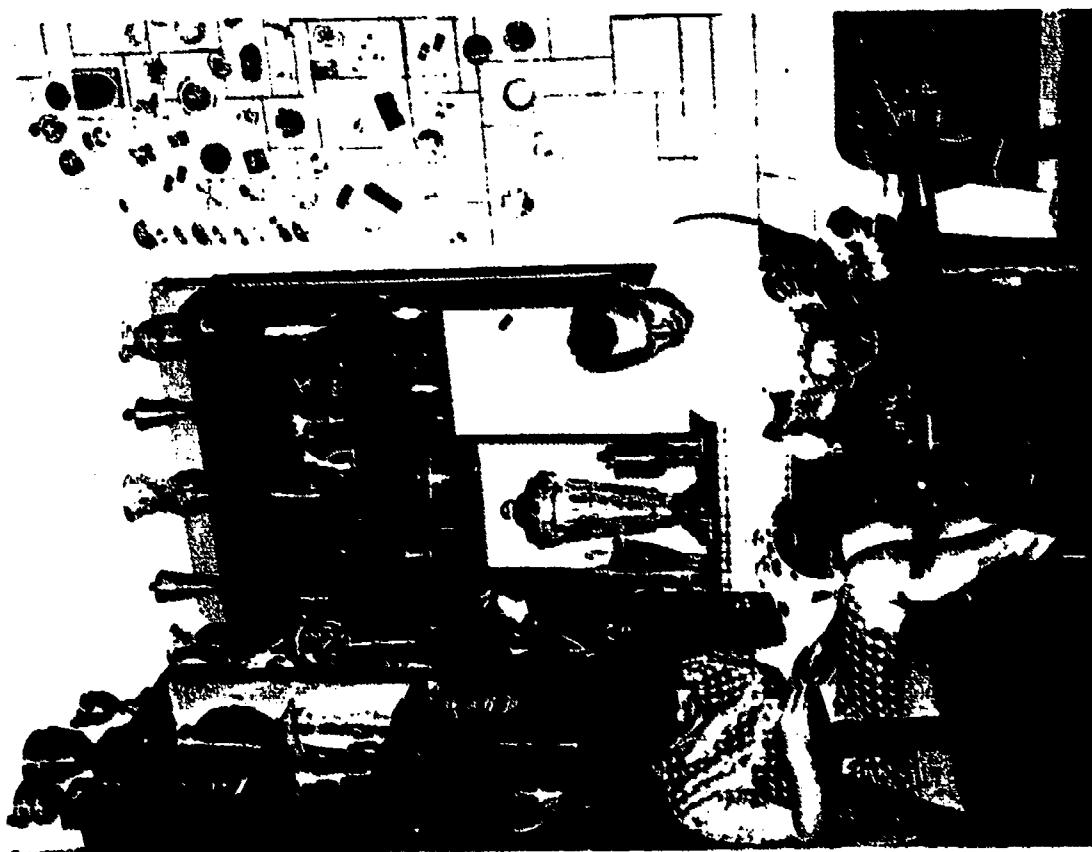

SPORTS: THE WINTER SEASON

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILABLE

SPORTS: THE BEST ATHLETE OF THE YEAR

SPORT: PLEBISCYT "PRZEGLĄDU SPORTOWEGO"

Od 1927 r. "Przegląd Sportowy"¹ ogłasza plebiscyt na najlepszego sportowca. Na kuponach pisma każdy może głosować kolejno na 10-ciu zawodników, których najwyżej oceniła w danym roku. Zaobycie nawet ostatniego miejsca w "10-tce" - to ceniony zaszczyt. W ciągu 30-ciu lat, 20 razy tytuł przypadł lekkoatletom, po trzy razy zdobyli go lekserzy i szermierze, po dwa-ciężarowcy i tenisisci. Na zdjęciu zwycięzcy z 67 i 69 r. - rajdowiec Zasada² i ciężarowiec Baszanowski³. Prawda, że imponujące wyglądają trofea automobilisty? Nikt jednak dotąd nie dorównał wspaniałej sprinterce-Walasiewiczówniej, którą w latach 30-tych społeczeństwo czterokrotnie wysunęło na pierwsze miejsce. Ta wielokrotna rekordzistka świata i mistrzyni olimpijska jako dziecko wyemigrowała do Ameryki.

Tam w "Sokole"⁴ zakłysznał jej talent.

W pełni rozwinął się w rodzinnym kraju. Do 1938 r. Walasiewicz stała doń powracała i wiernie występowała w jego barwach.

ROZMAWIAMY!

Kto i od kiedy organizuje w Polsce plebiscyt sportowy?
Na kogo się w nim głosuje? Kogo się wybiera? Ilu ludzi? Za co?
Kto decyduje o ostatecznym zwycięstwie w plebiscycie?
Jak sami sportowcy cenią sobie plebiscyt "Przeglądu Sportowego"?
Co Pan doradził się o tym piśmie? Czy jest nań duży popyt?
Kto najczęściej wygrywa plebiscyt "Przeglądu", czy piłkarze?
Jakie wnioski można wyciągnąć o lekkoatletach z wyników plebiscytu?
Które dziedziny sportu szczytą się kilkoma najlepszymi sportowcami?
Kogo i co podziwiamy na zdjęciach? Czego dokonali ci sportowcy?
Pod jakim względem nikt nie dorównał jeszcze Walasiewiczówniej?
Kim ona była? Gdzie się urodziła? Gdzie mieszkała?
Kiedy i gdzie błysnęła talentem? W czym?
Gdzie i kiedy startowała? W jakich barwach?
Jaką rolę odegrał "Sokół" w Polonii przed I Wojną Światową?
Czy w Stanach organizowane są podobne plebiscyty czy inne konkursy na najlepszych sportowców? Jeżeli tak, to jakie?
Czy też głosują w nich szerokie rzesze entuzjastów sportu czy raczej specjaliści i znawcy?
Kogo Pan uważa za najlepszego sportowca Ameryki ub. roku?

przegląd - review
plebiscyt - popular survey, plebiscite
głosować - vote (imp.)
kolejno - in succession, one after another
zaszczyt - honor
tytuł przypada - the title was won by, awarded to, gained by (przypaść, perf.)
lekkoatleta - athlete (track and field only)
szermierz - fencer
ciężarowiec - weight lifter
zwycięzca - winner
rajdowiec - rally racer
imponować - (adv.) impressive
wysunąć - put forward, advanced, proposed, (wysunąć, perf.)
rekordzistka i mistrzyni - (fem.) record-holder and champion
sokół - falcon
zakłysznał - began to shine (zakłysznać, perf.)
barwa - color
zwycięstwo - victory
ceniać sobie - appreciate, value, prize (cenić sobie, imp.)
popyt - demand
piłkarz - soccer player
wyciągnąć wniosek - to draw a conclusion (perf.)
szczytą się - take pride, are proud, boast (szczyścić się, imp.)
dokonali - achieved, accomplished (dokonać, perf.)
pod jakim względem - in what respect
rzesza - multitude, mass (of people)
kultura fizyczna - physical culture (education, fitness)
sztanga - weight (for weight lifting)
1 "Przegląd Sportowy" - najpopularniejsze pismo sportowe w Polsce. Istnieje od 1921 roku, naturalnie z przerwą wojenną.
2 Zasada, Sobiesław (na zdjęciu z żoną). Najlepsi polski automobilista, zwycięzca wielu międzynarodowych rajdów, między innymi w 67 r. Grand Prix w Argentynie.
3 Baszanowski, Waldemar (na zdjęciu ze sztangą). Mistrz olimpijski w wadze lekkiej w Tokio i Meksyku.
4 "Sokół" - organizacja o bardzo bogatym programie kultury fizycznej, popularna w Stanach Zjednoczonych, szczególnie wśród Polonii, jak również i do 1939 r. w Polsce.

BEST COPY AVAILABLE

TIME STANDS STILL: SOUNDS OF AN OLD MELODY

CZAS SIĘ ZATRZYMAŁ: DŹWIĘKI STAREJ MELODII

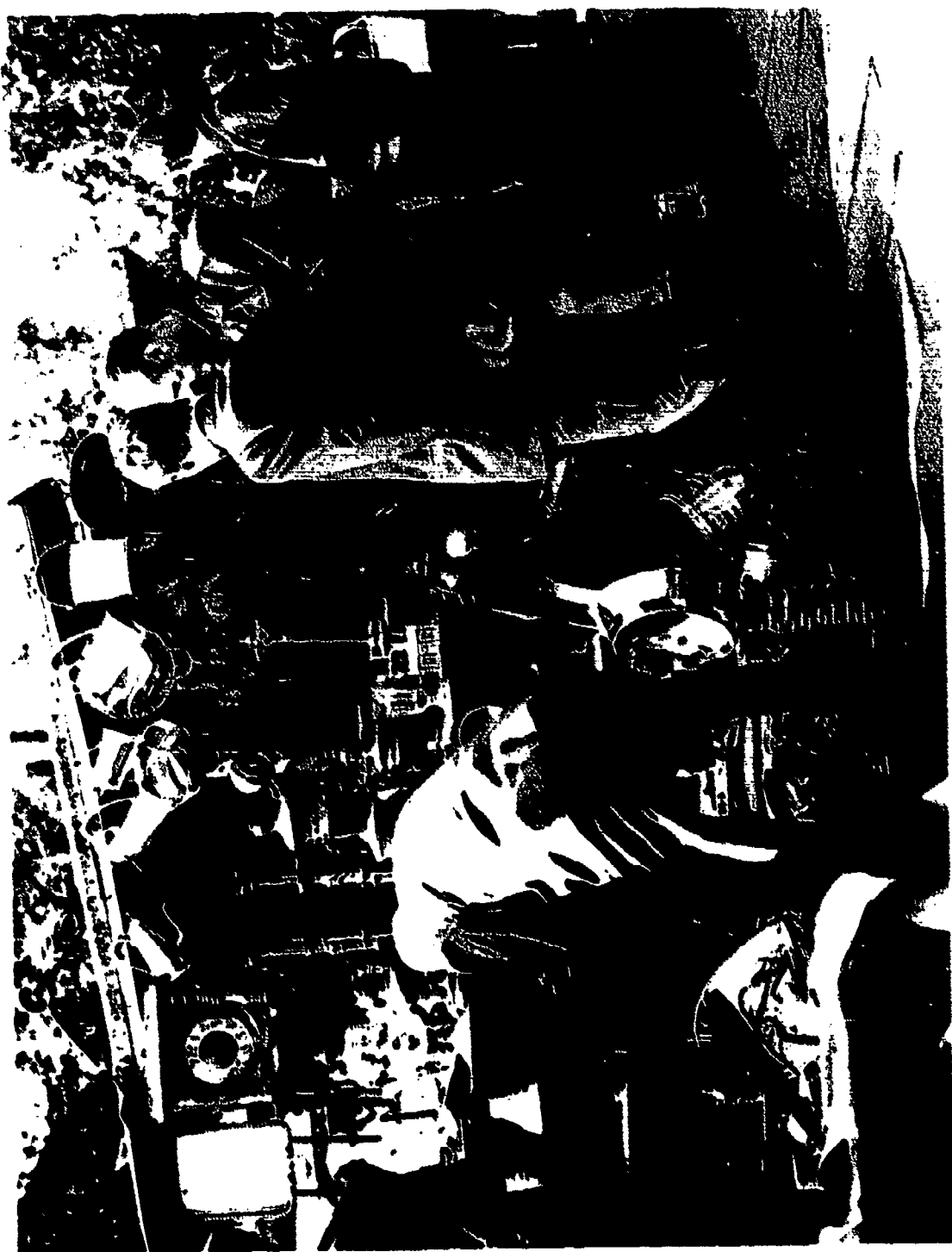
"Warszawo ty moja Warszawo
 Tyś miastem mych marzeń i snów..."¹
 Po wąskich uliczkach Starówki rozległy się dźwięki starej melodii.
 Wokół trzech grajków: gitarzysty, harmonisty i skrzypka
 zaraz zaczęło się zbierać spora grupa gapiów.
 Nawet ci najbardziej śpieszący się będą przystawać
 i nie pożałują kilku groszy dla ulicznych muzykantów.
 Któż bowiem nie lubi posłuchać pamiętnych piosenek z dawnych lat.
 W czasie okupacji i potem na gruzach stolicy pełno było takich
 orkiestr. Rozwieselały wówczas życie, podnosiły na duchu,
 a dziś wywołują u wielu pełne nostalgii wspomnienia.
 Wspomnienia własne, czy przekazane młodym przez wojenną generację.
 Niewiele już jednak orkiestr ulicznych pozostało w Warszawie.
 Zawód podwórkowego muzykanta powoli wymiera.
 A szkoda, bo rozjaśniał on szarą codzienność zajęć.

ROZMAWIAMY!

Kto i kiedy śpiewał cytowaną powyżej piosenkę?
 Czy wówczas stolica polski wyglądała tak jak dzisiaj?
 W której dzielnicy miasta występują teraz ci muzykanci?
 Na czym oni grają?
 Jaki jest rodzaj ich piosenek i melodii?
 Czy warszawiacy lubią ich repertuar i jeżeli tak to dlaczego?
 Kto zbiera się wokół grających i czym ich nagradza?
 Kiedy takie orkiestry były bardzo popularne?
 Jaka była ich rola wówczas a jaka jest dzisiaj?
 Czy zawód grajka ulicznego ma przed sobą przyszłość?
 Dlaczego pewne zawody wymierają, choć ludzie mają do nich sentyment?
 Czy w Stanach można jeszcze spotkać uliczne orkiestry i gdzie?
 Jaki rodzaj ludzi (jeżeli wogóle) gra tu czy śpiewa na ulicy?
 Czy Amerykanie hojnie nagradzają takie występy?
 I czym, czy tylko pieniędzmi, czy też oklaskami?
 Czy w Stanach popularne są piosenki i melodie z dawnych lat?
 Z jakiego okresu najbardziej? Gdzie je można usłyszeć?
 Czy i gdzie można kupić ich nagrania?
 Cz. są to reprodukcje czy nowe nagrania starych szlagierów?

dźwięk - sound
 Warszawa - (voc.) Warszawa
 marzenie - reverie, daydream
 sen - dream
 Starówka - Old City of Warsaw
 rozległy się - resounded, reverberated,
 spread (rozleć się, perf.)
 harmonista - accordion player
 skrzypek - fiddler, violinist
 gapie - staring spectators, gapers, passerby
 nie pożałują - will not regret, grudge,
 stint (pożałować, perf.)
 gruzy - (pl.) ruins
 rozwieselały - cheered up, made happier
 (rozweselać, imp.)
 podnosiły na duchu - raised the spirits,
 uplifted the soul
 wywołują - call forth
 wspomnienie - memory, recollection, remem-
 brance, reminiscence
 przekazany - transmitted, passed, transferred
 podwórkowy - (adj.) formed from podwórko
 backyard, courtyard, farmyard
 podwórkowy muzykant - street musician
 powoli - slowly
 wymiera - is dying out (wymierać, imp.)
 rozjaśniał - brightened, lightened (rozjaśniać,
 imp.)
 szaryzna - grayness, dullness
 zajęcie - work, occupation
 nagradza - rewards, repays, compensates
 (nagradzać, imp.)
 hojnie - generously, unstintingly
 nagranie - recording
 szlagier - hit
 piosenkarz - pop singer, artist

¹ Piosenkę tę za popularnym piosenkarzem
 Mieczysławem Foggiem śpiewała zaraz po
 wojnie cała Warszawa i cały kraj.

TIME STANDS STILL: AT THE FLEA MARKET

BEST COPY AVAILABLE

CZAS SIĘ ZATRZYMAŁ: NA BAZARZE ZE STAROCAMI

Na straganie ze starociami każdy może znaleźć coś dla siebie. Pan Stopka szuka starej, oryginalnej lampy.

Zwiedził prawie cały bazar. Wreszcie zobaczył tę jedyną, wymarzoną.

Ale sprzedawca jest przebiegłym kupcem. Żądał 500 zł.

Pan Stopka, stary bywalec na bazarze, umie się jednak targować.

- Panie, za taki zniszczony grat chcesz Pan pół patajka. To skandal.

- Nie grata i nie zniszczony. Włóż Pan okulary, jak niedowidzisz.

- Daję 250 zł i ani grosza więcej.

- Włoch będzie z moją krzywdą. Bierz Pan za 300.

- No, niech stracę - zgadza się pan Stopka.

Obaj, i właściciel straganu i kupujący, są uszczęśliwieni i dumni.

Każdy jest przekonany, że okpił drugiego.

Na bazar zagłada wiele pań domu i gości zagranicznych.

Polują tam na cynowe garnki, na ramy, latarnie i inne stare rzeczy.

I celują w targowaniu się nie gorzej od pana Stopki.

ROZMAWIAJMY!

Co widać na tym straganie i co by Pan sobie ma nim wybrać?

Czy towar wywołuje zainteresowanie? Kogo widzi przy straganie?

Jak na bazarze należy traktować ceny oferowane przez sprzedawców?

Co trzeba umieć robić, aby tutaj nie przepłacić?

Czego szuka tu pan Stopka? Czy jest on na bazarze po raz pierwszy?

Czy udało mu się znaleźć to czego chciał?

Czy okazał on z tego powodu zadowolenie, czy miał obojętną minę?

Jaką cenę zaproponował sprzedawca i jak ją potraktował pan Stopka?

Na ile spuścił cenę sprzedawca? Ile więc wytargował pan Stopka?

Która strona uważała tę transakcję za niezwykłą dla siebie udaną?

Czy ludzie kupują na bazarze z oszczędności czy też z innych powodów?

Na co polują tam zamożne panie domu i zagraniczni goście?

Czy łatwo dają się oni nabierać przez sprzedawców?

Czy w Stanach też istnieją bazy i sklepy ze starzyzną?

Czy można w nich znaleźć coś wartościowego, jakieś prawdziwe okazje?

Kto w nich głównie kupuje, czy przede wszystkim niezamożni ludzie?

Czy warto pójść na taki bazar jako na ciekawe widowisko?

Czy tam można, czy może trzeba się targować?

Czy może mi Pan polecić jakiś ciekawy bazar czy sklep ze starzyzną?

starocie - old stuff
stragan - booth, stall, stand
oryginalny - unique, different
wymarzoną - ideal, the very one
przebiegły - shrewd, cunning
kupiec - dealer, shopkeeper, businessman, merchant
bywalec - habitué, habitual guest, frequenter
targować - to bargain (imp.)
zniszczony grata - dilapidated, worn out, ruined old thing, junk
patajka - (lit. stick) slang 1000 złoty note
jaki niedowidzisz - if you are short-sighted
ani grosza więcej - not a penny more
krzywdą - (colloq.) raw deal, harm, injury
niech będzie z moją krzywdą - (lit. let it be with my loss) fig.
I'm losing money, but...

przekonany - convinced

okpił - cheated, has taken in, taken advantage of (okpić, perf.)

zagłada - drop in (zagładać, imp.)

polują - hunt (polować, imp.)

cynowy garnek - pewter, tin pot

rama - frame

latarnia - lantern

gorzej - worse

celują - excel, distinguish themselves, are noted

celują nie gorzej - are as good as

przepłacić - to overpay (perf.)

obojętny - indifferent

mina - expression of face, look

spuścił cenę - did lower the price

(spuścić, perf.)

wytargował - gain by bargaining (wytargować, perf.)

oszczędność - thrift

zamożny - wealthy, well-to-do

dają się nabierać - let themselves to be cheated, taken in (imp.)

starzyzna - junk, rubbish

wartościowy - valuable

okazja - bargain

widowisko - show, spectacle

gwara - slang

I proszę nie naśladować takiej formy jak "Panie,chcesz Pan...", bo jest niegramatyczna. Jest ona głównie używana w takim środowisku i okolicznościach jak na bazarze.

BEST COPY AVAILABLE

TIME STANDS STILL: THEY'VE BROUGHT THE COAL

CZAS SIĘ ZATRZYMAŁ: WĘGIEL PRZYWIEŹLI

Do mieszkania pp. Dobranowskich nareszcie przywieźli węgiel. Pani Dobranowska czekała już na węglarzy drugi ranek. Teraz musi dobrze pilnować wagi i liczyć kosze, przed zniesieniem ich do piwnicy. Nie na tym kończą się kłopoty węglowe. W zabytkowej krakowskiej kamieniczce na Floriańskiej nie ma windy. Przez całą zimę trzeba wnosić węgiel na górę strumy schodami. Potem wstawać rano i napalić w piecach w 3-ech pokojach. Piece zrobione z ozdobnych kafli są nawet bardzo ładne. Zajmują jednak sporo miejsca i cały ten przestarzały system ogrzewania jest bardzo pracochłonny i uciążliwy. To też lokatorzy starych mieszkań z piecami kaflowymi z zazdrością patrzą na sąsiadów posiadających centralne ogrzewanie. Szczególnie na tych z nowoczesnych osiedli, dokąd ciepło dostarczają ogromne elektrociepłownie.

ROZMAWIAJĄMY

Komu przywieziono węgiel?
Czy węglarze przyjechali punktualnie?
Czy trzeba ich pilnować i w czym?
Dokąd oni transportują węgiel z ciężarówki i w jaki sposób?
Jak potem węgiel dostaje się do mieszkania pp. Dobranowskich?
Do czego ci państwo potrzebują tak dużo węgla?
Czego brak w zabytkowej kamieniczce?
Co trzeba robić każdego zimowego ranka?
Jakie są walory i wady kaflowych piecy?
Jak by Pan określił system ogrzewania w domu pp. Dobranowskich?
Jak nazywany ogólnie powszechnie dziś używany system ogrzewania?
Jak w nowoczesnych osiedlach każdy dom ma własny system ogrzewania?
Czy może Pan opisać, co dzieje się na zdjęciu?
Czym przeważnie ogrzewa się domy w Ameryce? A u Państwa?
Czy dużo budynków korzysta z elektrociepłowni?
Czy istnieją tu jeszcze domy ogrzewane piecami?
Czy obrazek jak na zdjęciu można jeszcze gdzieś zobaczyć w Ameryce?
Czy są stany, w których nie instaluje się urządzeń do ogrzewania?
Co robią ich mieszkańcy w wypadku wyjątkowo chłodnej zimy?

węgiel - coal
węglarz - coal carrier
ranek - morning, daybreak
pilnować - watch, keep an eye on (imp.)
waga - weight, scale
piwnica - cellar, basement
kłopot - worry, problem
zabytkowa kamieniczka - antique, historical (apartment) house
stroma schody - (pl.) steep stairs
raniutko - early in the morning, first thing in the morning
piec - stove
napalić w piecach - to start fires in the stoves
ozdobny - decorative, ornamental, fancy
kafel - tile
przestarzały - obsolete, antiquated, outdated
ogrzewanie - heating
pracochłonny - labor-consuming
uciążliwy - burdensome, strenuous
lokator - tenant
zazdrość - envy
osiedle - housing development
dostarczać - supply (dostarczać, imp.)
elektrociepłownia - heat and power generating plant
walor - advantage
wada - disadvantage, shortcoming
urządzenie - equipment, devices, appliances, installation

TIME STANDS STILL: DISAPPEARING RURAL SCENES

BEST COPY AVAILABLE

CZAS SIĘ ZATRZYMAŁ: ZANIKAJĄCE WIEJSKIE OBRAZY

Drewnianych chat krytych słomianymi strzechami jest już coraz mniej. Tu na zdjęciu jest niezamieszkała, odkąd gospodarze przenieśli się do nowego, murowanego domu. Ale dbają o nią jak o coś bliskiego. Tu żyli i umarli rodzice gospodini, tu się ona wychowała i spędziła swe dzieciństwo i młodość. Tu przyszedł na świat jej pierwszy syn. Teraz pod strzechą gnieźdzą się tylko wróble, a w zinnie ptactwo domowe. Ale co wiosny jej ściany są pobielone i całe ubajście sprzątnięte, jak za dobrych dawnych lat.

Obok widać kobietę, która bokiem szosy idzie z nosidlami po wodę. W jej wsi nie ma jeszcze sieci wodociągowej, a w jej zagrodzie studni. Tak więc jak jej dziadkowie musi dźwigać wodę od sąsiadów za miedzą. Ciężka to praca, ale jest jej zwyczajna.¹ Natomiast do miasta jeździ już nie furmanką, ale autobusem, uważając to za całkiem naturalne. Taką bowiem drogą postępowi zaglądał w jej strony.

A na wodociągi i kanalizację też przyjdzie czas. I to niedługo.

ROZMAWIAJMY!

Z czego zbudowana jest ta stara chata? Kto w niej mieszka?

Czy jej strzecha jest w dobrym stanie?

Po czym widać, że gospodarze są do niej przywiązani?

Dłaczego o nią dbają? Dla kogo jest ona szczególnie bliska?

Co widać na drugim zdjęciu? Co ono wyraża?

W czym, jak i skąd kobieta nosi wodę?

Jak wioska tej kobiety jest zaopatrywana w wodę?

Czy wygląda na to, że jej zagroda należy do bogatych?

Czym przedzielona jest ziemia jednych gospodarzy od drugich?

Jaką drogą postępowi zaglądał do wsi tej kobiety?

Jaki jest jej stosunek do życia i jego zjawisk, czy buntowniczy?

Kogo widać na dwóch pozostałych zdjęciach? Proszę wytłumaczyć.

Czy w Stanach kiedykolwiek istniały drewniane chaty kryte słomianymi strzechami? Czy teraz można je spotkać?

Czy Amerykanie dbają na ogół o swe rodzinne domostwa?

Czy można znaleźć w Ameryce nieskanalizowane wioski czy farmy?

Czy zachowano dużo starych studni i czy są one przydatne?

Jaka jest na ogół filozofia życiowa amerykańskiego farmera? Czy boi się on zmian, czy raczej wychodzi naprzeciw postępowi?

zanikający - vanishing, fading, disappearing
drewniany - wooden
kity - covered
słomiana strzecha - straw thatch
niezamieszkała - uninhabited
murowany - brick, stone
umarli - died, passed away (umrzeć, perf.)
wychowała się - was brought up (wychować się, perf.)
gnieździ się - nest (gnieździć się, imp.)
wróbel - sparrow
ptactwo domowe - domestic fowl
pobielony - whitewashed
ubajście - farmyard
sprzątnięty - cleaned up, tidied up
nosidła - (pl.) yoke
sieć wodociągowa - water mains
zagroda - farmyard
studnia - well
dźwigać - haul, carry (heavy things) (imp.)
miedza - boundary strip between fields
zwyczajny - usual, normal
furmanka - (horse) wagon
wodociąg - water lines, pipes
kanalizacja - sewers
przywiązany - attached
przedzielony - divided
stosunek - attitude, relationship
zjawisko - phenomenon, occurrence, happening, event
buntowniczy - defiant, rebellious
czy zachowano - have (they) been preserved, maintained (zachować, perf.)
przydatny - useful, serviceable
wychodzi naprzeciw - does he welcome (wychodzić, imp.)

¹ „jest jej zwyczajna” - tej starej formy używają jeszcze czasami na wsi. Znaczący ona: jest do niej przyzwyczajona.

CZAS SIĘ ZATRZYMAŁ: NA EMERYTURZE

Ach jak przyjemnie powygrzewać się w parku na ławce.
 Słoneczko przygrzewa, wróbelek i w towarzystwie gołębi już czeka na należną mu porcję okruchów.
 Można nawet zzuć buty, rozsiąść się wygodnie i poplotkować ze starymi przyjaciółkami o wnukach, sąsiadach i chorobach.
 To nie prawda, że w wieku emerytalnym jest dużo wolnego czasu.
 Pani Gienia (na lewo) stale pomaga bratowej przy straganie na targu.
 Pani Aniela (w środku) dorabia jako gosposia u doktorostwa Kurpielów.
 A pani Andzia pilnuje w domu syna aż pięciorga wnucząt.
 W niedzielę po Mszy trzy przyjaciółki zawsze się spotykają.
 W zimie w kawiarni lub u któregoś z nich, a w lecie najchętniej w parku.
 - Trochę ponarzekamy, trochę się pośmiejemy - mówi pani Aniela - i potem raźniej nam i weselej przez cały tydzień.

ROZMAWIAJĄMY!

Kim są te trzy panie? Co one robią w parku? Jaka to jest pora roku?
 Kogo karmi pani Andzia?
 Czy te panie są do siebie podobne czy każda reprezentuje inny typ?
 Czy można je nazwać staruszkami?
 Czy one codziennie mają czas na odpoczynek w parku i ploteczki?
 Czym zajmuje się każda z nich?
 Gdzie one były przed przyjściem do parku?
 Jaki to jest dzień tygodnia?
 Czy takie spotkanie jest ważne dla każdej z nich i dla czego?
 Jak Pan myśli, czy życie emerytów w Polsce jest wesołe i łatwe?
 A jak wygląda los emerytów w Ameryce?
 Czy są oni na ogół potrzebni swym dzieciom?
 Czy przeważnie mogą się sami utrzymać i mieszkać osobno?
 Czy dużo z nich musi dorabiać i pracować?
 Jak oni spędzają czas, o ile nie muszą pracować?
 Czy to prawda, że jeżeli zdrowie dopisuje, to okres emerytalny wcale nie jest najgorszym w życiu przeciętnego Amerykanina?
 Starsi ludzie w Polsce ubierają się na ciemno. A w Ameryce?
 Co- Pana zdaniem- jest najtrudniejszym problemem okresu starości?

emerytura - retirement
 powygrzewać się - to warm oneself (imp.)
 słoneczko przygrzewa - is pleasantly warm
 (przygrzewać, imp.)
 gołąb - pigeon
 należną mu porcję - portion due to him,
 owed him
 okruh - crumb
 zzuć - to take off (one's shoes)(perf.)
 rozsiąść się - to sit comfortably, to make
 oneself comfortable (perf.)
 poplotkować - to gossip (a little bit) (perf.)
 wnuk - grandson, grandchild
 bratowa - sister-in-law
 dorabia - supplements her income (dorabiać,
 imp.)
 gosposia - housekeeper, maid
 doktorostwo - a doctor and his wife
 wnuczka - (pl. dim. of wnucy or wnukowie)
 grandchildren, (s. wnuczek i wnuczka)
 ponarzekamy - we'll complain (a little bit)
 (ponarzekać, perf.)
 pośmiejemy się - we'll laugh (a little bit)
 (pośmiać się, perf.)
 raźniej - (adv.) more lively
 staruszka - old woman (lady)
 się sami utrzymać - support themselves (perf.)
 zdrowie dopisuje - (their) health is good,
 does not fail
 zarobnienie - diminutive
 przesada - exaggeration

1. Słoneczko, wróbelek, ploteczki - to zdrobnienia.
 Niektórzy ludzie lubią często ich używać.
 Nie radzimy tego jednak robić poza rozmowami
 z dziećmi, i to też bez przesady.

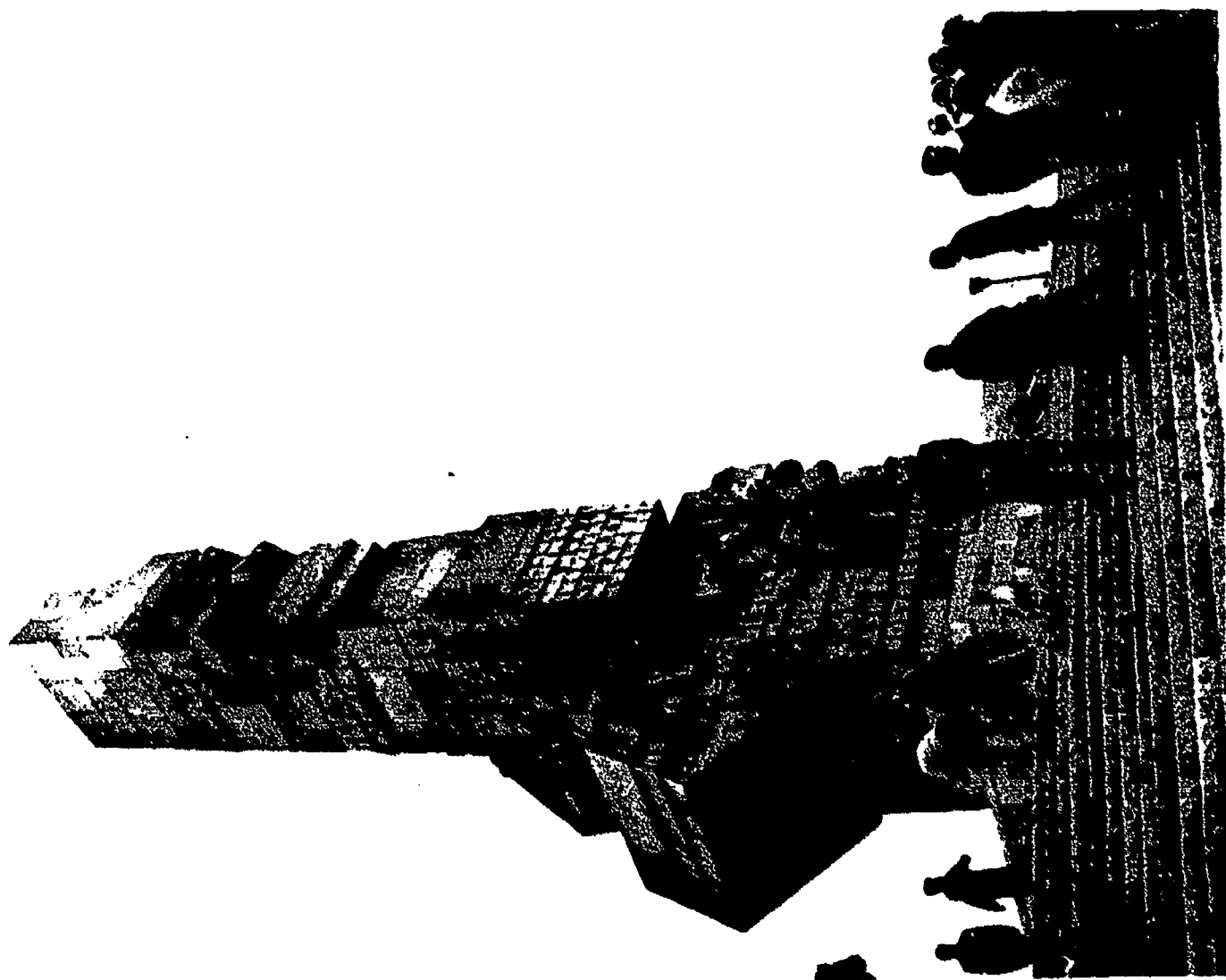

BEST COPY AVAILABLE

TIME STANDS STILL: RETIRED

BEST COPY AVAILABLE

WE CAN'T FORGET: OVER A THOUSAND YEARS OF HISTORY

CO ZOSTAJE W PAMIĘCI: PONAD TYSIĄC LAT HISTORII

Historia Polski przysparza nie mało kłopotu uczniom w szkole. Jest długa, skomplikowana, pełna wypraw i najazdów, wojen i walk, przemyśleń i rozjemów, powstań i ruchów, przywilejów i praw. Sama lista królów od 960 do 1795 obejmuje 41 nazwisk. A czasy najbliższe, choćby samego XX wieku. Najpierw wszystkie partie, a potem karpackie, litwy i akcje, w których brał udział nasz żołnierz. Wielki to materiał do zapamiętania. Ale nie daj Boże go nie znać. Wszedł w rodzinia, w szkole, w pracy, w towarzystwie. Za to czerpie się już z niego potem radości przez całe życie. Na ogół historyczny aspekt patrzenia na siebie i rzeczywistość nam opowiada. Mianem to z literatury, sztuki, teatru i filmu. Historia i opowieści czy to z lat wielkich czy trudnych, jak np. epoka Sienkiewiczowskiej Trylogii, są nam równie bliskie i łatwe do zrozumienia, jak sprawy czasów, w których żyjemy. Na zdjęciu pomnik Westerplatte, mówiący o najbliższej historii polskiego oręcza.

ROZMAWIAJMY!

Ile wieków obejmuje okres historii Polski?
Czy uczeń polski ma z historią swego kraju więcej kłopotów niż uczeń amerykański? Dlaczego? Czy to jest tylko sprawa lat?
Jakie fakty musi zapamiętywać uczeń historii?
Od kiedy do kiedy w Polsce panowała monarchia? Ile lat?
Ilu królów zasiadło w tym czasie na polskim tronie?
A ilu prezydentów miały Stany Zjednoczone w ciągu ostatnich 2 wieków?
Jak to się stało, że Amerykanie w 4 razy krótszym czasie mieli prawie taką samą ilość rządzących?
Czy polski system partyjny w dwudziestoleciu (1918-1939) był podobny do amerykańskiego? Przy okazji proszę wytłumaczyć system amerykański.
Czy Pan wie, gdzie Polacy walczyli w czasie II wojny światowej?
Gdzie brak podstawowych wiadomości z historii może przynieść wstyd?
Czy podobne konsekwencje grożą w Ameryce co w Polsce?
Jak Pan myśli, dlaczego historyczny aspekt patrzenia na rzeczywistość na ogół odpowiada Polakom, fascynuje ich i cieszy?
Gdzie to widać? Czy Pan miał okazję sam to zaobserwować?
Czy Pan słyszał o Sienkiewicz i co? O czym pisał on w Trylogii?
Jaki pomnik widać na zdjęciu? Co on przedstawia i kogo ma uczcić?
Jak on się Panu podoba? Czy jest Pan w stanie odczytać napisy?

przysparza - increases, enlarges
(przysparzać, imp.)
przysparza kłopoty - causes troubles
adds to the troubles
wyprawa - campaign
najazd - invasion
walka - battle
przyzierze - alliance
rozejm - truce, armistice
powstanie - uprising, revolt, rebellion
ruch - movement
przywilej - charter, privilege
prawo - law
obejmuje - includes, contains, comprises
(obejmować, imp.)
nie daj Boże - God forbid
wstyd - shame
czerpie się - one derives (czerpać, imp.)
radość - joy, delight
rzeczywistość - reality
nam odpowiada - suits us
(odpowiadać, imp.)
opowieść - story
orez - (literary) arms
zasiadło na polskim tronie - sat on the Polish throne, reigned in Poland
(zasiadać, perf.)
podstawowy - basic
grozą - are threatening (grozić, imp.)
uczcić - honor (perf.)
jest Pan w stanie - are you able
powieść - novel
ogień - fire
miecz - sword
potop - deluge, flood

! Sienkiewiczowska "Trylogia" składa się z trzech powieści. Są to: "Ogniem i Mieczem", "Potop" i "Pan Wołodyjowski".

CO ZOSTAJE W PAMIĘCI: NA POWĄZKI W ZADUSZKI

Ponieważ w historii Polski roi się od wojen, walk i prześladowań, większy niż gdzie indziej procent społeczeństwa miał okazję ofiarować życie za ojczyznę. Stało się to czymś prawie codziennym i normalnym. Stąd w jakimś sensie większe, mniej osobiste znaczenie mają cmentarze. Chodzi się tam nie tylko na groby rodzinne czy przyjaciół, ale również na mogiły tych wszystkich, co walczyli, cierpieli i polegli za kraj. W rocznicę Powstania Warszawskiego, rozpoczęcia wojny czy w same Zaduszki cała Warszawa ciągnie na Powązki, przede wszystkim na cmentarz wojakowy. Tonie on w kwiatach, żarzy się tysiącami świec. Przy grobach harcerze trzymają warte. Ludzie cisną się, spotykają, modlą, wspominają. Myślą o tych wszystkich co tu leżą, jak i o tych, których groby rozsiane są po całym świecie: w Katyniu, Tobruku, pod Monte Cassino, w Narwiku, w Mosji czy Niemczech, w Azji, Afryce czy Europie. Wszędzie: "Wieczne odpoczywanie racz im dać Panie!" i "Cześć Ich pamięci".

ROZMAWIAJMY!

Do czego historia przyzwyczaiła Polaków?

Do czego dawała im często okazję?

Jakie miejsca nabrały w związku z tym większego znaczenia?

Kogo ludzie tam odwiedzają, czy tylko swych bliskich?

Która dzielnica w stolicy słynie ze swych cmentarzy?

W które rocznice całe miasto tam ciągnie?

Co to są Zaduszki?

Jak wygląda cmentarz wojskowy np. 1 sierpnia?

Kto trzyma wartę przy grobach wojskowych?

Co ludzie przynoszą i kładą na grobach?

Za kogo się modlą - czy tylko za poległych w Warszawie?

Co Pan wie o Katyniu? A o roli Polaków pod Tobrukiem i Narwikiem?

A o sukcesie i stratach polskich pod Monte Cassino?

Na ilu kontynentach walczyli Polacy w czasie ostatniej wojny?

Czy po angielsku modlitwa za zmarłych zaczyna się podobnie?

Czy stolica Stanów Zjednoczonych też ma swój słynny cmentarz i gdzie?

Czy Pan go zna? Jak on wygląda? Kto tam leży? Czy jest stary?

Jak wygląda ceremonia pogrzebowa zmarłego prezydenta? A generała?

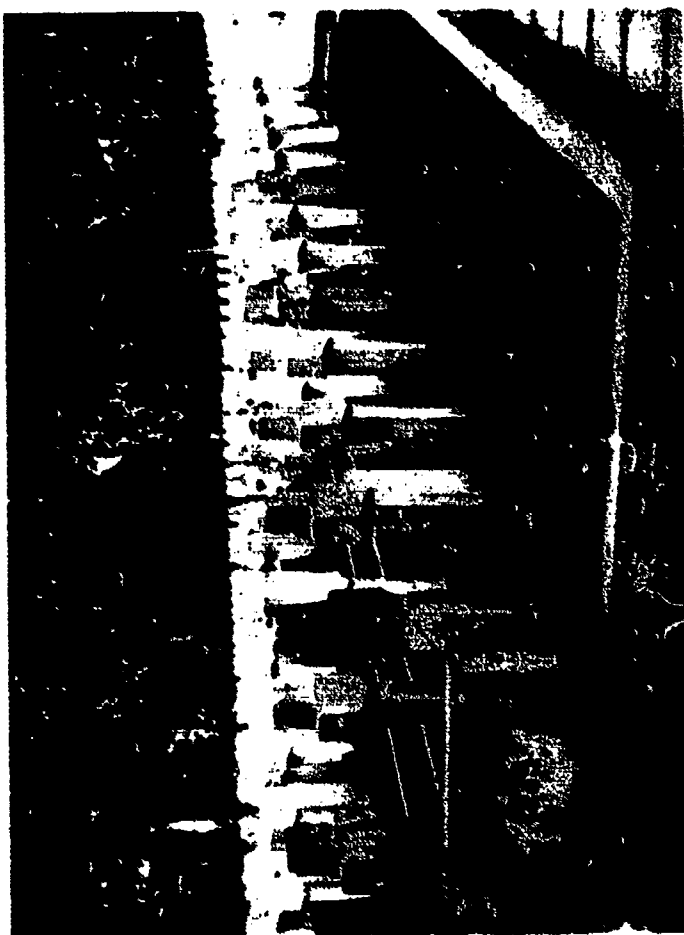
Czy Pan wie, gdzie jest pochowany prezydent Lincoln? A gen. Patton?

Powązki - name of the main Warsaw cemetery
Zaduszki - All Souls' Day
roi się - is full of (rolć się, imp.)
prześladowanie - oppression, persecution (imp.)
ofiarywać - to give, to offer up (imp.)
ojczyzna - one's country, native land (soil), motherland, fatherland
homeland
osobisty - personal
cmentarz - cemetery
grób - grave
mogiła - tomb, grave (cierpieć, imp.)
cierpieć - suffered (poleć, perf.)
polegli - fell, died (drown), it is
tonie - (lit. sinks, drowns) it is
buried (tonąć, imp.)
żarzy się - it glows (żarzyć się, imp.)
świeca - candle
harcerz - scout
trzymają wartę - stand guard (trzymać, imp.)
cisną się - press together, push, crowd (cisnąć się, imp.)
wspominają - recall, recollect, mention, talk about (wspominać, imp.)
rozsiany - scattered
cześć - honor
przyzwyczaiła - has made (them) accustomed (przyzwyczaić, perf.)
polegli - killed
modlitwa - prayer
zmarli - (pl.) the dead
pogrzebowy - burial
modlą się - pray (modlić się, imp.)
zmarły prezydent - deceased (dead) president
pochowany - buried

1 "Eternal rest grant unto them, O Lord."

WE CAN'T FORGET: ALL SOULS' DAY

BEST COPY AVAILABLE

W tym miejscu w roku 1944
 LUD WARSZAWY
 I ŻOŁNIERZE
 ARMII KRAJOWEJ
 BOHATERSKO
 PRÓBILI PRZEZ 62 DNI
 BARYKADY
 POWSTANCI
 JEDYNEGO POLA CZEŚCI
 DZIELKIAMI STOLICY
 PRACUJĄC W KUTERIE
 KOMUNIKACYJNA OKUPANTA
 WZDŁUŻ ALEJ JERÓZOLIMSKICH

WE CAN'T FORGET: WAR MEMORIES

BEST COPY AVAILABLE

CO ZOSTAJE W PAMIĘCI: WOJENNE WSPOMNIENIA

Mała Kasia, jak prawie pół ludności kraju, urodziła się po wojnie. Zna ją już tylko z opowiadań starszych, którzy często powracają w rozmowach do czasów wojny i okupacji. Mają ku temu powody. Sąsiadka Kasi była np. sanitariuszką podczas obrony stolicy w 39 r. Narzeczony ciotki zginął w lesie, w partyzantce AK¹ na Kielecczyźnie. Ojciec znów jako maly chłopiec brał udział w Powstaniu Warszawskim. Był łącznikiem. Chodził kanałami.² Został ranny. Odznaczono go. Matka uczyła się na tajnych kompletach.³ Raz na ulicy wpadła w łapankę⁴ i ledwo udało się rodzinie wyciągnąć ją z Pawiaka. Kasia zna to wszystko na pamięć. W większości rodzin roli się normalnie od takich wspomnień. Każdego września cały kraj zresztą wspomina, biorąc udział w obchodach miesięca pamięci narodowej. Właśnie ojciec wziął małą Kasię na taką wojenną wystawę. Niech się mała uczy i pamięta, aby więcej to się nie powtórzyło, aby dla niej wojna pozostała na zawsze tylko wspomnieniem.

ROZMAWIAJMY!

Jak duży procent ludności Polski urodził się po wojnie?

Czy Kasia wie coś o wojnie i skąd?

O czym Polacy często mówią i dlaczego?

Co robiła sąsiadka Kasi we wrześniu 1939 roku?

W jakich oddziałach walczył narzeczony ciotki?

Czy przeżył on wojnę?

Gdzie walczył ojciec Kasi? Ile miał wtedy lat?

Jaka była jego specjalność? Jakie były jego losy?

Dlaczego matka uczyła się na tajnych kompletach?

Proszę wytłumaczyć, co to była łapanka w czasie okupacji?

W jaki sposób matka Kasi dostała się do Pawiaka?

Czy tylko rodzina i bliscy Kasi mają tyle wojennych wspomnień?

Co w Polsce obchodzi się we wrześniu?

Gdzie w tej chwili znajduje się Kasia? Co ogląda?

Dlaczego ojciec chce, aby Kasia znała prawdę o ostatniej wojnie?

Czy w Ameryce pamięta się jeszcze o II wojnie światowej?

Czy młodzież interesuje się jej historią? A Pan?

Jaka była najstraszniejsza wojna w historii Stanów Zjednoczonych?

Czy istnieją w Stanach jakieś święta czy obchody pamięci narodowej?

sanitariuszka - nurse
obrona - defense
narzeczony - fiancé
zginął - perished, was killed
(zginąć, perf.)
partyzantka - underground army
Kielecczyzna - region around the city of Kielce
łącznik - messenger
kanał - sewer
ranny - wounded
odznaczono go - he was decorated
(odznaczyć, perf.)
tajny komplet - secret study group
(class)
łapanka - round up, raid
ledwo - barely, hardly, scarcely
na pamięć - by heart
wspomnienie - recollection, memories, remembrance
pamięć narodowa - national commemoration, remembrance
oddział - unit, detachment
przeżył - survived (przeżyć, perf.)
losy - (pl.) adversity, vicissitudes
wydostać się - to get out, to get away (perf.)
bliscy - (pl.) close friends
podziemny - underground
łączność - communication
poszczególne - individual, separate, each
zmora - curse, bane
ładowali - loaded, put in (ładować, imp.)
więzienie - jail, prison
obóz - camp

¹AK - skrót od Armii Krajowej, największej wojskowej polskiej organizacji podziemnej w czasie okupacji hitlerowskiej.

²W czasie Powstania Warszawskiego często łączność pomiędzy poszczególnymi dzielnicami miasta była utrzymywana drogą podziemną, kanalizacyjnymi kanałami.

³Tylko tą drogą młodzież mogła w czasie okupacji kontynuować naukę i studia.

⁴Łapanki były zmorą okupacji. Niemcy zamykali całe ulice, łapali ludzi, ładowali ich do aut i wieźli do więzień, obozów czy na roboty do Niemiec.

⁵Pawiak - to było najcięższe więzienie w Warszawie w czasie okupacji.

BEST COPY AVAILABLE